

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

HODNOTENIE DOPADOV OPERAČNÉHO PROGRAMU INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA: ŠPECIFICKÝCH CIEĽOV A PRIORITYNÝCH OSÍ V GESCII MH SR

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA

Bratislava, október 2022

Spracovateľ: Octigon, a.s.

Tím hodnotiteľov:

Mgr. Martin Obuch – vedúci tímu

RNDr. Ján Sabol, PhD. – expert pre aplikovaný výskum a vývoj

Ing. Ivan Filus – expert pre inovácie

Doc. Ing. Monika Naďová Krošláková, PhD. – expertka pre podnikateľské prostredie

Ing. Matej Smieško, MBA – expert pre kvantitatívne metódy hodnotenia

Ing. Ján Helbich – expert pre kvalitatívne metódy hodnotenia

Doc. Ing. Anna Micháľková, PhD. – spolupracujúca expertka

OBSAH

ZOZNAM TABULIEK	6
ZOZNAM SCHÉM	8
ZOZNAM GRAFOV.....	8
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	9
1 ÚVOD	11
1.1 VÝCHODISKÁ	11
1.2 HODNOTIACE OTÁZKY	11
1.3 ČASOVÝ POSTUP A PRIEBEH REALIZÁCIE AKTIVÍT HODNOTENIA	12
2 ZHRNUTIE	14
3 PRÍSTUP K HODNOTENIU.....	20
3.1 METODIKA PRE KVANTIFIKÁCIU ČISTÝCH EFEKTOV HLAVNÝCH FORIEM PODPORY.....	20
3.2 METODIKA PRE POSÚDENIE PRÍSPEVKU K PLNENIU CIEĽOV	27
3.3 METODIKA PRE DOTAZNÍKOVÝ PRIESKUM A OSOBNÉ POHOVORY	29
4 HODNOTIACA OTÁZKA 1.....	31
4.1 HO1: AKÉ BOLI ČISTÉ EFEKTY (DOPADY) HLAVNÝCH FORIEM PODPORY V RÁMCI ŠC 9.5 PRIORITNEJ OSI 9 NA PRIJÍMATEĽOV? AKO MOŽNO VYSVETLIŤ KVANTIFIKOVANÉ EFEKTY?	31
4.1.1 Predmet hodnotenia	31
4.1.2 Vzorka pre štatistickú analýzu	31
4.1.3 Výsledky kvantifikácie čistých efektov	31
4.1.4 Hlavné zistenia a vysvetlenie kvantifikovaných efektov.....	37
4.1.5 Prípadová štúdia.....	40
4.2 ŠPECIFICKÉ OTÁZKY: 1.1 AKO PRISPELI INTERVENČIE REALIZOVANÉ V RÁMCI ŠC 9.5 K PLNENIU CIEĽOV DANÉHO ŠC? 1.2 AKÝ JE PRÍSPEVOK INTERVENČIÍ REALIZOVANÝCH V RÁMCI ŠC 9.5 K DOSIAHNUTEJ ZMENE HODNOTY VÝSLEDKOVÉHO UKAZOVATEĽA?	43
4.2.1 Popis špecifického cieľa	43
4.2.2 Posúdenie prínosov ŠC	45
4.2.3 Zhrnutie	52
5 HODNOTIACA OTÁZKA 2.....	55
5.1 HO 2: AKÉ BOLI ČISTÉ EFEKTY (DOPADY) HLAVNÝCH FORIEM PODPORY V RÁMCI ŠC 10.3 PRIORITNEJ OSI 10 NA PRIJÍMATEĽOV? AKO MOŽNO VYSVETLIŤ KVANTIFIKOVANÉ EFEKTY?	55
5.2 ŠPECIFICKÉ OTÁZKY: 2.1 AKO PRISPELI INTERVENČIE REALIZOVANÉ V RÁMCI ŠC 10.3 K PLNENIU CIEĽOV DANÉHO ŠC? 2.2 AKÝ JE PRÍSPEVOK INTERVENČIÍ REALIZOVANÝCH V RÁMCI ŠC 10.3 K DOSIAHNUTEJ ZMENE HODNOTY VÝSLEDKOVÉHO UKAZOVATEĽA?	55
5.2.1 Popis špecifického cieľa	55

5.2.2	Posúdenie prínosov ŠC	57
5.2.3	Zhrnutie	62
6	HODNOTIACA OTÁZKA 3	64
6.1	HO 3: AKÉ BOLI ČISTÉ EFEKTY (DOPADY) HLAVNÝCH FORIEM PODPORY V RÁMCI ŠC 11.1, 11.2 A 11.3 PRIORITNEJ OSI 11 NA PRIJÍMATEĽOV? AKO MOŽNO VYSVETLIŤ KVANTIFIKOVANÉ EFEKTY?	64
6.1.1	Predmet hodnotenia	64
6.2	ŠC 11.1 – VÝZVA OPVAI-MH/DP/2016/3.1.1-03.....	64
6.2.1	Vzorka pre štatistickú analýzu	64
6.2.2	Výsledky kvantifikácie čistých efektov	65
6.2.3	Hlavné zistenia a vysvetlenie kvantifikovaných efektov.....	66
6.3	ŠPECIFICKÉ OTÁZKY: 3.1 AKO PRISPELI INTERVENČIE REALIZOVANÉ V RÁMCI ŠC 11.1 K PLNENIU CIEĽOV DANÉHO ŠC? 3.2 AKÝ JE PRÍSPEVOK INTERVENČIÍ REALIZOVANÝCH V RÁMCI ŠC 11.1 K DOSIAHNUTEJ ZMENE HODNOTY VÝSLEDKOVÉHO UKAZOVATEĽA?	67
6.3.1	Popis špecifického cieľa	67
6.3.2	Posúdenie prínosov ŠC	69
6.3.3	Zhrnutie	77
6.4	ŠPECIFICKÝ CIEĽ 11.2.....	80
6.5	ŠPECIFICKÉ OTÁZKY: 3.1 AKO PRISPELI INTERVENČIE REALIZOVANÉ V RÁMCI ŠC 11.2 K PLNENIU CIEĽOV DANÉHO ŠC? 3.2 AKÝ JE PRÍSPEVOK INTERVENČIÍ REALIZOVANÝCH V RÁMCI ŠC 11.2 K DOSIAHNUTEJ ZMENE HODNOTY VÝSLEDKOVÉHO UKAZOVATEĽA?	80
6.5.1	Popis špecifického cieľa	80
6.5.2	Posúdenie prínosov ŠC	82
6.5.3	Zhrnutie	85
6.6	ŠC 11.3 – VÝZVA OPVAI-MH/DP/2016/3.3.1-04.....	87
6.6.1	Vzorka pre štatistickú analýzu	87
6.6.2	Výsledky kvantifikácie čistých efektov	87
6.6.3	Hlavné zistenia pre výzvu OPVAI-MH/DP/2016/3.3.1-04 (ŠC 11.3).....	97
6.6.4	Prípadová štúdia.....	99
6.7	ŠC 11.3 – VÝZVA OPVAI-MH/DP/2017/3.3.1-08	101
6.7.1	Vzorka pre štatistickú analýzu pre výzvu OPVAI-MH/DP/2017/3.3.1-08	101
6.7.2	Výsledky kvantifikácie čistých efektov	101
6.7.3	Hlavné zistenia pre výzvu OPVAI-MH/DP/2017/3.3.1-08 (ŠC 11.3).....	102
6.7.4	Prípadová štúdia.....	104
6.8	ŠPECIFICKÉ OTÁZKY: 3.1 AKO PRISPELI INTERVENČIE REALIZOVANÉ V RÁMCI ŠC 11.3 K PLNENIU CIEĽOV DANÉHO ŠC? 3.2 AKÝ JE PRÍSPEVOK INTERVENČIÍ REALIZOVANÝCH V RÁMCI ŠC 11.3 K DOSIAHNUTEJ ZMENE HODNOTY VÝSLEDKOVÉHO UKAZOVATEĽA?	105
6.8.1	Popis špecifického cieľa	105

6.8.2	Posúdenie prínosov ŠC	108
6.8.3	Zhrnutie	115
7	HODNOTIACA OTÁZKA 4.....	118
7.1	HO 4: AKÉ BOLI ČISTÉ EFEKTY (DOPADY) HLAVNÝCH FORIEM PODPORY V RÁMCI ŠC 12.1 PRIORITNEJ OSI 12 NA PRIJÍMATEĽOV? AKO MOŽNO VYSVETLIŤ KVANTIFIKOVANÉ EFEKTY?	118
7.2	ŠPECIFICKÉ OTÁZKY: 4.1 AKO PRISPELI INTERVENČIE REALIZOVANÉ V RÁMCI ŠC 12.1 K PLNENIU CIEĽOV DANÉHO ŠC? 4.2 AKÝ JE PRÍSPEVOK INTERVENČIÍ REALIZOVANÝCH V RÁMCI ŠC 12.1 K DOSIAHNUTEJ ZMENE HODNOTY VÝSLEDKOVÉHO UKAZOVATEĽA?	118
7.2.1	Popis špecifického cieľa	118
7.2.2	Posúdenie prínosov ŠC	120
7.2.3	Zhrnutie	128
8	VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU	131
9	HODNOTIACA OTÁZKA 5 KTORÉ FORMY PODPORY PODNIKOV SA JAVIA AKO NAJEFEKTÍVNEJŠIE VO VZŤAHU K STANOVENÝM CIEĽOM? PRE KTORÉ CIEĽOVÉ SKUPINY?	136
10	HODNOTIACA OTÁZKA 6 AKÝ JE PRÍNOS INTERVENČIÍ IMPLEMENTOVANÝCH V GESCII MH SR PRE REALIZÁCIU STRATÉGIE EÚ 2020 NA ZABEZPEČENIE INTELIGENTNÉHO, UDRŽATEĽNÉHO A INKLUZÍVNEHO RASTU?	147
10.1	STRATÉGIA EÚ 2020.....	147
10.1.1	Ciele na úrovni EÚ	147
10.1.2	Národné ciele pre Slovensko	148
10.2	TEMATICKÝ PRÍSPEVOK K CIEĽOM ZÁKLADNÝCH PRIORÍT STRATÉGIE EURÓPA 2020.....	149
10.2.1	Posúdenie tematického príspevku ŠC 9.5	149
10.2.2	Posúdenie tematického príspevku ŠC 10.3	152
10.2.3	Posúdenie tematického príspevku ŠC 11.1	154
10.2.4	Posúdenie tematického príspevku ŠC 11.2	156
10.2.5	Posúdenie tematického príspevku ŠC 11.3	157
10.2.6	Posúdenie tematického príspevku ŠC 12.1	158
10.3	FINANČNÝ PRÍSPEVOK K CIEĽOM STRATÉGIE EURÓPA 2020	161
10.3.1	Posúdenie finančného príspevku ŠC 9.5.....	161
10.3.2	Posúdenie finančného príspevku ŠC 10.3.....	162
10.3.3	Posúdenie finančného príspevku ŠC 11.1.....	162
10.3.4	Posúdenie finančného príspevku ŠC 11.2.....	163
10.3.5	Posúdenie finančného príspevku ŠC 11.3.....	164
10.3.6	Posúdenie finančného príspevku ŠC 12.1.....	165
10.4	ZHRNUTIE	165
11	HODNOTIACA OTÁZKA 7 ZHODNOŤTE ÚČINNOSŤ A PRIMERANOSŤ OPATRENÍ PRIJATÝCH NA ZMIERNENIE, RESP. ODSTRÁNENIE DÔSLEDKOV PANDÉMIE COVID-19	169

11.1	ANALÝZA DOPADU PANDÉMIE COVID 19 NA EKONOMIKU SR	169
11.1.1	Ukazovatele výkonnosti ekonomiky na národnej úrovni	169
11.1.2	Hrubá produkcia po podľa jednotlivých odvetví	172
11.1.3	Regionálne disparity	174
11.1.4	Zamestnanosť	175
11.2	POSÚDENIE VYBRANÝCH PODPORNÝCH OPATRENÍ PRIJATÝCH V RÁMCI OPII	176
11.3	ZHRNUTIE	181
12	ZÁVERY	183
13	ZISTENIA A ODPORÚČANIA	192
14	PRÍLOHY	194

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Počty podnikov s ÚZ za 2020 bez NFP podľa roku podania žiadosti o úver v rámci FN FPLG a PRSL, ŠC 11.3	25
Tabuľka 2: Počty jedinečných podporených podnikov s ÚZ v RÚZ podľa rokov	26
Tabuľka 3: Návratnosť v rámci dotazníkového prieskumu.....	29
Tabuľka 4: Výsledky PSM – výzva OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 – všetky podniky bez mikro podnikov	32
Tabuľka 5: Výsledky PSM pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 – stredné, malé a mikro podniky. 33	
Tabuľka 6: Výsledky PSM pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 – stredné, malé a mikro podniky bez extrémov	34
Tabuľka 7: Výsledky PSM pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 – malé a mikro podniky	35
Tabuľka 8: Výsledky PSM pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 – mikro podniky	37
Tabuľka 9: Hlavné zistenia pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 priradené k očakávaným výsledkom ŠC 9.5.....	37
Tabuľka 10: Počty žiadostí o udelenie ochrany práv duševného vlastníctva podľa veľkostnej skupiny podnikov podporených z výzvy OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02	39
Tabuľka 11: Ukazovateľ R0046	44
Tabuľka 12: Príklady aktivít pre ŠC 9.5	44
Tabuľka 13: Stav špecifického ukazovateľa výsledku pre ŠC 9.5 k 31.12.2020	47
Tabuľka 14: Porovnanie podporených subjektov podľa typu poskytnutého príspevku – ŠC 9.5.....	49
Tabuľka 15: Porovnanie vybraných ukazovateľov medzi rokmi 2018 a 2021	51
Tabuľka 16: Vplyv realizácie projektu na rozvoj firmy	51
Tabuľka 17: Východiskové a cieľové hodnoty ukazovateľa R0047.....	56
Tabuľka 18: Príklady aktivít pre ŠC 10.3	56
Tabuľka 19: Stav špecifického ukazovateľa výsledku pre ŠC 10.3 k 31.12.2020	59
Tabuľka 20: Rozdelenie podnikov výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 podľa roku vzniku.....	64
Tabuľka 21: Výsledky PSM - výzva OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 – stredné, malé a mikro podniky ...	65
Tabuľka 22: Hlavné zistenia pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 priradené k očakávaným výsledkom ŠC 11.1.....	66
Tabuľka 23: Cieľová hodnota ukazovateľa R0048	68
Tabuľka 24: Príklady aktivít pre ŠC 11.1	68
Tabuľka 25: Cieľová hodnota ukazovateľa R0048	72
Tabuľka 26: Porovnanie podporených subjektov podľa typu poskytnutého príspevku – ŠC 11.1.....	74
Tabuľka 27: Porovnanie vybraných ukazovateľov medzi rokmi 2018 a 2021	75
Tabuľka 28: Vplyv realizácie projektu na rozvoj firmy	76
Tabuľka 29: Východiskové a cieľové hodnoty ukazovateľa R0049.....	81
Tabuľka 30: Príklady aktivít pre ŠC 11.2	81
Tabuľka 31: Výsledky PSM – výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 – všetky podniky.....	88
Tabuľka 32: Výsledky PSM – výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 – stredné a malé podniky bez mikro podnikov	89
Tabuľka 33: Výsledky PSM – výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 – stredné, malé a mikro podniky... 91	
Tabuľka 34: Výsledky PSM – výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 – malé podniky a mikro podniky ... 92	
Tabuľka 35: Výsledky PSM – výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 – mikro podniky.....	93

Tabuľka 36: Výsledky PSM – výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 – stredné, malé a mikro podniky bez extrémov	95
Tabuľka 37: Porovnanie veľkostnej štruktúry podporených podnikov z výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 vyradených z PSM a zaradených do PSM.....	96
Tabuľka 38: Výsledky podporených podnikov z výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 vylúčených z PSM kvôli účasti na iných výzvach	96
Tabuľka 39: Hlavné zistenia pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 priradené k očakávaným výsledkom ŠC 11.3.....	97
Tabuľka 40: Výsledky PSM – výzva OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08 – malé podniky a mikro podniky .	102
Tabuľka 41: Hlavné zistenia pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 priradené k očakávaným výsledkom ŠC 11.3.....	103
Tabuľka 42: Východisková a cieľová hodnota ukazovateľa R0171.....	106
Tabuľka 43: Príklady aktivít pre ŠC 11.3	107
Tabuľka 44: Porovnanie vybraných ukazovateľov medzi rokmi 2018 a 2021	114
Tabuľka 45: Vplyv realizácie projektu na rozvoj firmy	114
Tabuľka 46: Východisková a cieľová hodnota ukazovateľa R0130.....	119
Tabuľka 47: Príklady aktivít pre ŠC 12.1	119
Tabuľka 48: Východisková a cieľová hodnota ukazovateľa R0130.....	124
Tabuľka 49: Porovnanie podporených subjektov podľa typu poskytnutého príspevku	126
Tabuľka 50: Porovnanie vybraných ukazovateľov medzi rokmi 2018 a 2021 – ŠC 9.5	131
Tabuľka 51: Vplyv realizácie projektu na rozvoj firmy – ŠC 9.5.....	132
Tabuľka 52: Porovnanie vybraných ukazovateľov medzi rokmi 2018 a 2021 – ŠC 11.1	133
Tabuľka 53: Vplyv realizácie projektu na rozvoj firmy – ŠC 11.1.....	133
Tabuľka 54: Porovnanie vybraných ukazovateľov medzi rokmi 2018 a 2021 – ŠC 11.3	134
Tabuľka 55: Vplyv realizácie projektu na rozvoj firmy – ŠC 11.3.....	135
Tabuľka 56: Prehľad plnenia stanovených cieľov prostredníctvom ukazovateľov výsledku	136
Tabuľka 57: Hlavné zistenia (kontrafaktuálne hodnotenie).....	138
Tabuľka 58: Tematické zameranie hlavných foriem pomoci.....	141
Tabuľka 59: Cieľové skupiny hlavných foriem pomoci	142
Tabuľka 60: Počet podporených projektov v rámci hlavných foriem pomoci	143
Tabuľka 61: Začiatok implementácie hlavných foriem pomoci.....	143
Tabuľka 62: Finančné zdroje v rámci hlavných foriem pomoci	144
Tabuľka 63: Pokrok v implementácii hlavných foriem pomoci	145
Tabuľka 64: Vybrané ukazovatele na projektovej úrovni.....	151
Tabuľka 65: Vybrané ukazovatele na projektovej úrovni.....	153
Tabuľka 66: Vybrané ukazovatele na projektovej úrovni.....	155
Tabuľka 67: Vybrané ukazovatele na projektovej úrovni.....	156
Tabuľka 68: Vybrané ukazovatele na projektovej úrovni.....	158
Tabuľka 69: Vybrané ukazovatele na projektovej úrovni.....	160
Tabuľka 70: Celková alokácia vo výzvach ŠC 9.5	161
Tabuľka 71: Čerpanie pre jednotlivé oblasti intervencie ŠC 9.5.....	161
Tabuľka 72: Celková alokácia vo výzvach ŠC 10.3	162
Tabuľka 73: Čerpanie pre jednotlivé oblasti intervencie ŠC 10.3.....	162
Tabuľka 74: Celková alokácia vo výzvach ŠC 11.1	162

Tabuľka 75: Čerpanie pre jednotlivé oblasti intervencie ŠC 11.1.....	163
Tabuľka 76: Celková alokácia vo výzvach ŠC 11.2	163
Tabuľka 77: Čerpanie pre jednotlivé oblasti intervencie ŠC 11.2.....	163
Tabuľka 78: Celková alokácia vo výzvach ŠC 11.3	164
Tabuľka 79: Čerpanie pre jednotlivé oblasti intervencie ŠC 11.3.....	164
Tabuľka 80: Celková alokácia vo výzvach ŠC 12.1	165
Tabuľka 81: Čerpanie pre jednotlivé oblasti intervencie ŠC 12.1.....	165
Tabuľka 82: Tematické prepojenie ŠC a národných cieľov stratégie Európa 2020	166
Tabuľka 83: Finančný príspevok	167
Tabuľka 84: Vybrané ukazovatele výkonnosti ekonomiky	170
Tabuľka 85: Hrubá produkcia podľa jednotlivých odvetví	173
Tabuľka 86: Regionálny HDP na obyvateľa v PKS	175
Tabuľka 87: Vývoj zamestnanosti v SR v tis. osôb	176
Tabuľka 88: Štruktúra podnikov čerpajúcich SIH Antikorona záruku 1 podľa krajov.....	179
Tabuľka 89: Štruktúra podnikov čerpajúcich SIH Antikorona záruku 2A podľa krajov	181

ZOZNAM SCHÉM

Schéma 1: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre ŠC 9.5	45
Schéma 2: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre ŠC 10.3	58
Schéma 3: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre ŠC 11.1	70
Schéma 4: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre ŠC 11.2	82
Schéma 5: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre ŠC 11.3	108
Schéma 6: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre výzvu OPVal-MH/DP/2017/4.1.1-07.....	121
Schéma 7: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre výzvu OPVal-MH/DP/2018/4.1.1-19.....	122

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1: Podiel podporených podnikov podľa sídla firmy v príslušnom kraji – ŠC 9.5.....	48
Graf 2: Podiel podporených podnikov podľa sídla firmy v príslušnom kraji – ŠC 10.3.....	60
Graf 3: Podiel podporených podnikov podľa sídla firmy v príslušnom kraji – ŠC 11.1.....	73
Graf 4: Vývoj HDP SR – bežné ceny (mil. €)	171
Graf 5: Spotreba domácností v SR (mil. €)	171
Graf 6: Priemyselná produkcia v SR (mil. €)	174
Graf 7: Štruktúra podnikov čerpajúcich SIH Antikorona záruku 1 podľa veľkosti	179
Graf 8: Štruktúra podnikov čerpajúcich SIH Antikorona záruku 2A podľa veľkosti.....	180

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

AOP	alternatívne obchodné platformy
API	Application Programming Interface
ATT	Average Treatment of Treated
BSK	Bratislavský samosprávny kraj
CVTI SR	Centrum vedecko-technických informácií SR
DB	databáza
DiD	Difference-in-Differences
EŠIF	európske štrukturálne a investičné fondy
EK	Európska komisia
EÚ	Európska únia
FLPG	portfóliová záruka prvej straty
FN	finančný nástroj
FP	finančné prostriedky
FTE	Full Time Equivalent
HDP	hrubý domáci produkt
HO	hodnotiaca otázka
KIS	poznatkovo intenzívne služby
KP	konečný prijímateľ
MJ	merná jednotka
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MSP	malé a stredné podniky
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MU	merateľný ukazovateľ
MV	monitorovací výbor
NDF	National Development Fund
NFP	nenávratný finančný príspevok
NP	národný projekt
NP ZIVSE	národný projekt Zvýšenie inovačnej výkonnosti slovenskej ekonomiky
NPC	Národné podnikateľské centrum
ON	osobné náklady
OP	operačný program
OPII	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
p. b.	percentuálny bod
PKS	parita kúpnej sily
POO	Plán obnovy a odolnosti
PRSL	portfóliový úver zdieľaného rizika
PS	propensity score
PSM	Propensity Score Matching
RO	riadiaci orgán
RÚZ	Register účtovných závierok
SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu

SBA	Slovak Business Agency
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SIH	Slovak Investment Holding, a.s.
SO	sprostredkovateľský orgán
SZRB	Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s.
ŠC	špecifický cieľ
UoZ	uchádzač o zamestnanie
VaV	výskum a vývoj
VVal	výskum, vývoj a inovácie
ZI	základné imanie
ŽoNFP	žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku
ŽoP	žiadosť o platbu

1 ÚVOD

1.1 Východiská

V programovom období 2014 – 2020 sa prostredníctvom Operačného programu Integrovaná infraštruktúra realizuje podpora z EŠIF v nasledujúcich oblastiach: modernizácia dopravy, zlepšovanie prístupu k informačným a komunikačným technológiám, vytvorenie priaznivého prostredia pre inovácie pre všetky relevantné subjekty a podporu zvýšenia efektívnosti a výkonnosti systému výskumu, vývoja a inovácií.

MH SR vo funkcii SO zodpovedá za implementáciu vybraných ŠC orientovaných na podporu produktívneho sektora v rámci prioritných osí č. 9 – 12. V súlade s požiadavkami nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa ruší nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (ďalej len „všeobecné nariadenie“), iniciovalo realizáciu „Hodnotenia dopadov Operačného programu Integrovaná infraštruktúra: ŠC a prioritných osí v gescii MH SR“.

1.2 Hodnotiace otázky

Hodnotiaca správa reaguje na nižšie uvedené HO a špecifické otázky, ktoré definoval zadávateľ (MH SR):

HO1: Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 9.5, prioritnej osi 9 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

- 1.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 9.5 k plneniu cieľov daného ŠC?
- 1.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 9.5 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

HO2: Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 10.3, prioritnej osi 10 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

- 2.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 10.3 k plneniu cieľov daného ŠC?
- 2.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 10.3 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

HO3: Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 11.1, 11.2 a 11.3 prioritnej osi 11 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

- 3.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 11.1, 11.2 a 11.3 k plneniu cieľov daných ŠC?

- 3.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 11.1, 11.2 a 11.3 k dosiahnutej zmene hodnôt výsledkových ukazovateľov?

HO4: Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 12.1 prioritnej osi 12 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

- 4.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 12.1 k plneniu cieľov daného ŠC?
- 4.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 12.1 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

HO5: Ktoré formy podpory podnikov sa javia ako najefektívnejšie vo vzťahu k stanoveným cieľom? Pre ktoré cieľové skupiny?

HO6: Aký je prínos intervencií implementovaných v gescii MH SR pre realizáciu Stratégie EÚ 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu?

HO7: Zhodnoťte účinnosť a primeranosť opatrení prijatých na zmiernenie, resp. odstránenie dôsledkov pandémie COVID-19.

1.3 Časový postup a priebeh realizácie aktivít hodnotenia

1. V prvom kroku bol spracovaný prehľad relevantných analýz/štúdií, ktoré sa zaoberajú kvantifikáciou čistých efektov verejných intervencií na podnikateľské subjekty. Zároveň bola v spolupráci s MH SR vykonaná predbežná analýza veľkosti skupín podporených (a ukončených) projektov a realizovateľnosti kontrafaktuálneho hodnotenia ŠC.

Čas realizácie: december 2021 – január 2022

2. V ďalšom kroku sa hodnotiteľ zameril na analýzu predchádzajúcich hodnotení iniciovaných MH SR. Bol vykonaný *desk-research* programovej dokumentácie, vrátane dopytových výziev, NP a FN. Na základe *desk-research* hodnotiteľ definoval požiadavky na údaje o podporených projektoch (zdroj: ITMS2014+) a nepodporených podnikoch (RÚZ).

Čas realizácie: január 2022 – február 2022

3. Projektový tím sa v nasledujúcej fáze zameril na posúdenie a výber vhodných kontrafaktuálnych metód pre hodnotenie dopadov a prípravu vzoriek podporených a nepodporených podnikov. Prebehla identifikácia a odvodenie párovacích a výsledkových premenných vstupujúcich do PSM, boli stanovené modely pravdepodobnosti pre účasť v programe na základe logistickej regresie a stanovenie pravdepodobnosti účasti na intervencii pre jednotlivé podniky podporené, ako aj nepodporené (výpočet PS skóre) a bol zvolený algoritmus pre párovanie podnikov. Na základe poskytnutých údajov zo strany MH SR bola vykonaná hĺbková analýza štruktúry podporených projektov z pohľadu: geografického rozdelenia, odvetvia, veľkosti, veku a technologickej náročnosti.

Čas realizácie: marec 2022 – apríl 2022

4. V tejto fáze boli realizované kontrafaktuálne analýzy. V prípade dostatočnej početnosti vzorky podporených podnikov boli spracované analýzy aj pre podskupiny podnikov (mikro, malé, stredné a veľké). Predbežné výsledky kontrafaktuálneho hodnotenia slúžili na prípravu osobných pohovorov. V častiach, ktoré sa nezaoberali kontrafaktuálnym hodnotením, boli spracované prehľady vybraných ekonomických ukazovateľov zazmluvnených a ukončených projektov. Začali sa prípravné práce na dotazníkovom prieskume.

Čas realizácie: máj 2022 – jún 2022

5. V záverečnej fáze projektový tím realizoval sériu osobných pohovorov s prijímateľmi. Na základe pohovorov boli spracované krátke prípadové štúdie o vnímaní dopadov návratnej finančnej pomoci na fungovanie podnikateľských subjektov. V spolupráci s MH SR bol spustený dotazníkový prieskum a spracované jeho výsledky. Hodnotitelia sa sústredili na formuláciu zistení, záverov a odporúčaní k jednotlivým HO a odovzdanie záverečnej hodnotiacej správy.

Čas realizácie: máj 2022 – jún 2022

2 ZHRNUTIE

Predmet hodnotenia a hodnotené obdobie

Hodnotenie sa sústreďuje na posúdenie dopadov podporených intervencií OPII v gescii MH SR v rámci prioritných osí č. 9 – 12. Konkrétne ide o dopytové projekty, NP a FN v ŠC: 9.5, 10.3, 11.1, 11.2, 11.3 a 12.1. Z geografického hľadiska sú predmetom hodnotenia projekty realizované vo všetkých krajoch Slovenska, resp. v menej rozvinutých regiónoch a v BSK, ktorý spadá do kategórie viac rozvinutého regiónu. Posudzované je obdobie od začiatku programového obdobia do 31. 12. 2020.

Účel hodnotenia

Hlavným cieľom je identifikovať a kvantifikovať čisté efekty hlavných foriem podpory v rámci prioritných osí pre podnikateľský sektor a posúdiť efektívnosť podpory pre cieľové skupiny. Súčasťou hodnotenia je aj hodnotenie v súlade s čl. 56(3) všeobecného nariadenia, zamerané na skúmanie účinkov intervencií EŠIF na plnenie cieľov častí OPII v gescii MH SR, ako aj ich posúdenie v súvislosti s cieľmi Stratégie EÚ 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu vo väzbe na čl. 54 všeobecného nariadenia.

Poznatky získané prostredníctvom hodnotenia dopadov budú poskytnuté Monitorovaciemu výboru pre OPII, Európskej komisii a širokej verejnosti. Predmetné hodnotenie predstavuje tzv. „sumatívne“ hodnotenie, ktoré umožňuje zužitkovať poznatky pri nastavení podpory produktívneho sektora z verejných zdrojov na Slovensku. Vzhľadom na aktuálny stav prípravy programového obdobia 2021 – 2027 vidí hodnotiteľ výrazný priestor pre zohľadnenie výsledkov v rámci implementácie Program Slovensko, ako aj pri podpore podnikateľského sektora z Plánu obnovy a odolnosti.

Hlavné zistenia a závery

Stav implementácie PO 9 – 12 a vybraných ŠC v gescii MH determinoval možnosti hodnotenia čistých efektov podpory pre MSP. Pokrok v implementácii vybraných ŠC bol k 31.12.2020 obmedzený, keď bola ukončená len menšia časť dopytovo-orientovaných projektov a čerpanie návratnej formy pomoci (finančných nástrojov) prebiehalo. Z tohto dôvodu bolo možné posúdiť čisté efekty štyroch dopytových výziev, bez možnosti porovnania efektívnosti rôznych foriem podpory MSP.

V rámci ŠC 9.5 boli podporované aktivity zamerané na budovanie a rozvoj výskumno-vývojových a inovačných kapacít v podnikoch, ako aj projekty s inovačným potenciálom. Očakávaným výsledkom je zvýšenie podielu podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie. Jedinou dopytovou výzvou, ktorá mohla byť v rámci ŠC 9.5 hodnotená pomocou kontrafaktuálnej analýzy z dôvodu dostatočného rozsahu vzorky ukončených podporených podnikov, bola výzva OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02. Výzva bola zameraná na podporu inovácií a technologického transferu. Zároveň išlo z hľadiska objemu alokovaných finančných prostriedkov o najväčšiu výzvu ŠC 9.5. Podporené podniky v porovnaní s podnikmi, ktoré nezískali podporu z OPII mali výrazne vyšší rast výroby a pridanej hodnoty pri všetkých veľkostných podskupinách podporených podnikov. Čistý efekt na pridanú hodnotu podnikov sa zvyšoval s veľkosťou podporeného podnikateľského subjektu (1 € NFP v priemere prinieslo 0,42 € nárastu pridanej hodnoty pre mikro podniky a pre ostatné podniky to bol nárast 1,22 €). Vedľajšou pridanou hodnotou podpory podnikov bola tvorba nových pracovných miest.

V absolútnom vyjadrení predstavoval čistý efekt pri 153 analyzovaných podporených podnikoch 1 545 pracovných miest v porovnaní s nepodporenými podnikmi.

Čisté efekty podpory na prijímateľov v rámci výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 boli identifikované pri nasledujúcich ekonomických ukazovateľoch: pridaná hodnota, výnosy z hospodárskej činnosti, osobné náklady a bankové úvery. To znamená, že existujú štatisticky významné rozdiely medzi podporenými a nepodporenými podnikmi a pozitívne rozdiely je možné s vysokou pravdepodobnosťou pripísať efektom nenávratnej finančnej pomoci z OPII. Keďže išlo o podporu začínajúcich podnikov, skupinu podporených podnikov tvorili takmer výlučne mikro podniky (okrem 2 malých podnikov). Podporené podniky dosiahli najvyšší rast pridanej hodnoty vo výške 128 % pri podpriemernej hodnote podielu zmeny pridanej hodnoty vo výške 0,42 € na 1 € NFP spomedzi výziev hodnotených kontrafaktuálnou analýzou.

Hodnotenie potvrdilo čisté efekty podpory v rámci výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 na pridanú hodnotu tvorenú podnikmi a pri výrobe. Z hľadiska zmeny pridanej hodnoty na 1 € NFP (0,93 až 3,02) alebo zmeny výroby na 1 € NFP (2,66 až 4,22) sa javí hodnotená výzva ako najefektívnejšia spomedzi hodnotených výziev. Aj keď tvorba pracovných miest nebola súčasťou očakávaných výsledkov, veľmi pozitívne je možné hodnotiť efektívnosť podpory na 1 novovytvorené pracovné miesto (34 tis. – 45 tis. € pri štatisticky významných zmenách osobných nákladov). Čistý efekt nárastu pridanej hodnoty, výroby a osobných nákladov boli nepriamoúmerné veľkosti podporených podnikov. To znamená, že mikro podniky dosiahli vyššie nárasty v sledovaných ukazovateľoch ako malé a stredné podniky (napr. nárast pridanej hodnoty v mikro podnikoch dosiahol 49 %, kým u všetkých podnikov dosiahol len 18 %). Finančná efektívnosť podpory v tvorbe pridanej hodnoty ukazovateľov na 1 € NFP naopak rástla priamo úmerne s veľkosťou podporených podnikov – skupina stredných a malých podnikov bez mikro podnikov dosiahla 3,02 € zmeny pridanej hodnoty na 1 € NFP, kým mikro podniky len 0,93 € na 1 € NFP.

Čisté efekty podpory v rámci výzvy MH/DP/2016/3.3.1-08 v podobe štatisticky významného rozdielu medzi podporenými a nepodporenými podnikmi boli zistené najmä pri zmene pridanej hodnoty, pri náraste výroby, zmene osobných nákladov a čiastočne pri zmene bankových úverov. Nárast pridanej hodnoty na 1 NFP bol podpriemerný v porovnaní s ostatnými hodnotenými výzvami.

Porovnanie výsledkov kontrafaktuálnej analýzy jednotlivých výziev a skupín podnikov v rámci analyzovaných výziev je uvedené nižšie v kapitole 9.

ŠC v gescii MH SR vykazujú tematickú väzbu na národný cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020. Za priame prepojenie môžeme považovať dopytovo-orientované výzvy v rámci ŠC 9.5 a 10.3 zamerané na podporu inovácií prostredníctvom priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja vo vybraných doménach RIS3. Nenávratná finančná pomoc bola určená aj pre výskumné organizácie, nielen MSP. Väčšina ŠC vykazuje priame tematické prepojenie s relevantnými národnými cieľmi pre Stratégiu EÚ 2020. Dopytové výzvy vyhlásené MH SR prispievajú k plneniu národných cieľov pre Inkluzívny rast: i) dosiahnuť mieru zamestnanosti vo vekovej kategórii 20 – 64 rokov 72 % do roku 2020 a ii) a znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020. Finančný príspevok ŠC v gescii MH SR k národnému cieľu pre Inteligentný rast považujeme za významný. Celkový objem zazmluvnených zdrojov na podporu aktivít spadajúcich do kategórií intervencií s priamou

či nepriamou väzbou na predmetný cieľ dosiahol ku koncu roka 2020 takmer 550 mil. €, pričom čerpanie bolo na úrovni 58 %). Významný finančný prínos predstavuje kategória intervencie 056 – Investície do infraštruktúry, kapacít a zariadení v MSP, ktoré sú priamo spojené s výskumnými a inovačnými činnosťami v celkovej hodnote 73 347 487 € (v ŠC 9.5, 10.3 a 11.3) a 064 – Výskumné a inovačné postupy v MSP (vrátane systémov poukazov, inovácií v oblasti postupov, projektov, služieb a sociálnej inovácie), zastúpený v ŠC 9.5, v hodnote 38 497 978,61 €.

V reakcii na vypuknutie pandémie COVID-19 prijalo MH SR súbor opatrení. Prostredníctvom úpravy riadiacej dokumentácie (usmernení a príručiek) dokázalo MH SR reflektovať na kľúčové potreby žiadateľov a prijímateľov podpory. Opatrenia určené pre dopytovo-orientované projekty zahŕňali predĺženie procesných lehôt pre žiadateľov a prijímateľov, predĺženie termínov uzávierok vyhlásených výziev (hodnotiacich kôl), zjednodušenie procesov kontroly na mieste a zavedenie možnosti uplatnenia preddavkových platieb. Vo vzťahu k národným projektom opatrenia smerovali k predĺženiu procesných lehôt, zjednodušeniu pravidiel a podmienok poskytnutia pomoci, prispôbeniu procesov vzniknutej situácia a obmedzeniam, celkovému zníženiu administratívnej náročnosti. Zverejnením boli prijaté zmeny podmienok implementácie dopytovo-orientovaných projektov priamo aplikovateľné a využiteľné pre všetkých žiadateľov a prijímateľov. Cez SIH Antikorona záruka 1 a 2A bolo do konca roka 2020 podporených viac ako 5 500 podnikateľských subjektov, ktoré zamestnávajú viac ako 57 000 zamestnancov. Zvýhodnené úvery umožnili predovšetkým mikro a malým podnikom prístup ku kapitálu potrebného na udržanie pracovných miest a preklopenie pandemického obdobia. Objem zazmluvnených zvýhodnených úverov v rámci SIH Antikorona záruka 1 a 2A poskytovaných prostredníctvom vybraných bankových subjektov dosiahol približne 520 mil. €. To predstavuje významnú finančnú pomoc pre produktívny sektor. Zvolený spôsob podpory MSP v čase pandémie COVID-19 považujeme za vysoko účinný pre riešenie kľúčových potrieb produktívneho sektora.

ZHRNUTIE V ANGLICKOM JAZYKU

Subject Matter of Evaluation and the Evaluation Period

The evaluation focuses on assessment of impacts of the supported OPII interventions under the responsibility of the Ministry of Economy of the Slovak Republic (the “MoE”) within the Priority Axes (PA) 9–12. In particular, this concerns demand-oriented projects, national projects and financial instruments in following specific objectives (SO): 9.5, 10.3, 11.1, 11.2, 11.3 and 12.1. From the geographic perspective, the evaluation covers the projects implemented in all regions of Slovakia – in less developed regions and in Bratislava Region, which is categorised as a more developed region. The evaluation period is from the commencement of the programming period until 31 December 2020.

Purpose of Evaluation

The primary objective is to identify and quantify net effects of the main forms of support within the priority axes for the business sector and to assess the effectiveness of the support for target groups. The evaluation also comprises the evaluation in accordance with Article 56(3) of the General Regulation, which is focused on exploring the effects of ESI Funds interventions on the fulfilment of objectives of OPII parts under the responsibility of the MoE, as well as assessment thereof with respect to the Europe 2020 strategy for smart, sustainable and inclusive growth in connection with Article 54 of the General Regulation.

The knowledge obtained via the evaluation of impacts shall be provided to the Monitoring Committee for OPII, the European Commission and to the general public. The evaluation in question represents

a so-called “summative” evaluation, which enables to utilise the knowledge in setting up of support of the productive sector from the public resources in Slovakia. In the light of the current state of preparation of the 2021–2027 programming period, we see a significant space for considering the results within the implementation of the Programme Slovakia, as well as in the support of business sector from the Recovery and Resilience Plan.

Key Findings and Conclusions

The status of implementation of PAs 9–12 and selected SOs under the responsibility of the MoE determined the possibilities of evaluation of net support effects for the SMEs. As at 31 December 2020, the progress in implementation of selected SOs was limited when only a smaller part of demand-oriented projects (grants) was completed and the utilisation of returnable forms of aid (financial instruments) was ongoing. It was therefore possible to assess the net effects of 4 demand-oriented calls for projects, without the possibility to compare effectiveness of different forms of support for the SMEs.

Within the SO 9.5, activities focused on building and development of research/development and innovative capacities in enterprises, as well as projects with innovative potential were supported. The expected result is the increase of the share of companies exercising research, development and innovations. The only demand-oriented call which could be evaluated within the SO 9.5 using a counter-factual analysis due to a sufficient scope of samples of completed projects

was the call OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02. The call was focused on the support of innovations and technological transfer. At the same time, from the perspective of the volume of allocated finances, this was the largest call of the SO 9.5. In comparison with the enterprises that did not receive support from the OPII, the supported enterprises had a significantly higher growth of production and added value in all size subcategories of supported enterprises. The net effect on the added value of enterprises was increasing with the size of the supported company (€1 of the non-returnable contribution brought on average €0.42 of added value growth for micro-enterprises and €1.22 for other enterprises). Support of the creation of new job positions was a secondary added value. In absolute terms, with 153 analysed supported enterprises, the net effect represented 1,545 job positions in comparison with not supported enterprises.

The net effects of support on beneficiaries within the call OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 were identified in following economic indicators: added value, income from economic activity, personnel expenses and bank loans. It means that statistically important differences between supported and not supported enterprises exist, and positive differences can be attributed with high probability to the effects of the non-returnable financial aid from the OPII. Since it was a support of start-up enterprises, the group of supported enterprises was almost exclusively represented by micro-enterprises (except for 2 small enterprises). The supported enterprises reached the highest added value growth in the amount of 128% at a below-average value for the share of value added change in the amount of €0.42 per €1 of the non-returnable financial contribution among the calls evaluated by the counter-factual analysis.

The evaluation confirmed the net effects of support within the call OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 on the added value created by companies and in the production. From the perspective of change in the added value per €1 (0.93 to 3.02) or change in production per €1 of the non-returnable financial contribution (2.66 to 4.22), the evaluated call appears to be the most effective one. Although the creation of job positions was not the part of expected outcomes, the effectiveness of support per 1 newly created job position can be evaluated very positively (34–45 thousand euros with statistically significant changes in personnel costs). The net effect of the increase in value added, production and personnel costs were inversely proportionate to the size of supported enterprises. It means that the micro-enterprises reached higher growth in the monitored indicators than small and medium enterprises (e.g. added value growth in micro-enterprises reached 49%, while in all enterprises reached only 18%). On the contrary, financial effectiveness of the support in the creation of added value of indicators per €1 of the non-returnable financial contribution was increasing in direct proportion with the size of the supported enterprises – the group of medium and small enterprises without micro-enterprises reached €3.02 of the change of added value per €1 of the non-returnable financial contribution, while micro-enterprises reached only €0.93 per €1 of the non-returnable financial contribution.

The net effects of support within the call MH/DP/2016/3.3.1-08 in the form of a statistically significant difference between supported and not supported enterprises were identified mainly with the change of added value, increase of production, change of personnel expenses and, partially, with the change of bank loans. The growth of added value per 1 non-returnable financial contribution was below-average in comparison with other evaluated calls.

The comparison of the results of counter-factual analysis of individual calls and enterprise groups within the analysed calls is specified in Chapter 9 below.

The SOs under the responsibility of the MoE show a thematic connection with the national objective for Intelligent growth – to increase the research and development expenses to 1.2% of the GDP until 2020. The demand-oriented calls within the SOs 9.5 and 10.3, focused on support of innovations through industrial research and experimental development in the selected RIS3 domains, can be considered to be direct connection. The non-returnable financial aid was not only intended for the SMEs, but also for research organisations. The majority of the SOs shows a direct thematic connection with the relevant national objectives for the Europe 2020 Strategy. Demand-oriented calls issued by the MoE contribute to the fulfilment of national objectives for Inclusive growth: (i) to reach the 72% employment rate in the age group of 20–64 years until 2020, and (ii) to decrease the share of population threatened by poverty and social exclusion to 17.2% until 2020. We consider the financial contribution of the SO under the responsibility of the MoE to the national objective for Intelligent growth to be significant. As at the end of 2020, the total volume of contracted sources for the support of activities falling within the categories of interventions with a direct or an indirect connection to the given objective reached almost €550 million, while the utilisation was at the rate of 58%. A significant financial contribution is represented by the category of intervention 056 – Investments into infrastructure, capacities and equipment in SMEs, which are directly connected with research and innovative activities with the total value of €73,347,487 (in the SOs 9.5, 10.3 and 11.3) as well as 064 – Research and innovative procedures in SMEs (including the system of vouchers, innovations in the field of procedures, projects, services and social innovation), represented in the SO 9.5, with the value of €38,497,978.61.

In response to the COVID-19 pandemic outbreak, the MoE adopted a set of measures. Through the modification of the managing documentation (guidelines and manuals), the MoE managed to reflect the key needs of the applicants and beneficiaries of the aid. The measures intended for demand-oriented projects included prolongation of procedural deadlines for applicants and beneficiaries, prolongation of closure deadlines of the calls issued (the assessment rounds), simplification of on-site inspection procedures and introduction of the possibility of applying for advance payments. In relation to national projects, the measures were aimed at extending procedural deadlines, simplifying the rules and conditions for provision of aid, adapting the processes to the situation and constraints emerged, and reducing the overall administrative complexity. Upon publishing, the accepted changes of conditions for implementation of demand-oriented project became directly applicable and usable for all applicants and beneficiaries. Through SIH Anti-Corona Guarantee 1 and 2A, more than 5,500 business entities employing over 57,000 employees were supported by the end of 2020. The discounted loans enabled the access to capital required for maintaining the job positions and overcoming the pandemic period, mainly for micro- and small enterprises. The volume of the discounted loans contracted within the SIH Anti-Corona Guarantee 1 and 2A, provided through selected banks, reached approximately €520 million. This represents a significant financial aid for the productive sector. We consider the selected method of support of the SMEs at the time of COVID-19 pandemic to be highly effective for addressing the key needs of the productive sector.

3 PRÍSTUP K HODNOTENIU

3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory

Poznámka: nižšie uvedená metodika sa vzťahuje na hlavné HO č. 1 – 4.

Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory v predloženom hodnotení je postavená na kontrafaktuálnej analýze. Cieľom kontrafaktuálneho hodnotenia je modelovať takzvaný kontrafaktuálny scenár, t. j. v prípade hodnotenia jednotlivých výziev ide o skúmanie schopnosti podporených žiadateľov dosiahnuť pozitívnu zmenu vo výsledkových ukazovateľoch¹ bez intervencie (napr. bez NFP). Tento prístup pre porovnanie identifikuje kontrolnú skupinu nepodporených podnikov, ktoré boli oprávnené na získanie podpory a svojimi charakteristikami sa čo najviac podobajú skupine podporených podnikov. Predpokladá sa, že uvedená kontrolná skupina nepodporených podnikov bude dosahovať porovnateľné výsledky v hodnotených charakteristikách, ako podporená skupina podnikov, keby k podpore nedošlo. V takomto prípade hovoríme o čistých efektoch (účinkoch) intervencie na podporené podniky.

Výber metódy kontrafaktuálneho hodnotenia

Pre stanovenie čistej účinnosti alebo čistých účinkov poskytnutej podpory v rámci hodnotených ŠC bola použitá kontrafaktuálna metóda PSM v kombinácii s metódou DiD. Uvedená metóda je rozšírenou kvázi experimentálnou metódou pre stanovenie čistých účinkov. PSM patrí medzi kontrafaktuálne metódy odporúčané Svetovou bankou², ako aj Európskou komisiou³.

Cieľom PSM je znížiť skreslenie pri výbere podnikov pre hodnotenie, a teda vytvoriť vzorku porovnateľných podporených a nepodporených podnikov. Metodický postup PSM/DiD je rozdelený do nasledujúcich krokov:

- 1) Identifikácia zdrojov údajov pre jednotlivé výzvy hodnotených ŠC v nadväznosti na hodnotené výsledkové ukazovatele
- 2) Identifikácia skupiny podporených a nepodporených podnikov v rámci identifikovaných zdrojov údajov
- 3) Vylúčenie nepodporených podnikov, ktoré nespĺňali kritériá pre podporu v hodnotenom opatrení, t. j. ponechanie len nepodporených podnikov, ktoré mohli žiadať, ale nežiadali o podporu z danej intervencie (napr. podniky v ťažkostiach, odvetvové zameranie alebo veľkosť podniku)

¹ Pre jednotlivé ciele sú stanovené v programovom dokumente OPII výsledky. Výsledkové ukazovatele sú v kontexte realizovaného hodnotenia ukazovateľmi na úrovni subjektov, ktoré priamo alebo nepriamo merajú pokroky požadovaných výsledkoch za jednotlivé ŠC.

² Gertler, Paul J., et al. (2018). Impact evaluation in practice. The World Bank

³ CAPTURING THE SUCCESS OF YOUR RDP: GUIDELINES FOR THE EX POST EVALUATION OF 2007 – 2013 RDPS (2014), Michalek, J., Counterfactual impact evaluation of EU rural development programmes – Propensity Score Matching methodology applied to selected EU Member States (2012)

4) Realizácia PSM

- Identifikácia a odvodenie párovacích a výsledkových premenných vstupujúcich do PSM
- Stanovenie modelu pravdepodobnosti pre účasť na programe na základe logistickej regresie a stanovenie pravdepodobnosti účasti na intervencii pre jednotlivé podniky podporené, ako aj nepodporené (výpočet PS skóre)
- Výber algoritmu pre párovanie podnikov

5) Hodnotenie čistých účinkov opatrenia na spárovanej vzorke podnikov pomocou DiD/ATT

Veľkostné skupiny podnikov

Pri kontrafaktuálnej analýze boli z dôvodu vytvorenia homogénnejších podskupín podporených podnikov vytvárané podskupiny podnikov v závislosti od ich veľkosti. Pre stanovenie veľkostnej podskupiny boli použité hodnoty aktív a obratu. Obrat predstavoval súčet tržieb z vlastnej výroby a tržieb z predaja tovaru. Pre veľkostné podskupiny podnikov platili nasledujúce hranice hodnôt aktív a obratu:

- Stredné podniky, malé podniky a mikro podniky: aktíva < 43 mil. € alebo obrat < 50 mil. €
- Malé podniky a mikro podniky: aktíva < 10 mil. € alebo obrat < 10 mil. €
- Mikro podniky: aktíva < 2 mil. € alebo obrat < 2 mil. €
- Stredné podniky, malé podniky bez mikro podnikov: aktíva < 43 mil. € alebo obrat < 50 mil. € a zároveň aktíva > 2 mil. € a obrat > 2 mil. €
- Všetky podniky bez mikro podnikov: aktíva > 2 mil. € a obrat > 2 mil. €

Podmienky pre stanovenie veľkostných kategórií podnikov (stredné, malé a mikro podniky) obsahujú aj podmienku počtu zamestnancov a vypočítavajú sa za prepojené osoby spolu. Obe tieto podmienky nebolo z dôvodu nedostatku údajov možné pri kontrafaktuálnych analýzach uplatniť.

Výpočet PS a charakteristiky podporených a nepodporených podnikov

Základom PSM je výpočet *PS* ako pravdepodobnosť účasti na intervencii (hodnotenej výzve) závislej na charakteristikách žiadateľa a kontrolných podnikov. *PS* bude pre každý podnik (či už podporený, alebo nepodporený) vypočítané prostredníctvom logistickej regresie.

Pre výber charakteristík (odvetvie, zamestnanci, obrat, zisk, región, hrubá marža, obrátkovosť aktív, obrátkovosť dlhodobého hmotného majetku atď.) pre výpočet *PS* existujú rôzne prístupy, pričom sa berie do úvahy aj cieľ PSM, ktorým je dosiahnutie maximálnej porovnateľnosti skupín podporených a nepodporených podnikov a nielen maximálna úspešnosť v predpovedaní účasti na hodnotenej výzve. Preto podľa autorov Rubin a Thomas (1996) je vhodná akákoľvek charakteristika relevantná či už z pohľadu modelovania pravdepodobnosti účasti na hodnotenej výzve, ale aj charakteristika ovplyvňujúca výsledkovú premennú (výsledkovými premennými môžu byť napr. pridaná hodnota, tržby, ON, nehmotný majetok, počet nových patentov a pod.). Pre potreby PSM boli pri hodnotení jednotlivých výziev použité charakteristiky odvodené z údajov z RÚZ podporených a nepodporených podnikov.

Párovacie algoritmy

Po výbere charakteristík a výpočte PS skóre pomocou logistickej regresie nasledovala fáza párovania nepodporených a podporených podnikov pomocou párovacích algoritmov. Pre každý podporený podnik hľadá PSM nepodporené podniky s čo najbližším PS skóre, ktoré vyhovuje parametrom zvoleného párovacieho algoritmu. Pri realizácii kontrafaktuálnej metódy hodnotenia PSM boli použité nasledujúce párovacie algoritmy:

- Najbližší sused (z angl. „nearest neighbor“ alebo NN) s rôznymi počtami susedných kontrolných pozorovaní (1, 3, 5, 8) a s rôznym nastavením mierky (calipher) v intervale 0,5 – 0,001. V ďalšom texte pri popise výsledkov kontrafaktuálneho hodnotenia bude v prípade použitia párovacieho algoritmu tejto skupiny uvedený názov algoritmu v skrátenej tvare: $n(X) \text{ cal}(Y)$, kde „n“ označuje algoritmus „najbližší sused“, X označuje počet kontrolných susedným pozorovaní/podnikov pre 1 podporený podnik, „cal“ označuje parameter mierky (calipher) a Y označuje hodnotu parametra mierky (calipher).
- Radius s rôznym nastavením mierky (calipher) v intervale 0,5 – 0,001. V ďalšom texte pri popise výsledkov kontrafaktuálneho hodnotenia bude v prípade použitia párovacieho algoritmu tejto skupiny uvedený názov algoritmu v skrátenej tvare: $\text{radius cal}(Y)$, kde „radius“ označuje algoritmus „radius“, „cal“ označuje parameter mierky (calipher) a Y označuje hodnotu parametra mierky (calipher).
- Kernel s rôznym nastavením šírky pásma v intervale 0,5 – 0,001. V ďalšom texte pri popise výsledkov kontrafaktuálneho hodnotenia bude v prípade použitia párovacieho algoritmu tejto skupiny uvedený názov algoritmu v skrátenej tvare: $\text{kernel bw}(Y)$, kde „kernel“ označuje algoritmus, „bw“ označuje parameter šírky pásma (bandwidth) a Y označuje hodnotu parametra šírky pásma (bandwidth).

Pre každú výzvu a skupinu podporených podnikov alebo podskupinu podporených podnikov bolo realizovaných viac ako sto párovaní uvedenými typmi párovacích algoritmov. Kvalita párovania bola posudzovaná na základe nasledujúcich troch kritérií:

1. hladina štatistickej významnosti zisteného rozdielu na úrovni 95 % výsledkovej premennej medzi podporenými a nepodporenými podnikmi po párovaní,
2. priemer štandardného skreslenia (z angl. „mean standard bias“) po párovaní, alternatívne T-test rozdielov distribúcie hodnôt jednotlivých párovacích charakteristík (ide o charakteristiky, pri ktorých majú byť nepodporené podniky podobné podporeným podnikom) podporených a nepodporených podnikov,
3. podiel počtu podporených podnikov po párovaní z celkového počtu podporených podnikov vo vzorke (parameter „on-support“).

Pri posúdení dostatočnosti poklesu priemeru štandardného skreslenia po párovaní bolo použité odporúčanie z práce Caliendo a Kopeinig (2008), v ktorej sa konštatuje, že zvyšková úroveň 3 – 5 % priemerného výberového skreslenia je dostatočná. V prípadoch, keď nebola dosiahnutá uvedená zvyšková úroveň priemerného výberového skreslenia, boli preskúmané výsledky T-testov distribúcie hodnôt jednotlivých párovacích charakteristík podporených a nepodporených podnikov a v prípade, ak tieto T-testy nepoukazovali na rozdiel podporených a nepodporených podnikov v párovacích

charakteristikách, boli vzorky podporených a nepodporených podnikov tiež považované za dostatočne podobné.

Dôležitým parametrom kvality párovania bol aj podiel podporených podnikov, pre ktorý sa našli podobné nepodporené podniky, t. j. podiel podporených podnikov, ktoré neboli pri párovaní vylúčené zo vzorky (z angl. „off support“, naopak, podporené podniky ponechané vo vzorke aj po párovaní sa označujú ako „on support“). Príveľký podiel podporených podnikov vylúčených z porovnania po párovaní môže komplikovať zovšeobecnenie zistených výsledkov na celú vzorku podporených podnikov. K vylúčeniu podporených podnikov z uvedeného dôvodu došlo pri kontrafaktuálnom hodnotení čistých efektov jednotlivých výziev len v zanedbateľných počtoch, a preto sa dajú stanovené výsledky považovať za zovšeobecniteľné na celé hodnotené vzorky podporených podnikov.

Ďalšie odvodené ukazovatele

Okrem výsledkových ukazovateľov zmeny pridanej hodnoty, výroby, ON, základného imania, NHIM a bankových úverov boli vo výstupoch z kontrafaktuálnej analýzy doplnené aj nasledujúce ďalšie odvodené ukazovatele:

- zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP – podiel čistého efektu zmeny pridanej hodnoty za sledované obdobie (rozdiel medzi zmenou pridanej hodnoty podporených a nepodporených podnikov po párovaní) a priemernej hodnoty NFP, umožňuje porovnávať efektivitu podpory medzi jednotlivými výzvami a analyzovanými veľkostnými kategóriami podporených podnikov,
- nárast pridanej hodnoty za sledované obdobie v % – podiel zmeny pridanej hodnoty za sledované obdobie a východiskovej hodnoty pridanej hodnoty,
- zmena výroby/výnosov z hospodárskej činnosti na 1 € NFP – podiel čistého efektu zmeny výroby/výnosov z hospodárskej činnosti za sledované obdobie (rozdiel medzi zmenou výrobou/výnosmi z hospodárskej činnosti podporených a nepodporených podnikov po párovaní) a priemernej hodnoty NFP, umožňuje porovnávať efektivitu podpory medzi jednotlivými výzvami a analyzovanými veľkostnými kategóriami podporených podnikov,
- zmena ON na 1 € NFP – podiel čistého efektu zmeny ON za sledované obdobie (rozdiel medzi zmenou ON podporených a nepodporených podnikov po párovaní) a priemernej hodnoty NFP, umožňuje porovnávať efektivitu podpory medzi jednotlivými výzvami a analyzovanými veľkostnými kategóriami podporených podnikov,
- nárast ON za sledované obdobie v % – podiel zmeny ON za sledované obdobie a východiskovej hodnoty ON,
- rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy – rozdiel ON na konci sledovaného obdobia a ON zo začiatku sledovaného obdobia zvýšený o index rastu priemernej hrubej mzdy v SR za sledované obdobie (za 2015 až 2020 bol index rastu 1,33; za 2016 až 2020 bol index rastu 1,28) podľa údajov ŠÚ SR. Umožňuje vyčíslieť časť rastu ON, ktoré by mali pripadať na vytvorenie nových pracovných miest.
- počet nových pracovných miest – podiel odvodeného ukazovateľa „Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy“ a priemerných ON v SR v roku 2020 podľa ŠÚ SR (20 702 €). Náklady NFP na 1 pracovné miesto – podiel NFP a čistého efektu počtu novovytvorených pracovných

miest. Umožňuje porovnávať efektivitu podpory medzi jednotlivými výzvami a analyzovanými veľkostnými kategóriami podporených podnikov z hľadiska nákladov na 1 novovytvorené pracovné miesto,

- nárast základného imania za sledované obdobie v % – podiel zmeny základného imania za sledované obdobie a východiskovej hodnoty základného imania,
- nárast bankových úverov za sledované obdobie v % – podiel zmeny bankových úverov za sledované obdobie a východiskovej hodnoty bankových úverov.

Popis softvérových nástrojov pre spracovanie údajov

Na základnú prácu s RÚZ bol použitý DB softvér MS SQL Server a MS SQL Server Management Studio. Na úrovni MS SQL Servera prebehla prvotná selekcia vhodných nepodporených podnikov, boli identifikované a odvodené charakteristiky podnikov a výstupové premenné (zmena pridanej hodnoty, zmena nehmotného majetku, zmena výroby, zmena základného imania, zmena bankových úverov a zmena ON) za podporené a nepodporené podniky vstupujúce do výpočtu PS. Zároveň bola aplikovaná podmienka sídla nepodporeného podniku mimo BSK. Výstupom z MS SQL Servera boli analytické tabuľky obsahujúce všetky potrebné údaje pre realizáciu PSM.

Samotný výpočet PSM a prispôsobovanie vzorky pre výpočet sa realizovalo v štatistickom softvéri STATA/IC 15 pomocou procedúry PSMATCH2.

Výber ŠC a foriem podpory vhodných pre kontrafaktuálne hodnotenie

Hlavným limitujúcim faktorom pre výkon kontrafaktuálneho hodnotenia bola veľkosť vzorky podporených podnikov, ktorá limituje počet charakteristík použitých v modele slúžiacom na odhad PS skóre a má zároveň v prípade malej vzorky dopad na štatistickú preukaznosť výsledkov (rozdielu vo výsledkovej premennej medzi podporenými a nepodporenými podnikmi. Čím je vzorka menšia, tým musí byť rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi po párovaní výraznejší, aby mohla byť dosiahnutá štatistická preukaznosť výsledkov). Približne 100 podporených jednotiek sa považuje za vhodný rozsah pre realizáciu PSM (aj nepodporených podnikov by malo byť aspoň 100, čo by ale nepredstavovalo problém v realizovanej kontrafaktuálnej analýze).

V prípravnej fáze úvodnej správy bol poskytnutý zo strany MH SR zoznam projektov s uvedením dátumu podpisu zmluvy, ako aj dátumu ukončenia projektu. Uvedený zoznam bol zdrojom pre nasledujúcu tabuľku sumarizujúcu počty ukončených projektov za jednotlivé roky.

Nižšie sú uvedené dopytové výzvy, pri ktorých počet ukončených projektov bol dostatočný pre použitie PSM-DiD na hodnotenie čistých efektov:

- ŠC 9.5 – výzva OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02,
- ŠC 11.1 – výzva OPVaI-MH/DP/2016/3.1.1-03,
- ŠC 11.3 – výzva OPVaI-MH/DP/2016/3.3.1-04,
- ŠC 11.3 – výzva OPVaI-MH/DP/2017/3.3.1-08 – obmedzené možnosti výpočtu čistých účinkov vzhľadom na nízky počet 45 ukončených projektov.

Pri ostatných výzvach na predkladanie ŽoNFP hodnotených ŠC boli počty ukončených projektov nedostatočné na realizáciu kontrafaktuálneho hodnotenia.

Okrem uvedených výziev mali byť predmetom kontrafaktuálneho hodnotenia aj intervencie realizované v rámci ŠC 11.3, pri ktorých bola poskytnutá pomoc vo forme návratnej pôžičky alebo záruky:

- PRSL – portfóliový úver zdieľaného rizika, 65 poskytnutých úverov,
- FPLG – portfóliová záruka prvej straty (ŠC 11.3), 61 poskytnutých záruk.

Už úvodná správa obsahovala pre FN PRSL a FPLG upozornenie o obmedzených možnostiach výpočtu čistých účinkov vzhľadom na nízky počet relevantných projektov. Kontrafaktuálne hodnotenie FN PRSL a FPLG v rámci ŠC 11.3 nakoniec z dôvodu rozptýlenia relatívne malej vzorky podporených podnikov na dlhšie 3-ročné časové obdobie podávania žiadostí v kombinácii s relatívne nízkou výškou ekonomického prínosu pomoci pre podporené podniky nebolo realizované. Nasledujúca tabuľka obsahuje počty podnikov s ÚZ za 2020 bez NFP z akéhokoľvek OP, podľa roku podania žiadosti o úver v rámci FN FPLG a PRSL v rámci ŠC 11.3 pre podporené podniky, ktoré zverejnili svoju ÚZ v RÚZ za rok 2020.

Tabuľka 1: Počty podnikov s ÚZ za 2020 bez NFP podľa roku podania žiadosti o úver v rámci FN FPLG a PRSL, ŠC 11.3

Rok	FPLG	PRSL
2018	14	16
2019	23	31
2020	19	13
SPOLU	56	60

Zdroj: MH SR, RÚZ, vlastný výpočet

Ako je z tabuliek zrejmé, pôvodný rozsah vzoriek sa z hľadiska podávania žiadostí o FN FPLG alebo PRSL rozložil do 3-ročného obdobia, čo znižuje porovnateľnosť vplyvu podpory na podporené podniky a tiež znižuje porovnateľnosť s kontrolnými nepodporenými podnikmi (časové obdobie pre podporené aj nepodporené kontrolné podniky by bolo za roky 2017 až 2021). Z hľadiska veľkosti ekonomického prínosu dosiahol priemerný podiel úveru na aktívach podnikov 10,7 % pri FPLG a 18,3 % pri PRSL. Pri započítaní maximálneho úrokového zvýhodnenia v rozsahu 1 % úrokovej sadzby (podľa informácií zverejnených na webe Unicredit Bank Slovensko je úspora v desatinách %)⁴ predstavuje ekonomický prínos úspory (ide o ekvivalent hodnoty Gross Grant Equivalent⁵) nákladov na financovanie pre podporené podniky 0,06 % pri FPLG a 0,205 % pri PRSL z výnosov z hospodárskej činnosti za rok. Za maximálne 2 roky pôsobenia podpory (od schválenia žiadosti a reálneho poskytnutia úveru) nepresiahol prínos podpory 0,5 % z výnosov z hospodárskej činnosti podporených podnikov. Pre porovnanie, podpora vo forme NFP v kontrafaktuálnej analýze hodnotených výziev dosahovala u podporených podnikov podiel v desiatkach % na výnosoch z hospodárskej činnosti. Z uvedených dôvodov by aj v prípade identifikácie čistých efektov boli tieto ťažko priraditeľné k pomoci poskytnutej v rámci FN PRSL a FPLG.

⁴ <https://www.unicreditbank.sk/sk/velke-firmy/financovania/pozicky.html>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1408&rid=1>

Úvodná správa pôvodne predpokladala realizáciu 6 rôznych kontrafaktuálnych hodnotení. Aj keď sa kontrafaktuálne hodnotenie FN PRSL a FPLG nerealizovalo, nakoniec bolo vykonaných spolu 13 kontrafaktuálnych kontraktuálnych hodnotení z dôvodu rozdelenia podporených podnikov na veľkostné skupiny podnikov v 2 výzvach s najväčším počtom ukončených projektov, pozri nasledujúci zoznam:

1. Výzva OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 – skupina všetkých podnikov bez mikro podnikov
2. Výzva OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 – skupina stredných, malých a mikro podnikov
3. Výzva OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 – skupina stredných, malých a mikro podnikov – očistené o extrémne hodnoty
4. Výzva OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 – skupina malých podnikov a mikro podnikov
5. Výzva OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 – skupina mikropodnikov
6. Výzva OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 – skupina malých podnikov a mikro podnikov
7. Výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 – skupina stredných, malých podnikov bez mikro podnikov
8. Výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 – skupina všetkých podnikov
9. Výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 – skupina stredných, malých a mikro podnikov
10. Výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 – skupina malých podnikov a mikro podnikov
11. Výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 – skupina mikro podnikov
12. Výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 – skupina stredných, malých a mikro podnikov – očistené o extrémne hodnoty
13. Výzva OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08 – skupina malých podnikov a mikro podnikov

Výber časového obdobia pre kontrafaktuálnu analýzu

Výber časového obdobia pre kontrafaktuálnu analýzu bol ovplyvnený dostupnosťou ÚZ (v RÚZ) podporených podnikov s ukončeným projektom podporeným z výziev OP Val. Nasledujúca tabuľka obsahuje prehľad dostupnosti ÚZ v RÚZ pre podporené podniky s ukončeným projektom začiatkom apríla 2022, po riadnom termíne pre podanie daňových priznaní za rok 2021.

Tabuľka 2: Počty jedinečných podporených podnikov s ÚZ v RÚZ podľa rokov

Rok	Počet RÚZ	Podiel**
2015	528	82,5 %
2016	559	87,3 %
2017	602	94,1 %
2018	598	93,4 %
2019	599	93,6 %
2020	597	93,3 %
2021	54	8,4 %
Spolu*	640	100,0 %

Zdroj: MH SR, RÚZ, vlastný výpočet

Poznámky:

* Spolu označuje počet všetkých podporených podnikov z výziev OP Val s ukončeným projektom k 30.6.2021

** Označuje podiel podporených podnikov z výziev OP Val s ukončeným projektom k 30.6.2021 s ÚZ za daný rok a všetkých podporených podnikov z výziev OP Val s ukončeným projektom k 30.6.2021

Najvyšší podiel podporených podnikov s ÚZ v RÚZ v roku 2017 presiahol 94 %. V čase začiatku spracovania bolo však dostupných len 8,4 % ÚZ za rok 2021. Vzhľadom na kolísavú rýchlosť sťahovania ÚZ (1 ÚZ od 5 sekúnd do 24 sekúnd) a úroveň chybovosti meniacu sa v čase mohlo presiahnuť sťahovanie ÚZ za všetky kontrolné podniky obdobie 2 mesiacov. Sťahovanie ÚZ z RÚZ pravdepodobne prebiehalo zároveň v čase najvyššieho náporu na RÚZ, nakoľko v uvedenom čase dochádza k zverejneniu najväčšieho počtu nových údajov. Popísané problémy mohli byť spôsobené aj nedostatočnou optimalizáciou práce a výkonu vlastného programu pre sťahovanie ÚZ z RÚZ.

V nadväznosti na uvedené zistenia bola analyzovaná možnosť použiť rok 2020 ako obdobie pre pozorovanie efektov poskytnutej podpory. Z tabuľky sumarizujúcej „Počet ukončených projektov za jednotlivé výzvy hodnotených ŠC podľa rokov“ uvedenej v časti „Výber špecifických cieľov a foriem podpory vhodných pre kontrafaktuálne hodnotenie“ vyplýva, že podporené podniky všetkých výziev, ktoré mali byť predmetom kontrafaktuálneho hodnotenia, mali drvivú väčšinu projektov ukončených v roku 2020 a tiež až na výzvu OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 bola veľká časť projektov ukončená už v roku 2019. Dĺžka realizácie projektov sa pohybovala pre hodnotené výzvy v priemere od 19 do 23 mesiacov (od dátumu účinnosti zmluvy po dátum ukončenia projektu). Použitie roku 2020 pre stanovenie čistých efektov podpory poskytnutej v rámci hodnotených výziev mohlo ovplyvniť negatívne hodnotu čistých efektov najmä pre projekty ukončené v roku 2020, lebo skracuje obdobie, v ktorom sa mali efekty podpory prejavovať.

Z dôvodu nedostatočných údajov o ÚZ podporených podnikov za rok 2021, z dôvodu malého podielu projektov ukončených v roku 2020 a z dôvodu skoro 2-ročného priemerného trvania realizácie projektov bol v kontrafaktuálnom hodnotení použitý rok 2020 pre stanovenie čistých efektov poskytnutých podpôr.

3.2 Metodika pre posúdenie príspevku k plneniu cieľov

Poznámka: nižšie prezentovaná metodika sa vzťahuje na špecifické HO č. 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1 a 4.2.

Predmetom hodnotenia boli všetky ŠC, v rámci nich sme sa zamerali na analýzu dopytovo-orientovaných projektov, NP a FN.

Desk research

Metóda *desk research* bola využitá v úvodnej fáze hodnotenia na identifikáciu informačných zdrojov relevantných pre výkon hodnotenia. Umožnila hodnotiteľovi systematicky spracovať rozsiahly súbor informácií a údajov potrebných pre výkon hodnotenia:

- programová dokumentácia,
- stav plnenia cieľov sledovaných prostredníctvom ukazovateľa výsledku na úrovni ŠC,
- relevantné dopytové výzvy,
- finančné údaje o zazmluvnených projektoch v rámci dopytových výziev,
- stav MU zazmluvnených projektov v rámci dopytových výziev,
- stav implementácie NP ZIVSE,
- stav implementácie relevantných aktivít NP,

- stav implementácie finančných nástrojov.

Hodnotiteľ primárne pracoval s verejne dostupnou programovou dokumentáciou, údajmi z ITMS2014+ poskytnutými MH SR. V tejto fáze boli predmetom skúmania aj realizované štúdie a hodnotenia intervencií v gescii MH SR, ako aj relevantné štúdie realizované v zahraničí. Samostatným zdrojom, ktorý hodnotiteľ využil, bol register účtovných závierok, ktorý obsahuje údaje o kľúčových finančných ukazovateľoch podnikateľských subjektov.

Analýza stavu implementácie ŠC

V ďalšom kroku bola realizovaná detailná analýza stavu implementácie vybraných ŠC k 31. 12. 2020. Analýza stavu implementácie sa zamerala na finančné aspekty (zazmluvnené a čerpané zdroje EÚ) a fyzický pokrok v implementácii projektov (dosiahnuté hodnoty MU). Objem finančných zdrojov určených, resp. využitých zo strany cieľových skupín a výstupy podporených projektov predstavovali vstupy pre ďalšie fázy hodnotenia, konkrétne pre kontribučnú analýzu.

Štruktúra podporených podnikov

Bola zrealizovaná detailná analýza štruktúry podporených podnikov pre posúdenie prínosov na rôzne cieľové skupiny. Analýza sa sústredila na tieto aspekty:

- geografická distribúcia podporených subjektov a objem podpory (podľa kraja a okresu),
- odvetvová štruktúra podporených subjektov a objem podpory (SK-NACE),
- veľkostná kategória podnikov a objem podpory (mikro, malé, stredné a veľké podniky),
- vek podnikateľských subjektov a objem podpory (0 –3 roky, 3 –5 rokov, 5 –10 rokov),
- technologická náročnosť.

Kontribučná analýza

Aplikácia kontribučnej analýzy reagovala na komplexnosť podpory produktívneho sektora prostredníctvom OPII a nízku početnosť ukončených projektov pre hodnotenie dopadov s využitím kontrafaktuálnych štatistických metód. Kontribučná analýza redukuje neistotu spojenú s určením miery príspevku podporovaných intervencií k dosiahnutým (pozorovaným) výsledkom. Slúži na lepšie pochopenie dosiahnutých zmien (výsledkov ŠC) a možného vplyvu podporovaných intervencií pri zohľadnení dôležitých interných a externých faktorov.

V rámci kontribučnej analýzy bola spracovaná intervenčná logika pre každý ŠC, resp. formu podpory v rámci ŠC. Zámerom bolo vytvoriť logické vzťahy (prepojenia) implementačných komponentov ŠC, ktoré smerujú k želaným výsledkom. Logické vzťahy mapujú vnútorné mechanizmy (kauzality) a zároveň identifikujú vonkajšie faktory s predpokladaným vplyvom na sledované výsledky. Na základe identifikovaných vzťahov a ich podmienenosti bola v textovej a grafickej podobe spracovaná intervenčná logika. Hodnotiteľ spracoval analýzu vývoja základných ekonomických ukazovateľov podporených podnikov pre lepšie posúdenie prínosov podpory. Išlo o nasledujúce ukazovatele:

- výnosy z hospodárskej činnosti,
- pridaná hodnota,
- osobné náklady,

- hospodársky výsledok pred zdanením,
- aktíva,
- dlhodobý hmotný majetok,
- produktivita.

Vyššie uvedené údaje boli využité pri posudzovaní prínosov intervencií k sledovaným cieľom. Dostupné poznatky umožnili ucelené posúdenie fungovania podpory a hrubých prínosov k stanoveným cieľom programu.

3.3 Metodika pre dotazníkový prieskum a osobné pohovory

Poznámka: Nižšie prezentovaná metodika sa vzťahuje na špecifické HO č. 1 – 4.

Dotazníkový prieskum bol vykonaný v júni 2022 s využitím EU Survey – oficiálneho nástroja Európskej komisie na zber kvantitatívnych dát. Okrem základných triediacich otázok zisťujúcich veľkosť firmy, dĺžku pôsobenia na trhu, odvetvie a miesto realizácie projektu, boli dotazníkové otázky zamerané na tri tematické okruhy. Prvým okruhom bolo subjektívne posúdenie vývoja celkovej situácie v odvetví, ktorého sa týka podporený projekt OPII; druhý okruh otázok zisťoval respondentovo vnímanie vývoja vlastnej firmy a tretí okruh otázok monitoroval respondentovo vnímanie vplyvu realizovaného projektu na rozvoj firmy. Dotazník bol ukončený jedinou otvorenou otázkou, v ktorej mohol respondent uviesť ďalšie dlhodobé vplyvy realizácie projektu OPII na fungovanie svojej firmy.

Dotazníkové otázky boli navrhnuté hodnotiteľským tímom a odkonzultované s MH SR. Na základe odporúčania MH SR bolo vytvorených šesť identických dotazníkových prieskumov, teda samostatný dotazník pre každý ŠC, a to z dôvodu predpokladanej chybovosti respondentov pri určení ŠC, v rámci ktorého bol ich projekt podporený (vzhľadom na zmenu názvu OP a číselného kódu ŠC). Prijímateľa projektov boli oslovení e-mailom obsahujúcim link na dotazník. S cieľom zvýšenia dôveryhodnosti a návratnosti dotazníka boli e-maily s pozvánkou rozoslané MH SR. Zástupca hodnotiteľského tímu bol uvedený ako kontaktná osoba v prípade technických problémov s vyplnením dotazníka alebo obsahových otázok. Počas trvania dotazníkového prieskumu zodpovedal približne desať telefonických otázok prijímateľov. Z celkového počtu 1 133 oslovených prijímateľov sa dotazníkového prieskumu zúčastnilo 322 respondentov, čo predstavuje návratnosť 28,42 %. Početnosť odpovedí podľa jednotlivých ŠC je uvedená v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka 3: Návratnosť v rámci dotazníkového prieskumu

ŠC	Počet doručených e-mailov	Počet kompletných odpovedí	Návratnosť
ŠC 1.2.2/9.5	467	146	31,26 %
ŠC 2.2.2/10.3	17	4	23,53 %
ŠC 3.1.1/11.1	195	41	21,03 %
ŠC 3.2.1/11.2	13	6	46,15 %
ŠC 3.3.1/11.3	407	120	29,48 %
ŠC 4.1.1/12.1	34	5	14,71 %
SPOLU	1 133	322	28,42%

Vzhľadom na nízky počet odpovedí v ŠC 10.3, 11.2 a 12.1 boli pre účely hodnotenia podrobne analyzované výsledky prieskumu v ŠC 9.5, 11.1 a 11.3. Hlavné výsledky sú uvedené v kapitole 8. Odpovede respondentov v ŠC 10.3, 11.2 a 12.1 boli použité informatívne pri spracovaní kapitol 4 – 7 tejto správy.

Kvantitatívne údaje zozbierané v rámci tejto evaluácie boli počas mesiacov júl a august 2022 doplnené aj **pološtruktúrovanými rozhovormi** so vzorkou prijímateľov v ŠC 9.5, 11.2 a 11.3. Napriek významnej snahe MH SR aj hodnotiteľského tímu sa nepodarilo uskutočniť pôvodný zámer deklarovaný v úvodnej správe (25 individuálnych rozhovorov). Celkovo vybral hodnotiteľský tím vzorku 61 prijímateľov, ktorých MH SR oslovilo so žiadosťou o poskytnutie interview ohľadom vplyvu uskutočneného projektu na rozvoj firmy. Na túto žiadosť pozitívne zareagovalo iba nasledovných 7 prijímateľov, s ktorými boli pološtruktúrované rozhovory uskutočnené:

- BIOMIN, a.s. (ŠC 9.5)
- LUKAMASIV s.r.o. (ŠC 9.5)
- DREVOKOM SLOVAKIA s.r.o. (ŠC 9.5)
- KEREX s.r.o. (ŠC 11.3)
- WEGA LH, s.r.o. (ŠC 11.3)
- CALENDULA, a.s. (ŠC 11.3)
- V + S Welding, s.r.o. (ŠC 11.2)

Z každého rozhovoru bola spracovaná prípadová štúdia, ktorá ilustruje efekty pomoci OPII na daného prijímateľa. Na rozdiel od pôvodného zámeru spracovať krátke prípadové štúdie v rozsahu cca jednej strany vykonali hodnotitelia rozsiahlejšiu analýzu, vrátane zakomponovania finančných údajov zo stránky finstat.sk a údajov o iných projektoch zo zdrojov EŠIF. Prípadové štúdie preto majú rozsah 3– 4 strany. Všetkých 7 prípadových štúdií sa nachádza v prílohách tejto správy.

Výsledná vzorka prípadových štúdií bola pri hodnotení použitá ako doplnková kvalitatívna metóda ku kontrafaktuálnemu hodnoteniu a dotazníkovému prieskumu. Jej hlavnou úlohou bolo na malej vzorke projektov overiť, do akej miery podľa názoru respondentov prispela k zisteným zmenám v danej organizácii podpora poskytnutá z OPII a do akej miery ich možno pripísať iným interným a externým faktorom (napr. vývoj v danom sektore, pandémie COVID-19, rôzne vnútropodnikové faktory). Je možné konštatovať, že tento zámer sa podaril; aj táto pomerne malá skúmaná vzorka poukazuje na veľkú heterogenitu interných a externých vplyvov a významnú úlohu, ktorú OPII v celkovom vývoji firiem zohráva.

4 HODNOTIACA OTÁZKA 1

4.1 HO1: Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 9.5 prioritnej osi 9 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

4.1.1 Predmet hodnotenia

Predmetom hodnotenia čistých efektov (dopadov) podpory v rámci ŠC 9.5 prostredníctvom kontrafaktuálnej analýzy boli čisté efekty podpory vo forme NFP poskytnuté v rámci výzvy OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02. Pre stanovenie čistých efektov podpory poskytnutej prostredníctvom ostatných výziev SČ 9.5 nebolo možné použiť kontrafaktuálne hodnotenie z dôvodu malých počtov ukončených projektov, čo bolo bližšie popísané v úvodnej správe hodnotenia.

4.1.2 Vzorka pre štatistickú analýzu

Vzorka pre štatistickú analýzu bola tvorená podporenými podnikmi a kontrolnou vzorkou nepodporených podnikov, ktoré zverejnili svoju účtovnú uzávierku za rok 2015 (účtovné obdobie predchádzajúce roku vyhlásenia výzvy) a rok 2020. Z dôvodu izolácie efektu podpory poskytnutej v rámci hodnotenej výzvy OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 boli do analýzy zaradené len podporené podniky, ktoré neboli prijímateľom iných výziev OPII, ani výziev z iných OP. Kontrolná vzorka nepodporených podnikov bola tvorená podnikmi so sídlom mimo BSK, ktoré neboli prijímateľom žiadnej výzvy OPII, ani iných OP.

Hodnotená výzva mala definované sektorové obmedzenia, ktoré však nebolo možné pri kontrafaktuálnej analýze aplikovať, nakoľko pri veľkej časti nepodporených podnikov bol kód hlavnej činnosti neznámy a často v prípade, ak bol uvedený, neodrážal skutočné výrobné zameranie podniku.

S cieľom vylúčiť neaktívne podniky boli z ďalšej analýzy vylúčené aj podniky s nulovou hodnotou pridanej hodnoty v rokoch 2015 a 2020 a so zápornými aktívami alebo s nulovou výrobou v roku 2015.

4.1.3 Výsledky kvantifikácie čistých efektov

Keďže počet ukončených projektov výzvy OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 presiahol 200 a počet podporených podnikov analyzovaných v rámci PSM dosiahol 153 (podporené podniky vylúčené z analýzy nezverejnili RÚZ alebo boli prijímateľmi podpôr z iných výziev OPII alebo iných OP), bolo možné vykonať stanovenie čistých efektov aj na podskupinách podnikov, ktoré boli vytvorené na základe veľkosti podnikov. Stanovenie čistých efektov bolo realizované na nasledujúcich podskupinách podporených a nepodporených podnikov (v zátvorke je uvedený počet podporených podnikov vo vzorke):

- všetky podniky bez mikro podnikov (59),
- stredné podniky, malé podniky a mikro podniky (153),
- malé podniky a mikro podniky (137),
- mikro podniky (94).

Pre overenie stanovených výsledkov bola vykonaná analýza aj na vzorke podporených a nepodporených podnikov (stredné podniky, malé podniky a mikro podniky – 147 podporených podnikov), z ktorej boli vylúčené 2 % podporených a nepodporených podnikov s najvyššou a najnižšou hodnotou zmeny pridanej hodnoty. Táto podskupina je v ďalšom texte označovaná ako „stredné, malé a mikro podniky bez extrémov“. Tým bolo overené, že výsledky nie sú ovplyvnené malým počtom vysoko úspešných alebo neúspešných podnikov.

Všetky podniky bez mikro podnikov

V tejto podskupine boli zaznamenané nasledujúce výsledky:

- Po použití všetkých párovacích algoritmov (120 rôznych kombinácií) uvedených v časti „3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory“ bolo dosiahnuté najnižšie priemerné zostatkové výberové skreslenie na úrovni 3,49 % pri algoritme radius cal(0,01).
- Všetky párovacie algoritmy zaznamenali vysoko štatisticky významný pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri hodnotách priemerného zostatkového výberového skreslenia v intervale od 3,49 % do 12,66 %, pričom približne polovica párovaní dosiahla hodnoty priemerného zostatkového výberového skreslenia pod 5 %.
- Párovacie prebehlo na vzorke 59 podporených podnikov a na vzorke 1 199 kontrolných nepodporených podnikov. Žiadny z podnikov nebol po párovaní vyradený, to znamená, že hodnota parametra „on support“ dosiahla 100 % a výsledky je možné zovšeobecniť na celú analyzovanú vzorku podporených podnikov.

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie výsledkov PSM s doplnením ďalších odvodených ukazovateľov.

Tabuľka 4: Výsledky PSM – výzva OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 – všetky podniky bez mikro podnikov

Ukazovateľ	Podporené podniky	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v €	613 246		613 246
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2015 v €	963 250	214 040	749 210
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP			1,22
Pridaná hodnota 2015 v €	2 860 081	2 806 285	53 796
Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2015 v %	34 %	8 %	26 %
Zmena NHIM*			0
Zmena výroby 2020 - 2015 v €	2 417 252	146 790	2 270 462
Výroba 2015 v €	9 494 822	9 344 824	149 998
Podiel pomoci na výrobe v %	6,5 %		
Zmena výroby na 1 € NFP			3,70
Zmena osobných nákladov 2020 - 2015 v €	710 478	477 193	233 285
Osobné náklady 2015 v €	1 662 281	1 596 056	66 225
Zmena osobných nákladov na 1 € NFP			0,38
Nárast osobných nákladov 2020 - 2015 v %	43 %	30 %	13 %
Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €	156 384	-54 826	211 210

Počet nových pracovných miest	7,6	-2,6	10,2
Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €			60 108

Zdroj: Údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet, *nebol dosiahnutý štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi na úrovni 95 % hladiny štatistickej významnosti

Stredné podniky, malé podniky a mikro podniky

V tejto podskupine boli zaznamenané nasledujúce výsledky:

- Po použití všetkých párovacích algoritmov (120 rôznych kombinácií) uvedených v časti „3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory“ bolo dosiahnuté najnižšie priemerné zostatkové výberové skreslenie na úrovni 9,45 % pri algoritme $n(3)$ $cal(0,07)$. Priemerné zostatkové výberové skreslenie síce prekračuje deklarovanú hranicu 3 % až 5 %, no pri žiadnej z 15 párovacích charakteristík T-test nepreukázal štatisticky významný rozdiel medzi priemernou hodnotou jednotlivých párovacích charakteristík u podporených a nepodporených podnikov po párovaní. Pred párovaním bol zaznamenaný štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri 13 párovacích charakteristikách.
- Všetky párovacie algoritmy zaznamenali vysoko štatisticky významný pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri hodnotách priemerného zostatkového výberového skreslenia v intervale od 9,45 % do 15,8 %. Párovanie prebehlo na vzorke 153 podporených podnikov a na vzorke 45 525 kontrolných nepodporených podnikov. Žiadny z podnikov nebol po párovaní vyradený, to znamená, že hodnota parametra „on support“ dosiahla 100 % a výsledky je možné zovšeobecniť na celú analyzovanú vzorku podporených podnikov

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie výsledkov PSM s doplnením ďalších odvodených ukazovateľov.

Tabuľka 5: Výsledky PSM pre výzvu OPVai-MH/DP/2016/1.2.2-02 – stredné, malé a mikro podniky

Ukazovateľ	Podporené podniky	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v €	482 908		482 908
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2015 v €	522 836	126 077	396 759
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP			0,82
Pridaná hodnota 2015 v €	1 330 434	1 312 612	17 821
Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2015 v %	39 %	10 %	30 %
Zmena NHIM* v €			0
Zmena výroby 2020 - 2015 v €	1 313 955	-160 059	1 474 014
Výroba 2015 v €	4 319 890	4 263 892	55 997
Podiel pomoci na výrobe v %	11,2 %		
Zmena výroby na 1 € NFP			3,05
Zmena osobných nákladov 2020 - 2015 v €	389 806	200 824	188 983
Osobné náklady 2015 v €	777 962	836 848	-58 885
Zmena osobných nákladov na 1 € NFP			0,39
Nárast osobných nákladov 2020 - 2015 v %	50 %	24 %	26 %

Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €	130 485	-78 125	208 611
Počet nových pracovných miest	6,3	-3,8	10,1
Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €			47 923

Zdroj: Údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet, *nebol dosiahnutý štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi na úrovni 95 % hladiny štatistickej významnosti

Stredné podniky, malé podniky a mikro podniky bez extrémov

V tejto podskupine boli zaznamenané nasledujúce výsledky:

- Po použití všetkých párovacích algoritmov (120 rôznych kombinácií) uvedených v časti „3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory“ bolo dosiahnuté najnižšie priemerné zostatkové výberové skreslenie na úrovni 9,80 % pri algoritme n(8) cal(0,04). Priemerné zostatkové výberové skreslenie síce prekračuje deklarovanú hranicu 3 % až 5 %, no pri žiadnej z 15 párovacích charakteristík T-test nepreukázal štatisticky významný rozdiel medzi priemernou hodnotou jednotlivých párovacích charakteristík u podporených a nepodporených podnikov po párovaní. Pred párovaním bol zaznamenaný štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri 13 párovacích charakteristikách.
- Všetky párovacie algoritmy zaznamenali vysoko štatisticky významný pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri hodnotách priemerného zostatkového výberového skreslenia v intervale od 9,80 % do 58,9 %.
- Párovacie prebehlo na vzorke 147 podporených podnikov a na vzorke 43 732 kontrolných nepodporených podnikov. Žiadny z podnikov nebol po párovaní vyradený, to znamená, že hodnota parametra „on support“ dosiahla 100 % a výsledky je možné zovšeobecniť na celú analyzovanú vzorku podporených podnikov.

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie výsledkov PSM s doplnením ďalších odvodených ukazovateľov.

Tabuľka 6: Výsledky PSM pre výzvu OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02 – stredné, malé a mikro podniky bez extrémov

Ukazovateľ	Podporené podniky	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v €	466 463		466 463
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2015 v €	469 247	66 557	402 689
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP			0,86
Pridaná hodnota 2015 v €	1 232 921	1 153 725	79 196
Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2015 v %	38 %	6 %	33 %
Zmena NHIM* v €			0
Zmena výroby 2020 - 2015 v €	1 171 334	109 605	1 061 729
Výroba 2015 v €	3 966 556	3 608 344	358 212
Podiel pomoci na výrobe v %	11,8 %		
Zmena výroby na 1 € NFP			2,28
Zmena osobných nákladov 2020 - 2015 v €	373 771	172 333	201 437
Osobné náklady 2015 v €	725 186	668 131	57 054

Zmena osobných nákladov na 1 € NFP			0,43
Nárast osobných nákladov 2020 - 2015 v %	52 %	26 %	26 %
Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €	132 042	-50 377	182 420
Počet nových pracovných miest	6,4	-2,4	8,8
Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €			52 937

Zdroj: Údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet, *nebol dosiahnutý štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi na úrovni 95 % hladiny štatistickej významnosti

Malé podniky a mikro podniky

V tejto podskupine boli zaznamenané nasledujúce výsledky:

- Po použití všetkých párovacích algoritmov (120 rôznych kombinácií) uvedených v časti „3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory“ bolo dosiahnuté najnižšie priemerné zostatkové výberové skreslenie na úrovni 4,97 % pri algoritmoch $n(1)$ $cal(0,5)$ až $cal(0,007)$.
- Všetky párovacie algoritmy zaznamenali vysoko štatisticky významný pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri hodnotách priemerného zostatkového výberového skreslenia v intervale od 4,97 % do 62,6 %, pričom pri 83 % párovacích algoritmov dosiahlo priemerné zostatkové výberové skreslenie hodnoty nižšie ako 10%.
- Párovanie prebehlo na vzorke 137 podporených podnikov a na vzorke 45 330 kontrolných nepodporených podnikov. Žiadny z podnikov nebol po párovaní vyradený, to znamená, že hodnota parametra „on support“ dosiahla 100 % a výsledky je možné zovšeobecniť na celú analyzovanú vzorku podporených podnikov.

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie výsledkov PSM s doplnením ďalších odvodených ukazovateľov.

Tabuľka 7: Výsledky PSM pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 – malé a mikro podniky

Ukazovateľ	Podporené podniky	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v €	467 317		467 317
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2015 v €	383 192	66 375	316 817
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP			0,68
Pridaná hodnota 2015 v €	881 129	874 707	6 422
Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2015 v %	43 %	8 %	36 %
Zmena NHIM* v €			0
Zmena výroby 2020 - 2015 v €	789 372	-484 574	1 273 946
Výroba 2015 v €	2 713 119	2 752 604	-39 485
Podiel pomoci na výrobe v %	17,2 %		
Zmena výroby na 1 € NFP			2,73
Zmena osobných nákladov 2020 - 2015 v €	277 443	94 257	183 186
Osobné náklady 2015 v €	545 749	597 112	-51 363

Zmena osobných nákladov na 1 € NFP			0,39
Nárast osobných nákladov 2020 - 2015 v %	51 %	16 %	35 %
Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €	95 527	-104 780	200 307
Počet nových pracovných miest	4,6	-5,1	9,7
Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €			48 298

Zdroj: Údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet, *nebol dosiahnutý štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi na úrovni 95 % hladiny štatistickej významnosti

Mikro podniky

V tejto podskupine boli zaznamenané nasledujúce výsledky:

- Po použití všetkých párovacích algoritmov (120 rôznych kombinácií) uvedených v časti „3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory“ bolo dosiahnuté najnižšie priemerné zostatkové výberové skreslenie na úrovni 6,3 % pri algoritme $n(3)$ $cal(0,001)$. Priemerné zostatkové výberové skreslenie síce prekračuje deklarovanú hranicu 3 % až 5 %, no pri žiadnej z 15 párovacích charakteristík T-test nepreukázal štatisticky významný rozdiel medzi priemernou hodnotou jednotlivých párovacích charakteristík u podporených a nepodporených podnikov po párovaní. Pred párovaním bol zaznamenaný štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri 13 párovacích charakteristikách.
- Všetky párovacie algoritmy zaznamenali vysoko štatisticky významný pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri hodnotách priemerného zostatkového výberového skreslenia v intervale od 6,3 % do 74,9 %, pričom pri 68 % párovacích algoritmov dosiahlo priemerné zostatkové výberové skreslenie hodnoty nižšie ako 10%.
- Párovanie prebehlo na vzorke 94 podporených podnikov a na vzorke 44 357 kontrolných nepodporených podnikov. Žiadny z podnikov nebol po párovaní vyradený, to znamená, že hodnota parametra „on support“ dosiahla 100 % a výsledky je možné zovšeobecniť na celú analyzovanú vzorku podporených podnikov.

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie výsledkov PSM s doplnením ďalších odvodených ukazovateľov.

Tabuľka 8: Výsledky PSM pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 – mikro podniky

Ukazovateľ	Podporené podniky	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v €	401 100		401 100
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2015 v €	246 406	77 822	168 584
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP			0,42
Pridaná hodnota 2015 v €	370 336	332 145	38 191
Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2015 v %	67 %	23 %	46 %
Zmena NHIM* v €			0
Zmena výroby 2020 - 2015 v €	621 460	155 776	465 684
Výroba 2015 v €	1 071 794	1 049 301	22 492
Podiel pomoci na výrobe v %	37,4 %		
Zmena výroby na 1 € NFP			1,16
Zmena osobných nákladov 2020 - 2015 v €	188 533	58 716	129 817
Osobné náklady 2015 v €	222 911	206 070	16 841
Zmena osobných nákladov na 1 € NFP			0,32
Nárast osobných nákladov 2020 - 2015 v %	85 %	28 %	57 %
Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €	114 229	-9 974	124 203
Počet nových pracovných miest	5,5	-0,5	6,0
Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €			66 855

Zdroj: Údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet, *nebol dosiahnutý štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi na úrovni 95 % hladiny štatistickej významnosti

4.1.4 Hlavné zistenia a vysvetlenie kvantifikovaných efektov

Hlavné zistenia a vysvetlenie kvantifikovaných efektov sú priradené k očakávaným výsledkom zadefinovaným pre ŠC 9.5 v programovom dokumente v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 9: Hlavné zistenia pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 priradené k očakávaným výsledkom ŠC 9.5

Očakávaný výsledok ŠC 9.5	Ukazovateľ definovaný v US pre hodnotenie očakávaného výsledku	Hlavné zistenia
Zvýšenie podielu podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie	Rast nehmotného investičného majetku, ktorý zachytáva práva duševného vlastníctva, rast počtu patentov u podporených podnikov v porovnaní s nepodporenými podnikmi	Kontrafaktuálna analýza nepreukázala štatisticky významný rozdiel v raste nehmotného investičného majetku, v rámci ktorého sú účtované aj práva duševného vlastníctva. Pred realizáciou kontrafaktuálnej analýzy prebehlo priradenie údajov o patentoch (patenty a úžitkové vzory) na vzorke 119 prijímateľov NFP z výzvy OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 (párovanie prebehlo manuálne na základe názvu prijímateľa). Z uvedeného počtu prijímateľov dosiahlo schválenie ochrany práv duševného vlastníctva 11 prijímateľov a 3 prijímatelia sú v procese schvaľovania, pričom sa odhaduje cca 30 % úspešnosť pri schvaľovaní ochrany duševného

		vlastníctva. Predpokladaný hrubý efekt (čistý efekt by sa dal stanoviť až po manuálnom spárovaní prihlášok ochrany práv duševného vlastníctva podobných nepodporených podnikov, ktoré ale z dôvodu rozsahu vzorky neprebehlo) bol stanovený na 10 %. Napriek tomu, že išlo z hľadiska alokovaných finančných prostriedkov o najväčšiu výzvu ŠC 9.5, táto výzva neprispela k naplneniu tohto očakávaného výsledku, čo bolo predurčené už jej zameraním na podporu inovácií a transferu technológií.
Zvýšenie miery konkurencieschopnosti podnikov	Vyšší rast tržieb a obchodnej alebo výrobnéj marže u podporených podnikov v porovnaní s nepodporenými podnikmi	Štatisticky významný rozdiel v raste výroby a pridanej hodnoty pri všetkých podskupinách podporených podnikov, percentuálny nárast pridanej hodnoty stúpala u podporených podnikov v závislosti od klesajúcej veľkosti podnikov (mikro podniky dosiahli väčší nárast pridanej hodnoty – 67 % – ako kategórie väčších podnikov – 34 %). Výsledky sa potvrdili aj po vylúčení 2 % najlepších a najhorších podporených a nepodporených podnikov podľa nárastu pridanej hodnoty. 1 € NFP prinieslo 0,42 € nárastu pridanej hodnoty v prípade mikro podnikov, kým v prípade vzorky bez mikro podnikov 1 € NFP priniesol až 1,22 €.
Zníženie miery nezamestnanosti v regiónoch SR	Nepriamo môže byť merané cez vyšší rast ON, prípadne posun v rámci kategórie počtu zamestnancov u podporených podnikov v porovnaní s nepodporenými podnikmi	Štatisticky významný rozdiel v náraste ON po očistení od vplyvu rastu priemernej mesačnej mzdy (odvodené z rastu nominálnej priemernej mzdy v SR), predstavujú čisté účinky na zamestnanosť 6 novovytvorených pracovných miest pri mikro podnikoch a až 10,2 novovytvorených pracovných miest pri všetkých podnikoch bez mikro podnikov. Priemerné náklady NFP na 1 vytvorené pracovné miesto boli pri skupine malých a mikro podnikov 48 tis. € až po 67 tis. € pri skupine mikro podnikov.
Zvýšenie využívania ochrany práv duševného vlastníctva podnikmi	Rovnaké ako pre 1. očakávaný výsledok	Popísané v 1. riadku tabuľky.
Zvýšenie využívania nových biznis modelov	Bez navrhnutého výsledkového ukazovateľa	Bez zistení z kontrafaktuálnej analýzy.

Čisté efekty v podobe štatisticky významného rozdielu medzi podporenými a nepodporenými podnikmi po párovaní boli zistené pri zmene pridanej hodnoty, pri zmene výroby, pri zmene tržieb z vlastnej výroby, pri zmene ON a pri počte novovytvorených pracovných miest. Je pravdepodobné, že NFP hodnotenej výzvy prispel k uvedeným čistým efektom a podporené podniky sa stali konkurencieschopnejšími a vytvorili viac nových pracovných miest, no zároveň neboli zistené dôkazy o zvýšení podielu podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie, čo bol hlavný očakávaný výsledok výzvy.

V predchádzajúcej tabuľke v 1. riadku bola odhadnutá hodnota hrubého efektu pre ochranu duševného vlastníctva na úrovni 10 %. Nasledujúca tabuľka sumarizuje počty žiadostí (aj neukončené) o udelenie ochrany práv duševného vlastníctva podľa veľkostnej skupiny podnikov.

Tabuľka 10: Počty žiadostí o udelenie ochrany práv duševného vlastníctva podľa veľkostnej skupiny podnikov podporených z výzvy OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02

Veľkostná skupina podnikov	Počet podporených podnikov v skupine*	Počet s ochranou duševného vlastníctva**	Podiel s ochranou duševného vlastníctva
Mikro	60	4	6,7 %
Malý	41	3	7,3 %
Stredný	10	5	50,0 %
Veľký	3	2	66,7 %
Spolu	114	14	12,3 %

Zdroj: ÚPV, RÚZ, vlastný prepočet

Poznámky:

*Počty boli určené na základe vzorky 119 podnikov zaslanej ÚPV na identifikáciu podnikov s ochranou duševného vlastníctva alebo so žiadosťou o ochranu duševného vlastníctva v sledovanom období. Kvôli zaradeniu do veľkostnej skupiny podnikov obsahuje vzorka len 114 podnikov so zverejnenou RÚZ za rok 2015.

**Do počtu sú zahrnuté schválené aj podané žiadosti o ochranu duševného vlastníctva.

Z tabuľky je zrejmé, že podiel podnikov s ochranou práv duševného vlastníctva je priamo úmerný veľkosti podniku, aj keď počty podnikov sú nízke na spoľahlivé určenie závislosti.

Čistý efekt nárastu pridanej hodnoty, výroby a ON boli nepriamoúmerné veľkosti podporených podnikov, keď mikro podniky dosiahli vyššie nárasty v sledovaných ukazovateľoch, ako väčšie podniky (napr. nárast pridanej hodnoty v mikropodnikoch dosiahol 67 %, kým u všetkých podnikov bez mikro podnikov dosiahol len 34 %).

Finančná efektívnosť podpory v podobe hodnoty ukazovateľov na 1 € NFP, naopak, rástla priamo úmerne s veľkosťou podporených podnikov, kde skupina všetkých podnikov bez mikro podnikov dosiahla 1,22 € zmeny pridanej hodnoty na 1 € NFP, kým mikro podniky len 0,42 € na 1 € NFP.

Najnižšie náklady na 1 novovytvorené pracovné miesto dosiahli pravdepodobne malé podniky (aj keď táto skupina nebola priamo analyzovaná), nakoľko mikropodniky (67 tis. €) a podniky bez mikropodnikov (60 tis. €) dosiahli vyššie náklady na 1 novovytvorené pracovné miesto ako skupina stredných, malých a mikro podnikov (48 tis. €) alebo skupina malých a mikro podnikov (48 tis. €).

4.1.5 Prípadová štúdia

Projekt: Zásadná inovácia produktu spracovania biologického odpadu vaječných škrupín na prírodný vápnik vo vysokej koncentrácii = atraktívny produkt 2017

Prijímateľ: BIOMIN, a.s.

V rámci projektu boli zakúpené nové technológie, ktoré umožnili inovovať produkty vyrábané z prírodného vápnika. Konkrétne išlo o farmaceutický mixér, homogenizátor a komprimátor na zmenšenie rozptylu obsahu prímiesí (napr. Vitamínu D3 alebo vitamínu C) a zvýšenie rovnorodosti (homogénosti) produktov. Vďaka tomu začala produkcia troch nových produktov: Vitamín D3 extra 30 kapsúl, Ovovital prírodné kalcium 30 kapsúl a Ovovital prírodné kalcium 60 kapsúl. Okrem toho bola do výroby zavedená finalizačná linka na automatické plnenie a etiketovanie produktov, ktorá nahradila ručnú prácu. Tým sa znížilo riziko kontaminácie produktov a chybovosť počtu kapsúl, resp. tabliet v balení. Zároveň sa zvýšila kvalita etiketovania pomocou mikrometrického nastavenia umiestnenia etikiet na obaloch. V neposlednom rade sa zlepšila hygiena práce v prostredí so zvýšenou prašnosťou a fyzicky menej náročná obsluha zariadení v procese balenia umožňuje obsadiť tieto pozície aj ženami. Realizácia projektu prebehla úspešne, bez potreby úprav plánovaných aktivít.

Vplyv projektu na rozvoj firmy

Firma systematicky využíva granty v oblasti výskumu a inovácií na svoj postupný rozvoj. Ostatné prevádzkové výnosy preto predstavujú každoročne významnú časť celkových výnosov BIOMIN, a.s. Zatiaľ čo projekt „Zásadná inovácia produktu spracovania biologického odpadu vaječných škrupín na prírodný vápnik vo vysokej koncentrácii = atraktívny produkt 2017“ bol zameraný najmä na inováciu výrobného procesu, firma realizovala, resp. realizuje aj projekty na výskum a vývoj (napr. tabletkovej formy lieku) a využila aj grant na rekonštrukciu osvetlenia a vzduchotechniky. Predmetný projekt mal podľa názoru prijímateľa významný vplyv na rast tržieb aj ziskovosti v rokoch 2020 a 2021, a to najmä vďaka rozšíreniu portfólia výrobkov, nárastu objemu výroby až o 300 % a zvýšeniu kvality výroby. So zavedením novej technológie je spojené aj zníženie manuálnej práce, a tým pádom aj významný nárast produktivity. Celková konkurencieschopnosť firmy je v súčasnosti významne vyššia než pred realizáciou projektu v roku 2018. Počas realizácie projektu boli vytvorené aj dve nové pracovné miesta – výrobný riaditeľ/výskumný pracovník a výrobný pracovník. Na export produkcie projekt podľa vyjadrenia zástupkyne prijímateľa vplyv nemal. V porovnaní s priemernými hodnotami celkových výnosov podporených projektov v rámci ŠC 9.5 dosiahol BIOMIN, a.s. nižšie hodnoty, avšak na rozdiel od priemeru pokračoval v raste aj počas pandemického roka 2020.

Projekt: Obstaranie inovatívnych technológií pre zabezpečenie vyššej konkurencieschopnosti spoločnosti DREVOKOM SLOVAKIA s.r.o.

Prijímateľ: DREVOKOM SLOVAKIA s.r.o.

Hlavným cieľom projektu bolo zvýšiť konkurencieschopnosť spoločnosti zavedením inovatívnych technológií do výroby nábytku s dôrazom na podporu zamestnanosti mladých a zníženie energetickej náročnosti a s priaznivým dopadom na životné prostredie. Predkladaný projekt bol realizovaný obstaraním inovatívnej technológie v rámci logických celkov: CNC nárezové centrum (CNC nárezové centrum, manipulátor veľkoplošného materiálu a výškový paletový sklad), CNC vŕtacie a frézovacie centrum), integrované odsávanie s rekuperáciou a komplexný softvér na výrobu nábytku. Výsledkom projektu bolo obstaranie 3 zariadení a softvéru na výrazné zvýšenie inovatívnej úrovne výrobného procesu výroby nábytku v spoločnosti DREVOKOM SLOVAKIA s.r.o., ktorá zároveň realizáciu projektu plánovala vytvoriť 2 nové pracovné miesta pre mladých.

Vplyv projektu na rozvoj firmy

Firma využíva granty v oblasti výskumu a inovácií na rozvoj svojho technologického vybavenia a zvyšovanie konkurencieschopnosti. Vybudovala výrobné prostredie vo forme vyhríevaných hál pre drevospracujúcu a nábytkársku výrobu už v roku 2015. Vďaka investícii s podporou OPII zo ŠC 9.5 do technologického vybavenia v roku 2017 spoločnosť inovovala procesy: (1) formátovanie, rezanie a manipulácia s veľkoplošným materiálom prostredníctvom nového CNC nárezového centra, (2) vŕtanie a frézovanie prostredníctvom nového CNC centra, ktoré spracováva polotovary oštitkované z predchádzajúceho nárezového centra a na základe skenera a programu nastaví program adekvátneho vŕtania a frézovania a (3) odsávanie vzduchu zo strojoch a jeho následná rekuperácia, kedy sa vzduch po filtrácii následne vracia do prevádzky, čo v zimnom období umožňuje vykurovanie výrobných priestorov. Súbežne s procesnou inováciou spoločnosť DREVOKOM SLOVAKIA s.r.o. implementovala aj organizačnú inováciu vo forme zefektívnenia organizácie riadenia medzi strojmi podľa požiadaviek zákazníkov. Obstarala a implementovala softvér Cabinet Vision, podporujúci automatizáciu a riadenie procesov od tvorby nábytku po obsluhu nárezového a frézovacieho centra, vrátane štítkovania polotovarov, a umožňuje zosúladenie a zefektívnenie vnútorných aktivít medzi nákupom, výrobou a dodaním. Vďaka investícii do strojového zariadenia a zvýšenia automatizácie výroby sa zvýšil objem produkcie a predaj. Spoločnosť prijala 2 nových zamestnancov na obsluhu nových zariadení, z toho jedného zo znevýhodnených sociálnych skupín. Vzhľadom na vyšší potenciál výroby zaviedla spoločnosť v roku 2018 nový biznis model a spustila online predaj prostredníctvom e-shopu.

Porovnaním medziročných zmien výnosov z hospodárskej činnosti spoločnosti DREVOKOM SLOVAKIA s.r.o. a vzorky ukončených projektov podporených zo ŠC 9.5 je možno pozorovať podobný trend, charakterizovaný medziročným poklesom v pandemickom období (2019/2020). Napriek nepriaznivej situácii sa po otvorení ekonomiky obnovili objednávky a tržby spoločnosti DREVOKOM SLOVAKIA s.r.o. vzrástli medzi rokmi 2020 – 2021 o 61 %.

Projekt: Inovácia v spoločnosti LUKAMASIV s.r.o. zásadnou zmenou a inováciou výrobného procesu

Prijímateľ: LUKAMASIV s.r.o.

Náplňou projektu bolo rozšírenie výroby a inovácia procesu v spoločnosti v súvislosti s modernizáciou výroby na základe najnovších legislatívnych požiadaviek, zvýšenia efektivity v rámci nábytkovej výroby a v súvislosti s požiadavkami odberateľov na celosvetovom trhu. Hlavné bariéry trhu, ktoré projekt prekonáva, sú zvýšenie kvality výrobkov, zníženie nákladovosti produkcie, vytvorenie samostatnej automatizovanej linky a transformácia výroby na iné komponenty, vrátane vlastnej dizajnovnej línie ušetrením času výroby. Predmetom projektu bolo obstaranie strojových zariadení pre spracovanie dreva a výrobu nábytkových komponentov: nárezové a píliace centrum, dvojvretenová automatická CNC fréza, vrátane automatického vákuového nakladacieho zariadenia, univerzálny obrábací stroj, 4-stranná automatická hranová brúska a baliaca linka. Od projektu firma očakávala zabezpečenie bezkontaktné výroby s chybovosťou 0 %, ktorá doteraz nebola možná, zrýchlenie a zefektívnenie výroby, jej automatizáciu, lepšiu kontrolu kvality a zrýchlenie dodávok.

Vplyv projektov na rozvoj firmy

Firma využíva granty v oblasti výskumu a inovácií na svoj postupný rozvoj. Tieto kombinuje s úvermi na spolufinancovanie a ďalšie rozvojové zámery spoločnosti. Vďaka projektom spoločnosť LUKAMASIV s.r.o. zabezpečila udržanie technologickej vyspelosti a prispôbila sa potrebám trhu, čím výrazne zrýchlila proces výroby, zvýšila presnosť a kvalitu výrobkov, znížila reklamácie, rozšírila portfólio výrobkov a získala ďalších zákazníkov. Z pohľadu plánovaných MU projektu firma inovovala nárezové centrum, proces frézovania s automatickým podávaním a baliaci proces prostredníctvom špeciálnej linky. Touto inováciou sa dostala na technologickú špičku v drevospracujúcom priemysle na Slovensku. Spoločnosť sa dlhodobo inšpiruje technologickým pokrokom uplatňovaným najmä v automobilovom priemysle a implementuje obdobný prístup aj pri spracovaní dreva a výrobe nábytku.

Spoločnosť vytvorila 4 pracovné miesta, investovala do kvalifikácie pracovnej sily a rozšírila prevádzku na 4 zmeny. Zároveň uviedla na trh 6 typov nových produktov (najmä predné časti zásuviek, dvierok a postelí), vyrábaných v stovkách kusov. V období, keď priemer výnosov z hospodárskej činnosti vzorky ukončených projektov podporených zo ŠC 9.5 medziročne poklesol (2019/2020), firma zaznamenala medziročný rast 9 %, ktorý výrazne pokračoval aj v nasledujúcom období. Bez investície do technologického vybavenia by firma nevedela premeniť existujúcu hospodársku situáciu na trhovú príležitosť. Nové strojové vybavenie viedlo k výraznému zvýšeniu automatizácie a kvality výroby, flexibilitate spoločnosti reagovať na požiadavky zákazníkov, čo sa prejavilo na zvýšení produktivity, tržieb a ziskovosti.

4.2 Špecifické otázky: 1.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 9.5 k plneniu cieľov daného ŠC? 1.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 9.5 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

4.2.1 Popis špecifického cieľa

ŠC 9.5 podporuje Investičnú prioritu 1b): Podpora investovania podnikov do výskumu a inovácie a vytvárania prepojení a synergii medzi podnikmi, centrami výskumu a vývoja a vysokoškolským vzdelávacím prostredím, najmä podpory investovania do vývoja produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie, ekologických inovácií, aplikácií verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie za podpory technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov, opatrení skorého overovania výrobkov, rozšírených výrobných kapacít, prvej výroby, najmä v základných podporných technológiách, a šírenia technológií na všeobecný účel.

ŠC 9.5 je zameraný na podporu výskumno-vývojových a inovačných aktivít podnikov, s cieľom zvýšiť ich konkurencieschopnosť v medzinárodnom/globálnom meradle. V rámci ŠC boli podporované aktivity zamerané na budovanie a rozvoj výskumno-vývojových a inovačných kapacít v podnikoch, ako aj projekty s inovačným potenciálom. Podporované budú MSP, ale aj veľké podniky. Prioritnou je však podpora MSP.

Očakávané výsledky

- zvýšenie podielu podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie;
- zvýšenie miery konkurencieschopnosti podnikov;
- zníženie miery nezamestnanosti v regiónoch SR;
- zvýšenie využívania ochrany práv duševného vlastníctva podnikmi;
- zvýšenie využívania nových biznis modelov.

Oprávnení prijímatelia, cieľové skupiny a cieľové územie pre ŠC 9.5

Cieľové skupiny pre ŠC 9.5 sú podnikateľské subjekty, akademická sféra, vedecko-výskumné a vzdelávacie inštitúcie, klastre, samospráva, neziskový sektor, široká verejnosť (odborná a laická). Cieľové územia sú menej rozvinuté regióny.

Prijímatelia pre ŠC 9.5 sú štátne rozpočtové organizácie alebo štátne príspevkové organizácie v pôsobnosti MH SR, fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie, združenia fyzických alebo právnických osôb, neziskový sektor, organizácie VaV: (štátny sektor VaV, sektor verejných výskumných inštitúcií, sektor VŠ, neziskový sektor VaV), verejnoprávne inštitúcie zriadené zo zákona.

Špecifický ukazovateľ výsledku pre ŠC 9.5

ŠC 9.5 definoval hlavný špecifický ukazovateľ RO 046 „Podiel podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie“, vyjadrujúci mieru podnikov uplatňujúcich aktivity zamerané na výskum, vývoj a inovácie na Slovensku.

Tabuľka 11: Ukazovateľ R0046

Ukazovateľ – R0046	Východ. Hodnota (2013)	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov
Podiel podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie	26,06 %	36,00 %	Innovation Scoreboard

Zdroj: OPII

Príklady aktivít pre ŠC 9.5

Tabuľka 12: Príklady aktivít pre ŠC 9.5

Typ aktivity	Príklady podpory	Forma podpory
Budovanie nových a podpora existujúcich VVal kapacít	vznik nových a rozvoj existujúcich VVal kapacít v podnikoch v prostredí MSP, ako aj veľkých podnikov	formou schém pomoci a finančných nástrojov
Podpora výskumných, vývojových a inovačných aktivít	výskumné, vývojové a inovačné aktivity (technologické a netechnologické)	formou schém pomoci a finančných nástrojov
Podpora sieťovania podnikov	sieťovanie subjektov, najmä prostredníctvom podpory klastrovej spolupráce a rozvoja klastrových organizácií, vznik a rozvoj klastrov v nových perspektívnych odvetviach	formou schém pomoci
Podpora medzisektorových partnerstiev a spolupráce podnikov a výskumných inštitúcií	medzisektorová výmena znalostí a ľudských zdrojov, najmä medzi podnikateľským sektorom, vzdelávacími a VaV organizáciami (napr. prostredníctvom inovačných voucherov); konferencie, workshopy, matchmaking roadshows, výstavy, diskusné fóra, B2B, B2C, veľtrhy a súťaže podporujúce rozvoj kreativity a vzájomnú spoluprácu všetkých relevantných aktérov	formou NP a schém štátnej pomoci
Podpora aktivít zameraných na ochranu práv duševného vlastníctva	mechanizmy zvyšovania celkového povedomia spoločnosti (napr. informačné dni, semináre, poradenstvo, kampane, tréningy, školenia, súťaže) o potrebe ochrany práv duševného vlastníctva, ako aj priame mechanizmy ochrany v rámci Európskeho patentového úradu	formou NP a schém pomoci (počíta s osobitným zapojením Technologickej agentúry, Úradu priemyselného vlastníctva SR a Slovak Business Agency)
Podpora zvyšovania kvality a efektivity výrobných a technologických procesov prostredníctvom zvyšovania technologickej a inovačnej úrovne v podnikoch	realizácia efektívneho technologického transferu s cieľom zvyšovania technologickej úrovne firiem a ich konkurencieschopnosti a podpora projektov identifikovaných v rámci iniciatívy Európskej komisie zameranej na uhoľné regióny v transformácii	formou schém pomoci a finančných nástrojov
Podpora zavádzania inovatívnych výrobkov a služieb na trh	podpora technickej spôsobilosti produktov a riešení ich následnej komercializácie; vznik napr. poloprevádzok, tvorby prototypov, pilotných aktivít, pilotného testovania a rozširovania na trhoch	formou schém pomoci a finančných nástrojov
Podpora zvyšovania inovačnej výkonnosti formou špecializovaného poradenstva a technologického predvídania	poskytovanie informačného a odborného poradenstva v oblasti inovácií a technológií a ich komercializácie a internacionalizácie; inovačné povedomie podnikov a ich uvedenie si dôležitosti vlastných inovačných aktivít, prostredníctvom realizácie prezentačných a propagačných aktivít; pravidelné hodnotenie inovačnej výkonnosti a potrieb slovenskej ekonomiky	formou NP a schém štátnej pomoci (prostredníctvom siete konzultačných pracovník Technologickej agentúry a zapojením renomovaných zahraničných expertov)

Zdroj: OPII

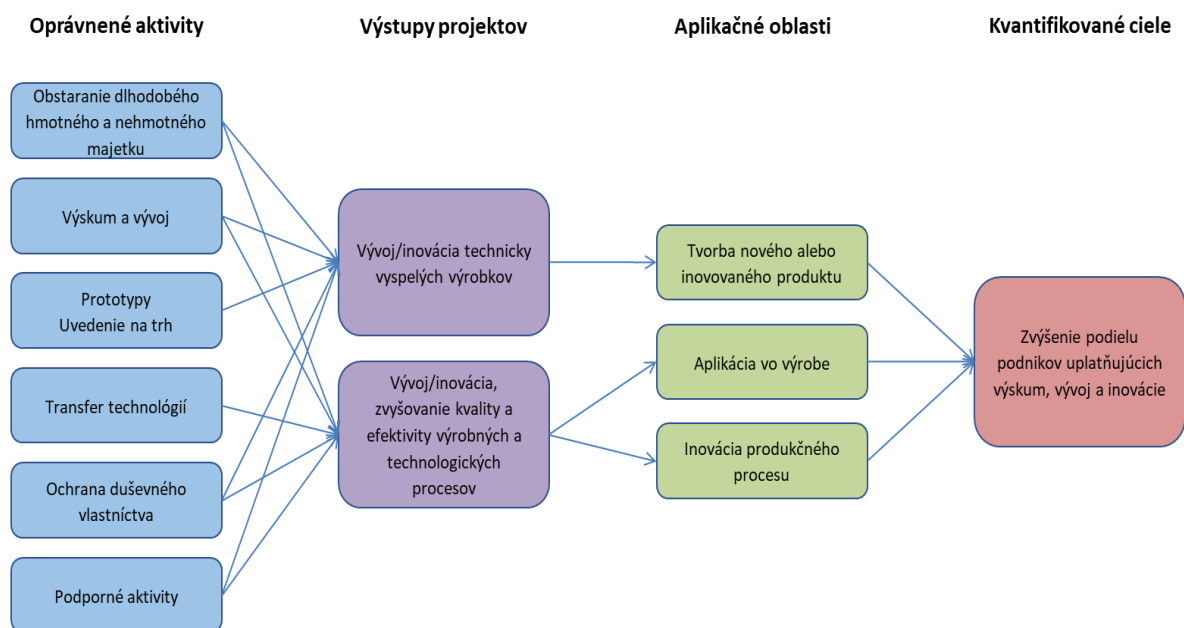
4.2.2 Posúdenie prínosov ŠC

Intervenčná logika ŠC

ŠC 9.5 poskytol podporu **formou grantov, aktivít NP a FN** (investícií a úverov) na aktivity, ktorých cieľom je zvýšenie podielu podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie, zvýšenie miery konkurencieschopnosti podnikov, zníženie miery nezamestnanosti v regiónoch SR, zvýšenie využívania ochrany práv duševného vlastníctva podnikmi a zvýšenie využívania nových biznis modelov.

Oprávnenými aktivitami ŠC 9.5 bolo obstaranie hmotného a nehmotného investičného majetku, výskum a vývoj, prototypovanie a uvedenie na trh, transfer technológií, ochrana duševného vlastníctva a podporené aktivity. Oprávnené aktivity smerovali k špecifickým výstupom vo forme vývoja a inovácia technicky vyspelých výrobkov a/alebo vývoja a inovácie, zvyšovania kvality a efektivity výrobných a technologických procesov v oblasti tvorby nového alebo inovovaného produktu, aplikácie vo výrobe alebo inovácie produkčného procesu.

Schéma 1: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre ŠC 9.5

Posúdenie intervenčnej logiky

ŠC 9.5 poskytol pre slovenské firmy nenávratnú (grantovú) ako aj návratnú (úverovú a investičnú) podporu. Počet schválených projektov do 31.12.2020 v 8 otvorených dopytových výzvach bol 552 s celkovým objemom finančných zdrojov vo výške 375,78 mil. €. Do 31.12.2020 bolo ukončených 234 projektov v celkovej hodnote 118,14 mil. €. Vo forme návratných finančných prostriedkov bolo do 31.12.2020 poskytnutých 14 produktov poskytnutých KP vo výške 56,43 mil. € (vrátane koinvestorov pri priamych investíciách a spolukrytí úverov zo strany banky), z toho 4 investície v celkovej výške 52 mil. € (z toho 12,92 mil. € zo zdrojov EÚ a 2,28 mil. € zo zdrojov ŠR) a 10 úverov v poskytnutej výške 4,43 mil. €, krytých zárukami zo zdrojov NDF II.

Intervenčná logika z hľadiska aplikačných oblastí, očakávaných výstupov projektov a oprávnených aktivít pre dosahovanie hlavného zamerania ŠC – podporu výskumno-vývojových a inovačných aktivít podnikov, s cieľom zvýšiť ich konkurencieschopnosť v medzinárodnom/globálnom meradle, sú nastavené správne a vzhľadom na nastavenie dielčích merateľných ukazovateľov na úrovni projektov je možné očakávať ich príspevok k zameraniu ŠC.

Hlavný špecifický ukazovateľ výsledku R0046 „Podiel podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie“, vyjadrujúci mieru podnikov uplatňujúcich aktivity zamerané na výskum, vývoj a inovácie na Slovensku, prevzatý z European innovation scoreboard, sleduje len celkovú (národnú) hodnotu a neumožňuje vypovedať o kvalitatívnej stránke intenzity uplatňovania výskumu, vývoja a inovácií, vyplývajúcu s rôzneho zamerania podporných aktivít (nákup technológií a realizácia výskumno-vývojových aktivít). Posledný dostupný údaj je z roku 2019, kedy následne prišlo v roku 2020 k zmene metodiky sledovania ukazovateľov (tzv. Community innovation survey) a predmetný ukazovateľ sa už nesleduje.

Analýza ekonomických ukazovateľov ukazuje ich pozitívny vývoj medzi obdobím 2015 – 2020, avšak so stagnáciou alebo miernym poklesom v období 2018 – 2020. Poskytnutá podpora sa okrem pomerového ukazovateľa „Zvýšenie podielu podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie“ mohla prejavíť aj vo zvýšení konkurencieschopnosti podporených spoločností na domácich a zahraničných trhoch, náraste obratu, ziskovosti, zamestnanosti posúdených na základe ekonomických ukazovateľov (napr. z účtovných záznamov podporených subjektov).

Ďalšie významné vplyvy na realizáciu očakávaných výsledkov (zvýšenie podielu podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie; zvýšenie miery konkurencieschopnosti podnikov; zníženie miery nezamestnanosti v regiónoch SR; zvýšenie využívania ochrany práv duševného vlastníctva podnikmi; zvýšenie využívania nových biznis modelov) je možné očakávať najmä po ukončení ostatných dopytových výziev, ktoré sú viac orientované na podporu inovácií prostredníctvom priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja v MSP vo vybraných technologických doménach.

Podrobnejšia analýza ekonomických ukazovateľov sa nachádza v kapitole 1.4. Vzhľadom na krátky odstup od ukončenia projektov a obmedzenú vzorku skupiny projektov (44,83 %, len v dvoch z 8 výziev) ekonomické hodnotenie prínosov môže prinášať skreslené informácie, nakoľko výskumno-inovačný proces je dlhodobého charakteru a úspory nákladov alebo zvýšenie tržieb sa pri nových produktoch alebo inováciách výrobných procesov prejaví až s časovým odstupom. Pri investíciách do výskumu a inovácií je potrebná analýza dopadov z dlhodobého hľadiska.

Zároveň pandémia COVID-19, ktorá vo všeobecnosti priniesla utlmenie ekonomiky, prerušenie dodávateľsko-odberateľských vzťahov a výkonnosti na úrovni podnikateľských subjektov, mohla mať vplyv na ekonomické prínosy vyjadrené v účtovných záznamoch.

Plnenie cieľov

V rámci ŠC 9.5 bolo vyhlásených a do 31.12.2020 uzavretých 8 otvorených dopytových výziev na predkladanie ŽoNFP celkovou alokáciou 698,023 mil. € zo zdrojov EÚ. Celkový počet predložených žiadostí do ŠC 9.5 bol 1 179, ktoré žiadali o financovanie vo výške 924,1 mil. €. Počet schválených projektov k 31.12.2020 bol 552, s celkovým objemom finančných zdrojov vo výške 375,78 mil. €,

čo predstavuje priemernú úspešnosť 44,27 % na úrovni počtu žiadostí a 41,66 % na úrovni finančných zdrojov. K 31.12.2020 bolo ukončených 225 projektov vo výzve OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02 (67,16 % z počtu zazmluvnených projektov), 9 projektov vo výzve OPVaI-MH/DP/2018/1.2.2-15 (20,93 % z počtu zazmluvnených projektov), kým ostatných 6 výziev nemalo žiaden ukončený projekt. Z finančných nástrojov (úvery a investície) bolo podporených 14 produktov KP v objeme 56,43 mil. € (vrátane koinvestorov pri priamych investíciách a spolukrytí úverov zo strany banky).

Špecifický ukazovateľ výsledku pre ŠC 9.5 – R0046 „Podiel podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie“, vyjadruje mieru podnikov uplatňujúcich aktivity zamerané na výskum, vývoj a inovácie na Slovensku. OP predpokladal zvýšenie ukazovateľa z východiskovej hodnoty (2013) 26,06 % na cieľovú hodnotu (2023) 36,00 %. Predpokladaný rast na neuskutočnil, navyše prišlo k poklesu ukazovateľa na hodnotu 19,50 % v roku 2019. Vzhľadom na fakt, že v roku 2020 bolo ukončených len 44,83 % projektov, nie je možné vývoj ukazovateľa kauzálne spájať s podporou ŠC 9.5.

Tabuľka 13: Stav špecifického ukazovateľa výsledku pre ŠC 9.5 k 31.12.2020

Ukazovateľ – R0046	Východ. Hodnota (2013)	Cieľová hodnota (2023)	Dosiahnutá hodnota (2019)	Zdroj údajov
Podiel podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie	26,06 %	36,00 %	19,50 %	Innovation Scoreboard

Zdroj: OPII

Výsledná hodnota špecifického ukazovateľa výsledku nie je determinovaná úspešnou implementáciou opatrení ŠC alebo inými druhmi verejnej podpory, no závisí aj od aktivity podnikateľských subjektov v oblasti výskumu, vývoja a inovácií realizovanej, financovanej bez verejnej podpory z národných zdrojov.

Agregovaný počet firiem, ktoré realizujú výskum, je ovplyvnený aj ďalšími faktormi (ekonomická situácia, daňové zvýhodnenie pre výskum a vývoj, pandémie COVID-19, dostupnosť/nedostupnosť ďalších foriem podpory), a preto úspešná realizácia aktivít ŠC môže prispieť k rozvoju podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie, napriek poklesu kumulatívneho ukazovateľa.

Zdroj údajov je za rok 2019⁶: European innovation scoreboard (EIS) 2020 Innovation Union Scoreboard. Po roku 2020 došlo k zmene metodiky, tzv. Community innovation survey, ktorá stojí za zberom údajov pre Eurostat a pre EIS. Z tohto dôvodu bolo nutné zmeniť zdrojový ukazovateľ EIS pre vykazovanie hodnoty tohto výsledkového MU.

⁶ EIS2021: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_sk

EIS2021 Databases: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/46934>

EIS2020: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1457a9d4-084f-11eb-a511-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-242412767>

Prínosy podpory

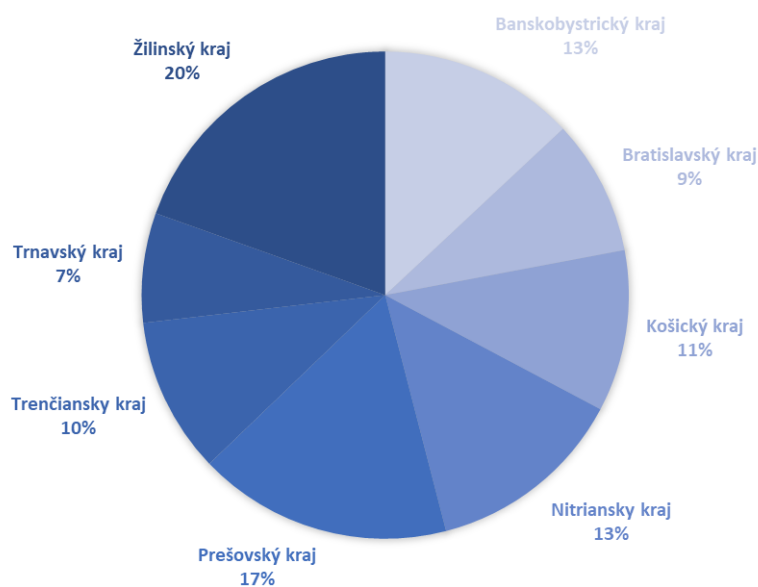
V rámci ŠC 9.5 bolo podporených 522 dopytovo-orientovaných projektov sumou 375,78 mil. € v 8 výzvach na predkladanie ŽoNFP. V rámci 2 výziev bolo do 31.12.2020 ukončených 234 projektov, z toho až 95,2 % objemu prostriedkov pripadalo na výzvu OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02⁷.

Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) implementuje v rámci ŠC 9.5 NP „Zvýšenie inovačnej výkonnosti slovenskej ekonomiky“ (NP ZIVSE). NP je orientovaný predovšetkým na nefinančnú podporu MSP. Spôsob podpory pre podnikateľov bol v priebehu implementácie projektu modifikovaný. Bližšie informácie k NP ZIVSE sú uvedené pri hodnotení ŠC 10.3.

V rámci finančných nástrojov bolo podporených 14 produktov poskytnutých KP finančnými prostriedkami vo výške 56,43 mil. € (vrátane koinvestorov pri priamych investíciách a spolukrytí úverov zo strany banky).

ŠC 9.5 bol určený pre menej rozvinuté regióny. Regionálna dimenzia (podiel podporených podnikov podľa sídla firmy v príslušnom kraji) vykazuje zapojenie všetkých krajov Slovenska:

Graf 1: Podiel podporených podnikov podľa sídla firmy v príslušnom kraji – ŠC 9.5

Zdroj: RÚZ

⁷ Výzva OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02 bola zameraná na zvyšovanie kvality a efektivity výrobných a technologických procesov prostredníctvom zvyšovania technologickej a inovačnej úrovne v podnikoch (najmä prostredníctvom obstarania dlhodobého hmotného a nehmotného majetku) za účelom realizácie inovačných opatrení, výsledkom ktorých bude inovácia produktu alebo procesu.

Najvyšší podiel zdrojov EÚ v zazmluvnených projektoch bol v sektoroch výroba kovových konštrukcií, okrem strojov a zariadení (23,05 %), výroba potravín (12,74 %) a výroba výrobkov z gummy a plastu, čo odzrkadľuje štruktúru priemyslu SR a charakter najväčšej výzvy OPVai-MH/DP/2016/1.2.2-02, ktorá nemala tematické prioritné zameranie. Prijímatelia grantovej podpory boli najmä MSP (10 – 249 zamestnancov), ktoré tvorili až 78 % podporených firiem. Viac ako 77 % podporených firiem malo vek viac ako 10 rokov. Vyše 71 % podpory získali firmy pôsobiace v odvetviach s nízkou technologickou náročnosťou.

Najvyšší podiel objemu **poskytnutých úverov a investícií** ŠC 9.5 bol v sektoroch výroba strojov a zariadení (60,70 %, 2 podporené firmy) a vedecký výskum a vývoj (17,72 %, 1 podporená firma), ktoré boli prijímateľmi najvýznamnejších investičných zdrojov až vo výške 44,25 mil. €. Medzi podporenými firmami boli zastúpené všetky veľkosti firiem, no z hľadiska zdrojov bolo až takmer 63 % smerovaných do kategórie malých firiem (10–49 zamestnancov) a vyše 60 % prostriedkov získali firmy vo veku 3 – 5 rokov. Viac ako 60 % firiem reprezentovalo segment stredne vysoká technológia.

Zaujímavé je **porovnanie podporených firiem v dopytovo-orientovaných projektoch a finančných nástrojoch**. Tabuľka nižšie sumarizuje rozdielne charakteristiky firiem na základe najvyššieho zastúpenia kritérií v predmetnej forme podpory.

Tabuľka 14: Porovnanie podporených subjektov podľa typu poskytnutého príspevku – ŠC 9.5

Kritérium	Dopytovo-orientované projekty	Finančné nástroje
Sektory	výroba kovových konštrukcií, okrem strojov a zariadení, výroba potravín a výroba výrobkov z gummy a plastu	výroba strojov a zariadení, výskum a vývoj
Veľkosť	malé a stredné podniky (10 – 249 zamestnancov)	malé podniky (10 – 49 zamestnancov)
Vek podniku v rokoch	10+	3 – 5
Technologická náročnosť	nízka technológia	stredne vysoká technológia
Priemerná výška poskytnutých prostriedkov na podnik	0,68 mil. €	4,03 mil. € ⁸

Zdroj: RÚZ, údaje poskytnuté MH SR, vlastné spracovanie

Hodnoty ekonomických ukazovateľov v roku 2020 sa pri podnikoch podporených z **dopytovo-orientovaných projektov (granty)** v porovnaní s rokom 2015 zlepšili (výnosy, pridaná hodnota, ON, aktíva, majetok). Avšak v porovnaní s rokom 2018 nastala stagnácia, resp. mierny pokles.

Analýza priemerných dosiahnutých ekonomických ukazovateľov v ukončených projektoch k 31.12.2020 ukazuje zlepšenie oproti východiskovému roku 2015, s výnimkou ukazovateľa hospodársky výsledok pred zdanením a produktivita:

- priemerné výnosy z hospodárskej činnosti podnikov: nárast o 18,96 %,
- priemerná pridaná hodnota podnikov: nárast o 38,83 %,
- priemerné osobné náklady podnikov: nárast o 52,52 %,

⁸ Poskytnuté úvery boli vo výške 60 000 – 1,3 mil. €, pričom priemerná výška úveru bola 442,75 tis. €. Investície sa pohybovali medzi 4 – 34 mil. €, pričom priemerná výška investície bola 13 mil. €.

- priemerné hodnoty pre hospodársky výsledok pred zdanením podnikov: pokles o 15,12 %
- priemerné aktíva podnikov: nárast o 45,9 %,
- priemerné hodnoty pre dlhodobý hmotný majetok podnikov: nárast o 69,48 %,
- priemerná produktivita podnikov: pokles o 52,66 %.

V roku 2020 sa väčšina ukazovateľov dostala do poklesu, čo mohlo byť spôsobené všeobecnou ekonomickou situáciou poznačenou pandémiou COVID-19.

Najhoršie výsledky dosahovali všetky typy podporených podnikov v ukazovateli hospodársky výsledok pred zdanením, ktorý poklesol oproti roku 2018 pri podnikoch s grantovou podporou o 15,84 %, pri úverovej podpore o 68,07 % a pri investičnej podpore až o 247 %. Podobne pri všetkých typoch firiem nastal pokles v ukazovateli produktivita práce, ktorý poklesol oproti roku 2018 pri podnikoch s grantovou podporou o 37,5 %, pri úverovej podpore o 14,32 % a pri investičnej podpore až o 24,07 %. Všetky typy podporených spoločností zaznamenali nárast v ukazovateľoch aktív a dlhodobého hmotného majetku. Podniky, ktoré ukončili projekty (234), mali v porovnaní s celkovým počtom zazmluvnených podnikov (522) horšie ekonomické ukazovatele v rozmedzí 4,3 – 16,3 percentuálneho bodu.

Podniky podporené z **finančných nástrojov** (úvery a investície) dosahovali vo všeobecnosti horšie pomerové ekonomické ukazovatele (miera rastu) ako firmy poberajúce grantovú podporu. Výsledky môžu byť vysvetlené aj vyššou technologickou náročnosťou a nižším vekom firiem financovaných z úverov a investícií. Zároveň pri investičných nástrojoch je špecificky vyššia doba návratnosti investície a je možné predpokladať zlepšovanie výkonnostných ukazovateľov v budúcnosti.

V porovnaní vzoriek firiem, ktoré získali financovanie prostredníctvom finančných nástrojov, vykazovali významne lepšie absolútne hospodárske výsledky podniky podporené investíciami (výnosy, ON, aktíva). Avšak, vývoj pomerových ukazovateľov (miera medziročného rastu) bol významne priaznivejší pri podnikoch podporených formou úverov (výnosy, pridaná hodnota).

V majetkových ukazovateľoch aktíva dosahovali lepšie pomerové ukazovatele firmy podporené investíciami, zatiaľ čo v dlhodobom hmotnom majetku firmy podporené úvermi.

U väčšiny ekonomických ukazovateľov je možné pozorovať spomalenie rastu alebo pokles medzi rokmi 2019 a 2020, ktorý môže byť spojený s celkovým utlmením ekonomiky a zhoršením podmienok pre podnikanie z dôvodu pandémie COVID-19.

Vnímanie prínosov podpory zo strany prijímateľov

Dotazníkového prieskumu sa v rámci ŠC 9.5 zúčastnilo 146 prijímateľov. Vzhľadom na 467 odoslaných pozvánok predstavuje návratnosť dotazníkového prieskumu 31 %.

Medzi prijímateľmi, ktorí vyplnili dotazník, prevládali malé (47 %) a stredné podniky (32 %). Z hľadiska odvetvovej štruktúry prevládala priemyselná výroba (71 %), stavebníctvo (10 %) a ostatné činnosti (10 %). Až 88 % respondentov uviedlo, že ich firma pôsobí na trhu 13 a viac rokov. Geograficky pokrývali realizované projekty rovnomerne všetky kraje SR, s výnimkou BSK.

Respondenti v rámci dotazníkového prieskumu odpovedali na skupinu otázok týkajúcich sa vývoja situácie v odvetví, ktorého sa ich podporený projekt týka. Porovnanie situácie v roku 2021 so stavom odvetvia v roku 2018 ukázalo, že vzrástol dopyt po danom type výrobkov, resp. služieb (68 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), zvýšila sa technologická náročnosť produkcie (81 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), narástla konkurencia (67 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), mierne vzrástli problémy súvisiace s hľadaním kvalifikovaných zamestnancov (51 % súhlasí, alebo skôr súhlasí) a prejavili sa negatívne dopady pandémie COVID-19 (68 % súhlasí, alebo skôr súhlasí).

Druhá skupina otázok bola zameraná na medziročné porovnanie (rok 2021 v porovnaní s rokom 2018) situácie vo firmách, ktoré boli prijímateľmi projektov v rámci ŠC 9.5. Odpovede respondentov priniesli nasledovné zistenia:

Tabuľka 15: Porovnanie vybraných ukazovateľov medzi rokmi 2018 a 2021

	Viac ako v roku 2018	Približne rovnako ako v roku 2018	Menej ako v roku 2018
Celkové tržby v roku 2021	56 %	23 %	21 %
Tržby z exportu v roku 2021	43 %	37 %	20 %
Počet zamestnancov v roku 2021	33 %	47 %	20 %
Vlastný výskum a vývoj v roku 2021 ⁹	21 %	24 %	10 %
Investície do inovácií v roku 2021	47 %	27 %	26 %
Celková konkurencieschopnosť v roku 2021	65 %	29 %	6 %

Zdroj: dotazníkový prieskum

Tretia skupina otázok mapovala subjektívne vnímanie respondentov, aký vplyv mal realizovaný projekt na rozvoj ich firmy:

Tabuľka 16: Vplyv realizácie projektu na rozvoj firmy

	Súhlasné stanovisko	Nesúhlasné stanovisko	Nevie/nedokáže posúdiť
Projekt prispel k realizácii výskumu a vývoja ¹⁰ .	50 %	4 %	1 %
Projekt prispel k zavádzaniu inovácií.	94 %	3 %	3 %
Projekt prispel k rozšíreniu portfólia výrobkov/služieb.	90 %	8 %	2 %
Projekt prispel k zvýšeniu kvality výrobkov/služieb.	95 %	2 %	3 %
Projekt mal pozitívny vplyv na celkové tržby v roku 2021	81 %	12 %	6 %
Projekt mal pozitívny vplyv na export výrobkov/služieb v roku 2021.	67 %	17 %	16 %
Projekt mal pozitívny vplyv na ziskovosť v roku	78 %	13 %	9 %

⁹ 45 % respondentov uviedlo, že ich firma nerealizuje vlastný výskum a vývoj.

¹⁰ Na túto otázku odpovedali iba firmy, ktoré vyššie uviedli, že realizujú vlastný výskum a vývoj.

2021.			
Projekt mal pozitívny vplyv na bonitu firmy v roku 2021.	68 %	13 %	19 %
Projekt mal pozitívny vplyv na produktivitu firmy.	90 %	6 %	4 %
Projekt mal pozitívny vplyv na zamestnanosť vo firme v roku 2021.	74 %	19 %	7 %
Projekt mal pozitívny vplyv na celkovú konkurencieschopnosť firmy v roku 2021.	90 %	6 %	4 %

Zdroj: dotazníkový prieskum

Ako ďalšie dlhodobé vplyvy, ktoré mala realizácia projektu OPII na fungovanie ich firmy, uviedli respondenti zníženie chybovosti v dôsledku ľudského faktora, lepšie vzťahy s dodávateľmi a odberateľmi a posilnený imidž firmy v regióne. Zároveň viacerí zdôraznili zvýšenú administratívnu záťaž, najmä na administratívnych pracovníkov firmy, ktorú so sebou implementácia projektu priniesla.

4.2.3 Zhrnutie

ŠC 9.5 je jeden z najväčších cieľov OPII zameraný na realizáciu výskumu, vývoja a inovácií v podnikoch v menej rozvinutých regiónoch, najmä MSP. V rámci dopytových výziev (granty) bolo podporených 522 projektov v celkovej sume NFP 375,78 mil. € a vo finančných nástrojoch (úvery a investície) bolo podporené financovanie 14 produktov poskytnutých KP v sume 56,43 mil. € (vrátane koinvestorov pri priamych investíciách a spolukrytí úverov zo strany banky).

Regionálna dimenzia grantovej podpory z pohľadu sídla firmy vykazuje zapojenie všetkých oprávnených regiónov Slovenska. Najvyšší podiel EÚ zdrojov v zazmluvnených projektoch bol v sektoroch výroba kovových konštrukcií, okrem strojov a zariadení, výroba potravín a výroba výrobkov z gumy a plastu. Prijímatelia grantovej podpory boli najmä MSP (10 – 249 zamestnancov), staršie ako 10 rokov. Návratné prostriedky smerovali najmä do oblasti výroby strojov a zariadení a vedecký výskum a vývoj, kategórie malých firiem (10 – 49 zamestnancov) a vo veku 3 – 5 rokov. Podpora z úverov a investícií bola na jednu firmu vyššia a smerovala do sektorov s vyššou technologickou náročnosťou.

Výkonnostné ekonomické ukazovatele podporených firiem s ukončenými projektami boli v roku 2020 lepšie ako v roku 2015, no v období 2018 – 2020 nastala vo väčšine ukazovateľov stagnácia alebo mierny pokles. Najhoršie výsledky dosahovali všetky firmy v ukazovateli hospodársky výsledok pred zdanením, ktorý poklesol oproti roku 2018 pri podnikoch s grantovou podporou o 15,84 %, pri úverovej podpore o 68,07 % a pri investičnej podpore až o 247 %. Podniky podporené z finančných nástrojov dosahovali vo všeobecnosti horšie pomerové ekonomické ukazovatele (miery rastu) ako firmy poberajúce grantovú podporu, spôsobené charakterom podpory a štádiom životného cyklu firmy.

Väčšina výziev, ktoré sú zamerané na výskumné aktivity vo firmách, vrátane tých v spolupráci s akademickými organizáciami, nemalo k 31.12.2020 žiadne ukončené projekty. Kým ukončené projekty boli orientované najmä na inováciu procesov a organizácie prostredníctvom nákupu technologických zariadení, ŠC 9.5 podporil aj 5 výziev na podporu inovácií prostredníctvom priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja so 62 neukončenými projektami k 31.12.2020.

Celkovo bolo k 31. 12. 2020 v rámci ŠC 9.5 v realizácii 288 projektov, oproti 234 projektom, ktoré boli predmetom analýzy v tomto dokumente. Vzhľadom na tento fakt má celkové hodnotenie dopadu len obmedzenú vypovedaciu hodnotu.

V dvoch výzvach, ktoré mali k 31.12.2020 ukončených 234 projektov, bolo podporených 118 (50,43 %) s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové a 47 (20 %) získalo podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové. Firmy, ktoré ukončili projekty do 31.12.2020, uviedli 305 výrobkov nových pre firmu, výrobkov, ktoré sú pre firmu nové, inovovali 120 výrobných procesov, zaviedli 371 procesných inovácií a 41 organizačných inovácií.

Vzhľadom na fakt, že väčšina dopytovo-orientovaných projektov (288 projektov zameraných najmä na realizáciu výskumno-vývojových aktivít vo vybraných oblastiach priemyslu, čo predstavuje 55,20 % z celkového množstva projektov ŠC) ešte nebola k 31.12.2020 ukončená, plánované cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov na úrovni projektov (schválených a realizovaných) predpokladajú významný nárast výstupov z hľadiska výstupov výskumu a vývoja (201 prihlášok registrácie práv duševného vlastníctva, vrátane 67 podaných patentových prihlášok), inovačného procesu (344 produktov nových pre firmu, 178 produktov nových pre trh, 340 inovovaných procesov a 29 organizačných inovácií), ako aj z hľadiska samotného počtu podporených subjektov a zvyšovania zamestnanosti (195 podnikov, ktoré dostávajú granty, 119 podporených výskumných inštitúcií, 84 nových výskumných pracovníkov v podporovaných subjektoch/podnikoch, 70 novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín).

Na základe kontrafaktuálneho hodnotenia výzvy OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02 s najvyšším podielom ukončených projektov je možné konštatovať, že čisté efekty v podobe štatisticky významného rozdielu medzi podporenými a nepodporenými podnikmi po párovaní boli zistené pri zmene pridanej hodnoty, zmene výroby, tržieb z vlastnej výroby a zmene ON. Je pravdepodobné, že NFP prispel k uvedeným čistým efektom. Čistý efekt nárastu pridanej hodnoty, výroby a ON boli nepriamoúmerné veľkosti podporených podnikov (mikropodniky dosiahli vyššie nárasty v sledovaných ukazovateľoch, ako väčšie podniky). Náklady na 1 novovytvorené pracovné miesto rástli priamo úmerne s veľkosťou podporených podnikov (mikropodniky dosiahli menej ako polovičné náklady NFP na 1 pracovníka ako nepodporené podniky).

146 prijímateľov, ktorí sa zapojili do dotazníkového prieskumu, potvrdilo v najvýznamnejšom výskyte odpovedí, že projekt prispel k zavádzaniu inovácií, rozšíreniu portfólia výrobkov/služieb, zvýšeniu kvality výrobkov/služieb, mal pozitívny vplyv na celkové tržby, export, ziskovosť, bonitu, produktivitu, zamestnanosť a celkovú konkurencieschopnosť firmy v roku 2021.

Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) implementuje v rámci ŠC 9.5 NP „Zvýšenie inovačnej výkonnosti slovenskej ekonomiky“ (NP ZIVSE). NP je orientovaný predovšetkým na nefinančnú podporu MSP. Spôsob podpory pre podnikateľov bol v priebehu implementácie projektu modifikovaný. Bližšie informácie k NP ZIVSE sú uvedené pri hodnotení ŠC 10.3.

Celosvetová pandemická situácia spojená s COVID-19 spôsobila okrem iného aj výrazné spomalenie ekonomiky, pretrhanie dodávateľsko-odberateľských reťazcov, významné zmeny správania spotrebiteľov, ako aj prístup k pracovnej sile. Preto ekonomickú výkonnosť na základe analyzovaných údajov nie je možné priamo spojiť s poskytnutou podporou, nakoľko tieto mohli byť ovplyvnené

aj aktuálnou situáciou, čo potvrdili okrem dostupných štatistík dopady pandémie aj pološtruktúrované rozhovory s príjemcami podpory vo vybraných ŠC. V priemernej vzorke firiem s ukončenými dopytovo-orientovanými projektmi alebo financovaných prostredníctvom návratných finančných nástrojov nastalo spomalenie rastu alebo pokles medzi rokmi 2019 a 2020.

Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 9.5 k plneniu cieľov daného ŠC?

Špecifický cieľ 9.5 dosiahol v rámci podpory očakávaných výsledkov a cieľov nasledujúce príspevky:

- zvýšenie miery konkurencieschopnosti podnikov: štatisticky významný rozdiel v raste výroby a pridanej hodnoty pri všetkých podskupinách podporených podnikov;
- zvýšenie zamestnanosti v regiónoch SR: štatisticky významný rozdiel v náraste ON po očistení od vplyvu rastu priemernej mesačnej mzdy predstavujú čisté účinky na zamestnanosť 6 novovytvorených pracovných miest pri mikro podnikoch a až 10,2 novovytvorených pracovných miest pri všetkých podnikoch bez mikro podnikov;
- zvýšenie využívania ochrany práv duševného vlastníctva podnikmi: aj keď prvé výzvy na predkladanie žiadostí s ukončenými projektami k 31.12.2021 neboli zamerané na vytvorenie a využívanie práv duševného vlastníctva podnikmi, realizované projekty z ďalších výziev majú nastavené významné ukazovatele v rozsahu 201 prihlášok registrácie práv duševného vlastníctva, vrátane 67 podaných patentových prihlášok;
- zvýšenie využívania nových biznis modelov: vzhľadom na absenciu merateľných ukazovateľov v tejto oblasti, môžeme predpokladať, že podpora ŠC sa pozitívne prejaví aj na inovácií business modelov, vrátane nových predajných kanálov alebo spôsobu a organizácie predaja, čo potvrdili aj pološtruktúrované rozhovory s vybranými uchádzačmi.

Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 9.5 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

Špecifický ukazovateľ výsledku pre ŠC 9.5 „Podiel podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie“, vyjadrujúci mieru podnikov uplatňujúcich aktivity zamerané na výskum, vývoj a inovácie na Slovensku predpokladal zvýšenie ukazovateľa z východiskovej hodnoty (2013) 26,06 % na cieľovú hodnotu (2023) 36,00 %. Posledná dostupná hodnota ukazovateľa za rok 2019 (19,50 %) poukazuje na pokles podielu podnikov, ktoré vykonávajú výskum, vývoj a inovácie.

Niektoré formy podpory výskumu a inovácií (napr. aktivity NP pre podnikateľov, realizácia efektívneho technologického transferu z akademického prostredia s cieľom zvyšovania technologickej úrovne firiem), ktoré boli pripravené v analytickej a plánovacej fáze OP a ŠC, sa nezrealizovali, resp. začali sa realizovať v neskoršom období a neboli zahrnuté do hodnotenia.

Úspešná implementácia aktivít ŠC formou dopytových výziev, finančných nástrojov a NP má pozitívny dopad na situáciu žiadateľov, čo dokazuje aj dotazníkový prieskum a rozhovory, no kumulatívny špecifický ukazovateľ výsledku je determinovaný aj inými faktormi. Vzhľadom na charakter ukazovateľa, nízky počet ukončených projektov a dopad pandémie na hospodárstvo nie je možné z jeho úrovne kvantifikovať príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa.

5 HODNOTIACA OTÁZKA 2

5.1 HO 2: Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 10.3 prioritnej osi 10 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

Kvantifikácia čistých efektov podpory v rámci ŠC 10.3 nebola realizovaná z dôvodu nedostatočnej veľkosti vzorky podporených (ukončených) projektov.

5.2 Špecifické otázky: 2.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 10.3 k plneniu cieľov daného ŠC? 2.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 10.3 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

5.2.1 Popis špecifického cieľa

ŠC 10.3 podporuje Investičnú prioritu **1b**): **Podpora investovania podnikov do výskumu a inovácie a vytvárania prepojení a synergií medzi podnikmi, centrami výskumu a vývoja a vysokoškolským vzdelávacím prostredím.** Podpora je zameraná najmä na investovanie do vývoja produktov a služieb, prenos technológií, sociálnu inováciu, ekologické inovácie, aplikáciu verejných služieb, stimuláciu dopytu, vytváranie sietí, zoskupení a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie za podpory technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov, opatrení skorého overovania výrobkov, rozšírených výrobných kapacít, prvovýroby najmä v základných podporných technológiách a na šírenie technológií na všeobecný účel.

Tento ŠC je zameraný na zvýšenie konkurencieschopnosti podnikateľského sektora zvýšením výdavkov na aplikovaný výskum, vývoj a inovácie, a to prostredníctvom realizácie opatrení definovaných v RIS3. Prioritou je vlastný výskum a vývoj, transfer technológií s vysokou pridanou hodnotou a inovácie. Podpora je prioritne orientovaná na podporu MSP.

Očakávané výsledky

- zvýšenie podielu podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie,
- zvýšenie miery konkurencieschopnosti podnikov,
- zníženie miery nezamestnanosti v Bratislavskom samosprávnom kraji.

Oprávnení prijímateľa, cieľové skupiny a cieľové územie pre ŠC 10.3

Oprávnenými prijímateľmi pre ŠC 10.3 sú fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie podľa § 2 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, t. j. osoby zapísané v obchodnom registri a osoby, ktoré podnikajú na základe živnostenského oprávnenia. Osoby museli byť registrované na území SR, od vzniku ktorých ku dňu predloženia ŽoNFP uplynulo minimálne 36 mesiacov a zároveň boli účtovnou jednotkou v zmysle § 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. Žiadateľ zároveň musel mať v predmete podnikania zapísané činnosti v súlade so zameraním oblasti/odvetvia hospodárstva, v ktorom sa projekt realizoval, a to najneskôr v deň predchádzajúci vyhláseniu výzvy a zároveň najneskôr 12 mesiacov pred predložením ŽoNFP.

Cieľovými skupinami pre ŠC 10.3 sú podnikateľské subjekty, akademická sféra, vedecko-výskumné a vzdelávacie inštitúcie, klastre, samospráva, neziskový sektor, široká verejnosť (odborná a laická).

Cieľovým územím pre ŠC 10.3 je BSK.

Špecifický ukazovateľ výsledku pre ŠC 10.3

V rámci ŠC 10.3 je hlavným špecifickým ukazovateľom R0047 „Podiel podnikov s inovačnou činnosťou v BSK“, ktorý vyjadruje mieru zapojenia podnikov v BSK do inovačných činností.

Východiskové a cieľové hodnoty ukazovateľa:

Tabuľka 17: Východiskové a cieľové hodnoty ukazovateľa R0047

Ukazovateľ	Východisková hodnota (2010)	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov
Podiel podnikov s inovačnou činnosťou v BSK	40,83 %	50,00 %	ŠÚ SR

Zdroj: OPII

Ukazovateľ vyjadruje percentuálny podiel podnikov, ktoré sa zaoberajú inovačnými činnosťami. V tabuľke je uvedená východisková hodnota z roku 2010 a cieľová hodnota, ktorá má byť dosiahnutá v roku 2023.

Príklady aktivít pre ŠC 10.3

Tabuľka 18: Príklady aktivít pre ŠC 10.3

Typ aktivity	Príklady podpory	Forma podpory
Budovanie nových a podpora existujúcich VVaV kapacít v BSK	vznik nových a rozvoj existujúcich VVaV kapacít v podnikoch v prostredí MSP, ako aj veľkých podnikov	formou schém pomoci a finančných nástrojov
Podpora výskumných, vývojových a inovačných aktivít v BSK	výskumné, vývojové a inovačné aktivity (technologické a netechnologické)	formou schém pomoci a finančných nástrojov
Podpora sieťovania podnikov v BSK	sieťovanie subjektov, najmä prostredníctvom podpory klastrovej spolupráce a rozvoja klastrových organizácií, vznik a rozvoj klastrov v nových perspektívnych odvetviach	formou schém pomoci
Podpora medzisektorových partnerstiev a spolupráce podnikov a výskumných inštitúcií v BSK	medzisektorová výmena znalostí a ľudských zdrojov, najmä medzi podnikateľským sektorom, vzdelávacími a VaV organizáciami (napr. prostredníctvom inovačných voucherov); konferencie, workshopy, matchmaking roadshows, výstavy, diskusné fóra, B2B, B2C, veľtrhy a súťaže podporujúce rozvoj kreativity a vzájomnú spoluprácu všetkých relevantných aktérov	formou NP a schém štátnej pomoci
Podpora aktivít zameraných na ochranu práv duševného vlastníctva v BSK	mechanizmy zvyšovania celkového povedomia spoločnosti (napr. informačné dni, semináre, poradenstvo, kampane, tréningy, školenia, súťaže) o potrebe ochrany práv duševného vlastníctva, ako aj priame mechanizmy ochrany v rámci Európskeho patentového úradu	formou NP a schém pomoci (počíta s osobitným zapojením Technologickej agentúry, Úradu priemyselného vlastníctva SR a Slovak Business Agency)

Podpora zvyšovania kvality a efektivity výrobných a technologických procesov prostredníctvom zvyšovania technologickej a inovačnej úrovne v podnikoch BSK	realizácia efektívneho technologického transferu s cieľom zvyšovania technologickej úrovne firiem a ich konkurencieschopnosti a podpora projektov identifikovaných v rámci iniciatívy Európskej komisie zameranej na uhoľné regióny v transformácii	formou schém pomoci a finančných nástrojov
Podpora zavádzania inovatívnych výrobkov a služieb na trh v BSK a v ostatných krajoch SR	podpora technickej spôsobilosti produktov a riešení ich následnej komercionalizácie; vznik napr. poloprevádzok, tvorby prototypov, pilotných aktivít, pilotného testovania a rozširovania na trhoch	formou schém pomoci a finančných nástrojov
Podpora zvyšovania inovačnej výkonnosti formou špecializovaného poradenstva a technologického predvídania v BSK	poskytovanie informačného a odborného poradenstva v oblasti inovácií a technológií a ich komercionalizácie a internacionalizácie; inovačné povedomie podnikov a ich uvedenie si dôležitosti vlastných inovačných aktivít, prostredníctvom realizácie prezentačných a propagačných aktivít; pravidelné hodnotenie inovačnej výkonnosti a potrieb slovenskej ekonomiky	formou NP a schém štátnej pomoci (prostredníctvom siete konzultačných pracovísk Technologickej agentúry a zapojením zahraničných renomovaných expertov)

Zdroj: OPII

5.2.2 Posúdenie prínosov ŠC

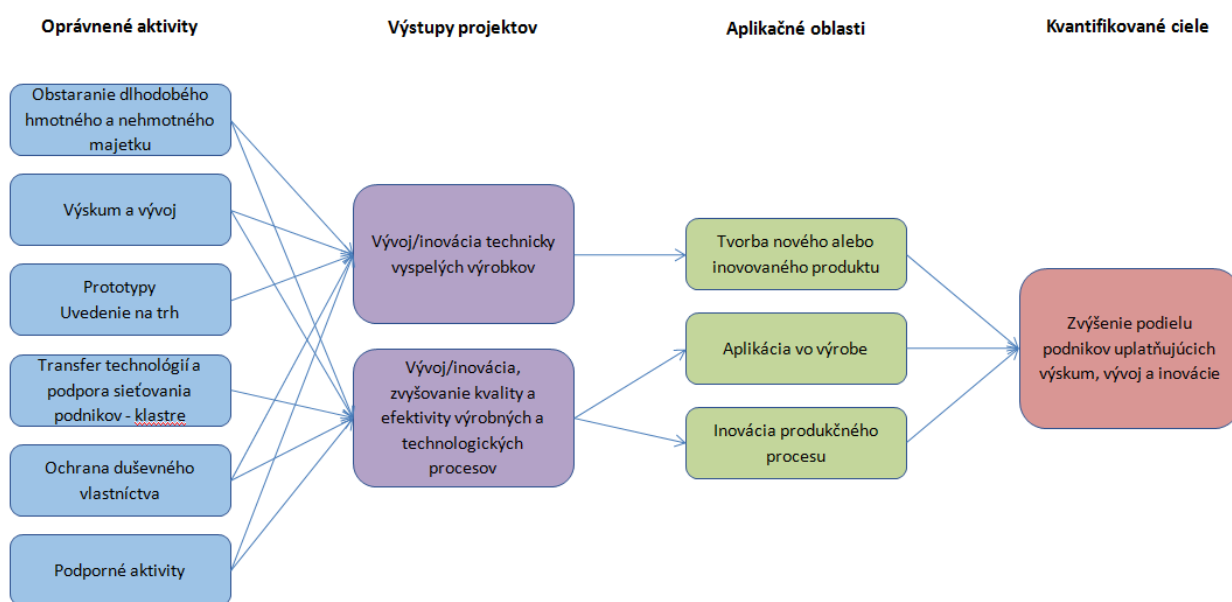
Intervenčná logika ŠC 10.3

Prostredníctvom ŠC 10.3 je poskytovaná podpora formou **grantov, NP a FN (investícií a úverov)**, ktorých cieľom je najmä zvýšenie podielu podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie, zvýšenie miery konkurencieschopnosti podnikov, zníženie miery nezamestnanosti v BSK, transfer technológií, vrátane podpory vytvárania klastrov, zvýšenie úrovne ochrany práv duševného vlastníctva a zvýšenie výkonnosti výrobných a technologických procesov podnikov.

V rámci NP ZIVSE sa realizujú tri hlavné aktivity: otvorenie konzultačných centier, zvyšovanie povedomia cieľových skupín a hodnotenie inovačnej výkonnosti podnikov.

Intervenčná logika je v súlade s hlavným kvantifikovaným cieľom „Rast výskumno-vývojových a inovačných kapacít v priemysle a službách v Bratislavskom kraji“, ktorý je podporený výzvami, ktorých oprávnené aktivity smerujú do podpory zvyšovania inovačného potenciálu podnikov v rámci BSK, do podpory aktivít zameraných na ochranu práv duševného vlastníctva a do podpory vytvárania klastrov.

Schéma 2: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre ŠC 10.3

V rámci definovanej intervenčnej logiky výstupy projektov, vrátane väzieb na aplikačné oblasti, korešpondujú s oprávnenými aktivitami. Kvantifikovaný cieľ je len jeden, a to zvýšenie podielu podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie. Intervenčná logika pre ŠC 10.3 (Rast výskumno-vývojových a inovačných kapacít v priemysle a službách v Bratislavskom kraji) je nastavená správne.

Základnými predpokladmi fungovania intervenčnej logiky ŠC 10.3 z pohľadu žiadateľov sú jasné strategické zámery podnikov, analýza požiadaviek a potrieb podnikov vo väzbe na ich strategické ciele; ochota investovania do vývoja produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie, ekologických inovácií, aplikácií verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie; definovanie projektových zámerov v oblastiach, výskumu, vývoja a inovácií; zapojenie podnikov do vyhlásených výziev v rámci ŠC 10.3. Z pohľadu poskytovateľov finančnej pomoci sú základnými predpokladmi jasné a transparentné pravidlá poskytovania pomoci, dodržiavanie termínov (lehoty, výzvy a ich zverejnenia, hodnotenie projektov, zmluvy o finančnej pomoci) a objektívne hodnotenie dosahovania cieľov a MU projektov.

Podpora MSP je poskytovaná v zmysle Schémy štátnej pomoci na podporu inovácií prostredníctvom projektov priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja v znení Dodatku č. 2. V praxi bola využitá predovšetkým návratná finančná pomoc vo forme priamych investícií SIH a FLPG VVI.

Plnenie cieľov

V rámci ŠC 10.3 je hlavným špecifickým ukazovateľom výsledku ukazovateľ R0047 „Podiel podnikov s inovačnou činnosťou v BSK“. Ukazovateľ vyjadruje percentuálny podiel podnikov, ktoré sa zaoberajú inovačnými činnosťami. V tabuľke je uvedená východisková hodnota z roku 2010 a cieľová hodnota na rok 2023.

Tabuľka 19: Stav špecifického ukazovateľa výsledku pre ŠC 10.3 k 31.12.2020

Ukazovateľ – R0047	Východisková hodnota (2010)	Cieľová hodnota (2023)	Dosiahnutá hodnota (2018)	Zdroj údajov
Podiel podnikov s inovačnou činnosťou v Bratislavskom kraji	40,83 %	50,00 %	34,20 %	ŠÚ

Zdroj: OPII a ŠÚ SR

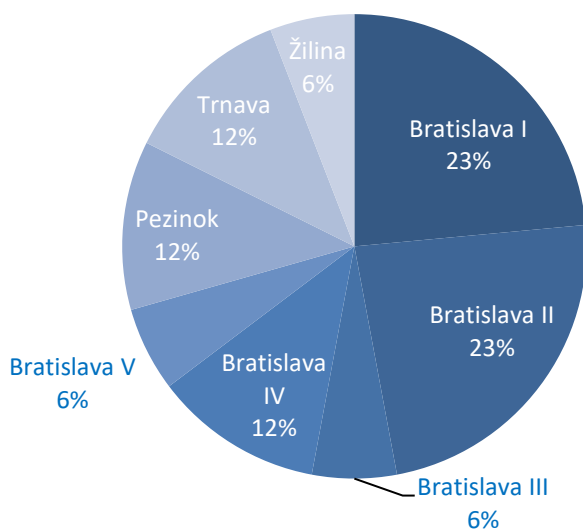
OP predpokladal zvýšenie ukazovateľa z východiskovej hodnoty 40,83 % v roku 2010 na cieľovú hodnotu 50 % v roku 2023. Predpokladaný proporcionálny rast sa nedosiahol. Mierny nárast bol zaznamenaný v rokoch 2010 až 2012 (41,47 %), avšak od roku 2013 je badateľný výrazný pokles až na hodnotu 34,20 % v roku 2018. Oproti stavu v roku 2010 nastal pokles o 6,63 %, čo znamená, že inovačná výkonnosť firiem výrazne klesla. Z toho vyplýva, že podniky v BSK sa inovačnými činnosťami zaoberajú menej ako v predchádzajúcich obdobiach. Dve vyššie uvedené výzvy v rámci ŠC 10.3 by mali prispieť k zvýšeniu podielu podnikov s inovačnou činnosťou v BSK. Vzhľadom k pomerne malému záujmu žiadateľov o NFP v rámci týchto výziev (hlavne čo sa týka výzvy OPII-MH/DP/2020/10.3-29) pravdepodobne nedôjde k výraznému zlepšeniu tohto ukazovateľa v nasledujúcich rokoch, a teda nebude v roku 2023 dosiahnutá cieľová hodnota 50 %. Zvyšovanie hodnoty merateľného ukazovateľa nie je závislé iba od úspešnej implementácie ŠC 10.3.

V rámci ŠC 10.3 boli vyhlásené a do 31.12.2020 uzavreté dve dopytové výzvy (OPVal-MH/DP/2018/2.2.2-20 a OPII-MH/DP/2020/10.3-29) na predkladanie ŽoNFP s celkovou alokáciou 17,3 mil. € zo zdrojov EÚ. Z toho 15 mil. € pripadalo na výzvu OPVal-MH/DP/2018/2.2.2-20 a 2,3 mil. € na výzvu OPII-MH/DP/2020/10.3-29. Celkový počet predložených žiadostí v rámci výzvy OPVal-MH/DP/2018/2.2.2-20 bol 34, z toho bolo 50 % žiadostí schválených a projekty sú v súčasnosti v štádiu realizácie. Z finančných nástrojov (investície a úvery) boli podporené 4 podniky (jeden trikrát, jeden dvakrát a dva jedenkrát) v celkovom objeme 10,83 mil. €.

Prínosy podpory

Indikatívna výška finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ vyčlenených na výzvu s kódom OPVal-MH/DP/2018/2.2.2-20 je 15 mil. €. Schválený rozsah poskytnutej podpory v rámci tejto výzvy je 12 568 973 €. Podpora je určená pre podniky BSK, pričom rozhodujúcim faktorom je miesto realizácie projektu. Z pohľadu podielu zazmluvnených projektov podľa okresov v rámci výzvy s kódom OPVal-MH/DP/2018/2.2.2-20 je stav uvedený v grafe nižšie.

Graf 2: Podiel podporených podnikov podľa sídla firmy v príslušnom kraji – ŠC 10.3

Zdroj: RÚZ

Najvyšší podiel zazmluvnených projektov je v okresoch Bratislava I a Bratislava II (23 %), najnižší v okresoch Bratislava III, Bratislava V.

Z odvetvového pohľadu v rámci výzvy s kódom OPVaI-MH/DP/2018/2.2.2-20 sú projekty zamerané predovšetkým na odvetvie s NACE kódom 62010 (Informačné a komunikačné technológie). Pri ostatných odvetviach je počet projektov rovnaký a veľmi nízky (po jednom projekte v každom relevantnom odvetví).

Z pohľadu veku podnikov sú v rámci výzvy s kódom OPVaI-MH/DP/2018/2.2.2-20 najviac zastúpené podniky pôsobiace na trhu 10 a viac rokov, mladších podnikov (3 až 9 rokov existencie) je podstatne menej.

Z pohľadu veľkosti podporených subjektov (podnikov) v rámci výzvy s kódom OPVaI-MH/DP/2018/2.2.2-20 sú prijímateľmi pomoci predovšetkým malé podniky, výrazne menej stredné a mikro podniky. Veľké podniky nie sú v skupine prijímateľov pomoci v rámci tejto výzvy.

Z pohľadu technologickej náročnosti rámci výzvy s kódom OPVaI-MH/DP/2018/2.2.2-20 výrazne prevažujú podniky/prijímatelia z IT sféry (62010 – Počítačové programovanie). V ostatných relevantných oblastiach sú počty prijímateľov pomoci rovnaké a veľmi nízke.

Výnosy hospodárskej činnosti podnikov v rokoch 2015 až 2020 kolíšu. Vplyv zazmluvnených projektov v rámci výzvy OPVaI-MH/DP/2018/2.2.2-20 na tento ukazovateľ v (relevantných) rokoch 2019 a 2020 je zatiaľ minimálny, lebo projekty ešte nie sú ukončené. Pridaná hodnota podnikov, tak ako výnosy z hospodárskej činnosti, v rokoch 2016 až 2020 kolíšu (za rok 2015 je nedostatočný počet podnikov na objektívne hodnotenie), lebo tieto ukazovatele navzájom súvisia. Tiež je to zapríčinené situáciou na trhoch v SR a v zahraničí, politickou situáciou v SR a v medzinárodných vzťahoch. V roku 2020 je výrazný pokles oproti rokom 2018 a 2019 pravdepodobne vplyvom pandémie COVID-19 a s tým súvisiacimi obmedzeniami v podnikateľskej sfére.

ON podnikov majú stúpajúcu tendenciu (až na rok 2016) hlavne vzhľadom k rastu životných nákladov a k mzdovej politike v SR. V roku 2020 je mierny pokles v porovnaní s rokom 2019, avšak to je zapríčinené predovšetkým obmedzeniami z titulu pandémie COVID-19.

Hospodársky výsledok pred zdanením podnikov v rokoch 2016 a 2018 výrazne poklesol. V roku 2017 zaznamenali podniky výrazný nárast hospodárskeho výsledku pred zdanením v porovnaní s rokom 2016, avšak v roku 2018 nastal opäť veľký pokles. Rok 2019 bol, naopak, najúspešnejší v sledovanom období. Potom zase nastal veľký útlm, lebo rok 2020 je dokonca stratový, čo súvisí pravdepodobne s obmedzeniami z dôvodu pandémie COVID-19.

Aktíva podnikov majú stúpajúcu tendenciu až na rok 2020, kedy už bola citelná recesia v priemyselnej výrobe a v službách z titulu pandémie COVID-19. Dlhodobý hmotný majetok podnikov v rokoch 2016 – 2020 má stúpajúcu tendenciu a jeho nárast je vyvážený, bez negatívnych vplyvov. Produktivita podnikov od roku 2015 výrazne klesala až na rok 2019, kedy došlo k určitému oživeniu. Následný pokles v roku 2020 bol pravdepodobne zapríčinený obmedzeniami z titulu pandémie COVID-19.

Vývoj základných ekonomických ukazovateľov u podnikov využívajúcich finančné nástroje je obdobný ako pri podnikoch, ktoré sú prijímateľmi pomoci v rámci výzvy s kódom OPVal-MH/DP/2018/2.2.2-20.

Vnímanie prínosov podpory zo strany prijímateľov

Vnímanie prínosov podpory zo strany prijímateľov bolo vyhodnotené formou dotazníkového prieskumu. Účasť prijímateľov pomoci bola v prieskume veľmi nízka. Prevládali malé podniky, čo je pochopiteľné, lebo zapojenie týchto podnikov do výziev bolo najvyššie. Podobne je to aj pri ukazovateli dĺžka pôsobenia firmy na trhu. Hodnotenie podľa sekcií SK NACE je irelevantné, vzhľadom na nedostatočný počet odpovedí (4 odpovede, po jednej v štyroch sekciách). 50 % respondentov uvádza, že v porovnaní s rokom 2018 bol v roku 2021 dopyt po ich produktoch (výrobky, služby) vyšší. Čo sa týka technologickej náročnosti, podľa respondentov technologická náročnosť vo vyššie uvedených rokoch skôr nestúpala ako naopak. S konkurenciou v odvetví je to podobne. Väčšina respondentov sa prikláňa k názoru, že konkurencia sa nezvýšila. Evidentný je nedostatok kvalifikovaných zamestnancov v roku 2021 v porovnaní s rokom 2018 v odvetviach, kde respondenti pôsobia. Väčšina respondentov súhlasí s tvrdením, že celkový vplyv pandémie COVID-19 na odvetvie, v ktorom pôsobí firma, bol negatívny. Pri porovnaní celkových tržieb v roku 2021 s rokom 2018 sa väčšina respondentov prikláňa k názoru, že v roku 2021 boli tržby buď rovnaké, alebo nižšie ako v roku 2018. Podobne je to pri tržbách z exportu do zahraničia. Čo sa týka počtu zamestnancov v roku 2021, ten bol buď približne rovnaký, alebo vyšší v roku 2018. Z toho vyplýva, že pandémia COVID-19 mala minimálny vplyv na zamestnanosť. V roku 2021 100 % respondentov udáva, že realizovali vlastný výskum a vývoj vo väčšom rozsahu ako v roku 2018. V prieskume je však nízky počet respondentov (len štyria). Obdobne je to pri investovaní do inovácií, produktov, služieb a procesov. Konkurencieschopnosť firiem v roku 2021 je buď vyššia ako v roku 2018, alebo rovnaká. Všetci respondenti uvádzajú, že realizovaný projekt prispel k rozvoju výskumu a vývoja vo firme. Respondenti súhlasili, že realizovaný projekt prispel k zavádzaniu inovácií a rozšíreniu portfólia výrobkov a služieb.

5.2.3 Zhrnutie

ŠC 10.3 je zameraný na realizáciu výskumu, vývoja a inovácií v podnikoch, najmä MSP v BSK. V rámci dopytovej výzvy OPVaI-MH/DP/2018/2.2.2-20 bolo podporených 17 projektov v celkovej výške NFP 12,57 mil. € a prostredníctvom finančných nástrojov (priame investície, úvery) boli podporené 4 podniky v celkovom objeme 10,83 mil. €.

Najviac zdrojov v dopytovo-orientovaných projektoch smerovalo do sektoru „Počítačové programovanie“ (10 projektov so zazmluvnenými zdrojmi EÚ vo výške 4,8 mil. €). Ostatné sektory sú zastúpené rovnomerne, po jednom projekte, s objemom zdrojov EÚ pohybujúcim sa v intervale od 228 tis. € do 850 tis. €. Nenávratnú finančnú pomoc využívali najmä malé podniky (12) a stredné podniky (4). Z pohľadu vekovej dimenzie prevládajú medzi prijímateľmi vo výzve s kódom OPVaI-MH/DP/2018/2.2.2-20 staršie podniky (10 rokov a viac). V sledovanom období nebol žiadny z dopytovo-orientovaných projektov ukončený.

Finančné nástroje vo forme priamych úverov a FLPG VVI čerpali podniky pôsobiace s sektore „Ostatný výskum a experimentálny vývoj v oblasti prírodných a technických vied“ (79,38 %), „Počítačové programovanie“ (11,39 %). Podpora prostredníctvom finančných nástrojov (priame investície, úvery – FLPG) bola poskytnutá štyrom podnikom. Do konca roka 2020 bolo realizovaných šesť priamych investícií do troch podnikov v celkovom objeme 9,8 mil. €, vrátane koinvestorov (z toho zdroj NDF II predstavoval 5,6 mil. €). V čerpaní finančných nástrojov boli najaktívnejšie mladšie podniky, ktoré pôsobia na trhu 3 – 5 rokov.

Prevažná väčšina výkonnostných ukazovateľov MSP využívajúcich nenávratnú a návratnú finančnú pomoc v rámci ŠC 10.3 vykazovala v roku 2020 výrazne vyššie hodnoty ako v roku 2015. V princípe do roku 2019 sa ekonomické ukazovatele podnikov zlepšovali, medziročný pokles nastal v roku 2020 v dôsledku pandémie COVID-19. Najväčší pokles sme zaznamenali v skupine podnikov využívajúcich finančné nástroje v pridanej hodnote (- 96 %) a osobné náklady (- 51 %). V priemere vykázali obe skupiny podporených podnikov v roku 2020 negatívny hospodársky výsledok pred zdanením), pričom straty podnikov podporených prostredníctvom priamych investícií a FLPG VVI boli výrazne vyššie. Na aktíva a dlhodobý hmotný majetok pandémie vplyv nemala. Zároveň podnikom, ktoré získali podporu z dopytovej výzvy, výrazne klesla v roku 2020 produktivita.

Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 10.3 k plneniu cieľov daného ŠC?

Vzhľadom na fakt, že implementácia projektov využívajúcich nenávratnú finančnú pomoc a finančné nástroje v rámci cieľa 10.3 nebola v závere roka 2020 ukončená, projekty ešte nemohli prispieť k plneniu stanovených cieľov. Po ukončení implementácie očakávame, že sa projekty prejavia:

- zvýšením zamestnanosti v podporených MSP: počet vytvorených pracovných miest (24) a počet nových výskumných pracovníkov (24,5)
- výsledkami, ktoré budú predmetom ochrany duševného vlastníctva: počet patentových prihlášok (7) a počet prihlášok registrácie práv duševného vlastníctva (37)
- posilnením spolupráce produktívneho sektora a výskumných inštitúcií: počet podnikov spolupracujúcich s výskumnými inštitúciami (25) a počet podporených výskumných inštitúcií spolupracujúcich s podnikmi (43)

- zvýšenou inovačnou aktivitou podporených podnikov: počet nových produktov pre trh (30), počet nových produktov pre firmu (30) a počet inovovaných procesov (5)
- zlepšeným prístupom inovatívnych podnikov ku kapitálu potrebnému na ďalší rozvoj: celkový objem investícií dosiahol takmer 10 mil. €.

Za významný príspevok k cieľom ŠC 10.3 považujeme implementáciu NP ZIVSE. K 31. 12. 2021 bolo zrealizovaných 372 informačných aktivít, ktorých sa zúčastnilo takmer 16 tisíc účastníkov. Bolo podporených 24 podnikov v rámci nefinančnej pomoci a 3 podniky v rámci finančnej pomoci.

Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 10.3 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

V rámci ŠC 10.3 je hlavným špecifickým ukazovateľom výsledku ukazovateľ R0047 „Podiel podnikov s inovačnou činnosťou v BSK“, ktorý vyjadruje mieru podnikov s inovačnou schopnosťou v BSK. Ukazovateľ vyjadruje percentuálny podiel podnikov, ktoré sa inovačnými činnosťami zaoberajú. Program predpokladal zvýšenie podielu podnikov s inovačnou činnosťou z východiskovej hodnoty 40,83 % v roku 2010 na cieľovú hodnotu 50 % v roku 2023. Predpokladaný rast nebol dosiahnutý. Dokonca v roku 2018 nastal výrazný pokles až na úroveň 34,20 %. To znamená, že inovačná aktivita firiem v BSK výrazne klesla.

Vzhľadom na stav implementácie ŠC 10.3 môžeme konštatovať, že podporené intervencie nemohli zatiaľ prispieť k plneniu stanoveného cieľa, resp. k zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa. Zároveň považujeme hlavné formy podpory za relevantné pre zvyšovanie inovačnej aktivity podnikov v BSK. Vzhľadom na počet podporených podnikov prostredníctvom nenávratnej a návratnej finančnej pomoci a veľkosť ekonomiky BSK očakávame, že intervencie budú mať pozitívny a dlhodobý príspevok k zvyšovaniu inovačnej aktivity podnikov.

Je predpoklad, že intervencie realizované v rámci ŠC 10.3 do určitej miery prispedia k plneniu jeho cieľov. Okrem toho tieto intervencie pozitívne ovplyvnia hodnotu špecifického ukazovateľa výsledku, ktorým je zvýšenie podielu podnikov s inovačnou činnosťou v BSK, avšak cieľová hodnota ukazovateľa, stanovená na rok 2023, sa pravdepodobne nedosiahne, vzhľadom na jej vývoj do roku 2018 a negatívne dopady na podnikateľskú sféru v nasledujúcich rokoch, hlavne z titulu pandemických obmedzení v podnikateľskej činnosti.

6 HODNOTIACA OTÁZKA 3

6.1 HO 3: Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 11.1, 11.2 a 11.3 prioritnej osi 11 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

6.1.1 Predmet hodnotenia

Predmetom hodnotenia čistých efektov (dopadov) podpory v rámci ŠC 11.1, 11.2 a 11.3 prostredníctvom kontrafaktuálnej analýzy boli dopytové výzvy: OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03, OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 a OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08. Pre stanovenie čistých efektov podpory poskytnutej prostredníctvom ostatných výziev SČ 11.1, 11.2 a 11.3 nebolo možné použiť kontrafaktuálne hodnotenie z dôvodu malého počtu ukončených projektov. Predmetom hodnotenia čistých efektov (dopadov) podpory v rámci ŠC 11.3 mali byť podľa úvodnej správy aj finančné nástroje PSRL a FLPG. Z dôvodu rozptýlenia vzorky podporených podnikov FN PSRL a FLPG na dlhšie 3-ročné časové obdobie podávania žiadostí v kombinácii s relatívne nízkou výškou ekonomického prínosu pomoci pre podporené podniky plánované kontrafaktuálne hodnotenie uvedených FN nebolo realizované (bližšie popísané časti „Metodika“).

6.2 ŠC 11.1 – výzva OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03

6.2.1 Vzorka pre štatistickú analýzu

V prípade výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 išlo o podporu začínajúcich podnikov, ktoré v čase podania ŽoNFP nemali existovať dlhšie ako 3 roky. Z uvedeného dôvodu boli najstaršie podporené podniky založené v roku 2014. Aj keď celkový počet ukončených projektov bol pri hodnotenej výzve 98 a 92 podporených podnikov zverejnilo svoje ÚZ v RÚZ, prijímatelia boli podľa roku vzniku rozdelení počas štvorročného obdobia. Nasledujúca tabuľka zobrazuje rozdelenie podporených podnikov podľa roku ich vzniku.

Tabuľka 20: Rozdelenie podnikov výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 podľa roku vzniku

Rok vzniku	Počet podporených podnikov z výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03
2014	13
2015	11
2016	28
2017	40

Zdroj: Údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet

S cieľom vytvoriť homogénnejšiu skupinu podporených podnikov boli do kontrafaktuálnej analýzy zahrnuté podporené podniky, ktoré vznikli do roku 2016. Podobne boli do kontrafaktuálnej analýzy vybrané kontrolné nepodporené podniky, ktoré vznikli v období rokov 2014 – 2016 so sídlom mimo BSK.

Do ďalšej analýzy boli zaradené len podporené podniky, ktoré neboli prijímateľom výziev iných OP ani OP Val. Kontrolná vzorka nepodporených podnikov bola tvorená podnikmi, ktoré neboli

prijímateľom žiadnej výzvy OP Val, ani iných OP. Hodnotená výzva nemala definované sektorové obmedzenie.

6.2.2 Výsledky kvantifikácie čistých efektov

Vzorka podporených podnikov, ktoré boli prijímateľmi v rámci výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03, obsahovala po úpravách popísaných v predchádzajúcom bode 50 podnikov. Uvedený počet podporených podnikov neumožňoval realizáciu kontrafaktuálnej analýzy na podskupinách podnikov.

Pri kontrafaktuálnej analýze výzvy boli zaznamenané nasledujúce výsledky:

- Po použití všetkých párovacích algoritmov (120 rôznych kombinácií) uvedených v časti „3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory“ bolo dosiahnuté najnižšie priemerné zostatkové výberové skreslenie na úrovni 4,19 % pri algoritme kernel bw (0,002).
- 83 % párovacích algoritmov zaznamenalo štatisticky významný pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri hodnotách priemerného zostatkového výberového skreslenia v intervale od 4,19 % po 18,60 %, pričom približne 83 % párovaní dosiahla hodnoty priemerného zostatkového výberového skreslenia pod 10 %.
- Párovanie prebehlo na vzorke 50 podporených podnikov a na vzorke 6 165 kontrolných nepodporených podnikov. Žiadny z podnikov nebol po párovaní vyradený, to znamená, že hodnota parametra „on support“ dosiahla 100 % a výsledky je možné zovšeobecniť na celú analyzovanú vzorku podporených podnikov.

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie výsledkov PSM s doplnením ďalších odvodených ukazovateľov.

Tabuľka 21: Výsledky PSM - výzva OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 – stredné, malé a mikro podniky

Ukazovateľ	Podporené podniky	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v €	153 876		153 876
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2016 v €	95 947	31 374	64 573
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP			0,42
Pridaná hodnota 2016 v €	52 016	55 821	-3 805
Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2016 v %	184 %	56 %	124 %
Zmena výnosov z hosp. činnosti 2020 - 2016 v €	309 215	182 679	126 536
Výnosy z hosp. činnosti 2016 v €	283 353	283 603	-250
Zmena výnosov z hosp. činnosti na 1 € NFP			0,82
Podiel pomoci na výnosoch z HČ v %	54 %		
Zmena osobných nákladov 2020 - 2016 v €	62 382	20 557	41 825
Osobné náklady 2016 v €	41 398	19 845	21 553
Zmena osobných nákladov na 1 € NFP			0,27
Nárast osobných nákladov 2020 - 2016 v %	151 %	104 %	47 %
Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €	50 771	14 991	35 780

Počet nových pracovných miest	2,5	0,7	1,7
Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €			89 031
Zmena základného imania 2020 - 2016 v €	33 899	2 931	30 968
Základné imanie 2016 v €	8 604	7 025	1 579
Nárast základného imania 2020 - 2016 v %	394 %	42 %	360 %
Zmena bankových úverov 2020 - 2016 v €	116 695	14 262	102 433
Bankové úvery 2016 v €	11 997	19 732	-7 735
Nárast bankových úverov 2020 - 2016 v %	973 %	72 %	854 %

Zdroj: Údaje MH SR, RÚZ 2016, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet

6.2.3 Hlavné zistenia a vysvetlenie kvantifikovaných efektov

Hlavné zistenia a vysvetlenie kvantifikovaných efektov sú priradené k očakávaným výsledkom zadaným pre ŠC 11.1, pod ktorý spadá výzva OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03, v programovom dokumente v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 22: Hlavné zistenia pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 priradené k očakávaným výsledkom ŠC 11.1

Očakávaný výsledok ŠC 11.1	Ukazovateľ definovaný v US pre hodnotenie očakávaného výsledku	Hlavné zistenia
Nárast vzniku a rozvoja inovatívnych, technologických firiem, vrátane start-up a spin-off v regiónoch SR	Vyšší podiel nezaniknutých podporených nových podnikov v porovnaní s novými nepodporenými podnikmi	Bez výsledkov z kontrafaktuálnej analýzy.
Zlepšenie prístupu k financiám a rizikovému kapitálu pre nových a začínajúcich MSP	Vyšší nárast základného imania a cudzieho financovania u začínajúcich podporených podnikoch v porovnaní so začínajúcimi nepodporenými podnikmi	Štatisticky nevýznamné zvýšenie základného imania, aj keď nárast u podporených dosiahol skoro 400 %, kým u nepodporených dosiahol len 42 %, štatisticky významné zvýšenie objemu bankových úverov (rozdiel 102 tis. € po párovaní medzi podporenými a nepodporenými firmami, rast bankových úverov skoro o 1000% u podporených oproti 72 % rastu u nepodporených podnikov).
Zníženie miery nezamestnanosti prostredníctvom tvorby nových pracovných miest v regiónoch SR	Nepriamo môže byť merané cez vyšší rast ON, prípadne posun v rámci kategórie počtu zamestnancov u podporených podnikov v porovnaní s nepodporenými podnikmi	Štatisticky významný rozdiel v náraste ON, čisté účinky na zamestnanosť predstavovali 1,7 novo vytvorených pracovných miest a priemerné náklady NFP na 1 novo vytvorené pracovné miesto 89 tis. €.
Nárast počtu konkurencieschopných podnikov znevýhodnených skupín podnikov	Vyšší rast tržieb a obchodnej alebo výrobných marže u podporených podnikov v porovnaní s nepodporenými podnikmi v rámci znevýhodnených skupín	Štatisticky významný rozdiel v raste výnosov z hospodárskej činnosti a pridanej hodnoty, čistý efekt nárastu pridanej hodnoty o 184 % u podporených oproti nárastu 56 % u nepodporených. 1 € NFP prinieslo 0,42 € nárastu pridanej hodnoty a 0,82 € nárastu výnosov z hospodárskej činnosti.

Zdroj: OPII

Čisté efekty v podobe štatisticky významného rozdielu medzi podporenými a nepodporenými podnikmi po párovaní boli zistené pri zmene pridanej hodnoty, pri zmene výnosov z hospodárskej činnosti, pri zmene ON a pri zmene bankových úverov. Je pravdepodobné, že NFP prispel k uvedeným čistým efektom.

Keďže išlo o začínajúce podniky, z hľadiska veľkosti patrili, až na 2 malé podniky, všetky ostatné k mikro podnikom. Spomedzi výziev hodnotených kontrafaktuálnou analýzou dosiahli podporené podniky najvyššiu rast pridanej hodnoty pri priemernej hodnote podielu zmeny pridanej hodnoty na 1 € NFP. Náklady na 1 novovytvorené pracovné miesto boli nadpriemerné.

6.3 Špecifické otázky: 3.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 11.1 k plneniu cieľov daného ŠC? 3.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 11.1 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

6.3.1 Popis špecifického cieľa

ŠC 11.1 podporuje Investičnú prioritu 3a): Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpory zakladania nových firiem, a to aj prostredníctvom podnikateľských inkubátorov.

ŠC 11.1 Nárast vzniku nových, konkurencieschopných MSP je zameraný na komplexné riešenia podpory vzniku nových a akceleráciu začínajúcich MSP, ako aj start-up a spin-off firiem. Opatreniami bude zabezpečená systematická podpora počas prvých štádií podnikania, vytvorenie vhodných podmienok pre rast konkurencieschopnosti MSP a zníženie miery ich zániku. Súčasťou aktivít je aj podpora rozvoja nových odvetví (napr. kreatívny priemysel).

Očakávané výsledky

- nárast vzniku a rozvoja inovatívnych, technologických firiem, vrátane start-up a spin-off v regiónoch SR;
- zlepšenie prístupu k financiám a rizikovému kapitálu pre nových a začínajúcich MSP;
- zníženie miery nezamestnanosti prostredníctvom tvorby nových pracovných miest v regiónoch SR;
- nárast počtu konkurencieschopných podnikov znevýhodnených skupín.

Oprávnení prijímatelia, cieľové skupiny a cieľové územie pre ŠC 11.1

Cieľové skupiny pre ŠC 11.1 sú MSP, záujemcovia o podnikanie, vrátane znevýhodnených sociálnych skupín, samospráva, neziskový sektor, široká verejnosť (odborná a laická).

Cieľové územia sú menej rozvinuté regióny SR.

Prijímatelia pre ŠC 11.1 sú fyzické alebo právnické osoby, oprávnené na podnikanie spĺňajúce definíciu MSP, združenia fyzických alebo právnických osôb, neziskový sektor, SBA, štátne rozpočtové

organizácie alebo štátne príspevkové organizácie v pôsobnosti MH SR, verejnoprávne inštitúcie zriadené zo zákona, subjekty územnej samosprávy.

Špecifický ukazovateľ výsledku pre ŠC 11.1 je R0048 „Miera prežitia nových podnikov na trhu po troch rokoch (menej rozvinutý región)“, ktorý vyjadruje podiel počtu podnikov s dobou prežitia viac ako tri roky na celkovom počte nových podnikov.

Tabuľka 23: Cieľová hodnota ukazovateľa R0048

Ukazovateľ – R0048	Východ. hodnota (2013)	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov
Miera prežitia nových podnikov na trhu po troch rokoch (menej rozvinutý región)	41,70 %	52,00 %	SBA

Zdroj: OPII

Príklady aktivít pre ŠC 11.1

Tabuľka 24: Príklady aktivít pre ŠC 11.1

Typ aktivity	Príklady podpory	Forma podpory
Podpora nových a začínajúcich MSP prostredníctvom grantov a finančných nástrojov (úverový program pre podporu nových a začínajúcich MSP, fond rizikového kapitálu pre začínajúce MSP vo fázach seed a start-up) zameraná aj na podporu priemyslu a služieb vrátane poznatkovo intenzívnych služieb (KIS) a nových, progresívnych odvetví	mikropôžičkové programy SBA a SZRB, prístup ku kapitálu, resp. umožnením financovania prevádzkového kapitálu	formou schém pomoci a finančných nástrojov
Podpora startupov a sieťovania neformálnych investorov pri financovaní úvodných fáz podnikateľského cyklu	financovanie prostredníctvom grantovej podpory a neformálnych investorov – crowdfundingu alebo podnikateľských anjelov	formou schémy pomoci
Podpora činnosti a rozvoj podnikateľských centier v regiónoch SR – typ one-stop-shop	sieť 7 podnikateľských centier v regiónoch SR (vytváranie centier s využitím existujúcej infraštruktúry a so zapojením rôznych partnerov)	formou NP a schémy pomoci
Podpora úspešnej podnikateľskej praxe a stimulovanie podnikateľského ducha	podporiť vznik nových MSP, predstaviť podnikanie ako kariérnu voľbu a posilniť dôveru spoločnosti v prospešnosť postavenia podnikateľov a podnikateliek	formou NP
Poskytovanie dlhodobých poradenských služieb	poskytovanie systematickej odbornej pomoci začínajúcim podnikateľom s cieľom zvýšiť mieru prežitia nových MSP v prvých rokoch podnikania, služby poradenstva/mentoringu, podpora využitia nových nápadov v hospodárstve – schéma SBIR	formou schémy pomoci
Identifikácia a využívanie sociálnych inovácií v podnikaní a pri vytváraní pracovných miest	prostredníctvom informačného a odborného poradenstva, kurzov, poskytovania incentív, podpory	formou NP a schémy pomoci

	inštitucionálnej národnej platformy, podpory špecializovaných štruktúr, odborných podujatí, prezentácií, seminárov	
--	--	--

Zdroj: OPII

6.3.2 Posúdenie prínosov ŠC

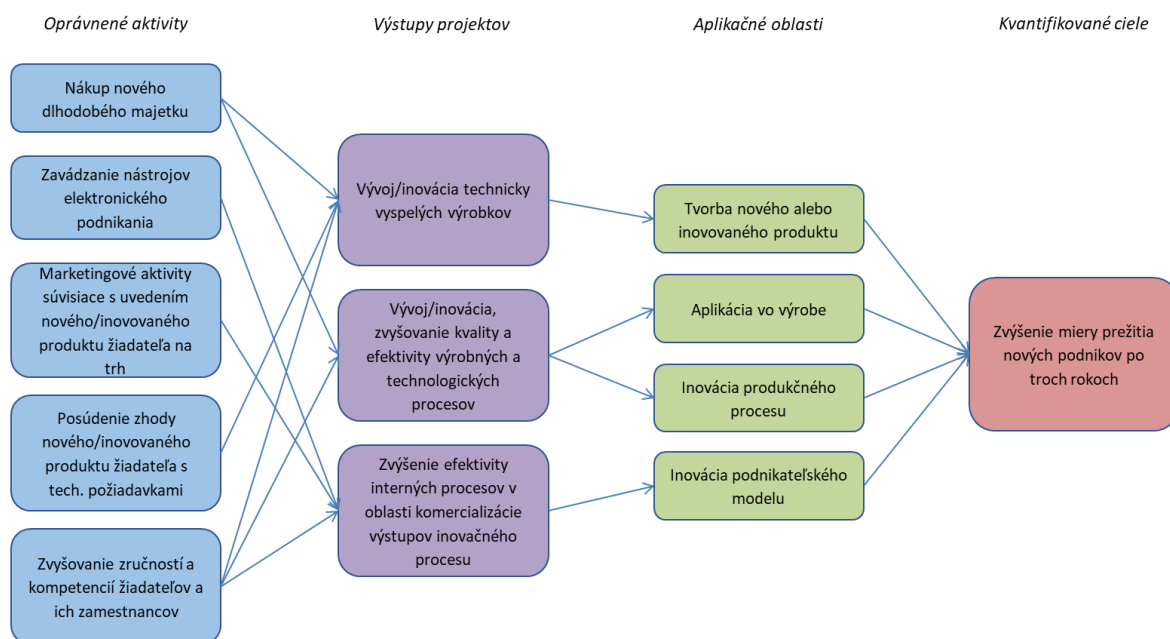
Intervenčná logika ŠC

ŠC 11.1 je zameraný na komplexné riešenia podpory vzniku nových a akceleráciu začínajúcich MSP, ako aj start-up a spin-off firiem. Cieľové skupiny sú MSP, záujemcovia o podnikanie, vrátane znevýhodnených sociálnych skupín, samospráva, neziskový sektor, široká verejnosť (odborná a laická). Cieľové územia sú menej rozvinuté regióny.

ŠC 11.1 poskytol podporu **formou grantov a finančných nástrojov** (investícií a úverov) na aktivity, ktorých cieľom je nárast vzniku a rozvoja inovatívnych, technologických firiem, vrátane start-up a spin-off v regiónoch SR, zlepšenie prístupu k financiám a rizikovému kapitálu pre nových a začínajúcich MSP, zníženie miery nezamestnanosti prostredníctvom tvorby nových pracovných miest v regiónoch SR a nárast počtu konkurencieschopných podnikov znevýhodnených skupín.

Nefinančná podpora je poskytovaná **prostredníctvom NP** „NPC v regiónoch“, so zameraním na komplexnú, systematickú podporu a odborné poradenstvo pre malých a stredných podnikateľov, ako aj pre záujemcov o podnikanie. Projekt poskytuje odborné skupinové činnosti – semináre, webináre, prednášky, diskusné fóra, workshopy, konferencie a pod., poskytovanie krátkodobého i dlhodobého individuálneho poradenstva, pobyty v klasickom alebo virtuálnom podnikateľskom inkubátore, účasť na odborných podujatiach a stážových pobytoch v zahraničí, prenos výskumného a akademického potenciálu do podnikateľského prostredia, technologické kapacity v rámci kreatívnych dielní projektu, informačné a popularizačné aktivity pre stredné a vysoké školy a širokú verejnosť zamerané na zvýšenie motivácie podnikať, ako aj komplexné informácie o možnostiach financovania podnikateľských aktivít, či službách partnerských inštitúcií. Podpora prostredníctvom tohto NP nie je predmetom hodnotenia dopadov.

Schéma 3: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre ŠC 11.1

Posúdenie intervenčnej logiky

Hlavný kvantifikovaný cieľ „Zvýšenie miery prežitia nových podnikov po troch rokoch“ bol podporený prostredníctvom výzvy, ktorej oprávnené aktivity smerovali do podpory obstarania dlhodobého majetku, zavádzania nástrojov elektronického podnikania, marketingových aktivít súvisiacich s uvedením nového/inovovaného produktu žiadateľa na trh, posúdenia zhody nového/inovovaného produktu žiadateľa s technickými požiadavkami a zvyšovaním zručností a kompetencií žiadateľov a ich zamestnancov.

Intervenčná logika bola nastavená správne na podporu vybranej časti úvodných fáz podnikania, zameraných na inovácie procesu, produktu a business modelu. Podpora v rámci dopytovej výzvy, finančných nástrojov a NP bola smerovaná do aktivít, ktoré majú vysoký potenciál podporiť rast vybraného špecifického ukazovateľa výsledku „Zvýšenie miery prežitia nových podnikov po troch rokoch“ pre podporené podniky. Zároveň do budúcnosti odporúčame rozšírenie aktivít o sieťovanie investorov najmä na podporu úvodných investičných kôl (business angels), alternatívne financovanie ranných fáz podnikania (vrátane crowdfundingu a tokenového financovania), akceleračné programy na prípravu investovateľných startupov vo fáze pre-seed.

Schémy pomoci a finančné nástroje mali zabezpečiť najmä lepší prístup k financiám pre nové a začínajúce MSP, poskytnúť pomoc pri začatí a rozvíjaní podnikania, napomôcť aplikácii inovatívnych systémov, metód a nástrojov podnikania, ako aj podporiť prenos osobných skúseností a odborných znalostí pri štarte podnikania. Podpora mala zabezpečiť vznik nových konkurencieschopných podnikov. Realizované procesné či produktové inovácie mali napomôcť rastu pridanej hodnoty a tvorbe pracovných miest, a tým zvýšiť konkurencieschopnosť MSP a udržateľnosť podnikania.

Poskytnutá podpora sa okrem pomerového ukazovateľa „Zvýšenie miery prežitia nových podnikov po troch rokoch“ mohla prejavíť aj vo zvýšení konkurencieschopnosti podporených spoločností

na domácich a zahraničných trhoch, v náraste obratu, ziskovosti, zamestnanosti posúdených na základe ekonomických ukazovateľov (napr. z účtovných uzávierok podporených subjektov).

Vzhľadom na krátky odstup od ukončenia projektov ekonomické hodnotenie prínosov môže prinášať skreslené informácie, nakoľko výskumno-inovačný proces je dlhodobého charakteru a úspory nákladov alebo zvýšenie tržieb sa pri nových produktoch alebo inováciách výrobných procesov prejaví až s časovým odstupom.

Zároveň pandémia COVID-19, ktorá vo všeobecnosti priniesla utlmenie ekonomiky, prerušenie dodávateľsko-odberateľských vzťahov a výkonnosti na úrovni podnikateľských subjektov, môže ovplyvniť kvantifikáciu ekonomických prínosov vyjadrených v účtovných závierkach.

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že podporu prostredníctvom nenávratných (grantových) opatrení a oprávnených aktivít v ŠC 11.1 nie je v aktuálnej situácii možné plne priradiť ku kvantifikovanému cieľu „Zvýšenie miery prežitia nových podnikov po troch rokoch“ ako kumulatívne ukazovateľu, vzhľadom na termín ukončenia posudzovaných projektov.

Je možné predpokladať intenzívnejší a priamejší vplyv poskytnutých finančných nástrojov (návrtných úverov, záruk a investičných nástrojov) ku kvantifikovanému cieľu „Zvýšenie miery prežitia nových podnikov po troch rokoch“, avšak v hodnotiacom období neuplynul požadovaný čas na objektívne zhodnotenie dopadu MU.

Plnenie cieľov

V rámci ŠC 11.1 bola vyhlásená a uzavretá jedna otvorená dopytová výzva na predkladanie návrhov s celkovou alokáciou 30 mil. € zo zdrojov EÚ, v rámci ktorej bolo predložených 359 ŽoNFP a zazmluvnených bolo 229 projektov s celkovým objemom zdrojov 36,31 mil. € (úspešnosť 63,79 % na úrovni počtu žiadostí a 62,61 % na úrovni finančných zdrojov). K 31.12.2020 bolo ukončených 79 projektov (34,5 % z počtu zazmluvnených projektov).

Z finančných nástrojov (úvery a investície) bola realizovaná podpora formou 45 produktov poskytnutých KP v objeme 25,96 mil. € (vrátane koinvestorov pri priamych investíciách a spolukrytí úverov zo strany banky). V tejto časti sú analyzované finančné nástroje NDF II. poskytnuté prostredníctvom: PRSL (Portfóliový úver zdieľaného rizika), FLPG - Portfóliová záruka prvej straty, Seed a Start-up kapitálové investovanie do MSP - Fond rizikového kapitálu pre MSP mimo BSK vo fáze Early stage – Seed and Start-up. V rámci ŠC 11.1 bola poskytnutá aj podpora SIH Antikorona záruka 1 - Záručný program pre podporu nových a začínajúcich MSP mimo BSK, ktorá je predmetom hodnotiacej otázky 7.

Z hľadiska očakávaných výsledkov ŠC 11.1 podporil nasledovné plánované výsledky: nárast vzniku a rozvoja inovatívnych, technologických firiem, vrátane start-up a spin-off v regiónoch SR – podporou 229 grantov a 45 produktov poskytnutých KP; zlepšenie prístupu k financiám a rizikovému kapitálu pre nových a začínajúcich MSP – prostredníctvom celkovej hodnoty poskytnutých prostriedkov 36,31 mil. € z grantových a 25,96 mil. € z finančných nástrojov pre nové a začínajúce MSP (vrátane koinvestorov pri priamych investíciách a spolukrytí úverov zo strany banky); zníženie miery nezamestnanosti prostredníctvom tvorby nových pracovných miest v regiónoch SR – vytvorením 343

FTE pracovných pozícií; nárast počtu konkurencieschopných podnikov znevýhodnených skupín – vytvorením 88 FTE pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín.

Špecifický ukazovateľ výsledku pre ŠC 11.1 je R0048 „Miera prežitia nových podnikov na trhu po troch rokoch (menej rozvinutý región)“, ktorý vyjadruje podiel počtu podnikov s dobou prežitia viac ako tri roky na celkovom počte nových podnikov.

Tabuľka 25: Cieľová hodnota ukazovateľa R0048

Ukazovateľ – R0048	Východ. hodnota (2013)	Cieľová hodnota (2023)	Dosiahnutá hodnota (2018) ¹¹	Zdroj údajov
Miera prežitia nových podnikov na trhu po troch rokoch (menej rozvinutý región)	41,70 %	52,00 %	61,00 %	SBA

Zdroj: OPII

Východisková hodnota ukazovateľa pre rok 2013 bola 41,70 % a cieľová hodnota pre rok 2023 bola stanovená na 52,00 %. Na základe posledných dostupných údajov dokumentu SBA „Malé a stredné podnikanie v číslach 2020“, hodnota ukazovateľa za rok 2018 bola 61,00 %. To predstavuje významný rast ukazovateľa (46,29 % oproti hodnote z roku 2013), ktorý dokonca prekonal cieľovú hodnotu plánovanú pre rok 2023.

Predpokladaný priamy dopad intervencií ŠC 11.1 na zvýšenie hodnoty ukazovateľa je vzhľadom na celkový počet firiem z menej rozvinutých regiónov, ktoré vytvárajú bázu pre výpočet ukazovateľa, len okrajový. Avšak vzorka podporených firiem, ktoré ukončili projekty do 31.12.2020 a mali v roku 2017 dostupné údaje o výnosoch z hospodárskej činnosti (75 firiem), ukazuje, že ich miera prežitia po troch rokoch je 98,68 % pričom ich priemerné výnosy narástli o 78,35 %.

Vzhľadom na veľkosť a vek podporených podnikov je možné predpokladať významný dopad finančnej pomoci (maximálna výška NFP na projekt v tomto ŠC bola 200 tis. € a priemerná výška poskytnutej pomoci projektom ukončeným do 31.12.2020 bola 150 204,55 €) na mieru prežitia, ale aj na zvýšenie konkurencieschopnosti a inovačnej kapacity firiem.

Prínosy podpory

V rámci ŠC 11.1 boli podporené dopytovo-orientované projekty 229 podnikateľských subjektov v celkovej sume 36,31 mil. €. Výzva na predkladanie ŽoNFP OPVaI-MH/DP/2016/3.1.1-03¹² bola

¹¹ Najaktuálnejšia hodnota z roku 2018 z dokumentu SBA: „Malé a stredné podnikanie v číslach 2020“. Zdroj: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2021/07/Male-a-stredne-podnikanie-v-cislach-2020.pdf>

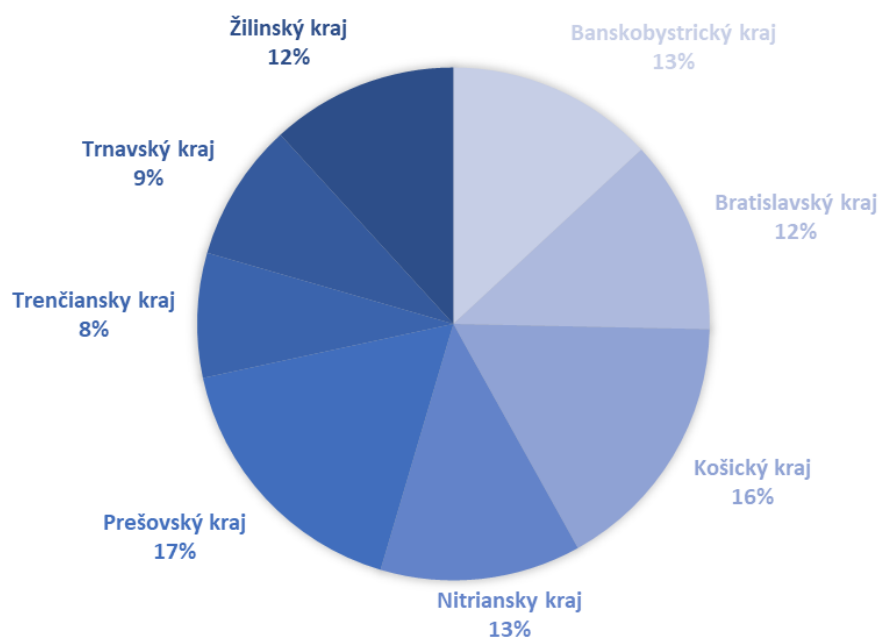
¹² Výzva OPVaI-MH/DP/2016/3.1.1-03 bola zameraná na podporu nových a začínajúcich MSP a podporovala uvedenie nového alebo inovovaného produktu žiadateľa na trh alebo na inováciu produkčného procesu. Z výzvy mohli byť podporené nové a začínajúce mikro, malé a stredné podniky (podnikajúce menej ako 3 roky), pričom oprávnenými činnosťami boli nákup nového dlhodobého majetku využívaného na produkciu produktu žiadateľa a/alebo zavádzanie nástrojov elektronického podnikania. Súčasne s uvedenými činnosťami mohli byť predmetom projektu aj marketingové aktivity súvisiace s uvedením nového/inovovaného produktu na trh, aktivity zamerané na posúdenie zhody nového/inovovaného produktu s technickými požiadavkami

zameraná na podporu nových a začínajúcich MSP. Z tejto výzvy 79 subjektov ukončilo realizáciu projektu do 31.12.2020.

Z finančných nástrojov (PRSL, FPLG a Seed a Start-up kapitálové investovanie do MSP) bola realizovaná podpora formou 45 produktov poskytnutých KP v objeme 25,96 mil. € (vrátane koinvestorov pri priamych investíciách a spolukrytí úverov zo strany banky).

ŠC 11.1 bol určený pre menej rozvinuté regióny. Regionálna dimenzia (podiel podporených podnikov podľa sídla firmy v príslušnom kraji) vykazuje zapojenie všetkých krajov Slovenska.

Graf 3: Podiel podporených podnikov podľa sídla firmy v príslušnom kraji – ŠC 11.1

Zdroj: RÚZ

Najvyšší podiel EÚ zdrojov v zazmluvnených projektoch bol v sektoroch počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby (13,86 %), výroba kovových konštrukcií, okrem strojov a zariadení (12,19 %) a výroba potravín (11,21 %), čo odzrkadľuje charakter výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03, ktorá nemala tematické prioritné zameranie.

Z výzvy mohli byť podporené len nové a začínajúce mikro-, MSP (podnikajúce menej ako 3 roky). Z toho vyplýva aj charakteristika prijímateľov: Prijímatelia grantovej podpory boli najmä mikro podniky (59,53 %), malé podniky (12,31 %) a stredné podniky (0,81 %). Z hľadiska veku najviac prostriedkov získali podniky mladšie ako 2 roky (84,8 %) a podniky vo veku 3 - 5 rokov (14,65 %). Najvyšší podiel EÚ zdrojov v zazmluvnených projektoch získali podniky patriace do nízkych technológií (34,84 %) a stredne nízkych technológií (21,37 %).

Hodnotenie štruktúry podnikateľských subjektov podporených **v rámci finančných nástrojov** (PRSL, FPLG a Seed a Start-up kapitálové investovanie do MSP) bolo uskutočnené na obmedzenej vzorke 45 podnikov (19 podporených formou úverov, 26 podporených prostredníctvom investície). Najvyšší podiel objemu poskytnutých úverov a investícií ŠC 11.1 bol v sektoroch počítačové programovanie,

poradenstvo a súvisiace služby (52,51 %, 20 podporených firiem), výroba chemikálií a chemických produktov (10,59 %, 1 podporená firma) a činnosti reštaurácií a pohostinstiev (5,64 %, 3 podporené firmy). Medzi podporenými firmami boli najmä mikro podniky (71,09 %), malé podniky (19,24 %) a stredné podniky (9,67 %). Z hľadiska veku firiem získali najviac prostriedkov podniky mladšie ako 2 roky (76,56 %) a vo veku 3 – 5 rokov (4,01 %). Viac ako 55 % firiem reprezentovalo segment znalostne intenzívne služby s vysokou technológiou.

Zaujímavé je **porovnanie podporených firiem v dopytovo-orientovaných projektoch a finančných nástrojoch**. Tabuľka nižšie sumarizuje charakteristiky firiem na základe najvyššieho zastúpenia kritérií v predmetnej forme podpory. Veľkosť aj vek podporených podnikov boli podobné. Z pohľadu finančných nástrojov bolo výrazne viac podporených firiem zo služieb počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby. Najvýznamnejší rozdiel bol v oblasti technologickej náročnosti, kde prevažná väčšina firiem podporených finančnými nástrojmi zastupovala znalostne intenzívne služby s vysokou technológiou, kým grantová podpora dopytovo-orientovaných projektov sa zamerala na nízke a stredne nízke technológie.

Tabuľka 26: Porovnanie podporených subjektov podľa typu poskytnutého príspevku – ŠC 11.1

Kritérium	Dopytovo-orientované projekty	Finančné nástroje
Sektory	počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby (13,86 %), výroba kovových konštrukcií, okrem strojov a zariadení (12,19 %) a výroba potravín (11,21 %)	počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby (52,51 %), výroba chemikálií a chemických produktov (10,59 %) a činnosti reštaurácií a pohostinstiev (5,64 %)
Veľkosť	mikropodniky (59,53 %), malé podniky (12,31 %) a stredné podniky (0,81 %). Nezistené (27,51 %)	mikropodniky (71,09 %), malé podniky (19,24 %) a stredné podniky (9,67 %)
Vek podniku	menej ako 2 roky (84,8 %) a podniky vo veku 3 - 5 rokov (14,65 %)	menej ako 2 roky (76,56 %) a vo veku 3 - 5 rokov (4,01 %)
Technologická náročnosť	nízke technológie (34,84 %) a stredne nízke technológie (21,37 %)	znalostne intenzívne služby s vysokou technológiou (55,40 %)
Priemerná výška poskytnutých prostriedkov na podnik	158,6 tis. €	576,8 tis. € ¹³

Zdroj: RÚZ, dokumenty poskytnuté MH SR, vlastné spracovanie

Ekonomické ukazovatele (výnosy z hospodárskej činnosti, pridaná hodnota podnikov, ON, aktíva) sa u **firiem podporených grantmi** z dopytovo-orientovaných projektov zvyšovali, aj keď v roku 2020 sa miera rastu niektorých ukazovateľov spomalila, čo mohlo byť spôsobené všeobecnou ekonomickou situáciou poznačenou pandémiou COVID-19.

Priemerné hodnoty vybraných ukazovateľov (výnosy z hospodárskej činnosti, pridaná hodnota podnikov, ON, hospodársky výsledok, aktíva) dosiahli u ukončených projektov vyššie hodnoty ako

¹³ Poskytnuté úvery boli vo výške 25 000 – 1 mil. €, pričom priemerná výška úveru bola 298,9 tis. €. Investície sa pohybovali medzi 0,25 – 2,75 mil. €, pričom priemerná výška investície bola 779,99 tis. €.

vo vzorke všetkých zazmluvnených projektov, pričom vývojový trend (medziročný nárast/pokles ukazovateľa) je podobný ako v zazmluvnených projektoch.

Spoločnosti podporené úvermi dosahovali výrazne vyššie ekonomické ukazovatele výkonnosti (výnosy z hospodárskej činnosti, pridaná hodnota podnikov) ako firmy, ktoré boli podporené grantmi.

Najnižšie ekonomické ukazovatele výkonnosti vykazovali **firmy podporené investičnými zdrojmi**, nakoľko boli smerované najmä do startupov v pre-seed alebo seed fáze, kedy tieto podniky negenerujú tržby. Výpovedná hodnota vývoja ukazovateľa pri podnikoch, ktoré boli finančne podporené prostredníctvom investícií, je obmedzená, vzhľadom na rozdielnu veľkosť vzorky, z ktorej sa priemerná hodnota vypočítavala. Rozdielne hodnoty sú spôsobené vekovou štruktúrou investične podporených firiem, ktoré v období 2018 - 2020 vznikali a nemali účtovné závierky za všetky sledované obdobia.

Najhoršie výsledky dosahovali všetky typy podporených podnikov v ukazovateli hospodársky výsledok pred zdanením, kedy poklesol oproti roku 2018 pri podnikoch s grantovou podporou (ukončené projekty) o 43,86 %, pri úverovej podpore zaznamenal stagnáciu a pri investičnej podpore až o 79,65 %.

Vnímanie prínosov podpory zo strany prijímateľov

Dotazníkového prieskumu v rámci ŠC 11.1 sa zúčastnilo 41 prijímateľov. Vzhľadom na 195 odoslaných pozvánok predstavuje návratnosť dotazníkového prieskumu 21 %. Medzi prijímateľmi, ktorí vyplnili dotazník, prevládali mikro podniky (76 %) a malé podniky (20 %). Z hľadiska odvetvovej štruktúry prevládala priemyselná výroba (44 %), ostatné činnosti (32 %) a informácie a komunikácia (15 %). 59 % respondentov uviedlo, že ich firma pôsobí na trhu 5 – 7 rokov, 22 % štyri roky a menej. Geograficky pokrývali realizované projekty rovnomerne všetky kraje SR, s výnimkou BSK. Respondenti v rámci dotazníkového prieskumu odpovedali na skupinu otázok týkajúcich sa vývoja situácie v odvetví, ktorého sa ich podporený projekt týka. Porovnanie situácie v roku 2021 so stavom odvetvia v roku 2018 ukázalo, že vzrástol dopyt po danom type výrobkov, resp. služieb (66 % súhlasí alebo skôr súhlasí), zvýšila sa technologická náročnosť produkcie (76 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), narástla konkurencia (73 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), vzrástli problémy súvisiace s hľadaním kvalifikovaných zamestnancov (61 % súhlasí, alebo skôr súhlasí) a prejavili sa negatívne dopady pandémie COVID-19 (80 % súhlasí, alebo skôr súhlasí).

Druhá skupina otázok bola zameraná na medziročné porovnanie (rok 2021 v porovnaní s rokom 2018) situácie vo firmách, ktoré boli prijímateľmi projektov v rámci ŠC 11.1. Odpovede respondentov priniesli nasledovné zistenia:

Tabuľka 27: Porovnanie vybraných ukazovateľov medzi rokmi 2018 a 2021

	Viac ako v roku 2018	Približne rovnako ako v roku 2018	Menej ako v roku 2018
Celkové tržby v roku 2021	61 %	12 %	27 %
Tržby z exportu v roku 2021	27 %	54 %	19 %
Počet zamestnancov v roku 2021	32 %	61 %	7 %

Vlastný výskum a vývoj v roku 2021 ¹⁴	15 %	15 %	19 %
Investície do inovácií v roku 2021	46 %	15 %	39 %
Celková konkurencieschopnosť v roku 2021	61 %	32 %	7 %

Zdroj: dotazníkový prieskum

Tretia skupina otázok mapovala subjektívne vnímanie respondentov, aký vplyv mal realizovaný projekt na rozvoj ich firmy:

Tabuľka 28: Vplyv realizácie projektu na rozvoj firmy

	Súhlasné stanovisko	Nesúhlasné stanovisko	Nevie/nedokáže posúdiť
Projekt prispel k realizácii výskumu a vývoja ¹⁵ .	46 %	0 %	2 %
Projekt prispel k zavádzaniu inovácií.	95 %	2 %	3 %
Projekt prispel k rozšíreniu portfólia výrobkov/služieb.	95 %	2 %	3 %
Projekt prispel k zvýšeniu kvality výrobkov/služieb.	93 %	5 %	2 %
Projekt mal pozitívny vplyv na celkové tržby v roku 2021	90 %	7 %	3 %
Projekt mal pozitívny vplyv na export výrobkov/služieb v roku 2021.	51 %	20 %	29 %
Projekt mal pozitívny vplyv na ziskovosť v roku 2021.	85 %	12 %	3 %
Projekt mal pozitívny vplyv na bonitu firmy v roku 2021.	66 %	15 %	19 %
Projekt mal pozitívny vplyv na produktivitu firmy.	93 %	5 %	2 %
Projekt mal pozitívny vplyv na zamestnanosť vo firme v roku 2021.	90 %	8 %	2 %
Projekt mal pozitívny vplyv na celkovú konkurencieschopnosť firmy v roku 2021.	90 %	5 %	5 %

Zdroj: dotazníkový prieskum

Ako ďalšie dlhodobé vplyvy, ktoré mala realizácia projektu OPII na fungovanie ich firmy, uviedli respondenti dlhodobú stabilitu a networking. Zároveň viacerí zdôraznili administratívnu záťaž a pomalú implementáciu projektu.

¹⁴ 51 % respondentov uviedlo, že ich firma nerealizuje vlastný výskum a vývoj.

¹⁵ Na túto otázku odpovedali iba firmy, ktoré vyššie uviedli, že realizujú vlastný výskum a vývoj.

6.3.3 Zhrnutie

HO 3. Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 11.1 prioritnej osi 11 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

ŠC 11.1 je zameraný na podporu podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpory zakladania nových firiem, a to aj prostredníctvom podnikateľských inkubátorov, s cieľom vzniku nových, konkurencieschopných MSP je zameraný na komplexné riešenia podpory vzniku nových a akceleráciu začínajúcich MSP, ako aj start-up a spin-off firiem.

Formou dopytovo-orientovaných projektov (grantov) podporil 229 projektov celkovou sumou 36,31 mil. € v jedinej výzve na predkladanie ŽoNFP zameranej na podporu nových a začínajúcich MSP. K31.12.2020 bolo ukončených 79 projektov (34,5 % zo zazmluvnených projektov).

ŠC 11.1 je určený pre menej rozvinuté regióny. Regionálna dimenzia (podiel podporených podnikov podľa sídla firmy v príslušnom kraji) vykazuje zapojenie všetkých krajov Slovenska. Najväčší podiel prostriedkov bol poskytnutý spoločnostiam pôsobiacim v sektoroch počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby, výroba kovových konštrukcií, okrem strojov a zariadení a výroba potravín.

Výzva OPVaI-MH/DP/2016/3.1.1-03 bola výhradne určená pre nové a začínajúce mikro, MSP (podnikajúce menej ako 3 roky). Prijímatelia grantovej podpory boli najmä mikro podniky mladšie ako 2 roky, pôsobiace v sektoroch nízkych a stredne nízkych technológií.

45 podnikov získalo podporu v sume 25,96 mil. € (vrátane koinvestorov pri priamych investíciách a spolukrytí úverov zo strany banky) v rámci finančných nástrojov (19 formou úverov celkovo v hodnote 5,68 mil. € v rámci PRSL, FLPG a 26 prostredníctvom seed a start-up kapitálového investovania do MSP v celkovej hodnote 20,28 mil. €), z ktorých väčšina pôsobí v sektore počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby a v segmente znalostne intenzívne služby s vysokou technológiou. Viac ako 2/3 týchto podnikov boli mikropodniky vo veku do 2 rokov.

Výkonnostné ekonomické ukazovatele sa u spoločností podporených z dopytovo-orientovaných projektov zvyšovali, hoci v roku 2020 sa miera rastu viacerých ukazovateľov spomalila, čo mohlo byť spôsobené všeobecnou ekonomickou situáciou poznačenou pandémiou COVID-19.

Spoločnosti podporené úvermi dosahovali výrazne vyššie ekonomické ukazovatele výkonnosti ako firmy, ktoré boli podporené grantmi. Najnižšie ekonomické ukazovatele výkonnosti vykazovali firmy podporené investíciami, keďže boli smerované najmä do startupov v rannej fáze s absenciou tržieb a zisku.

Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 11.1 k plneniu cieľov daných ŠC?

Špecifický cieľ 11.1 dosiahol v rámci podpory očakávaných výsledkov a cieľov nasledujúce príspevky:

- nárast vzniku a rozvoja inovatívnych, technologických firiem vrátane start-up a spin-off v regiónoch SR: Vyšší podiel nezaniknutých podporených nových podnikov v porovnaní s novými nepodporenými podnikmi. Kým priemerná miera prežitia nových podnikov z menej

rozvinutých regiónov na trhu po troch rokoch bola na základe posledných dostupných údajov za rok 2018 na úrovni 52 % (SBA, 2020), v rámci podporených projektov v dopytovo-orientovaných projektoch ŠC 11.1 táto hodnota dosahuje až 98,68 % (pre spoločnosti s dostupnými údajmi z RÚZ pre rok 2020)

- zlepšenie prístupu k financiám a rizikovému kapitálu pre nových a začínajúcich MSP: Štatisticky nevýznamné zvýšenie základného imania, aj keď nárast u podporených dosiahol takmer 400 %, kým u nepodporených dosiahol len 42 %, štatisticky významné zvýšenie objemu bankových úverov (rozdiel 102 tis. € po párovaní medzi podporenými a nepodporenými firmami, rast bankových úverov skoro o 1 000 % u podporených oproti 72 % rastu u nepodporených podnikov)
- zníženie miery nezamestnanosti prostredníctvom tvorby nových pracovných miest v regiónoch SR: Štatisticky významný rozdiel v náraste ON, čisté účinky na zamestnanosť predstavovali 1,7 novo vytvorených pracovných miest a priemerné náklady NFP na 1 novo vytvorené pracovné miesto 89 tis. €
- nárast počtu konkurencieschopných podnikov znevýhodnených skupín: Vyšší rast tržieb a obchodnej alebo výrobnnej marže u podporených podnikov v porovnaní s nepodporenými podnikmi v rámci znevýhodnených skupín - štatisticky významný rozdiel v raste výnosov z hospodárskej činnosti a pridanej hodnoty, čistý efekt nárastu pridanej hodnoty o 184 % u podporených oproti nárastu 56 % u nepodporených. 1 € NFP prinieslo 0,42 € nárastu pridanej hodnoty a 0,82 € nárastu výnosov z hospodárskej činnosti. 11 novovytvorených MSP založených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín (ďalších 24 podnikov sa očakáva v projektoch, ktoré neboli ukončené do 31.12.2020) a 85 FTE novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín (ďalších 168 FTE sa očakáva v projektoch, ktoré neboli ukončené do 31.12.2020).

Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 11.1 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

Ako hlavný špecifický ukazovateľ výsledku pre ŠC 11.1 bola navrhnutá „Miera prežitia nových podnikov na trhu po troch rokoch (menej rozvinutý región)“, ktorý vyjadruje podiel počtu podnikov s dobou prežitia viac ako tri roky na celkovej počte nových podnikov. Jeho východisková hodnota v roku 2013 predstavovala 41,7 % a očakávaná cieľová hodnota stanovená pre rok 2023 je 52 %. Z údajov SBA za rok 2018 hodnota ukazovateľa dosiahla hodnotu 61 %.

Vzhľadom na rozsah podpory ŠC 11.1 v zmysle ukončených projektov k 31.12.2020 (79 dopytovo-orientovaných projektov a 45 produktov poskytnutých KP) nepredpokladáme významný prínos intervencií ŠC 11.1 na zvýšenie hodnoty ukazovateľa. Vzorka podporených firiem, ktoré ukončili projekty do 31.12.2020 a mali v roku 2017 dostupné údaje o výnosoch z hospodárskej činnosti (75 firiem), ukazuje že ich miera prežitia po troch rokoch je 98,68 % pričom ich priemerné výnosy narástli o 78,35 %.

Zo 79 podnikov, ktoré ukončili dopytovo-orientované projekty, 67 (84,81 %) získalo podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové. Podporené firmy predstavili 133 výrobkov, ktoré sú pre firmu nové, inovovali 64 výrobných procesov a získali 6 certifikátov.

Vzhľadom na fakt, že väčšina dopytovo-orientovaných projektov (150 projektov, čo predstavuje 65,50 % z celkového množstva projektov podporených ŠC 11.1) ešte nebola k 31.12.2020 ukončená, plánované cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov na úrovni projektov (schválených a realizovaných) predpokladajú významný nárast výstupov v zmysle zamestnanosti (nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch o 730 FTE a 168 novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín), inovácií (podporené firmy plánujú predstaviť 266 produktov, ktoré sú pre firmu nové a inovovať 125 procesov) a certifikácií (72 plánovaných certifikátov).

41 prijímateľov, ktorí sa zapojili do dotazníkového prieskumu, potvrdilo v najvýznamnejšom výskyte odpovedí, že projekt prispel k zavádzaniu inovácií, rozšíreniu portfólia výrobkov/služieb, zvýšeniu kvality výrobkov/služieb, mal pozitívny vplyv na celkové tržby, export, ziskovosť, bonitu, produktivitu, zamestnanosť a celkovú konkurencieschopnosť firmy v roku 2021.

Niektoré formy podpory výskumu a inovácií (napr. financovanie prostredníctvom grantovej podpory a neformálnych investorov – crowdfundingu), ktoré boli pripravené v analytickej a plánovacej fáze OP a ŠC sa nezrealizovali, čo vytvára medzeru v dostupnosti finančných prostriedkov najmä pre rané technologické startupy.

Celosvetová pandemická situácia spojená s COVID-19 spôsobila okrem iného aj výrazné spomalenie ekonomiky, pretrhanie dodávateľsko-odberateľských reťazcov, významné zmeny správania spotrebiteľov ako aj prístup k pracovnej sile. Preto ekonomickú výkonnosť na základe analyzovaných údajov nie je možné priamo spojiť s poskytnutou podporou, nakoľko tieto mohli byť ovplyvnené aj aktuálnou situáciou, čo potvrdili okrem dostupných štatistík dopady pandémie aj pološtruktúrované pohovory s príjemcami podpory vo vybraných ŠC. V priemernej vzorke firiem s ukončenými dopytovo-orientovanými projektmi alebo financované prostredníctvom návratných finančných nástrojov nastalo spomalenie rastu alebo pokles medzi rokmi 2019 a 2020.

6.4 Špecifický cieľ 11.2

Kvantifikácia čistých efektov podpory v rámci ŠC 11.2 nebola realizovaná z dôvodu nedostatočnej veľkosti vzorky podporených (ukončených) projektov.

6.5 Špecifické otázky: 3.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 11.2 k plneniu cieľov daného ŠC? 3.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 11.2 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

6.5.1 Popis špecifického cieľa

ŠC 11.2 Nárast internacionalizácie MSP a využívania možností jednotného trhu EÚ je zameraný na vytvorenie komplexného systému podpory internacionalizácie MSP. Navrhnuté nástroje sú komplementárne s už existujúcimi nástrojmi (medzinárodná sieť na podporu podnikania EEN) a spolu vytvoria ucelený rámec podpory prieniku slovenských MSP na zahraničné trhy so zreteľom aj na trhy krajín mimo EÚ. ŠC sa realizuje v rámci investičnej priority 3b) Vývoj a uplatňovanie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie.

Očakávané výsledky

- zvýšenie využitia exportného potenciálu MSP;
- udržanie existujúcich a tvorba nových pracovných miest v jednotlivých regiónoch SR vplyvom internacionalizácie MSP;
- zlepšenie prepojenia domácich MSP s dodávateľmi pre veľké nadnárodné spoločnosti;
- zvýšenie inovačného potenciálu a konkurencieschopnosti MSP, najmä priemyselných sektorov s vysokou a stredne vysokou technologickou náročnosťou (HMHTM) a poznatkovo intenzívnych služieb (KIS) pre realizáciu aktivít na spoločnom trhu.

Oprávnení prijímatelia, cieľové skupiny a cieľové územie pre ŠC 11.2

Cieľovou skupinou v rámci ŠC 11.2 sú MSP z menej rozvinutých regiónov. Prijímateľmi sú fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie spĺňajúce definíciu MSP, združenia fyzických alebo právnických osôb, neziskový sektor, SBA, štátne rozpočtové organizácie alebo štátne príspevkové organizácie v pôsobnosti MHSR, verejnoprávne inštitúcie zriadené zo zákona.

V rámci analyzovanej výzvy sú oprávnenými žiadateľmi fyzické alebo právnické osoby podľa § 2 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, t. j.:

a) osoby zapísané v obchodnom registri;

b) osoby, ktoré podnikajú na základe živnostenského oprávnenia, ktoré sú mikro, malé a stredné podniky registrované na území SR a zároveň ku dňu predloženia ŽoNFP:

- sú účtovnou jednotkou v zmysle § 1 zákona o účtovníctve,
- disponujú minimálne jednou schválenou účtovnou závierkou za účtovné obdobie v trvaní 12 mesiacov a zároveň spĺňajú všetky nasledovné podmienky:

- predložili projekt do SME Instrument (fáza 1 alebo fáza 2) v rámci programu Horizont 2020 v čase od 1.1.2015,
- tento projekt nebol schválený,
- projekt dosiahol minimálne 12 a viac bodov.

Žiadateľ je povinný realizovať projekt na oprávnenom území, ktorým je územie celej Slovenskej republiky s výnimkou BSK. Za miesto realizácie projektu sa považuje sídlo žiadateľa.

Špecifický ukazovateľ výsledku pre ŠC 11.2

Tabuľka 29: Východiskové a cieľové hodnoty ukazovateľa R0049

Ukazovateľ – R0049	Východ. hodnota (2012)	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov
Podiel MSP na exporte	30,4 %	35,00 %	ŠÚ SR

Zdroj: OPII

Ukazovateľ vyjadruje podiel hodnoty vyvezeného tovaru MSP do zahraničia na celkovej hodnote vyvezeného tovaru. V roku 2020 dosiahol hodnotu 29,3 %, pričom východisková hodnota ukazovateľa predstavuje 30,4 % (rok 2012). Cieľová hodnota bola stanovená na 35 % do roku 2023.

Príklady aktivít pre ŠC 11.2

Tabuľka 30: Príklady aktivít pre ŠC 11.2

Typ aktivity	Príklady podpory	Forma podpory
Účasť slovenských podnikov na prezentačných podujatiach	tvorba prezentačných produktov a materiálov MSP určených pre zahraničné trhy, zabezpečenie účasti MSP na veľtrhoch, výstavách, kooperačných stretnutiach, misiách za účelom medzinárodnej spolupráce, krytie poradenských a konzultačných služieb poskytovaných jednorazovo v oblasti podpory marketingových, obchodných a investičných aktivít MSP, tvorba odvetvových prezentačných materiálov a odvetvová prezentácia v zahraničí, organizácia kooperačných podujatí zameraných na proexportnú a proinvestičnú prezentáciu jednotlivých odvetví, rozvoj spolupráce so zahraničnými partnermi v SR a v zahraničí	formou národného projektu a schémy pomoci
Vytváranie špecifických kapacít a činností na podporu internacionalizácie MSP v SR	poskytovanie komplexných informácií a služieb (napr. vyhľadávanie obchodných a technologických partnerov), podpora pri vyjednávaní a uzatváraní obchodných kontraktov, príprava obchodných a technologických profilov, rozvoj odborných kapacít prostredníctvom špecializovaného poradenstva pre exportérov, sprístupnenie aktuálnych a prehľadných informácií v oblasti podpory zahraničnej expanzie a internacionalizácie MSP s využitím infraštruktúry projektu Elektronické služby MH SR realizovaného v rámci programového obdobia 2007 – 2013	formou národného projektu a schémy pomoci
Tvorba alternatívnych obchodných a podporných platforiem (AOP)	vytvorenie a chod platforiem, financovanie štartovacích nákladov, výskumných a marketingových služieb a prevádzkových nákladov v období pokiaľ platforma nedosiahne prah	formou národného projektu a schémy pomoci

	rentability, finančné stimuly pre súkromných investorov investujúcich do MSP zapojených do AOP	
Zapájanie MSP do programov EÚ	informovanie o možnostiach podpory z rôznych programov EÚ, prezentovanie MSP s úspešnými projektmi v rámci programov EÚ, podpora pri vyhľadávaní partnerov a projektov pre spoluprácu s využitím databáz EEN, finančná podpora grantovou formou, určená na prípravu projektu, resp. určitej časti projektovej dokumentácie do programu EÚ, odborná konzultácia a posúdenie pripravovaných projektových zámerov	formou národného projektu a schémy pomoci

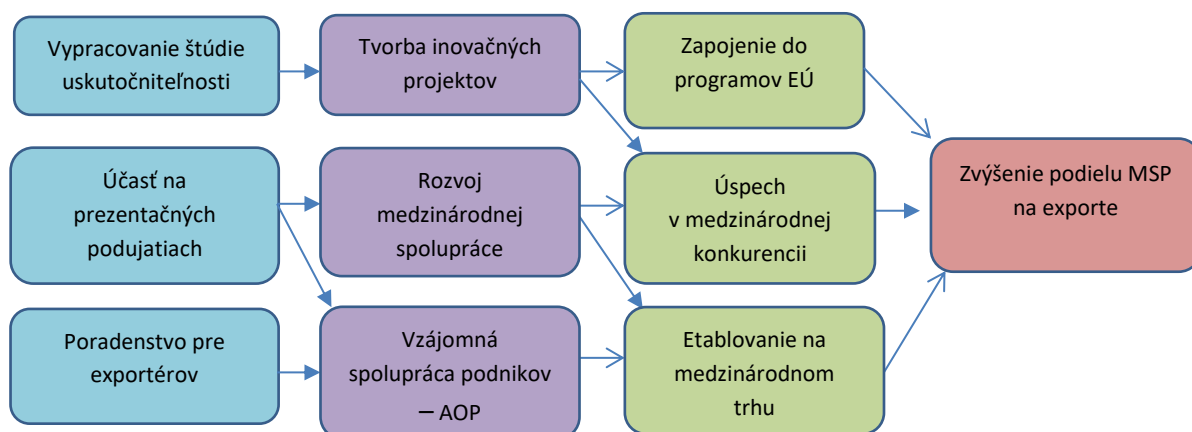
Zdroj: OPII

6.5.2 Posúdenie prínosov ŠC

Intervenčná logika ŠC

V dôsledku nízkeho zapojenia slovenských MSP v komunitárnych programoch EÚ je intervencia zameraná na podporu vypracovania štúdie uskutočniteľnosti inováčných projektov, ktorá umožní vypracovanie kvalitných projektov schopných byť úspešnými v programoch EÚ. Podpora účasti slovenských MSP na prezentačných podujatiach za účelom medzinárodnej spolupráce umožní lepšie prepojenie domácich MSP s dodávateľmi pre veľké nadnárodné spoločnosti a rozvoj medzinárodnej spolupráce a konkurencieschopnosti v medzinárodnom prostredí. K etablovaniu sa na medzinárodnom trhu prispieva komplexné a kvalitné poradenstvo pre exportérov, resp. potenciálnych exportérov, ako aj stimulácia vzájomnej spolupráce a podpora vytvárania alternatívnych obchodných platforiem (AOP). Ide o kroky s potenciálom priamo podporiť internacionalizáciu a exportnú výkonnosť MSP a napomôcť tak rastu hodnoty podielu MSP na exporte. Zameranie ŠC na sektory s vysokou a strednej vysokou technologickou náročnosťou a poznatkovo intenzívne služby zvyšuje šance na úspešnosť dosiahnutia stanoveného cieľa.

Schéma 4: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre ŠC 11.2

ŠC je zameraný na MSP z menej rozvinutých regiónov (celé Slovensko, mimo BSK). Prijímateľmi môžu byť fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie spĺňajúce definíciu MSP, združenia fyzických alebo právnických osôb, neziskový sektor, SBA, štátne rozpočtové organizácie alebo štátne príspevkové organizácie v pôsobnosti MH SR, ako aj verejnoprávne inštitúcie zriadené zo zákona.

Podpora sa realizovala vo forme dopytovej výzvy (OPVal-MH/DP/2018/3.2.1-18) a NP Podpora internacionalizácie MSP (kód vyzvania: OPVal-MH/NP/2017/3.2.1/3.3.1-05). NP nie je predmetom tohto hodnotenia.

Hlavná aktivita projektov v rámci uvedenej výzvy bola stanovená pod názvom Zapojenie MSP do fázy 2 SME Instrument. Cieľom hlavnej aktivity bola „podpora rozvoja aktivít MSP v oblasti zapájania sa do programov EÚ“. Predmetom projektov v rámci uvedenej hlavnej aktivity malo byť vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti a úspešné predloženie inovačného projektu do fázy 2 SME Instrument. Inovačným projektom sa vo výzve rozumel projekt, ktorý je vypracovaný na základe štúdie uskutočniteľnosti podporenej z prostriedkov OP Val. Prijímateľ preukazoval predloženie projektu vypracovaného na základe štúdie uskutočniteľnosti podporenej v rámci tejto výzvy do fázy 2 SME Instrument (neskôr EIC Accelerator Pilot) prostredníctvom Hodnotiacej správy (Evaluation Summary Report) a oficiálneho oznámenia EK o hodnotení projektu (Evaluation Result Letter). Podmienka bola splnená aj vtedy, ak prijímateľ predložil inovačný projekt do pokračovateľa nástroja EIC Accelerator Pilot v rámci nástupníckeho programu Horizont Európa. Výška príspevku na projekt bola 50 000 € (čo predstavuje 70 % intenzitu pomoci). Vzhľadom na využitie zjednodušeného vykazovania výdavkov vo forme paušálnej sumy nebolo možné žiadať o príspevok v sume nižšej alebo vyššej ako 50 000 €.

Posúdenie intervenčnej logiky

Podpora má napomôcť internacionalizácii MSP a využívaniu možností jednotného trhu EÚ s tým, že bude súčasťou tvorby uceleného rámca podpory prieniku slovenských MSP na zahraničné trhy so zreteľom aj na trhy krajín mimo EÚ (v tomto zmysle mala byť komplementárna s už existujúcimi nástrojmi – medzinárodná sieť na podporu podnikania EEN). Celkovo má podpora napomôcť zvýšeniu využitia exportného potenciálu MSP; udržať existujúce a vytvoriť nové pracovné miesta v jednotlivých regiónoch SR vplyvom internacionalizácie MSP; zlepšiť prepojenie domácich MSP s dodávateľmi pre veľké nadnárodné spoločnosti; zvýšiť inovačný potenciál a konkurencieschopnosť MSP, najmä priemyselných sektorov s vysokou a stredne vysokou technologickou náročnosťou (HMHTM) a poznatkovo intenzívnych služieb (KIS) pre realizáciu aktivít na spoločnom trhu. Aktivity mali byť realizované formou NP a schémy pomoci. Nastavenie intervenčnej logiky ŠC je správne, logika sleduje podporu odbúrania slabých stránok rozvoja MSP a využitie potenciálu, ktoré MSP v procese internacionalizácie môžu mať. Prepojenie špecifického cieľa a očakávaných výsledkov podpory, typov aktivít ako aj foriem podpory a nastavenia cieľovej skupiny možno pokladať za správne.

Plnenie cieľov

Špecifický ukazovateľ výsledku bol stanovený ako „Podiel MSP na exporte“ (P0049). Ukazovateľ vyjadruje podiel hodnoty vyvezeného tovaru MSP do zahraničia na celkovej hodnote vyvezeného tovaru. Ukazovateľ je súborný výsledkový ukazovateľ, ktorý vzhľadom na to, že je koncipovaný ako podielový ukazovateľ, nesie v sebe nielen samotné výkony MSP vo vzťahu k exportu, ale aj výkony

ostatných, teda veľkých podnikov, v národnom hospodárstve a ich exportnú výkonnosť. Jeho výšku ovplyvňuje okrem toho množstvo faktorov, pričom z interných faktorov ide najmä o životaschopnosť MSP a využívanie ich inovačného potenciálu, z externých faktorov ide vo všeobecnosti o podmienky podnikania MSP, vrátane ich finančnej a nefinančnej podpory.

Zvolený špecifický ukazovateľ výsledku možno pokladať za relevantný, vzhľadom na jeho zameranie orientované na MSP. V roku 2020 dosiahol špecifický ukazovateľ výsledku „Podiel MSP na exporte“ hodnotu 29,3 % (celkovo bol zaznamenaný pokles vývozu MSP v jeho absolútnom vyjadrení o zhruba 3,1 %, avšak menší pokles ako u veľkých podnikov). Pokles absolútnej hodnoty vývozu podnikov je prisudzovaný pandémie a narušeným dodávateľsko-odberateľským vzťahom, ako aj celkovo poklesu dopytu, avšak pokles vývozu bol zaznamenaný i v ešte pred-pandemickom roku 2019. V tomto roku bola dosiahnutá hodnota 28 % (celkovo pokles vývozu MSP o 2,5 %, avšak menší ako u veľkých podnikov). V roku 2018 hodnota podielu MSP na exporte dosiahla 27,4 % (najnižšia hodnota podielu od roku 2010, napriek najvyššiemu rastu vývozu MSP za posledné tri roky v hodnote 3,6 %, avšak rast veľkých podnikov bol výrazne vyšší), rok 2017 (teda rok pred vyhlásením výzvy) hodnota podielu MSP na celkovom vývoze dosiahla 27,9 %, čo je najnižšia hodnota za obdobie posledných 8 rokov (MSP dosiahli len minimálny rast vývozu 1,1 %).

Z hľadiska MU len pri jednom projekte došlo k naplneniu ukazovateľa „Počet vzniknutých start-up a spin-off podnikov“ a ukazovateľa „Počet podporených MSP prevádzkovaných osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín“. 7 podnikov (všetky podporené ukončené projekty) bolo zapojených do programov EÚ, čo je v rámci intervenčnej logiky ŠC a samotnej zrealizovanej výzvy nevyhnutná podmienka a faktor zvýšenia podielu MSP na exporte.

Prínosy podpory

Vyhlásená bola jedna dopytová výzva na predkladanie ŽoNFP (OPVaI-MH/DP/2018/3.2.1-18), zameraná na podporu zapájania MSP do programov EÚ.

Výzva bola špecificky zameraná na projekty MSP, ktoré v rámci nástroja SME Instrument programu Horizont 2020 nezískali z tohto nástroja pomoc, ale ich bodové hodnotenie je zárukou vysokej kvality projektov. Prostredníctvom výzvy mohli získať podporu na vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti, s cieľom umožniť im zapojenie sa do fázy 2 SME Instrument a predložiť inovačný projekt. Plnenie ŠC 11.2 bolo realizované najmä prostredníctvom národného projektu, ktorý nebol predmetom tohto hodnotenia.

V rámci výzvy bolo spolu predložených 33 projektov s celkovým objemom žiadaných zdrojov (NFP) 1 650 000 €. Zazmluvnených bolo 13 projektov v celkovom objeme 650 000 €, čo predstavuje 39,39 % z predložených projektov a aj rovnaké percento z celkového objemu žiadaných zdrojov (NFP). Podarilo sa riadne ukončiť 7 projektov (54 % zazmluvnených projektov).

Z alokácie na dopytovo-orientované projekty v rámci uvedenej výzvy v hodnote 1 mil. € tvorí objem NFP v ukončených projektoch (EÚ) 35 %. Aj keď alokácia nebola plne využitá, všetkým siedmim ukončeným projektom sa podarilo podať oprávnené návrhy do schémy SME Instrument/EIC Accelerator Pilot a získané priemerné hodnotenie malo vysokú hodnotu 12,72 bodov. Pritom z toho 5 projektov získalo známku excelentnosti za kvalitu Seal of Excellence, čo je jasným dokladom úspešnosti podporených projektov. Na základe poskytnutej podpory sa zvýšila úspešnosť návrhov

projektov slovenských MSP pre fázu 2 (o 208 %) a takisto sa zvýšila úspešnosť návrhov projektov pre známky excelentnosti za kvalitu fázy 2 (o 140 %). Úspešné slovenské MSP získali navyše dodatočné finančné prostriedky na rozvoj vlastných inovačných aktivít. Vzhľadom na intervenčnú logiku ŠC, resp. nastavenie podpory v rámci tohto ŠC a zrejmý predkomerčný, výskumno-vývojový charakter projektov, nemožno očakávať rýchly dopad na daný špecifický ukazovateľ výsledku.

Podľa počtu zazmluvnených projektov, počtu riadne ukončených projektov, ako aj v objemovom vyjadrení zdrojov (EÚ), sú najúspešnejšie projekty z divízie 62 Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby.

Celkovo možno povedať, že v rámci výzvy boli zazmluvnené projekty najmä z veľkostnej kategórie mikro a malých podnikov. Priemerný vek podnikov so zazmluvnenými projektmi k uzatvoreniu zmluvy o NFP predstavuje 9 rokov, pričom priemerný vek podnikov, ktoré riadne ukončili projekt, je oveľa vyšší – takmer 14 rokov.

Vnímanie prínosov podpory zo strany prijímateľov

Dotazníkového prieskumu sa v rámci ŠC 11.2 zúčastnilo 6 podnikov. Aj keď je táto vzorka malá, oslovených bolo 13 podnikov, teda všetky zazmluvnené podniky. Prieskumu sa zúčastnili mikropodniky (67 %) a malé podniky (33 %). Vzhľadom na celkovo nízky počet podnikov v prieskume uvádzame len jeho jednoznačnejšie výsledky.

V roku 2021 mali všetci respondenti vyšší počet zamestnancov oproti roku 2018. Väčšina respondentov sa prikláňa k názoru, že tržby mali v roku 2021 vyššie ako v roku 2018, realizovali vlastný výskum a vývoj vo väčšom rozsahu, investovali viacej zdrojov do inovácie svojich produktov alebo procesov a považujú svoju firmu za konkurencieschopnejšiu. Väčšina súhlasí, že realizácia projektu prispela k týmto pozitívnym výpovediam týkajúcim sa zavádzania inovácií a realizácii výskumu a vývoja. Pri ostatných skúmaných vplyvoch projektu na ďalšie aspekty podnikania, ako je produktivita, celková konkurencieschopnosť, bonita firmy a iné, nedošlo k jednoznačnému potvrdeniu. Týka sa to aj vplyvu projektu na export. Na základe prieskumu teda nie je možné potvrdiť, že realizáciou projektu došlo k podpore exportnej výkonnosti podporených podnikov.

6.5.3 Zhrnutie

Špecifický cieľ 11.2 je zameraný na vytvorenie komplexného systému podpory internacionalizácie MSP. Podpora sa realizovala vo forme dopytovej výzvy (OPVal-MH/DP/2018/3.2.1-18) a NP Podpora internacionalizácie MSP.

Dopytová výzva bola zameraná na podporu zapájania MSP do programov EÚ. Výzva reagovala na absenciu konkrétneho nástroja slovenských podnikov do centrálne riadených programov. Oprávnení žiadatelia mimo BSK mali možnosť získať podporu vo výške 50 000 € na vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti na zapojenie do fázy 2 SME Instrument/EIC Accelerator Pilot. V rámci výzvy bolo podporených spolu 13 projektov v celkovej hodnote 650 000 €. K 31.12.2020 bolo ukončených 7 projektov.

Prijímatelia mali sídlo v 6 krajoch, žiadny projekt nebol podporený v Banskobystrickom kraji. Možno konštatovať, že väčšinou boli úspešné jadrové okresy v kraji. Najúspešnejšími boli žiadatelia pôsobiaci v odvetví „Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby“. Z pohľadu technologickej

náročnosti, najvyšší podiel mali projekty z technologického sektora „znalostné intenzívne služby s vysokou technológiou“ (39 %). Väčšinu projektov implementujú podniky z veľkostnej kategórie mikro a malé podniky. Priemerný vek zmluvnených podnikov bol k uzatvoreniu zmluvy o NFP 9 rokov

Výzvu na financovanie štúdií realizovateľnosti pre európsku schému SME Instrument (OPVal-MH/DP/2018/3.2.1-18) sme neposudzovali na základe ekonomických ukazovateľov podporených podnikov. Dôvodom je, že prínos intervencie sa môže prejaviť až formou získaného projektu SME Instrument/EIC Accelerator, ktorý v prípade úspechu financovania priamo zo zdrojov Európskej komisie alebo prostredníctvom národných schém naviazaných na Seal of Excellence môže vytvoriť podmienky pre významný rast podporenej firmy v budúcnosti.

Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 11.2 k plneniu cieľov daného ŠC?

V rámci ŠC 11.2 nebola realizovaná kvantifikácia čistých efektov formou kontrafaktuálneho hodnotenia z dôvodu nedostatočnej veľkosti vzorky podporených (ukončených projektov) ani vyhodnotenie dotazníkov z dôvodu obmedzenej vypovedacej hodnoty nízkeho počtu vyplnených dotazníkov.

Vo vzťahu k špecifickému zameraniu hodnotenej dopytovej výzvy môžeme konštatovať, že podporené intervencie (spolu s podporou v rámci ŠC 12.1) prispeli k:

- zvýšeniu kvality návrhov projektov predkladaných slovenskými MSP do programu SME Instrument/EIC Accelerator
- zvýšeniu úspešnosti návrhov projektov predkladaných slovenskými MSP pre fázu 2 o 208 %
- zvýšeniu úspešnosti návrhov projektov o 140 % pre známky excelentnosti za kvalitu (Seal of Excellence) do fázy 2
- získanie dodatočných finančných zdrojov priamo zo schémy EIC Accelerator, resp. schémy Seal of Excellence.

Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 11.1 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

Cieľová hodnota špecifického ukazovateľa výsledku „Podiel MSP na exporte“ pre rok 2023 bola stanovená na úrovni 35,00 %. Vývoj za sledované obdobie do roku 2020 (vrátane) nepriniesol pozitívny vývoj daného ukazovateľa. Napriek tomu, že objem vývozu MSP za roky 2019 aj 2020 klesol, jeho podiel na celkovom exporte sa oproti predchádzajúcim rokom síce zvyšoval, ale nedosiahol ani úroveň východiskového roka 2012. Rok 2020 však priniesol jeho zníženie oproti roku 2012 o 1,1 p. b., znamená to, že na dosiahnutie cieľovej hodnoty v roku 2023 je oproti roku 2020 potrebné zvýšenie ukazovateľa až o 5,7 p. b.

Schéma na podporu štúdií realizovateľnosti pri ukončených projektoch vyústila v predloženie 7 návrhov projektu SME Instrument/EIC Accelerator na základe vypracovanej štúdie a v jednom prípade bol založený novovzniknutý start-up/spin-off podnik.

Do plnenia špecifického ukazovateľa výsledku negatívne zasiahla v roku 2020 pandémia a narušené dodávateľsko-odberateľské väzby na zahraničných trhoch. Dosiahnutie cieľovej hodnoty špecifického

ukazovateľa výsledku, vzhľadom na doterajší vývoj, nepovažujeme za reálne. Špecifické zameranie podpory na podporu zapájania podnikov do programov EÚ možno pokladať za správne, ale má len okrajový príspevok predmetnému ukazovateľu výsledku, resp. príspevok sa prejaví až s dostatočným časovým odstupom po ukončení intervencie.

6.6 ŠC 11.3 – výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04

6.6.1 Vzorka pre štatistickú analýzu

Vzorka pre štatistickú analýzu bola tvorená podporenými podnikmi a kontrolnou vzorkou nepodporených podnikov, ktoré zverejnili svoju účtovnú závierku za rok 2015 (účtovné obdobie predchádzajúce roku vyhlásenia výzvy) a 2020. Z dôvodu izolácie efektu podpory poskytnutej v rámci hodnotenej výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 boli do analýzy zaradené len podporené podniky, ktoré neboli prijímateľom iných výziev OPII, ako aj výziev iných OP. Kontrolná vzorka nepodporených podnikov bola tvorená podnikmi so sídlom mimo BSK, ktoré neboli prijímateľom žiadnej výzvy OP Val, ako aj iných OP. Hodnotená výzva nemala definované sektorové obmedzenie. S cieľom vylúčiť neaktívne podniky boli z ďalšej analýzy vylúčené aj podniky s nulovou hodnotou pridanej hodnoty v rokoch 2015 a 2020 a so zápornými aktívami alebo s nulovou výrobou v roku 2015.

6.6.2 Výsledky kvantifikácie čistých efektov

Keďže počet ukončených projektov výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 presiahol 200 a počet podporených podnikov analyzovaných v rámci PSM dosiahol 161 (podporené podniky vylúčené z analýzy nezverejnili RÚZ alebo boli prijímateľmi podpôr z iných výziev OPII alebo iných OP), bolo možné vykonať stanovenie čistých efektov aj na podskupinách podnikov, ktoré boli vytvorené na základe veľkosti podnikov. Stanovenie čistých efektov bolo realizované na nasledujúcich podskupinách podporených a nepodporených podnikov (v zátvorke je uvedený počet podporených podnikov vo vzorke):

- všetky podniky (161),
- stredné a malé podniky bez mikro podnikov (42),
- stredné podniky, malé podniky a mikro podniky (161),
- malé podniky a mikro podniky (155),
- mikro podniky (91).

Kvôli overeniu stanovených výsledkov bola vykonaná analýza aj na vzorke podporených a nepodporených podnikov (stredné podniky, malé podniky a mikro podniky – 155 podporených podnikov), z ktorej boli vylúčené 2 % podporených a nepodporených podnikov s najvyššou a najnižšou hodnotou zmeny pridanej hodnoty. Táto podskupina je v ďalšom texte označovaná ako „stredné, malé a mikro podniky bez extrémov“. Tým bolo overené, že výsledky nie sú ovplyvnené malým počtom vysoko úspešných alebo neúspešných podnikov.

Všetky podniky

V tejto podskupine boli zaznamenané nasledujúce výsledky:

- Po použití všetkých párovacích algoritmov (120 rôznych kombinácií) uvedených v časti „3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory“ bolo dosiahnuté (pri súčasnom dodržaní minimálnej hladiny štatistickej významnosti 95 % pri stanovení rozdielu medzi podporenými a nepodporenými podnikmi) najnižšie priemerné zostatkové výberové skreslenie na úrovni 6,74 % pri algoritme $n(5)$ $cal(0,5)$ až $cal(0,001)$.
- 67 % párovacích algoritmov zaznamenalo štatisticky významný pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri hodnotách priemerného zostatkového výberového skreslenia v intervale od 6,74 % do 38,22 %, pričom približne polovica párovaní dosiahla hodnoty priemerného zostatkového výberového skreslenia pod 10 %. Priemerné zostatkové výberové skreslenie síce prekračuje deklarovanú hranicu 3 – 5 %, no pri žiadnej zo 16 párovacích charakteristík T-test nepreukázal štatisticky významný rozdiel medzi priemernou hodnotou jednotlivých párovacích charakteristík u podporených a nepodporených podnikov po párovaní. Pred párovaním bol zaznamenaný štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri 14 párovacích charakteristikách.
- Zvyšných 33 % párovacích algoritmov zaznamenalo tiež pozitívne rozdiely pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi, ktoré však neboli štatisticky významné.
- Párovanie prebehlo na vzorke 161 podporených podnikov a na vzorke 31 977 kontrolných nepodporených podnikov. Žiadny z podnikov nebol po párovaní vyradený, to znamená, že hodnota parametra „on support“ dosiahla 100 % a výsledky je možné zovšeobecniť na celú analyzovanú vzorku podporených podnikov.

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie výsledkov PSM s doplnením ďalších odvodených ukazovateľov.

Tabuľka 31: Výsledky PSM – výzva OPVai-MH/DP/2016/3.3.1-04 – všetky podniky

Ukazovateľ	Podporené podniky	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v €	142 609,52	0,00	142 609,52
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2015 v €	311 875,06	162 314,05	149 561,01
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP			1,05
Pridaná hodnota 2015 v €	690 259,43	588 799,75	101 459,68
Pridaná hodnota 2020 v €	1 002 134,48	751 113,80	251 020,69
Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2015 v %	45 %	28 %	21,7 %
NHIM_zmena v €* [*]	-11 798,30	-5 125,24	-6 673,06
Zmena výroby 2020 - 2015 v €* [*]	701 400,73	375 149,25	326 251,48
Zmena výroby na 1 € NFP*			2,29
Výroba 2015 v €	2 183 831,66	1 785 969,10	397 862,56
Výroba 2020 v €	2 885 232,39	2 161 118,35	724 114,04
Zmena osobných nákladov 2020 - 2015 v €* [*]	230 206,57	155 421,41	74 785,15

Osobné náklady 2015 v €	412 429,32	383 373,00	29 056,33
Osobné náklady 2020 v €	642 635,89	538 794,41	103 841,48
Zmena osobných nákladov na 1 € NFP*			0,52
Nárast osobných nákladov 2020 - 2015 v %*	56 %	41 %	15 %
Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €* Počet nových pracovných miest*	92 730,12	27 630,41	65 099,71
Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €* Základné imanie 2015 v €	4,48	1,33	3,14
Zmena základného imania 2020 - 2015 v €	71 806,25	240 741,04	-168 934,79
Zmena základného imania v %	23 090,70	-2 857,31	25 948,01
Bankové úvery 2015 v €	305 871,45	194 620,33	111 251,12
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v €	169 060,90	53 560,33	115 500,57
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v %	55 %	28 %	28 %

Zdroj: Údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet, *nebol dosiahnutý štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi na úrovni 95 % hladiny štatistickej významnosti, preto pre hodnoty označené modrou farbou má rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi hodnotu 0

Stredné a malé podniky bez mikro podnikov

V tejto podskupine boli zaznamenané nasledujúce výsledky:

- Po použití všetkých párovacích algoritmov (120 rôznych kombinácií) uvedených v časti „3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory“ bolo dosiahnuté (pri súčasnom dodržaní minimálnej hladiny štatistickej významnosti 95 % pri stanovení rozdielu medzi podporenými a nepodporenými podnikmi) najnižšie priemerné zostatkové výberové skreslenie na úrovni 3,11 % pri algoritme radius cal(0,02).
- 86 % párovacích algoritmov zaznamenalo štatisticky významný pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri hodnotách priemerného zostatkového výberového skreslenia v intervale od 3,11 % po 17,26 %, pričom 20% párovaní dosiahlo hodnoty priemerného zostatkového výberového skreslenia pod 5 % a ďalších 50 % párovaní dosiahlo hodnoty priemerného zostatkového výberového skreslenia medzi 5 % a 10 %.
- Párovanie prebehlo na vzorke 42 podporených podnikov a na vzorke 1 095 kontrolných nepodporených podnikov. Žiadny z podnikov nebol po párovaní vyradený, to znamená, že hodnota parametra „on support“ dosiahla 100 % a výsledky je možné zovšeobecniť na celú analyzovanú vzorku podporených podnikov.

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie výsledkov PSM s doplnením ďalších odvodených ukazovateľov.

Tabuľka 32: Výsledky PSM – výzva OPVaI-MH/DP/2016/3.3.1-04 – stredné a malé podniky bez mikro podnikov

Ukazovateľ	Podporené podniky	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v €	161 271,68	0,00	161 271,68
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2015 v €	758 154,07	270 486,36	487 667,71
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP			3,02

Pridaná hodnota 2015 v €	1 709 451,95	1 596 588,72	112 863,24
Pridaná hodnota 2020 v €	2 467 606,02	1 867 075,08	600 530,95
Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2015 v %	44 %	17 %	28,5 %
NHIM_zmena* v €	-64 756,79	10 931,58	-75 688,36
Zmena výroby 2020 - 2015 v €	1 873 777,79	233 705,95	1 640 071,83
Zmena výroby na 1 € NFP			10,17
Výroba 2015 v €	5 276 479,55	5 012 122,23	264 357,32
Výroba 2020 v €	7 150 257,33	5 245 828,18	1 904 429,15
Zmena osobných nákladov 2020 - 2015 v €*	590 078,74	322 122,16	267 956,58
Osobné náklady 2015 v €	966 618,07	988 031,32	-21 413,25
Osobné náklady 2020 v €	1 556 696,81	1 310 153,48	246 543,33
Zmena osobných nákladov na 1 € NFP			1,66
Nárast osobných nákladov 2020 - 2015 v %*	61 %	33 %	28 %
Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €*	267 872,72	-7 221,61	275 094,33
Počet nových pracovných miest*	12,94	-0,35	13,29
Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €*			12 136,37
Základné imanie 2015 v €	216 579,02	725 612,18	-509 033,16
Zmena základného imania 2020 - 2015 v €*	68 219,05	28 508,53	39 710,52
Zmena základného imania v %*	31 %	4 %	28 %
Bankové úvery 2015 v €	901 195,26	737 393,94	163 801,33
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v €*	394 348,71	190 242,92	204 105,79
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v %*	44 %	26 %	18 %

Zdroj: Údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet, *nebol dosiahnutý štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi na úrovni 95 % hladiny štatistickej významnosti, preto pre hodnoty označené modrou farbou má rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi hodnotu 0

Stredné podniky, malé podniky a mikro podniky

V tejto podskupine boli zaznamenané nasledujúce výsledky:

- Po použití všetkých párovacích algoritmov (120 rôznych kombinácií) uvedených v časti „3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory“ bolo dosiahnuté (pri súčasnom dodržaní minimálnej hladiny štatistickej významnosti 95 % pri stanovení rozdielu medzi podporenými a nepodporenými podnikmi) najnižšie priemerné zostatkové výberové skreslenie na úrovni 8,58 % pri algoritme $n(5)$ $cal(0,5)$ až $cal(0,001)$.
- Všetky párovacie algoritmy zaznamenali štatisticky významný pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri hodnotách priemerného zostatkového výberového skreslenia v intervale od 6,74 % po 45,11 %, pričom približne 35 % párovaní dosiahla hodnoty priemerného zostatkového výberového skreslenia pod 10 % a ďalších 36 % párovaní dosiahla hodnoty priemerného zostatkového výberového skreslenia medzi 10 % a 15 %. Priemerné zostatkové výberové skreslenie síce prekračuje deklarovanú hranicu 3 – 5 %, no pri žiadnej z 16 párovacích charakteristík T-test nepreukázal štatisticky významný rozdiel medzi priemernou hodnotou jednotlivých párovacích charakteristík u podporených a nepodporených podnikov po párovaní. Pred párovaním

bol zaznamenaný štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri 14 párovacích charakteristikách.

- Párovanie prebehlo na vzorke 161 podporených podnikov a na vzorke 31 946 kontrolných nepodporených podnikov. Žiadny z podnikov nebol po párovaní vyradený, to znamená, že hodnota parametra „on support“ dosiahla 100 % a výsledky je možné zovšeobecniť na celú analyzovanú vzorku podporených podnikov.

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie výsledkov PSM s doplnením ďalších odvodených ukazovateľov.

Tabuľka 33: Výsledky PSM – výzva OPVaI-MH/DP/2016/3.3.1-04 – stredné, malé a mikro podniky

Ukazovateľ	Podporené podniky	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v €	142 609,52	0,00	142 609,52
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2015 v €	311 875,06	116 040,37	195 834,68
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP			1,37
Pridaná hodnota 2015 v €	690 259,43	576 980,02	113 279,41
Pridaná hodnota 2020 v €	1 002 134,48	693 020,39	309 114,10
Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2015 v %	45 %	20 %	28,4 %
NHIM_zmena v €* Zmena výroby 2020 - 2015 v €	-11 798,30	-5 877,93	-5 920,38
Zmena výroby na 1 € NFP	701 400,73	99 925,39	601 475,34
Výroba 2015 v €	2 183 831,66	1 838 730,43	345 101,23
Výroba 2020 v €	2 885 232,39	1 938 655,82	946 576,57
Zmena osobných nákladov 2020 - 2015 v €	230 206,57	126 948,91	103 257,65
Osobné náklady 2015 v €	412 429,32	359 461,34	52 967,99
Osobné náklady 2020 v €	642 635,89	486 410,25	156 225,64
Zmena osobných nákladov na 1 € NFP			0,72
Nárast osobných nákladov 2020 - 2015 v %	56 %	35 %	21 %
Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €	92 730,12	7 128,47	85 601,66
Počet nových pracovných miest	4,48	0,34	4,13
Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €			34 488,85
Základné imanie 2015 v €	71 806,25	198 123,03	-126 316,78
Zmena základného imania 2020 - 2015 v €* Zmena základného imania v %*	23 090,70	36 727,24	-13 636,54
Bankové úvery 2015 v €	305 871,45	186 809,20	119 062,25
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v €	169 060,90	43 207,49	125 853,41
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v %	55 %	23 %	32 %

Zdroj: údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet, *nebol dosiahnutý štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi na úrovni 95 % hladiny štatistickej významnosti, preto pre hodnoty označené modrou farbou má rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi hodnotu 0.

Malé podniky a mikro podniky

V tejto podskupine boli zaznamenané nasledujúce výsledky:

- Po použití všetkých párovacích algoritmov (120 rôznych kombinácií) uvedených v časti „3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory“ bolo dosiahnuté (pri súčasnom dodržaní minimálnej hladiny štatistickej významnosti 95 % pri stanovení rozdielu medzi podporenými a nepodporenými podnikmi) najnižšie priemerné zostatkové výberové skreslenie na úrovni 7,22 % pri algoritme $n(8) \text{ cal}(0,5)$ až $\text{cal}(0,001)$.
- 83 % párovacích algoritmov zaznamenalo štatisticky významný pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi (zvyšných 17 % párovacích algoritmov zaznamenalo tiež pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi, no nebol štatisticky významný) pri hodnotách priemerného zostatkového výberového skreslenia v intervale od 7,22 % po 52,57 %, pričom približne 71 % párovaní dosiahla hodnoty priemerného zostatkového výberového skreslenia pod 10%. Priemerné zostatkové výberové skreslenie síce prekračuje deklarovanú hranicu 3 – 5 %, no pri žiadnej z 16 párovacích charakteristík T-test nepreukázal štatisticky významný rozdiel medzi priemernou hodnotou jednotlivých párovacích charakteristík u podporených a nepodporených podnikov po párovaní. Pred párovaním bol zaznamenaný štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri 13 párovacích charakteristikách.
- Párovanie prebehlo na vzorke 155 podporených podnikov a na vzorke 31.752 kontrolných nepodporených podnikov. Žiadny z podnikov nebol po párovaní vyradený, to znamená, že hodnota parametra „on support“ dosiahla 100 % a výsledky je možné zovšeobecniť na celú analyzovanú vzorku podporených podnikov.
- Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie výsledkov PSM s doplnením ďalších odvodených ukazovateľov.

Tabuľka 34: Výsledky PSM – výzva OPVaI-MH/DP/2016/3.3.1-04 – malé podniky a mikro podniky

Ukazovateľ	Podporené podniky	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v €	141 032,67	0,00	141 032,67
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2015 v €	220 761,27	68 070,94	152 690,32
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP			1,08
Pridaná hodnota 2015 v €	559 945,63	499 261,49	60 684,14
Pridaná hodnota 2020 v €	780 706,90	567 332,43	213 374,47
Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2015 v %	39 %	14 %	27,3 %
NHIM_zmena v €* [*]	15 886,37	9 231,41	6 654,97
Zmena výroby 2020 - 2015 v €	486 440,69	90 423,46	396 017,23
Zmena výroby na 1 € NFP			2,81
Výroba 2015 v €	1 746 316,45	1 510 317,62	235 998,82
Výroba 2020 v €	2 232 757,14	1 600 741,09	632 016,05
Zmena osobných nákladov 2020 - 2015 v €	158 570,94	87 047,40	71 523,54
Osobné náklady 2015 v €	347 140,55	325 838,56	21 301,99
Osobné náklady 2020 v €	505 711,49	412 885,95	92 825,54

Zmena osobných nákladov na 1 € NFP			0,51
Nárast osobných nákladov 2020 - 2015 v %	46 %	27 %	19 %
Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €	42 857,43	-21 565,45	64 422,88
Počet nových pracovných miest	2,07	-1,04	3,11
Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €			45 320,21
Základné imanie 2015 v €	65 027,67	183 078,26	-118 050,59
Zmena základného imania 2020 - 2015 v €	23 923,89	-4 237,78	28 161,67
Zmena základného imania v %	37 %	-2 %	39 %
Bankové úvery 2015 v €	258 863,67	168 574,20	90 289,47
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v €* <i>nebol dosiahnutý štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi na úrovni 95 % hladiny štatistickej významnosti, preto pre hodnoty označené modrou farbou má rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi hodnotu 0.</i>	130 796,47	70 829,94	59 966,53
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v %*	51 %	42 %	9 %

Zdroj: Údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet, *nebol dosiahnutý štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi na úrovni 95 % hladiny štatistickej významnosti, preto pre hodnoty označené modrou farbou má rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi hodnotu 0.

Mikro podniky

V tejto podskupine boli zaznamenané nasledujúce výsledky:

- Po použití všetkých párovacích algoritmov (120 rôznych kombinácií) uvedených v časti „3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory“ bolo dosiahnuté (pri súčasnom dodržaní minimálnej hladiny štatistickej významnosti 95 % pri stanovení rozdielu medzi podporenými a nepodporenými podnikmi) najnižšie priemerné zostatkové výberové skreslenie na úrovni 2,93 % pri algoritme radius cal(0,002).
- Všetky párovacie algoritmy zaznamenali štatisticky významný pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri hodnotách priemerného zostatkového výberového skreslenia v intervale od 2,93 % po 79,18 %, pričom približne 42 % párovaní dosiahla hodnoty priemerného zostatkového výberového skreslenia pod 5 %.
- Párovacie prebehlo na vzorke 92 podporených podnikov a na vzorke 29 381 kontrolných nepodporených podnikov. Jeden z podnikov bol po párovaní vyradený, to znamená, že hodnota parametra „on support“ dosiahla 98,9 % a výsledky je možné zovšeobecniť na celú analyzovanú vzorku podporených podnikov.

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie výsledkov PSM s doplnením ďalších odvodených ukazovateľov.

Tabuľka 35: Výsledky PSM – výzva OPVai-MH/DP/2016/3.3.1-04 – mikro podniky

Ukazovateľ	Podporené podniky	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v €	132 361,50	0,00	132 361,50
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2015 v €	159 138,90	35 431,29	123 707,61
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP			0,93
Pridaná hodnota 2015 v €	250 908,89	247 889,58	3 019,31
Pridaná hodnota 2020 v €	410 047,79	283 320,87	126 726,92

Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2015 v %	63 %	14 %	49,3 %
NHIM_zmena v €*	9 034,42	3 818,78	5 215,63
Zmena výroby 2020 - 2015 v €	368 567,96	15 935,87	352 632,09
Zmena výroby na 1 € NFP			2,66
Výroba 2015 v €	741 437,58	714 883,23	26 554,35
Výroba 2020 v €	1 110 005,54	730 819,10	379 186,44
Zmena osobných nákladov 2020 - 2015 v €	105 476,46	37 651,11	67 825,35
Osobné náklady 2015 v €	171 646,04	168 294,81	3 351,23
Osobné náklady 2020 v €	277 122,51	205 945,92	71 176,58
Zmena osobných nákladov na 1 € NFP			0,51
Nárast osobných nákladov 2020 - 2015 v %	61 %	22 %	39 %
Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €	48 261,11	-18 447,16	66 708,28
Počet nových pracovných miest	2,33	-0,89	3,22
Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €			41 076,58
Základné imanie 2015 v €	21 164,18	55 722,72	-34 558,54
Zmena základného imania 2020 - 2015 v €*	2 081,34	4 508,90	-2 427,56
Zmena základného imania v %*	10 %	8 %	2 %
Bankové úvery 2015 v €	72 273,62	51 586,02	20 687,59
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v €	64 454,36	29 720,70	34 733,67
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v %	89 %	58 %	32 %

Zdroj: Údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet, *nebol dosiahnutý štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi na úrovni 95 % hladiny štatistickej významnosti, preto pre hodnoty označené modrou farbou má rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi hodnotu 0

Stredné, malé a mikro podniky bez extrémov

V tejto podskupine boli zaznamenané nasledujúce výsledky:

- Po použití všetkých párovacích algoritmov (120 rôznych kombinácií) uvedených v časti „3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory“ bolo dosiahnuté (pri súčasnom dodržaní minimálnej hladiny štatistickej významnosti 95 % pri stanovení rozdielu medzi podporenými a nepodporenými podnikmi) najnižšie priemerné zostatkové výberové skreslenie na úrovni 8,68 % pri algoritme $n(5) \text{ cal}(0,5)$ až $\text{cal}(0,01)$.
- Všetky párovacie algoritmy zaznamenali štatisticky významný pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri hodnotách priemerného zostatkového výberového skreslenia v intervale od 8,68 % po 67,89 %, pričom približne 45 % párovaní dosiahla hodnoty priemerného zostatkového výberového skreslenia pod 10 %. Priemerné zostatkové výberové skreslenie síce prekračuje deklarovanú hranicu 3 – 5 %, no pri žiadnej z 13 párovacích charakteristík T-test nepreukázal štatisticky významný rozdiel medzi priemernou hodnotou jednotlivých párovacích charakteristík u podporených a nepodporených podnikov po párovaní. Pred párovaním bol zaznamenaný štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri všetkých 13 párovacích charakteristikách.
- Párovanie prebehlo na vzorke 155 podporených podnikov a na vzorke 30 683 kontrolných nepodporených podnikov. Žiadny z podnikov nebol po párovaní vyradený, to znamená,

že hodnota parametra „on support“ dosiahla 100 % a výsledky je možné zovšeobecniť na celú analyzovanú vzorku podporených podnikov.

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie výsledkov PSM s doplnením ďalších odvodených ukazovateľov.

Tabuľka 36: Výsledky PSM – výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 – stredné, malé a mikro podniky bez extrémov

Ukazovateľ	Podporené podniky	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v €	141 282,62	0,00	141 282,62
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2015 v €	229 109,23	58 586,94	170 522,29
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP			1,21
Pridaná hodnota 2015 v €	578 220,53	502 549,20	75 671,33
Pridaná hodnota 2020 v €	807 329,76	561 136,15	246 193,62
Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2015 v %	40 %	12 %	29,5 %
NHIM_zmena v €* <i>(modrá farba)</i>	<i>-13 401,78</i>	<i>-4 674,96</i>	<i>-8 726,82</i>
Zmena výroby 2020 - 2015 v €	492 160,88	47 710,12	444 450,76
Zmena výroby na 1 € NFP			3,15
Výroba 2015 v €	1 849 581,36	1 508 988,79	340 592,57
Výroba 2020 v €	2 341 742,25	1 556 698,91	785 043,33
Zmena osobných nákladov 2020 - 2015 v €	164 732,40	73 211,30	91 521,10
Osobné náklady 2015 v €	358 492,48	317 700,65	40 791,83
Osobné náklady 2020 v €	523 224,88	390 911,94	132 312,93
Zmena osobných nákladov na 1 € NFP			0,65
Nárast osobných nákladov 2020 - 2015 v %	46 %	23 %	23 %
Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €	45 234,91	-32 688,92	77 923,82
Počet nových pracovných miest	2,19	-1,58	3,76
Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €			37 534,51
Základné imanie 2015 v €	73 486,76	148 484,54	-74 997,77
Zmena základného imania 2020 - 2015 v €	23 923,89	1 642,94	22 280,95
Zmena základného imania v %	33 %	1 %	31 %
Bankové úvery 2015 v €	280 522,20	221 969,67	58 552,53
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v €	124 986,59	10 841,97	114 144,63
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v %	45 %	5 %	40 %

Zdroj: Údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet, *nebol dosiahnutý štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi na úrovni 95 % hladiny štatistickej významnosti, preto pre hodnoty označené modrou farbou má rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi hodnotu 0

Vylúčené podniky z dôvodu čerpania podpory z inej výzvy OP Val

Ako sme uviedli v časti „Vzorka pre štatistickú analýzu pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04“, z dôvodu izolácie vplyvu podpory z výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 boli do vzorky podporených podnikov pre danú výzvu zaradené len podniky, ktoré neboli prijímateľom podpory v iných výzvach OP Val. išlo o 32 podporených podnikov s 36 ukončenými projektami.

Porovnanie veľkostnej štruktúry podporených podnikov z výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 vylúčených z PSM kvôli účasti na iných výzvach a podporených podnikov z danej výzvy zaradených do PSM obsahuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 37: Porovnanie veľkostnej štruktúry podporených podnikov z výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 vyradených z PSM a zaradených do PSM

Veľkostná skupina podnikov	Počet podnikov zaradených do PSM	Podiel na skupine	Počet podnikov vyradených z PSM	Podiel na skupine
Mikro	124	73 %	22	69 %
Malý	39	23 %	7	22 %
Stredný	7	4 %	3	9 %
Celkový súčet	170	100 %	32	100 %

Zdroj: údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že skupina vyradených podnikov obsahovala približne dvojnásobne väčší podiel stredných podnikov na úkor mikro podnikov a je najlepšie porovnateľná v rámci výsledkov PSM so skupinou stredných, malých a mikro podnikov.

Nasledujúca tabuľka sumarizuje vývoj hodnotených výsledkových ukazovateľov za skupinu podporených podnikov z výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 vylúčených z PSM kvôli účasti na iných výzvach.

Tabuľka 38: Výsledky podporených podnikov z výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 vylúčených z PSM kvôli účasti na iných výzvach

Ukazovateľ	Podporené podniky – hrubá hodnota	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v € z výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04	151 654		151 654
Zmluvná suma EÚ v € zo všetkých výziev OP Val	688 250		688 250
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2015 v €	596 362	116 040	480 322
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP všetkých výziev OP Val	0,87		0,70
Pridaná hodnota 2015 v €	943 306	576 980	366 326
Pridaná hodnota 2020 v €	1 539 667	693 020	846 647
Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2015 v %	63 %	20 %	43 %
NHIM_zmena v €* [*]	3 710	-5 878	9 588
Zmena výroby 2020 - 2015 v €	973 799	99 925	873 874
Zmena výroby na 1 € NFP všetkých výziev OP Val	1,41		1,27
Výroba 2015 v €	4 211 256	1 838 730	2 372 526
Výroba 2020 v €	5 150 205	1 938 656	3 211 549
Zmena osobných nákladov 2020 - 2015 v €	305 028	126 949	178 079
Osobné náklady 2015 v €	552 918	359 461	193 457
Osobné náklady 2020 v €	857 946	486 410	371 536
Zmena osobných nákladov na 1 € NFP	0,44		0,26
Nárast osobných nákladov 2020 - 2015 v %	55 %	35 %	20 %
Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €	120 740	7 128	113 612
Počet nových pracovných miest	5,83	0,34	5,49

Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €	118 007		125 463
Základné imanie 2015 v €	275 151	198 123,03	77 028
Zmena základného imania 2020 - 2015 v €	1 563	36 727,24	-35 164
Zmena základného imania v %	0,6 %	19,0 %	-18,4 %
Bankové úvery 2015 v €	266 255	186 809,20	79 446
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v €	482 016	43 207,49	438 809
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v %	181 %	23 %	158 %

Zdroj: údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet

Doplnenie hodnôt v stĺpci „Nepodporené podniky“ z údajov o skupine nepodporených podnikov získaných z PSM podskupiny stredných, malých a mikro podnikov výzvy OPVai-MH/DP/2016/3.3.1-04 nie je metodicky správne, lebo údaje neboli získané v rámci PSM skupiny vylúčených podporených podnikov, no bol to jediný spôsob, ako upraviť hrubé, neočistené výsledky tejto skupiny pre účely porovnania s výsledkami iných kontrafaktuálne hodnotených podskupín výzvy OPVai-MH/DP/2016/3.3.1-04, ako aj ostatných kontrafaktuálne hodnotených výziev.

Skupina podporených podnikov vyradených z PSM dosiahla síce vyšší rast pridanej hodnoty, no efektivita vynaložených zdrojov (NFP) bola skoro polovičná (0,7/1,37) a náklady na 1 novovytvorené pracovné miesto boli dokonca skoro štvornásobne vyššie (125,5 tis. €/34,5 tis. €) a najvyššie spomedzi všetkých hodnotených výziev.

6.6.3 Hlavné zistenia pre výzvu OPVai-MH/DP/2016/3.3.1-04 (ŠC 11.3)

Hlavné zistenia a vysvetlenie kvantifikovaných efektov sú priradené k očakávaným výsledkom zadefinovaným pre ŠC 11.3 v programovom dokumente v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka 39: Hlavné zistenia pre výzvu OPVai-MH/DP/2016/3.3.1-04 priradené k očakávaným výsledkom ŠC 11.3

Očakávaný výsledok ŠC 11.3	Ukazovateľ definovaný v US pre hodnotenie očakávaného výsledku	Hlavné zistenia
Nárast počtu konkurencieschopných MSP v regiónoch SR	Vyšší rast tržieb a obchodnej alebo výrobnjej marže u podporených podnikov v porovnaní s nepodporenými podnikmi	Štatisticky významný rozdiel v raste pridanej hodnoty pri všetkých podskupinách podporených podnikov a pri časti podskupín aj rast výroby, percentuálny nárast pridanej hodnoty stúpaj u podporených podnikov nepriamoúmerne, v závislosti od veľkosti podnikov (mikro podniky dosiahli väčší nárast pridanej hodnoty o 63 % ako kategórie väčších podnikov, ktoré dosiahli nárast o 17 %). Výsledky sa potvrdili aj po vylúčení 2 % najlepších a najhorších podporených a nepodporených podnikov podľa nárastu pridanej hodnoty. 1 € NFP prinieslo 0,93 € nárastu pridanej hodnoty v prípade mikro podnikov, kým v prípade vzorky bez mikro podnikov 1 € NFP priniesol až 3,02 €, čo predstavuje najvyššiu efektivitu tvorby pridanej hodnoty z 1 € NFP spomedzi všetkých hodnotených výziev.

Do roku 2020 vytvoriť podmienky pre rast doma vytvorenej pridanej hodnoty na celkovom exporte o 5 p. b. oproti súčasnému stavu	Vyšší rast pridanej hodnoty u podporených exportujúcich podnikov v porovnaní s nepodporenými exportujúcimi podnikmi	Chýbajúce údaje o exporte podporených, ako aj nepodporených podnikov neumožnili priame zhodnotenie očakávaného výsledku. Nepriamo je možné predpokladať, že ak došlo k čistému efektu nárastu pridanej hodnoty, ktorý je popísaný v 1. riadku tejto tabuľky, potom pravdepodobne došlo aj k rastu doma vytvorenej pridanej hodnoty na celkovom exporte oproti východiskovému stavu.
Zlepšenie prístupu k financiám pre MSP vo fáze rastu – MSP	Vyšší nárast základného imania a cudzieho financovania u začínajúcich podporených podnikoch v porovnaní so začínajúcimi nepodporenými podnikmi	Štatisticky významný rozdiel v náraste základného imania a bankových úverov pri väčšine podskupín podporených podnikov, pričom významný čistý efekt je možné pozorovať najmä v prípade bankových úverov.
Zvýšenie počtu spoločností, ktoré sa zapoja do hodnotových výrobných reťazcov alebo posunú na vyššiu úroveň dodávateľského rebríčka nadnárodných spoločností	Bez meraného výsledkového ukazovateľa	Nebolo hodnotené v rámci kontrafaktuálnej analýzy.
Podporiť zavádzanie rôznych typov inovácií do praxe pre potreby spoločnosti	Bez meraného výsledkového ukazovateľa	Nebolo hodnotené v rámci kontrafaktuálnej analýzy.
Zlepšenie spolupráce a prepojenia domácich MSP s dodávateľmi pre veľké nadnárodné spoločnosti	Bez meraného výsledkového ukazovateľa	Nebolo hodnotené v rámci kontrafaktuálnej analýzy.

Čisté efekty v podobe štatisticky významného rozdielu medzi podporenými a nepodporenými podnikmi po párovaní boli zistené najmä pri zmene pridanej hodnoty, čiastočne pri zmene výroby, čiastočne pri zmene ON, čiastočne pri zmene bankových úverov a čiastočne pri zmene základného imania. Je pravdepodobné, že NFP prispel k uvedeným čistým efektom.

Z hľadiska zmeny pridanej hodnoty na 1 € NFP (0,93 až 3,02) alebo zmeny výroby na 1 € NFP (2,66 - 4,22) sa javí hodnotená výzva ako najefektívnejšia spomedzi hodnotených výziev. Aj keď znižovanie nezamestnanosti nebolo súčasťou očakávaných výsledkov výzvy, veľmi pozitívne je možné hodnotiť aj náklady na 1 novovytvorené pracovné miesto (34 tis. až 45 tis. € pri štatisticky významných zmenách ON), ktoré sú tiež zo všetkých hodnotených výziev najnižšie.

Čistý efekt nárastu pridanej hodnoty, výroby a ON boli nepriamoúmerné veľkosti podporených podnikov, keď mikro podniky dosiahli vyššie nárasty v sledovaných ukazovateľoch, ako väčšie podniky (napr. nárast pridanej hodnoty v mikropodnikoch dosiahol 63 %, kým u všetkých podnikov dosiahol 44 %), aj keď rozdiely medzi malými a veľkými podnikmi boli menšie v porovnaní s výzvou

OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02 (len pri týchto 2 výzvach boli hodnotené viaceré veľkostné skupiny podnikov).

Finančná efektívnosť podpory v podobe hodnoty ukazovateľov na 1 € NFP naopak rástla priamo úmerne s veľkosťou podporených podnikov, kde skupina stredných a malých podnikov bez mikro podnikov dosiahla 3,02 € zmeny pridanej hodnoty na 1 € NFP, kým mikro podniky len 0,93 € na 1 € NFP.

6.6.4 Prípadová štúdia

Projekt: Technologická linka pre nové aktívne farmaceutické substancie na báze liečivých rastlín s príslušenstvom

Prijímateľ: CALENDULA, a.s.

Zámerom projektu bolo zavedenie výroby farmaceutických surovín a produktov s vysokou pridanou hodnotou na báze liečivých rastlín pri zachovaní biologicky cenných zložiek. V rámci projektu bola vybudovaná nová inovatívna experimentálno-produkčná technológia, konkrétne technologická linka pre nové aktívne farmaceutické substancie na báze liečivých rastlín s príslušenstvom.

Hlavný prínos projektu predstavovalo zavedenie novej technologickej linky do výrobného procesu, čím firma dosiahne výrazné zlepšenie technológií, zlepšenie kvality produktov a postupné zvyšovanie výkonnosti firmy, vrátane zvýšenia jej konkurencieschopnosti v tuzemsku a v zahraničí. Projekt bol zrealizovaný v plnom rozsahu a v súlade so zmluvou o poskytnutí NFP.

Vplyv projektu na rozvoj firmy

Realizácia projektu umožnila firme rozšírenie produkcie extraktov a éterických olejov pre farmaceutický priemysel, ktorý má výrazne vyššie nároky na kvalitu produkcie (účinné látky) než potravinársky a kozmetický priemysel. Pred realizáciou projektu firma farmaceutické produkty nakupovala od subdodávateľov, v súčasnosti ich vyrába vo vlastnej réžii. Zároveň sa zvýšila kapacita výroby a automatizácia výrobného procesu. Zavedením nových technológií sa znížila prašnosť výroby a jej energetická náročnosť. Projekt vo firme vytvoril 3 pracovné miesta a nepriamo prispel aj k vzniku pracovného miesta u subdodávateľa – externého pestovateľa liečivých rastlín. Z pohľadu prijímateľa však proces schvaľovania a kontrahovania trval príliš dlho. Počas tohto obdobia sa objavili nové technologické možnosti, ktoré by žiadateľ mohol do linky zakomponovať, avšak vzhľadom na pravidlá EŠIF už technologické parametre nebolo možné meniť.

Projekt: Zvýšenie konkurencieschopnosti zavedením inovatívnej technológie na výrobu oceľových súčiastok

Prijímateľ: KEREX s.r.o.

V rámci projektu bol obstaraný laserový CNC stroj, ktorý umožnil podstatné zmeny kvalitatívnych parametrov vyrábaných produktov, a to tvarová presnosť výrobku, hladký povrch hrán opracovaného plechu, minimálna možnosť korózie a zároveň väčšia variabilita výrobkov. Využitie laserového CNC stroja vo výrobnom procese umožnilo okrem iného aj zavedenie nových koncepcií a prístupov v oblasti konštrukcie výrobkov firmy. Projekt bol zrealizovaný v plnom rozsahu.

Vplyv projektu na rozvoj firmy

Podľa vyjadrenia konateľa firmy zakúpená technológia pomohla zlepšiť niektoré technologické parametre vo výrobnom procese, avšak jej vplyv na tržby a ziskovosť firmy nebol zásadný. Vzhľadom na finančné postavenie firmy bol projekt relatívne malý, takže je pravdepodobné, že by si firma obstarala predmetný stroj aj z vlastných zdrojov. Firma vlastný výskum a vývoj nerealizuje, avšak daný projekt prispel k postupnému zvyšovaniu technologickej úrovne firmy a k zníženiu závislosti od subdodávateľov. Zavedené nové technológie prispievajú ku skvalitneniu pracovného prostredia, aj k imidžu firmy. Podľa názoru prijímateľa však nie je vhodné podmieňovať grantovú podporu firemných inovácií vytváraním nových pracovných miest, nakoľko automatizácia výroby by mala viesť k ich znižovaniu, najmä pokiaľ ide o nízko kvalifikované pracovné pozície.

Projekt: Inovácia produktu firmy WEGA LH – významné zlepšenie produktu dochádzkovo-prístupového systému

Prijímateľ: WEGA LH, s.r.o.

Projekt sa sústredil na inováciu vybraného produktu prostredníctvom obstarania sofistikovaných výrobnoprodukčných zariadení, technickoprodukčných komponentov a vývoja aplikačného softvéru, ako aj výrobnotechnickej podpory nutnej pre realizáciu inovácie dochádzkovo-prístupového terminálu prostredníctvom inovácie terminálu Wbox_78Dd v.1.x., ktorý tvorí jednu zo základných technických častí celého súboru identifikačného systému fyzickej a objektovej bezpečnosti vo Wega identifikačnom systéme (WIS).

Realizáciou projektu sa dosiahla podstatná inovácia terminálu Wbox_78Dd v.1.x kompaktnou implementáciou technológií NFC, Bluetooth, Video a Audio modulov do inovovaného produktu v typovom zaradení terminálu Wbox_78Ddv.2.x pre Wega identifikačný systém. Zapojením uvedených logických celkov do rôznych častí výrobnoprodukčného cyklu dosiahla firma výrazné zlepšenie funkčnosti a variability existujúceho terminálu dochádzkovo-prístupového systému.

Vplyv projektu na rozvoj firmy

Podľa vyjadrenia konateľa firmy bol projekt prínosom v oblasti poskytovania riešení v oblasti dochádzkových systémov. Celkové prínosy projektu sa prejavili vo zvýšení inovatívnosti a kvality produktov firmy, vo zvýšení pridanej hodnoty a v posilnení exportu do Českej republiky. Projekt nemá

zatiaľ výrazný vplyv na tržby a ziskovosť firmy, avšak v budúcnosti sa jeho priaznivé výsledky prejavia v oveľa väčšej miere v uvedených finančných ukazovateľoch. Negatívne dopady, hlavne v oblasti financovania, projekt na firmu nemal. Projekt bol pre firmu potrebný, dokonca nevyhnutný, vzhľadom na zvýšenie konkurencieschopnosti a rozšírenie trhových možností hlavne v Slovenskej a v Českej republike. V oblasti zamestnanosti pod vplyvom zavedenia výsledkov projektu do praxe boli vo firme vytvorené dve nové pracovné miesta. Z pohľadu kontrafaktuálnej analýzy by podľa vyjadrenia konateľa spoločnosti bol projekt realizovaný aj bez NFP, avšak jeho trvanie by bolo oveľa dlhšie.

6.7 ŠC 11.3 – Výzva OPVaI-MH/DP/2017/3.3.1-08

6.7.1 Vzorka pre štatistickú analýzu pre výzvu OPVaI-MH/DP/2017/3.3.1-08

Vzorka pre štatistickú analýzu bola tvorená podporenými podnikmi a kontrolnou vzorkou nepodporených podnikov, ktoré zverejnili svoju účtovnú závierku za rok 2015 a za rok 2020. Z dôvodu izolácie efektu podpory poskytnutej v rámci hodnotenej výzvy OPVaI-MH/DP/2017/3.3.1-08 boli do analýzy zaradené len podporené podniky, ktoré neboli prijímateľom výziev iných OP. Z podmienky neúčasti na iných výzvach OPII muselo byť upustené, nakoľko približne 37 % prijímateľov výzvy OPVaI-MH/DP/2017/3.3.1-08 s dostupnými údajmi z RÚZ bolo prijímateľom aj inej výzvy OPII a po ich vyradení by bola vzorka primárna na kontrafaktuálnu analýzu. Kontrolná vzorka nepodporených podnikov bola tvorená podnikmi so sídlom v najmenej rozvinutých okresoch podľa zoznamu ÚPSVaR pre 3. štvrtrok 2017 (regionálne vymedzenie prijímateľov výzvy), ktoré neboli prijímateľom žiadnej výzvy OPII, ako aj iných OP. Hodnotená výzva nemala definované sektorové obmedzenie. S cieľom vylúčiť neaktívne podniky boli z ďalšej analýzy vylúčené aj podniky s nulovou hodnotou pridanej hodnoty v rokoch 2015 a 2020 a so zápornými aktívami alebo s nulovou výrobou v roku 2015.

6.7.2 Výsledky kvantifikácie čistých efektov

Vzorka podporených podnikov, ktoré boli prijímateľom výzvy OPVaI-MH/DP/2017/3.3.1-08, obsahovala po úpravách popísaných v predchádzajúcom bode 33 podnikov. Uvedený počet podporených podnikov neumožňoval realizáciu kontrafaktuálnej analýzy na podskupinách podnikov.

Pri kontrafaktuálnej analýze výzvy boli zaznamenané nasledujúce výsledky:

- Po použití všetkých párovacích algoritmov (120 rôznych kombinácií) uvedených v časti „3.1 Metodika pre kvantifikáciu čistých efektov hlavných foriem podpory“ bolo dosiahnuté (pri súčasnom dodržaní minimálnej hladiny štatistickej významnosti 95 % pri stanovení rozdielu medzi podporenými a nepodporenými podnikmi) najnižšie priemerné zostatkové výberové skreslenie na úrovni 3,28 % pri algoritme $n(3)$ $cal(0,06)$ až $cal(0,03)$.
- 93 % párovacích algoritmov zaznamenalo štatisticky významný pozitívny rozdiel pri ukazovateli „Zmena pridanej hodnoty“ medzi podporenými a nepodporenými podnikmi pri hodnotách priemerného zostatkového výberového skreslenia v intervale od 3,28 % do 60,74 %, pričom približne 38 % párovaní dosiahla hodnoty priemerného zostatkového výberového skreslenia pod 10 %.

- Párovanie prebehlo na vzorke 33 podporených podnikov a na vzorke 4 064 kontrolných nepodporených podnikov. Jeden z podnikov bol po párovaní vyradený, to znamená, že hodnota parametra „on support“ dosiahla 97 % a výsledky je možné zovšeobecniť na celú analyzovanú vzorku podporených podnikov.

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie výsledkov PSM s doplnením ďalších odvodených ukazovateľov.

Tabuľka 40: Výsledky PSM – výzva OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08 – malé podniky a mikro podniky

Ukazovateľ	Podporené podniky	Nepodporené podniky	Rozdiel
Zmluvná suma EÚ v €	616 387,19	0,00	616 387,19
Zmena pridanej hodnoty 2020 - 2015 v €	276 793,53	-8 312,38	285 105,91
Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP			0,46
Pridaná hodnota 2015 v €	464 614,69	370 370,10	94 244,58
Nárast pridanej hodnoty 2020 - 2015 v %	60 %	-2 %	62 %
Zmena v NHIM 2020 - 2015 v €* <i>(modrá farba)</i>	16 027,44	-898,04	16 925,48
Zmena vo výrobe 2020 - 2015 v €	484 347,31	-486 323,05	970 670,37
Zmena vo výrobe na 1 € NFP			1,57
Výroba 2015 v €	1 602 909,28	1 642 345,64	-39 436,35
Zmena v osobných nákladoch 2020 - 2015 v €	155 689,59	-12 595,81	168 285,41
Zmena osobných nákladov na 1 € NFP			0,27
Osobné náklady 2015 v €	278 902,91	294 712,28	-15 809,38
Osobné náklady 2020 v €	434 592,50	282 116,47	152 476,03
Nárast osobných nákladov 2020 - 2015 v %	56 %	-4 %	60 %
Rast ON nad rámec rastu priemernej mzdy v €	62 721,96	-110 833,24	173 555,20
Počet nových pracovných miest	3,03	-5,35	8,38
Náklady NFP na 1 pracovné miesto v €			73 523,86
Zmena základného imania 2020 - 2015 v €* <i>(modrá farba)</i>	4 636,00	-4 115,00	8 751,00
Základné imanie 2015 v €	68 440,00	152 722,00	-84 282,00
Nárast základného imania 2020 - 2015 v %	7 %	-3 %	9 %
Zmena bankových úverov 2020 - 2015 v €	394 536,00	25 869,00	368 667,00
Bankové úvery 2015 v €	183 957,00	280 345,00	-96 388,00
Nárast bankových úverov 2020 - 2015 v %	214 %	9 %	205 %

Zdroj: Údaje MH SR, RÚZ 2015, 2020, údaje ŠÚ SR, vlastný výpočet, *nebol dosiahnutý štatisticky významný rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi na úrovni 95 % hladiny štatistickej významnosti, preto pre hodnoty označené modrou farbou má rozdiel medzi podporenými a nepodporenými podnikmi hodnotu 0

6.7.3 Hlavné zistenia pre výzvu OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08 (ŠC 11.3)

Hlavné zistenia a vysvetlenie kvantifikovaných efektov pre výzvu OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08 sú priradené k očakávaným výsledkom zadaným pre ŠC 11.3 v programovom dokumente v nasledujúcej tabuľke. Vzhľadom na rozsah vzorky podporených podnikov výzvy OPVal-MH-DP-2016-3.3.1-08, ktoré boli predmetom kontrafaktuálnej analýzy, je potrebné pristupovať k získaným výsledkom opatrne.

Tabuľka 41: Hlavné zistenia pre výzvu OPVaI-MH/DP/2016/3.3.1-04 priradené k očakávaným výsledkom ŠC 11.3

Očakávaný výsledok	Ukazovateľ definovaný v US pre hodnotenie	Hlavné zistenia
Nárast počtu konkurencieschopných MSP v regiónoch SR	Vyšší rast tržieb a obchodnej alebo výrobnjej marže u podporených podnikov v porovnaní s nepodporenými podnikmi	Štatisticky významný rozdiel v raste pridanej hodnoty (62 %) a v raste výroby (60 %) u podporených podnikov v porovnaní s nepodporenými podnikmi. 1 € NFP prinieslo 0,46 € nárastu pridanej hodnoty a 1,57 € nárastu výroby.
Do roku 2020 vytvoriť podmienky pre rast doma vytvorenej pridanej hodnoty na celkovom exporte o 5 p. b. oproti súčasnému stavu	Vyšší rast pridanej hodnoty u podporených exportujúcich podnikov v porovnaní s nepodporenými exportujúcimi podnikmi	Chýbajúce údaje o exporte podporených, ako aj nepodporených podnikov neumožnili priame zhodnotenie očakávaného výsledku. Nepriamo je možné predpokladať, že ak došlo k čistému efektu nárastu pridanej hodnoty, ktorý je popísaný v 1. riadku tejto tabuľky, potom pravdepodobne došlo aj k rastu doma vytvorenej pridanej hodnoty na celkovom exporte oproti východiskovému stavu.
Zlepšenie prístupu k financiám pre MSP vo fáze rastu – MSP	Vyšší nárast základného imania a cudzieho financovania u začínajúcich podporených podnikoch v porovnaní so začínajúcimi nepodporenými podnikmi	Štatisticky významný rozdiel len v náraste bankových úverov. Vyšší rast základného imania u podporených podnikov oproti nepodporeným podnikom nebol štatisticky významný.
Zvýšenie počtu spoločností, ktoré sa zapoja do hodnotových výrobných reťazcov alebo posunú na vyššiu úroveň dodávateľského rebríčka nadnárodných spoločností	Bez meraného výsledkového ukazovateľa	Nebolo hodnotené v rámci kontrafaktuálnej analýzy.
Podporiť zavádzanie rôznych typov inovácií do praxe pre potreby spoločnosti	Bez meraného výsledkového ukazovateľa	Nebolo hodnotené v rámci kontrafaktuálnej analýzy.
Zlepšenie spolupráce a prepojenia domácich MSP s dodávateľmi pre veľké nadnárodné spoločnosti	Bez meraného výsledkového ukazovateľa	Nebolo hodnotené v rámci kontrafaktuálnej analýzy.

Čisté efekty v podobe štatisticky významného rozdielu medzi podporenými a nepodporenými podnikmi po párovaní boli zistené najmä pri zmene pridanej hodnoty, pri náraste výroby, zmene ON a čiastočne pri zmene bankových úverov. Náklady na 1 novovytvorené pracovné miesto patrili k najvyšším v rámci hodnotených výziev. Nárast pridanej hodnoty na 1 NFP bol podpriemerný v porovnaní s ostatnými hodnotenými výzvami. Je pravdepodobné, že NFP prispel k uvedeným čistým efektom.

6.7.4 Prípadová štúdia

Projekt: Inovácia výrobného procesu obrábania kovov a výroby kovových konštrukcií v spoločnosti V + S Welding, s.r.o.

Prijímateľ: V + S Welding, s.r.o.

Predmetom projektu bola inovácia výrobného procesu obrábania kovov a výroby kovových konštrukcií prostredníctvom obstarania inovatívnych zariadení – CNC vláknového laserového rezacieho stroja a robotizovaného zváracieho pracoviska. Zariadenia sú určené na vyrezávanie polotovarov z kovu s plochou rezania do 6 m a na automatizované zváranie a polohovanie s možnosťou zvárania veľkých konštrukcií až do 14 m. Zakúpené stroje zvýšili kvalitu výrobkov, efektívnosť výrobného procesu, produktivitu práce aj pridanú hodnotu. Po technologickej stránke získala firma možnosť rezania plechov väčších rozmerov a hrúbky a robotizovaného zvárania s vyššou presnosťou a kvalitou aj u väčších konštrukcií. Inovácia výrobného procesu tým pádom rozšírila technologické možnosti žiadateľa pre zákazkovú výrobu. Realizácia projektu prebehla úspešne bez potreby úprav plánovaných aktivít.

Vplyv projektu na rozvoj firmy

Realizáciou projektu firma zvýšila svoju kapacitu rezania plechov z pôvodnej plochy 3 metre na 6 metrov. Zvárací robot umožnil okrem zvýšenia presnosti a rozmerov zvárania aj nahradenie ľudskej pracovnej sily, ktorej je v oblasti zvárania akútny nedostatok. Okrem toho časť zamestnancov (resp. spolupracujúcich živnostníkov) odchádza počas leta na brigády do zahraničia, takže automatizácia výroby predstavuje pre prijímateľa vítaný krok smerom k znižovaniu negatívnych vplyvov tejto personálnej sezónnosti. S kvalitou výroby súvisí aj vytvorenie pracovnej pozície zváračského technológa, vďaka čomu získal žiadateľ interné impulzy na ďalší rozvoj technologických postupov zvárania. V rámci projektu bolo priamo vytvorených 6 nových pracovných miest, z toho 3 pracovné miesta zo znevýhodnených sociálnych skupín. Celkový počet zamestnancov firmy sa v posledných rokoch zvýšil až o 40. Vo všeobecnosti nedostatok kvalifikovaných pracovníkov firma nepociťuje, okrem iného spolupracuje so strednou odbornou školou v regióne ako aj univerzitou s technickým zameraním, s ktorými majú dobrú spoluprácu aj v rámci spolupráce na participácii na odbornom vzdelávaní.

Po finančnej stránke je možné považovať rozvoj firmy za úspešný. Tržby sa v roku 2021 pri nezmenenom zisku výrazne zvýšili, čo podľa vyjadrenia konateľky súvisí najmä s rastom miezd a vstupných materiálov (na strane nákladov) a so zvýšením cien produkcie (na strane výnosov). K rastu podniku prispelo aj dosiahnutie väčšieho počtu zákaziek, čiastočnou diverzifikáciou výroby smerom k zvýšenej dôležitosti výroby komponentov pre poľnohospodárske stroje, osobitne komponentov väčších rozmerov. Podľa odhadu sa podarilo realizáciou projektu dosiahnuť zvýšenie konkurencieschopnosti podniku zhruba o päťinu. Podnik nie je členom žiadneho priemyselného klastra. V porovnaní s priemernými hodnotami celkových výnosov podporených projektov v rámci ŠC 11.3 dosiahol V + S Welding, s.r.o. vyššie hodnoty. Pokiaľ krivka priemeru za podporené podniky priebežne rastie a pokles je zaznamenaný až v roku 2020, V + S Welding, s.r.o. dosiahol významný nárast výnosov už v roku 2018 a následne výnosy klesali zhruba rovnako ako u podporených podnikov.

6.8 Špecifické otázky: 3.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 11.3 k plneniu cieľov daného ŠC? 3.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 11.3 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

6.8.1 Popis špecifického cieľa

ŠC 11.3 je zameraný na podporu rastu a inovácií v etablovaných MSP nachádzajúcich sa vo fáze rozvoja. Prostredníctvom podpory z OPII by malo dôjsť k zvýšeniu pridanej hodnoty a produktivity v rámci hodnotového reťazca, klastrov a kooperácie MSP s veľkými spoločnosťami. Súčasťou podpory je osobitný prístup k znevýhodneným sociálnym skupinám a realizácia sociálne orientovaných opatrení. ŠC sa realizuje v rámci investičnej priority 3c) Podpora vytvárania a rozširovania vyspelých kapacít pre vývoj produktov a služieb.

Očakávané výsledky

Podporené projekty realizované v rámci ŠC 11.3 majú prispieť k nasledujúcim zmenám v produktívnom sektore:

- nárast počtu konkurencieschopných MSP v regiónoch SR;
- podmienky pre rast doma vytvorenej pridanej hodnoty na celkovom exporte o 5 p. b. oproti súčasnému stavu (v roku 2020);
- zlepšenie prístupu k financiám pre MSP vo fáze rastu;
- zvýšenie počtu spoločností zapojených do hodnotových výrobných reťazcov alebo posunu na vyššiu úroveň dodávateľského rebríčka nadnárodných spoločností;
- zavádzanie rôznych typov inovácií do praxe pre potreby spoločnosti;
- zlepšenie spolupráce a prepojenia domácich MSP s dodávateľmi pre veľké nadnárodné spoločnosti“.

Oprávnení prijímatelia, cieľové skupiny a cieľové územie pre ŠC 11.3

Cieľová skupina bola nastavená na MSP s cieľovým územím najmenej rozvinuté regióny. Prijímateľmi sú fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie spĺňajúce definíciu MSP, združenia fyzických alebo právnických osôb, neziskový sektor, SBA, štátne rozpočtové organizácie alebo štátne príspevkové organizácie v pôsobnosti MH SR, verejnoprávne inštitúcie zriadené zo zákona, orgány územnej samosprávy, MH SR, CVTI SR (v prípade národného projektu NPC v regiónoch).

Jednotlivé vyhlásené výzvy špecifikovali cieľové skupiny a územia:

Výzva **OPVai-MH/DP/2016/3.3.1-04** – jej cieľom bola podpora projektov zameraných na uvedenie nového alebo inovovaného produktu na trh alebo na inováciu produkčného procesu. Podporené boli projekty realizované mimo BSK. O nenávratnú finančnú podporu z OPII sa mohli uchádzať existujúce mikro, malé a stredné podniky pôsobiace na trhu minimálne 3 roky.

Predmetom výzvy **OPVai-MH/DP/2017/3.3.1-08** bola podpora mikro-, malých a stredných podnikov (MSP), ktoré plánujú tvorbu nového alebo inovovaného produktu, resp. inováciu výrobného procesu

v najmenej rozvinutých okresoch SR. Oprávneným miestom realizácie projektov sú výhradne najmenej rozvinuté okresy SR, t. j. okresy definované v zozname vedenom ÚPSVaR v zmysle zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pre oprávnenosť projektu z hľadiska miesta realizácie je rozhodujúci stav k poslednému dostupnému mesiacu predchádzajúcemu termínu uzavretia príslušného hodnotiaceho kola výzvy.

Výzva **OPVaI-MH/DP/2017/3.3.1-09** je zameraná na projekty realizované na území SR okrem územia BSK. V rámci výzvy môžu byť podporené mikro-, malé a stredné podniky, od vzniku ktorých ku dňu predloženia ŽoNFP uplynulo minimálne 36 mesiacov a ktoré majú zároveň v predmete podnikania zapísané minimálne 12 mesiacov bezprostredne predchádzajúcich dňu predloženia ŽoNFP:

- minimálne jedno z oprávnených odvetví uvedených vo výzve v prípade realizovania aktivity A. Zavedenie systému manažérstva podľa noriem systémov manažérstva (ďalej len „aktivita A.“) alebo
- všetky činnosti v súlade so zameraním projektu (v členení oprávnených odvetví uvedených vo výzve) v prípade realizovania aktivity B. Posúdenie zhody výrobkov (ďalej len „aktivita B.“) alebo
- minimálne jedno z oprávnených odvetví uvedených vo výzve a zároveň všetky činnosti v súlade so zameraním projektu (v členení oprávnených odvetví uvedených vo výzve) v prípade realizovania aktivity A. a zároveň aktivity B.

OPVaI-MH/DP/2017/3.3.1-10 - oprávnené sú projekty realizované na území SR okrem územia BSK. V rámci výzvy môžu byť podporené mikro-, malé a stredné podniky, od vzniku ktorých ku dňu predloženia ŽoNFP uplynulo minimálne 36 mesiacov a zároveň ktoré majú v predmete podnikania zapísané činnosti v súlade so zameraním projektu minimálne po dobu 24 mesiacov bezprostredne predchádzajúcich dňu predloženia ŽoNFP.

OPVaI-MH/DP/2017/3.3.1-14 - predmetom zverejnenej výzvy je podpora mikro-, malých a stredných podnikov (MSP), ktoré plánujú tvorbu nového alebo inovovaného produktu, resp. inováciu výrobného procesu v najmenej rozvinutých okresoch SR. Oprávneným miestom realizácie projektov sú výhradne najmenej rozvinuté okresy SR, t. j. okresy definované v zozname vedenom Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny v zmysle zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení. Pre oprávnenosť projektu z hľadiska miesta realizácie je rozhodujúci stav k poslednému dostupnému mesiacu predchádzajúcemu termínu uzavretia príslušného hodnotiaceho kola výzvy.

Špecifický ukazovateľ výsledku pre ŠC 11.3

Pre ŠC 11.3 Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP vo fáze rozvoja bol zvolený špecifický ukazovateľ výsledku R0171:

Tabuľka 42: Východisková a cieľová hodnota ukazovateľa R0171

Ukazovateľ R0171	Východ. hodnota (2013)	Cieľová hodnota (2023)	Dosiahnutá hodnota (2020)	Zdroj údajov
Podiel MSP na tvorbe pridanej hodnoty v súkromnom sektore	54,5 %	59,0 %	53,6 %	ŠÚ SR

Zdroj: OPII

Ukazovateľ vyjadruje podiel MSP – právnických osôb na pridanej hodnote v nefinančnom podnikovom sektore. Vo východiskovom roku 2013 podiel MSP predstavuje 54,5 %. Dosiagnutá hodnota v roku 2020 je 53,6 %. Plánovaná cieľová hodnota je nastavená na 59 % v roku 2023.

Príklady aktivít pre ŠC 11.3

Tabuľka 43: Príklady aktivít pre ŠC 11.3

Typ aktivity	Príklady podpory	Forma podpory
Rozvoj existujúcich MSP	úverové programy pre rôzne segmenty MSP, resp. rôzne tematické oblasti, fond rizikového kapitálu pre rozvíjajúce sa MSP	formou schém pomoci a finančných nástrojov
Podpora MSP čeliacich finančným ťažkostiam v dôsledku výnimočných a nepredvídateľných udalostí	prístup MSP ku kapitálu v čase krízy, financovanie prevádzkového kapitálu MSP s obmedzeným prístupom ku kapitálu v dôsledku udalostí mimo kontrolu podniku, preklopenie finančných ťažkostí a realizácia sociálne orientovaných opatrení, najmä príspevok k udržaniu pracovných miest	formou schém pomoci a finančných nástrojov
Poskytovanie informačných a poradenských služieb pre rozvoj MSP	Aktivita bude realizovaná prostredníctvom informačných a odborných poradenských služieb špecializovaným poradenstvom spojeným s vyhľadávaním vhodných podnikateľských nápadov, expertnými poradenskými službami s „vyššou pridanou hodnotou“ pre podnikanie založené na znalostiach a inteligentnej špecializácii a pod.	formou národného projektu a schém pomoci
Využívanie nástrojov elektronického podnikania MSP	informovanie o možnostiach a výhodách elektronického podnikania pre MSP, poradenstvo o jednotlivých formách elektronického podnikania, rozvoj znalostí a zručností MSP v oblasti elektronického podnikania, technická podpora pri tvorbe webových stránok firiem, e-shopov a pod. formou vytvorenia generických aplikácií, finančná podpora na tvorbu aplikácií pre elektronické podnikanie	formou národného projektu a schémy pomoci.
Podpora rozvoja alternatívnych foriem podnikania a využívania sociálnych inovácií	vytvorenie priaznivých podmienok pre podnikanie znevýhodnených a zraniteľných osôb, podpora podnikateľských subjektov sledujúcich dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu, zvýhodnenie foriem podnikania špecializujúcich sa na podporu sociálnej ekonomiky a špecifické formy podnikania. Realizácia sociálnych inovácií.	formou národného projektu a schémy pomoci.
Tvorba nových obchodných modelov kreatívneho priemyslu	príprava a budovanie systémov manažérstva kvality, realizácia externého certifikačného procesu súvisiaceho so zavádzaním podmienok kompatibility s požiadavkami príslušnej regulácie EÚ, realizácia predcertifikačného auditu pre overenie stavu v akom sa podnik nachádza, zavádzanie technických noriem do výrobných praxí a služieb, zavádzanie systémov a štandardov v súlade s požiadavkami EÚ a/alebo medzinárodnými normami	formou národného projektu a schémy pomoci
Monitorovanie podnikateľského prostredia v súlade s uplatňovaním princípu „Think Small First“	Príprava podkladov pre činnosť Vyslanca pre MSP (SME Envoy), MH SR ako aj ďalšie ministerstvá	formou národného projektu

Zdroj: OPII

Zameranie aktivít podporovaných v rámci ŠC 11.3 sa viaže najmä na rozvoj existujúcich MSP prostredníctvom grantov a finančných nástrojov (úverové programy pre rôzne segmenty MSP, resp. rôzne tematické oblasti, fond rizikového kapitálu pre rozvíjajúce sa MSP). Diverzifikované finančné produkty vytvárajú predpoklady pre kontinuitu fungovania MSP na trhu, resp. pre ich ďalší rast a rozvoj, pričom navrhnuté finančné nástroje zároveň predstavujú vhodné doplnenie aktivít nefinančnej podpory. Ďalšie aktivity smerujú na podporu MSP čeliacim finančným ťažkostiam

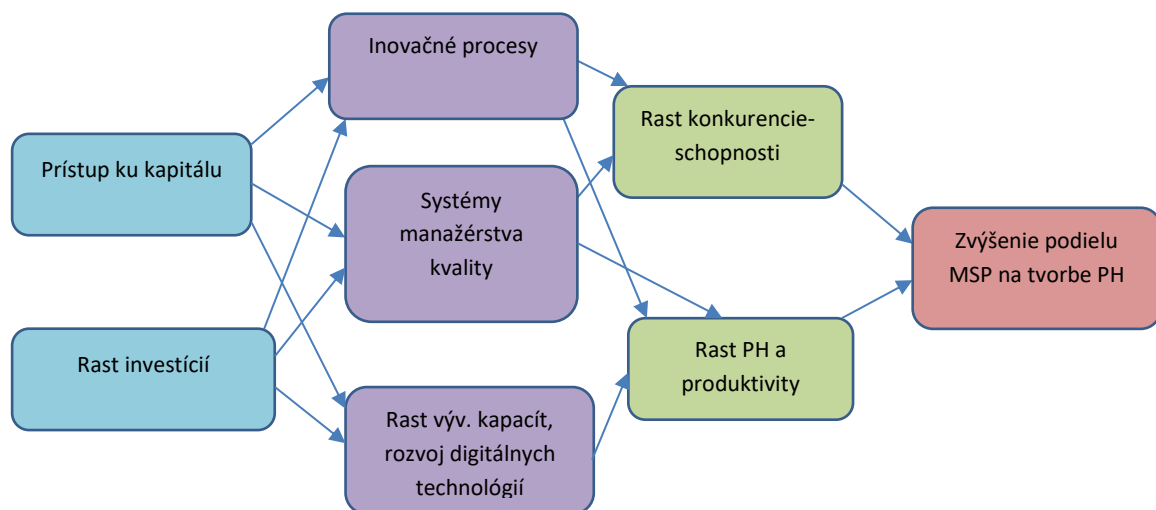
v dôsledku výnimočných a nepredvídateľných udalostí, podporu elektronického podnikania MSP, podporu rozvoja alternatívnych foriem podnikania a využívania sociálnych inovácií, tvorbu nových obchodných modelov kreatívneho priemyslu, podporu zvyšovania štandardov výkonnosti a funkčnosti MSP vrátane zelenej ekonomiky, monitorovanie podnikateľského prostredia v súlade s uplatňovaním princípu „Think Small First“.

6.8.2 Posúdenie prínosov ŠC

Intervenčná logika ŠC

Intervenčná logika ŠC – dopytovo-orientované projekty je nastavená na zabezpečenie prístupu ku kapitálu a umožnenie rastu investícií na podporu rastu a inovačných procesov tvorbou nových produktov a služieb, ako aj procesných inovácií. Významnú úlohu zohráva budovanie systémov manažérstva kvality na podporu zvyšovania kvality produkcie, jej certifikácie na podporu konkurencieschopnosti podnikov. Podstatnou je stimulácia využívania elektronického podnikania MSP s efektom zavádzania a rozvoja digitálnych technológií pre umožnenie rastu exportu a zvýšenie úrovne kapacít pre moderné technologické riešenia. Tým je dosiahnutý predpoklad pre zvýšenie výkonnosti MSP, ktorá sa má prejavíť najmä v raste pridanej hodnoty a produktivity, ako aj v raste pracovných miest. ŠC je zameraný sčasti aj osobitne na menej rozvinuté regióny, pričom zvýšená pozornosť je venovaná najmenej rozvinutým okresom a tvorbe pracovných miest pre osoby zo znevýhodnených sociálnych skupín.

Schéma 5: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre ŠC 11.3

Prijímateľmi pomoci v rámci ŠC 11.3 mohli byť fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie, spĺňajúce definíciu MSP, združenia fyzických alebo právnických osôb, neziskový sektor, SBA, štátne rozpočtové organizácie alebo štátne príspevkové organizácie v pôsobnosti MH SR, verejnoprávne inštitúcie zriadené zo zákona, orgány územnej samosprávy, MH SR, CVTI SR (v prípade NP NPC v regiónoch). V rámci ŠC 11.3 boli uplatňované schémy štátnej pomoci a pomoci de minimis (vrátane implementácie finančných nástrojov), priame investície ako aj podpora prostredníctvom národných projektov. Prínosy dosiahnuté v rámci národných projektov nie sú predmetom tohto hodnotenia.

V rámci ŠC 11.3 sú implementované aj 3 národné projekty – NP Podpora internacionalizácie MSP, NP NPC v regiónoch a NP Podpora rozvoja kreatívneho priemyslu na Slovensku. Uvedené NP neboli predmetom tohto hodnotenia.

Posúdenie intervenčnej logiky

Podpora mala prostredníctvom rastu a inovácií v etablovaných MSP vo fáze rozvoja vytvoriť podmienky pre rast pridanej hodnoty a najmä napomôcť zvýšeniu jej podielu u MSP na tvorbe celkovej pridanej hodnoty. Mala sa prejavíť v raste počtu konkurencieschopných MSP v regiónoch SR; v zlepšení prístupu k financiám pre MSP vo fáze rastu; vo zvýšení počtu spoločností zapojených do hodnotových výrobných reťazcov alebo posune na vyššiu úroveň dodávateľského rebríčka nadnárodných spoločností, ako aj v zavádzaní rôznych typov inovácií do praxe. Nastavenie intervenčnej logiky ŠC je správne, logika sleduje podporu odbúrania slabých stránok rozvoja MSP v budovaní konkurencieschopnosti MSP a využitie ich inovačného potenciálu. Prepojenie špecifického cieľa a očakávaných výsledkov podpory, typov aktivít ako aj foriem podpory a nastavenia cieľovej skupiny možno pokladať v intervenčnej logike za správne.

Plnenie cieľov

Špecifický ukazovateľ výsledku je formulovaný ako „podiel MSP na tvorbe PH v súkromnom sektore“. Ukazovateľ vyjadruje podiel MSP – právnických osôb na pridanej hodnote v nefinančnom podnikovom sektore. Vo východiskovom roku 2013 podiel MSP predstavuje 54,5 %. Dosiadnutá hodnota v roku 2020 je 53,6 %. Plánovaná cieľová hodnota pre rok 2023 je 59 %.

Ukazovateľ je konštruovaný ako podielový ukazovateľ, teda automaticky v sebe nesie nielen výkony MSP v tvorbe pridanej hodnoty, ale odráža aj výkony veľkých podnikov v tomto ekonomickom ukazovateli. Jeho výšku ovplyvňujú všetky faktory vplývajúce na absolútnu hodnotu vytvorenej pridanej hodnoty v MSP a vo veľkých podnikoch.

Zvolený špecifický ukazovateľ výsledku možno pokladať za relevantný, vzhľadom na jeho zameranie. Ide o výsledkový ukazovateľ, v ktorom sa prejavuje množstvo čiastkových ukazovateľov.

V rokoch od vyhlásenia výzvy dochádzalo k rastu pridanej hodnoty MSP v jej absolútnom vyjadrení. Zlom predstavoval práve rok 2020, rok začiatku pandemického obdobia, kedy tvorba pridanej hodnoty MSP klesla. Do tohto roku sa priaznivo vyvíjal aj podiel MSP na pridanej hodnote. Ak sa pozrieme na roky 2017 – 2019 (koncom roka 2016 bola vyhlásená prvá výzva v rámci ŠC a ďalšie v roku 2017), ukazovateľ mal hodnotu 53,6 % v roku 2017, výrazný skok bol zaznamenaný v roku 2018 na hodnotu 54,6 % (vrátane výrazného až 11 % nárastu PH MSP v absolútnom vyjadrení). Aj v roku 2019 sa prejavil pozitívny vývoj. Tvorba pridanej hodnoty MSP v absolútnom vyjadrení vzrástla a prejavila sa aj vo zvýšenom podiele MSP, a to v hodnote 54,9 % (najvyššia hodnota za posledných 7 rokov). V ďalšom, už pandemickom, roku 2020 došlo u MSP k poklesu tvorby PH (v absolútnom vyjadrení) v medziročnom porovnaní o 3,8 %. Pritom u veľkých podnikateľských subjektov, ktoré nie sú tak výrazne citlivé na krízy, pridaná hodnota zaznamenala mierny nárast. U MSP došlo tak k poklesu podielu MSP na tvorbe PH o 1,3 p. b. na úroveň 53,6 %.

V rámci ŠC 11.3 bolo do 31.12.2020 vyhlásených celkovo 10 dopytových výziev. Všetky vyhlásené výzvy mali charakter otvorených výziev. Hodnotených v rámci tohto dokumentu bolo len 5 výziev

(uzavreté k 31.12.2020 a zároveň s aspoň 1 zazmluvneným projektom). Celková alokácia v 5 hodnotených výzvach bola 124 mil. € (zdroj EÚ), pričom alokácie už na prvú a druhú výzvu tvorili 108,30 mil. €. Najviac bolo teda alokovaných prostriedkov na výzvu, ktorá bola zameraná na uvedenie nového alebo inovovaného produktu alebo na inováciu produkčného procesu (OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04) a na výzvu, ktorá mala podporiť rast investícií na inovácie v najmenej rozvinutých okresoch (OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08). Ďalšie výzvy disponovali už len s marginálnou alokáciou, jedna výzva bola zameraná na zavádzanie systému manažérstva, nasledujúca výzva na registráciu chemických látok podľa požiadaviek nariadenia REACH a posledná výzva bola zameraná opäť na inovácie v najmenej rozvinutých okresoch.

Celkovo bolo v skúmaných dopytových výzvach predložených 776 ŽoNFP (výrazne najväčší záujem bol o prvú výzvu – OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04), z ktorých sa podarilo zazmluvniť 494 žiadostí. Objem finančných zdrojov (NFP) v zazmluvnených projektoch dosiahol hodnotu 95 265 326,02 €. Priemerná výška NFP schváleného projektu bola 192 844,8 €. Alokácia žiadnej z hodnotených výziev nebola celá zazmluvnená. Schválené a uhradené zdroje na úrovni CO k 31.12.2020 dosiahli len niečo viac ako polovicu zo zazmluvnených zdrojov v hodnotených výzvach (57,13 %) a to v rámci 274 riadne ukončených projektov (55,6 % z celkového počtu zazmluvnených projektov). Pritom navyše 80 projektov bolo mimoriadne ukončených (16,4 %), tieto neprispeli k plneniu stanovených cieľov. Až 85 % riadne ukončených projektov sú projekty viažuce sa na prvú výzvu (OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04).

Čo sa týka finančných nástrojov (FN), predmetom skúmania tohto dokumentu sú tri finančné nástroje – PRSL (SZRB), FPLG (UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s. pobočka zahraničnej banky) a priame investície (SIH prostredníctvom fondu fondov – NDF II.). Celkovo bolo KP poskytnutých 129 produktov (z toho 3 investičné produkty, všetky ostatné sa týkajú úverových produktov) v hodnote 56 463 145,97 € (vrátane spolufinancovania bankami a spolufinancovania zo strany koinvestorov).

V rámci ŠC bolo prostredníctvom dopytovo-orientovaných projektov a FN čerpaných spolu takmer 102 mil. €. Celkový objem zazmluvnených zdrojov EÚ v ukončených projektoch v rámci všetkých výziev predstavuje hodnotu 45 520 187,50 €. To z celkovej alokácie 5 hodnotených výziev (124 mil. € zdroj EÚ) predstavuje len 37 %. Najlepšie čerpanie alokácie možno pozorovať v rámci výzvy (OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04), a to 56 % z alokácie a v rámci výzvy (OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08) 25 % z alokácie. Čerpanie alokácií ostatných výziev sa pohybuje na úrovni jednociferných čísiel. Vplyv poskytnutej podpory sa môže v plnej miere prejavovať, aj špecifickým ukazovateľom výsledku, až po dočerpaní poskytnutej podpory, resp. po ukončení implementácie podporených projektov. Okrem toho súčasťou ŠC boli aj FN, ktoré takisto ovplyvnili/mohli ovplyvniť hodnotu sledovaného ukazovateľa. Napriek tomu však vzhľadom na intervenčnú logiku ŠC, resp. nastavenie podpory v rámci tohto ŠC nemožno očakávať rýchly dopad na daný špecifický ukazovateľ výsledku, impakty tejto formy podpory vyžadujú dlhšie obdobie.

Prínosy podpory

V rámci dopytových výziev bolo celkovo zazmluvnených 494 žiadostí, z toho 274 riadne ukončených projektov. V rámci FN bolo poskytnutých 129 produktov KP.

Podporené projekty boli z 29 divízií, pričom v priemere na podporenú divíziu pripadá takmer 55 projektov v hodnote 3 285 011,24 € NFP. Najväčší podiel podporených projektov ako aj najväčší

objem zdrojov bol pre divíziu 25 Výroba kovových konštrukcií a divíziu 10 Výroba potravín, okrem strojov a zariadení.

Čo sa týka FN, boli poskytnuté produkty pre 35 divízií, pričom v priemere na podporenú divíziu pripadá takmer 3,7 produktov a objem finančnej pomoci v priemere 437 699 € na divíziu. Najväčší podiel poskytnutých produktov ako aj objem finančnej pomoci bol z divízie 46 Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov, divízie 47 Maloobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov.

Projekty boli zazmluvnené z celej veľkostnej štruktúry podnikov. Najväčší podiel počtu podporených projektov, ako aj objemu finančnej pomoci, bol z kategórie malých podnikov nasledovaných mikro podnikmi. Podporené boli aj 3 veľké podniky (0,61 % z celkového počtu podporených podnikov a 1,41 % podielom na celkovom objeme zdrojov). Až takmer dve tretiny zazmluvnených podnikov má 10 + rokov a tieto podniky zhruba rovnakým podielom čerpajú zdroje EÚ. Ani nie pätinu celkového počtu zazmluvnených podnikov a podielu na zdrojoch EÚ predstavujú podniky s vekom 6 – 9 rokov. Priemerný vek zazmluvnených podnikov je 15 rokov.

Čo sa týka FN, boli poskytnuté produkty mikro podnikom, ako aj malým a stredným podnikom. Najväčší podiel, takmer polovica poskytnutých produktov, ako aj objemu finančnej pomoci, bol z kategórie malých podnikov, najnižší podiel na počte produktov (12 %) a aj na objeme finančnej pomoci (25 %) mali stredné podniky. Vekovo najväčší podiel podnikov, ktorým boli poskytnuté produkty, majú vek 10 + (65 % podnikov) s viac ako polovičným podielom na celkovom finančnom objeme poskytnutých produktov. Nasledujú podniky s vekom 6 – 9 rokov (necelá štvrtina z celkového počtu podnikov a 38 % podielom na finančnom objeme produktov). Priemerný vek podnikov, ktorým bol produkt poskytnutý, je 14 rokov. Priemerne objem na jeden produkt je najvyšší u podnikov s vekom 6 – 9 rokov (152 % priemeru).

Najvyšší podiel podporených projektov (spolu až 71 % podporených projektov) a najvyšší podiel finančnej pomoci (spolu až 76 %) patrí projektom s nízkou technológiou a stredne nízkou technológiou. Projekty s vysokou a stredne vysokou technológiou sú zastúpené počtom ako aj objemom finančnej pomoci spolu niečo viac ako 14 %. Čo sa týka znalostnej intenzívnosti ide najmä o projekty zo znalostne intenzívnych služieb s vysokou technológiou (s 9,74 % podielom na počte podporených podnikov a 6,42 % podielom na objeme finančnej pomoci EÚ). Najvyššia hodnota v prepočte na jeden podporený projekt je u projektov s vysokou technológiou a u projektov so stredne nízkou technológiou, naopak najnižšia priemerná hodnota pripadá na projekty v rámci znalostne intenzívnych trhových služieb (približne polovičná hodnota).

Čo sa týka FN, najvyšší podiel počtu, ako aj finančného objemu poskytnutých produktov, je tvorený podnikmi zo sektorov znalostne menej intenzívnych trhových služieb a zo sektorov so stredne nízkou technológiou, spolu ide o viac ako polovicu počtu a 43 % finančného objemu produktov. Produkty neboli poskytnuté žiadnemu podniku zo sektorov s vysokou technológiou, takisto žiadnemu podniku zo znalostne intenzívnych finančných služieb alebo ostatných znalostne menej intenzívnych služieb. U projektov so stredne vysokou technológiou sme zaznamenali vysokú, až 200 % hodnotu priemeru objemu poskytnutých úverov (produktov) v prepočte na jeden podporený projekt. Pritom najnižšia priemerná hodnota pripadá na projekty v rámci znalostne intenzívnych služieb s vysokou technológiou (len 41 % priemeru).

Vývoj základných ekonomických ukazovateľov podporených subjektov:

Výnosy – Pri podnikoch s dopytovo-orientovanými projektmi je výnosovo najsilnejší rok 2019 u zazmluvnených, ako aj u ukončených projektoch. Podniky s riadne ukončenými projektami dosahujú v priemere vyšší objem výnosov za svoje podnikanie (3 725 777 €) ako zazmluvnené podniky (3 285 757 €), priemerný objem výnosov za podnik, ktorý ukončil riadne projekt, je o 13 % vyšší ako priemer u zazmluvnených podnikov.

Čo sa týka FN, celkový priemer objemu výnosov podporených podnikov je 3 780 895 €. Najvyšší objem výnosov dosiahli podniky v priemere takisto v roku 2019, pričom v roku 2020 boli priemerné výnosy len o niečo vyššie ako v roku 2018.

Tvorba pridanej hodnoty – Možno konštatovať, že u podnikov s dopytovo-orientovanými projektami v priebehu sledovaných rokov došlo k nárastu tvorby pridanej hodnoty o zhruba 50 %, avšak rozdiel medzi podnikmi s riadne ukončenými projektami a zazmluvnenými podnikmi je len zanedbateľný. Z výsledkov vyplýva, že podniky s riadne ukončenými projektami dosahujú vyššiu priemernú pridanú hodnotu za svoje podnikanie (894 681 €) ako v priemere všetky zazmluvnené podniky (738 671 €). Priemerná pridaná hodnota na podnik, ktorý ukončil riadne projekt, je teda o 21 % vyššia ako priemer u zazmluvnených podnikov. Najvyšší objem pridanej hodnoty ako aj priemernú pridanú hodnotu na podnik dosiahli zazmluvnené podniky v roku 2019 (pričom aj rok 2020 bol silným rokom) a u podnikov s ukončeným projektom bol najsilnejším rokom rok 2020 (pričom aj rok 2019 bol silným rokom).

Čo sa týka FN, najvyšší objem pridanej hodnoty dosiahli podniky v priemere v roku 2019 (výsledky za rok 2020 sú však v priemere len o niečo nižšie). Priemerná tvorba pridanej hodnoty u podporených podnikov je 467 140 € (dopad nízkej tvorby PH v roku 2016). V priebehu sledovaných rokov došlo k nárastu tvorby pridanej hodnoty o zhruba 24 %.

Osobné náklady – V priebehu sledovaných rokov u podnikov s dopytovo-orientovanými projektami došlo k nárastu ON o polovicu, pričom rast je o 2,24 p. b. u podnikov s riadne ukončenými projektami vyšší ako u zazmluvnených podnikov. Z výsledkov vyplýva, že podniky s riadne ukončenými projektami dosahujú o 25 % vyššie ON (586 068 €) ako v priemere všetky zazmluvnené podniky (468 398 €).

Čo sa týka FN, na základe priemeru ON za vykazované podniky možno konštatovať, že najvyššie ON mali podniky v roku 2020, ide o 121 % priemeru (priemer za celé sledované obdobie na podnik a rok je 302 590,96 €). Pri porovnaní rokov 2020 s rokom 2015, ide o zrejмый nárast o 58,5 %.

Hospodársky výsledok – V ročnom priemere na podnik je hodnota hospodárskeho výsledku u podnikov s ukončeným projektom (184 273 €) až o 35 % vyššia ako u podnikov so zazmluvneným projektom (136 423 €). Rok 2020 bol pre podniky s ukončeným projektom oproti zazmluvneným podnikom úspešnejší, dosiahli hodnotu HV takmer o 46 % vyššiu. Napriek tomu, že rok 2019 je pre zazmluvnené podniky najsilnejší, roky 2017 – 2020 sú relatívne vyrovnané. Najsilnejší pre podniky s ukončeným projektom je rok 2020. V priebehu sledovaných rokov došlo u zazmluvnených podnikov k nárastu priemerne dosiahnutého HV o 29 %, u podnikov s ukončeným projektom o 36 %.

Čo sa týka FN, priemerný hospodársky výsledok na podnik za celé obdobie má hodnotu 82 679 €. Na konci sledovaného obdobia, v roku 2020, hospodársky výsledok dosahuje len 98 % priemeru. Index 2020/2015 má hodnotu 0,7.

Aktíva – Priemerná hodnota aktív v sledovanom období, s ktorou ročne disponoval podnik s ukončeným projektom, je o 5,9 % vyššia ako u zazmluvneného podniku. Aj v poslednom sledovanom roku 2020 podniky s ukončeným projektom pracujú s aktívami o 6,8 % vyššími ako podniky zo skupiny zazmluvnených projektov. Rozdiel nárastu aktív však v priemere za zazmluvnené podniky v roku 2020 oproti roku 2015 je len o 5 p. b. nižší ako u podnikov s ukončeným projektom (nárast 46 % u zazmluvnených podnikov a 51 % u podnikov s ukončeným projektom). Výpočty naznačujú vysokú variabilitu v hodnotách aktív u zazmluvnených podnikov, ako aj u podnikov s ukončeným projektom.

Čo sa týka FN, najvyššiu priemernú hodnotu aktív mali podniky v roku 2020, pričom index 2020 oproti východiskovému roku 2015 má hodnotu 1,52. Skúmali sme variabilitu hodnôt aktív za rok 2020, variabilita dosahuje vysoké hodnoty. Výpočty takisto ako pri dopytovo-orientovaných projektoch naznačujú vysokú variabilitu v hodnotách aktív.

Dlhodobý hmotný majetok – Priemerná hodnota DHM v sledovanom období, s ktorou ročne disponoval podnik s ukončeným projektom, je len o 0,9 % vyššia ako u zazmluvneného podniku. Aj v poslednom sledovanom roku 2020 podniky s ukončeným projektom pracujú s vyššími aktívami (o 8,2 %) ako podniky zo skupiny so zazmluvneným projektom. Rozdiel nárastu aktív je však v priemere za zazmluvnené podniky v roku 2020 oproti roku 2015 len o 2 p. b. nižší ako u podnikov s ukončeným projektom (nárast 60 % a 62 %). Výpočty naznačujú vysokú variabilitu v hodnotách DHM u zazmluvnených podnikov ako aj u podnikov s ukončeným projektom.

Čo sa týka FN, najvyššiu priemernú hodnotu DHM mali podniky v roku 2020, kedy disponovali o 79,2 % vyššími DHM ako v roku 2015. V roku 2020 disponoval v priemere jeden podnik 1,33-násobkom priemernej hodnoty aktív za celé sledované obdobie. Variabilita hodnôt DHM za rok 2020 dosahuje vysoké hodnoty.

Produktivita – V priebehu sledovaných rokov nedošlo k signifikantnému nárastu produktivity (v roku 2020 je produktivita práce na zhruba rovnakej úrovni ako v roku 2015 u zazmluvnených podnikov), dokonca u riadne ukončených projektov došlo k jej výraznému zníženiu (na zhruba polovičnú úroveň). V priemere za sledované roky má produktivita za zazmluvnené podniky oveľa vyššiu hodnotu (652 786 €) ako u podnikov s ukončeným projektom (230 912 €), platí to výrazne aj pre posledný rok 2020. Najpriaznivejším na dosahovanie produktivity bol rok 2017.

Čo sa týka FN, priemer produktivity na podporený podnik je na úrovni 568 719,60 € a takisto najlepším rokom bol rok 2017. U týchto podnikov však posledný rok, rok 2020, zaznamenal nárast produktivity o tretinu oproti roku 2015.

Vnímanie prínosov podpory zo strany prijímateľov

Dotazníkového prieskumu v rámci ŠC 11.3 sa zúčastnilo 120 prijímateľov. Vzhľadom na 407 odoslaných predstavuje návratnosť dotazníkového prieskumu 29 %. Medzi prijímateľmi, ktorí vyplnili dotazník, prevládali malé podniky (52 %). Mikro podniky (23 %) a stredné podniky (24 %) boli

zastúpené takmer rovnakým počtom respondentov. Z hľadiska odvetvovej štruktúry prevládala priemyselná výroba (72 %), ostatné činnosti (16 %) a stavebníctvo (13 %). Až 76 % respondentov uviedlo, že ich firma pôsobí na trhu 13 a viac rokov. Geograficky pokrývali realizované projekty všetky kraje SR s výnimkou BSK. Respondenti v rámci dotazníkového prieskumu odpovedali na skupinu otázok týkajúcich sa vývoja situácie v odvetví, ktorého sa ich podporený projekt týka. Porovnanie situácie v roku 2021 so stavom odvetvia v roku 2018 ukázalo, že vzrástol dopyt po danom type výrobkov, resp. služieb (69 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), zvýšila sa technologická náročnosť produkcie (83 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), narástla konkurencia (72 % súhlasí alebo skôr súhlasí) a prejavili sa negatívne dopady pandémie COVID-19 (69 % súhlasí, alebo skôr súhlasí). Viac ako polovica respondentov uviedla, že v ich odvetví vzrástli problémy súvisiace s hľadaním kvalifikovaných zamestnancov (53 % súhlasí, alebo skôr súhlasí, 45 % nesúhlasí, alebo skôr nesúhlasí).

Druhá skupina otázok bola zameraná na medziročné porovnanie (rok 2021 v porovnaní s rokom 2018) situácie vo firmách, ktoré boli prijímateľmi projektov v rámci ŠC 11.3. Odpovede respondentov priniesli nasledovné zistenia:

Tabuľka 44: Porovnanie vybraných ukazovateľov medzi rokmi 2018 a 2021

	Viac ako v roku 2018	Približne rovnako ako v roku 2018	Menej ako v roku 2018
Celkové tržby v roku 2021	59 %	13 %	28 %
Tržby z exportu v roku 2021	34 %	38 %	28 %
Počet zamestnancov v roku 2021	48 %	38 %	14 %
Vlastný výskum a vývoj v roku 2021 ¹⁶	16 %	18 %	8 %
Investície do inovácií v roku 2021	38 %	33 %	29 %
Celková konkurencieschopnosť v roku 2021	69 %	26 %	5 %

Zdroj: dotazníkový prieskum

Tretia skupina otázok mapovala subjektívne vnímanie respondentov, aký vplyv mal realizovaný projekt na rozvoj ich firmy:

Tabuľka 45: Vplyv realizácie projektu na rozvoj firmy

	Súhlasné stanovisko	Nesúhlasné stanovisko	Nevie/nedokáže posúdiť
Projekt prispel k realizácii výskumu a vývoja ¹⁷ .	33 %	8 %	2 %
Projekt prispel k zavádzaniu inovácií.	89 %	7 %	4 %
Projekt prispel k rozšíreniu portfólia výrobkov/služieb.	87 %	12 %	1 %
Projekt prispel k zvýšeniu kvality výrobkov/služieb.	91 %	7 %	2 %
Projekt mal pozitívny vplyv na celkové tržby v roku 2021.	83 %	12 %	5 %
Projekt mal pozitívny vplyv na export	60 %	22 %	18 %

¹⁶ 58 % respondentov uviedlo, že ich firma nerealizuje vlastný výskum a vývoj.

¹⁷ Na túto otázku odpovedali iba firmy, ktoré vyššie uviedli, že realizujú vlastný výskum a vývoj.

výrobkov/služieb v roku 2021.			
Projekt mal pozitívny vplyv na ziskovosť v roku 2021.	77 %	14 %	9 %
Projekt mal pozitívny vplyv na bonitu firmy v roku 2021.	67 %	15 %	18 %
Projekt mal pozitívny vplyv na produktivitu firmy.	88 %	9 %	3 %
Projekt mal pozitívny vplyv na zamestnanosť vo firme v roku 2021.	73 %	17 %	10 %
Projekt mal pozitívny vplyv na celkovú konkurencieschopnosť firmy v roku 2021.	87 %	8 %	5 %

Zdroj: dotazníkový prieskum

Ako ďalšie dlhodobé vplyvy, ktoré mala realizácia projektu OPII na fungovanie ich firmy, uviedli respondenti zníženie energetickej náročnosti a možnosť uchádzať sa o ďalšie projekty.

6.8.3 Zhrnutie

ŠC 11.3 je zameraný na podporu rastu a inovácií v etablovaných MSP nachádzajúcich sa vo fáze rozvoja, mimo BSK. Prostredníctvom dopytových výziev bol poskytnutý NFP 494 podnikom v celkovom objeme viac ako 95 mil. €. V rámci ŠC 11.3 sa implementovali tri finančné nástroje (PRSL, FLPG a priame investície) a bolo KP poskytnutých 129 produktov v hodnote viac ako 56 mil. € (vrátane spolufinancovania bankami a spolufinancovania zo strany koinvestorov).

V rámci dopytových výziev boli podporené najmä malé podniky a mikropodniky (spolu viac ako 2/3 počtu, ako aj objemu zdrojov), ktorých priemer pôsobenia na trhu bol 15 rokov. Z pohľadu technologickej náročnosti išlo o projekty s nízkou technológiou a stredne nízkou technológiou (niečo viac ako 2/3 podnikov) a projekty zo znalostne intenzívnych služieb s vysokou technológiou. Realizovaná podpora podnikov zo sektorov zameraných skôr na nižšie technológie nie je celkom v súlade s cieľom ŠC zameraného na zvyšovanie podielu MSP na pridanej hodnote.

FN v rámci ŠC 11.3 sa týkali najmä malých podnikov a mikro podnikov (až 4/5 počtu podnikov a viac ako 2/3 objemu zdrojov). Tieto podniky patria k starším podnikom s vekom 10+ (priemerne 14-ročné) a sú najmä zo sektorov znalostne menej intenzívnych trhových služieb a zo sektorov so stredne nízkou technológiou (spolu viac ako polovica počtu podnikov, ako aj objemu zdrojov).

Podniky s riadne ukončenými projektmi dosahujú v priemere oproti celej skupine zazmluvnených podnikov v priemere o 13 % vyšší objem výnosov, pričom najsilnejším rokom bol rok 2019 pre dopytovo-orientované projekty ako aj pre podniky čerpajúce produkty z FN. V priebehu sledovaných rokov došlo k nárastu tvorby pridanej hodnoty o zhruba 50 % u dopytovo-orientovaných projektov a u podnikov podporených prostredníctvom FN k nárastu o 24 %. Roky 2019 aj 2020 boli silnými rokmi na tvorbu pridanej hodnoty. Ide o pozitívny jav, nakoľko zvýšenie tvorby pridanej hodnoty je uvádzané v základnej charakteristike ŠC 11.3 ako jeden z cieľov podpory. Najvyššie osobné náklady mali podniky podporené dopytovo-orientovanými projektmi ako aj FN v roku 2020. Čo sa týka dosiahnutého priemeru hospodárskeho výsledku na podnik, sú podniky s ukončeným projektom úspešnejšie. Obidva roky 2019 aj 2020 sú pre podniky s dopytovo-orientovanými projektami úspešnými, naopak podniky podporené FN zaznamenali za sledované obdobie pokles dosiahnutého HV v priemere. Rast aktív je zrejmy aj u podnikov podporených FN. Aktíva u všetkých

podporených podnikov narástli zhruba o polovicu. Podporené podniky zaznamenali výrazný nárast aj v ukazovateli dlhodobý hmotný majetok, pričom rast za sledované obdobie bol v roku 2020 oproti roku 2015 až o 61 %.

Výsledky kontrafaktuálnej analýzy skúmajúce podporené podniky a nepodporené podniky potvrdzujú štatisticky významný rozdiel v raste pridanej hodnoty pri všetkých podskupinách podporených podnikov. Pritom nárast pridanej hodnoty stúpala u podporených podnikov v závislosti od veľkosti podnikov nepriamoúmerne. V rámci výzvy OPVaI-MH/DP/2016/3.3.1-04, pri ktorej bola možnosť porovnávať v rámci kontrafaktuálnej analýzy rôzne veľkostné skupiny podnikov, dosiahli mikro podniky väčší čistý nárast pridanej hodnoty ako kategórie väčších podnikov, avšak 1 € NFP prinieslo v prípade mikro podnikov nižší nárast pridanej hodnoty ako v prípade skupín väčších podnikov (0,93 € nárastu pridanej hodnoty u mikro podnikov v porovnaní s 3,02 € nárastu pridanej hodnoty

na 1 € NFP v skupine malých a stredných podnikov bez mikro podnikov). Efektívnejšia podpora z hľadiska rastu pridanej hodnoty v prepočte na 1 € NFP je teda skôr u malých a stredných podnikov, efekt rastu pridanej hodnoty v jej absolútnom vyjadrení je ale väčší u mikro podnikov. Prejav podpory je teda u rôznych veľkých podnikov vo vzťahu k pridanej hodnote rozdielny. V rámci výzvy OPVaI-MH/DP/2016/3.3.1-08 boli dosiahnuté najnižšie hodnoty nárastu pridanej hodnoty na 1 € NFP spomedzi hodnotených výziev.

120 prijímateľov, ktorí sa zapojili do dotazníkového prieskumu, potvrdilo v najvýznamnejšom výskyte odpovedí, že projekt prispel k zvýšeniu kvality výrobkov/služieb, zavádzaniu inovácií, rozšíreniu portfólia výrobkov/služieb, mal pozitívny vplyv na celkové tržby a celkovú konkurencieschopnosť firmy v roku 2021.

Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 11.3 k plneniu cieľov daného ŠC?

Špecifický cieľ 11.3 dosiahol v rámci podpory očakávaných výsledkov nasledujúce príspevky:

- zvýšenie konkurencieschopnosti podnikov: štatisticky významný a pozitívny rozdiel v raste pridanej hodnoty a výroby pri všetkých podskupinách podporených podnikov;
- zlepšenie prístupu ku kapitálu: štatisticky významný a pozitívny rozdiel v náraste bankových úverov a základného imania pri väčšine podskupín podporených podnikov;
- zvýšenie konkurencieschopnosti podnikov: podporené podnikateľské subjekty plánujú v priebehu realizácie projektov vytvoriť 547 produktov nových pre firmu a 21 produktov nových pre trh, čo zlepšilo ich pozíciu pre snahe o zapojenie do hodnotových výrobných reťazcov, resp. posunu na vyššiu úroveň dodávateľského rebríčka nadnárodných spoločností;
- zvýšenie zamestnanosti v regiónoch: realizované projektové aktivity sa výrazne prejavili aj na náraste zamestnanosti v podnikoch (870) a tvorbe pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín (402).

Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 11.3 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

Špecifický ukazovateľ výsledku je formulovaný ako „Podiel MSP na tvorbe pridanej hodnoty v súkromnom sektore“. Ukazovateľ vyjadruje podiel MSP – právnických osôb na pridanej hodnote

v nefinančnom podnikovom sektore. Vo východiskovom roku 2013 podiel MSP predstavuje 54,5 %. Dosažitá hodnota v roku 2020 je 53,6 %, pričom plánovaná cieľová hodnota pre rok 2023 je 59 %. Ukazovateľ je konštruovaný ako podielový ukazovateľ, teda automaticky v sebe nesie nielen výkony MSP v tvorbe pridanej hodnoty, ale odráža aj výkony veľkých podnikov v tomto ekonomickom ukazovateli.

Kontrafaktuálna analýza potvrdila, že nenávratná finančná pomoc poskytnutá v rámci dopytových výziev OPVaI-MH/DP/2016/3.3.1-04 a OPVaI-MH/DP/2016/3.3.1-08 mala štatisticky významné a pozitívne efekty na podporené podnikateľské subjekty. Čisté efekty podpory sa prejavili aj na vyššej pridanej hodnote vykazovanej všetkými veľkostnými kategóriami podnikov porovnaní s nepodporenými podnikmi. Z tohto dôvodu môžeme konštatovať, že nenávratná finančná pomoc jednoznačne prispela k plneniu stanoveného cieľa.

Úspešná implementácia aktivít ŠC formou nenávratnej finančnej pomoci, návratnej finančnej pomoci a nefinančnej pomoci má jednoznačne pozitívny dopad na podporené podnikateľské subjekty. Tento fakt potvrdili dotazníkový prieskum a osobné pohovory s prijímateľmi. Príspevok podporených projektov sa bude postupne zvyšovať spolu so zvyšujúcim sa počtom ukončených projektov. Predpokladáme, že efekt podpory sa prejaví s väčším časovým odstupom aj v kľúčových finančno-ekonomických ukazovateľoch podporených podnikov. Napriek tomu neočakávame, zásadnú zmenu vo vývoji špecifického ukazovateľa výsledku, keďže je ovplyvnený inými dôležitými faktormi.

Konštrukcia podielového ukazovateľa, na výsledok ktorého priamo vplýva aj výkonnosť veľkých podnikov v tvorbe pridanej hodnoty, nie celkom vypovedá o výkonnosti samotných MSP vo vzťahu k tvorbe pridanej hodnoty. Možno odporučiť zváženie konštrukcie špecifického ukazovateľa výsledku „Podiel MSP na tvorbe pridanej hodnoty v súkromnom sektore“ tak, aby lepšie vystihoval efekt investovania verejných zdrojov do podpory rozvoja MSP a zvýšenia ich výkonnosti (napríklad vo forme vývoja absolútneho ukazovateľa vyjadreného ako index zmeny objemu pridanej hodnoty vytvorenej MSP v hodnotovom vyjadrení v sledovanom období. Pri zachovaní sledovania pridanej hodnoty ako špecifického ukazovateľa výsledku do úvahy prichádza aj podielový ukazovateľ týkajúci sa efektívnosti podnikania konštruovaný ako podiel pridanej hodnoty na tržbách alebo výnosoch, príp. aj ukazovateľ produktivity, pričom tieto ukazovatele vypovedajú o životaschopnosti MSP a ich konkurencieschopnosti).

7 HODNOTIACA OTÁZKA 4

7.1 HO 4: Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 12.1 prioritnej osi 12 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

Kvantifikácia čistých efektov podpory v rámci ŠC 12.1 nebola realizovaná z dôvodu nedostatočnej veľkosti vzorky podporených (ukončených projektov).

7.2 Špecifické otázky: 4.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 12.1 k plneniu cieľov daného ŠC? 4.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 12.1 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

7.2.1 Popis špecifického cieľa

ŠC 12.1 podporuje Investičnú prioritu 3d): Podpora kapacity MSP pre rast na regionálnych, celoštátnych a medzinárodných trhoch a zapojenia sa do procesov inovácií.

ŠC 12.1 *Nárast podielu ziskových MSP v Bratislavskom kraji* je zameraný na komplexné riešenia podporujúce vznik a rozvoj nových perspektívnych MSP v BSK, vrátane start-up a spin-off, ako aj ich podporu, resp. akceleráciu do ďalších fáz životného cyklu. Zabezpečí sa systematická podpora počas všetkých štádií podnikania, vytvorenie podmienok pre rast konkurencieschopnosti MSP a zníženie miery ich zániku. Súčasťou je aj rozvoj nových odvetví (napr. kreatívny priemysel).

Očakávané výsledky

- zvýšenie miery prežitia nových podnikov v BSK;
- nárast vzniku a rozvoja inovatívnych, technologických firiem, vrátane start-up a spin-off a kreatívnych podnikov v BSK;
- zlepšenie prístupu k financiám a rizikovému kapitálu pre začínajúce a existujúce MSP;
- zvýšenie podielu ziskových podnikov v BSK;
- zvýšenie počtu MSP v BSK, ktoré realizujú inovačné aktivity;
- nárast počtu konkurencieschopných podnikov;
- vytvorenie podmienok pre aplikáciu sociálnych inovácií a podnikanie znevýhodnených skupín.

Oprávnení prijímateľa, cieľové skupiny a cieľové územie pre ŠC 12.1

Cieľové skupiny pre ŠC 12.1 sú MSP, záujemcovia o podnikanie, vrátane znevýhodnených sociálnych skupín.

Cieľové územie je viac rozvinutý región – BSK.

Prijímateľa pre ŠC 12.1 sú fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie, spĺňajúce definíciu MSP, združenia fyzických alebo právnických osôb, SBA, štátne rozpočtové organizácie alebo štátne príspevkové organizácie v pôsobnosti MH SR, verejnoprávne inštitúcie zriadené zo zákona,

orgány územnej samosprávy, Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky (v prípade národného projektu NPC), neziskový sektor.

Špecifický ukazovateľ výsledku pre ŠC 12.1:

Špecifický ukazovateľ výsledku pre ŠC 12.1 je R0130 „Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji (rozvinutejší región)“, ktorý vyjadruje medziročný rozdiel v ziskovosti malých a stredných podnikateľov, t. j. koľko centov zisku pripadá podnikateľovi z jedného eura produkcie ocenennej v bežných cenách.

Tabuľka 46: Východisková a cieľová hodnota ukazovateľa R0130

Ukazovateľ – R0130	Východ. hodnota (2013)	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov
Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji (rozvinutejší región)	51,80 %	57,00 %	Register účtovných závierok

Zdroj: OPII

Príklady aktivít pre ŠC 12.1

Tabuľka 47: Príklady aktivít pre ŠC 12.1

Typ aktivity	Príklady podpory	Forma podpory
Podpora nových a začínajúcich MSP prostredníctvom FN, resp. grantov zameraných na podporu priemyslu a služieb, najmä poznatkovo intenzívnych služieb (KIS) a nových, progresívnych odvetví	úverový program pre podporu nových a začínajúcich MSP, záručný program pre rozvoj MSP v BSK, fond rizikového kapitálu pre začínajúce podniky vo fázach seed a start-up	formou FN
Podpora MSP v BSK čeliacich finančným ťažkostiam v dôsledku výnimočných a nepredvídateľných udalostí	prístup MSP ku kapitálu v čase krízy, financovanie prevádzkového kapitálu MSP s obmedzeným prístupom ku kapitálu, umožniť MSP preklenúť finančné ťažkosti	formou schém pomoci a FN
Podpora činnosti a rozvoj podnikateľského centra v BSK (NPC v Bratislave)	vytváranie infraštruktúry pre podporu začínajúcich podnikov, individuálne podnikateľské poradenstvo, odborné poradenstvo, organizácia odborných podujatí, školenia a vzdelávacie programy, sprostredkovanie financovania, on-line platforma a dopytové služby, stážové pobyty, podpora pri internacionalizácii a etablovaní sa na globálnom trhu...	formou NP a schémy pomoci
Podpora kreatívneho priemyslu v rámci BSK	podpora samotných podnikateľských subjektov, vznik a rozvoj lokálnych kreatívnych klastrov, internacionalizácia kreatívneho priemyslu, zvyšovanie povedomia o aktivitách a potenciáli kreatívneho priemyslu	formou NP a schémy pomoci
Zapájanie MSP do programov EÚ a podpora projektov s pečatou Seal of Excellence	príprava projektu, resp. určitej časti projektovej dokumentácie do programu EÚ, realizácia projektov, ktoré boli hodnotené ako kvalitné, ale neboli podporené z programov EÚ	formou schémy pomoci
Podpora startupov a sieťovania neformálnych investorov pri financovaní úvodných fáz podnikateľského cyklu	rozvoj trhu rizikového financovania v SR, stimulovať záujem začínajúcich podnikov o túto formu financovania, siete združujúce neformálnych investorov...	formou schémy pomoci

Zdroj: OPII

7.2.2 Posúdenie prínosov ŠC

Intervenčná logika ŠC

ŠC 12.1 je zameraný na podporu kapacity MSP pre rast na regionálnych, celoštátnych a medzinárodných trhoch a zapojenia sa do procesov inovácií, s cieľom podporiť na komplexné riešenia podporujúce vznik a rozvoj nových perspektívnych MSP v BSK, vrátane start-up a spin-off ako aj ich podporu, resp. akceleráciu do ďalších fáz životného cyklu. Cieľové skupiny pre ŠC 12.1 sú MSP, záujemcovia o podnikanie, vrátane znevýhodnených sociálnych skupín. Cieľové územie je rozvinutejší región (BSK).

Očakávanými výsledkami ŠC 12.1 sú zvýšenie miery prežitia nových podnikov v BSK, nárast vzniku a rozvoja inovatívnych, technologických firiem, vrátane start-up a spin-off a kreatívnych podnikov v BSK, zlepšenie prístupu k financiám a rizikovému kapitálu pre začínajúce a existujúce MSP, zvýšenie podielu ziskových podnikov v BSK, zvýšenie počtu MSP v BSK, ktoré realizujú inovačné aktivity, nárast počtu konkurencieschopných podnikov, vytvorenie podmienok pre aplikáciu sociálnych inovácií a podnikanie znevýhodnených skupín.

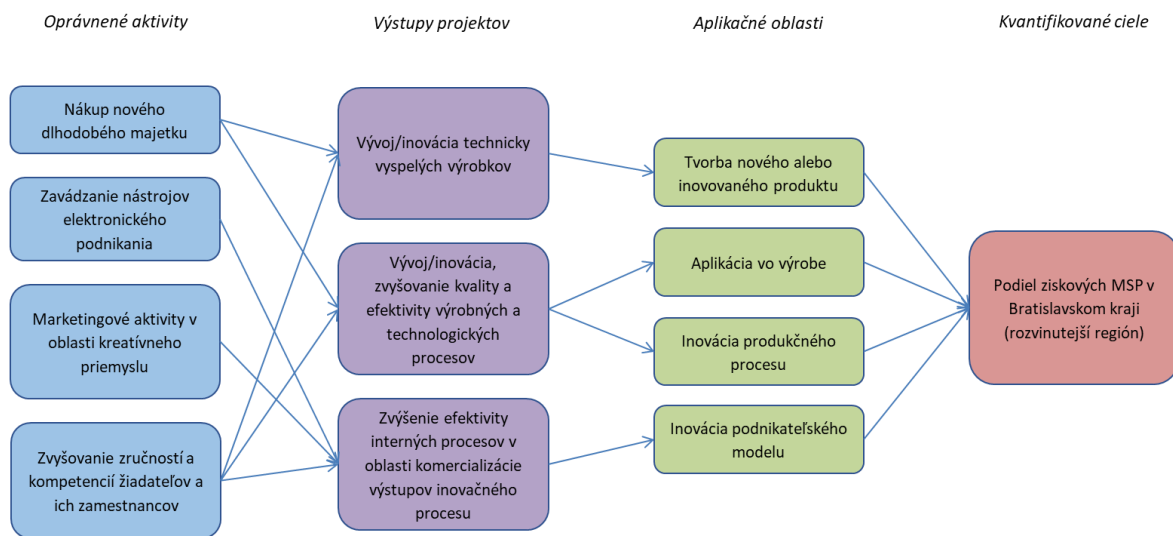
Vzhľadom na vysokú heterogénnosť výziev v ŠC 12.1 bolo **hodnotenie tohoto ŠC realizované na úrovni jednotlivých výziev** a nie na úrovni ŠC ako celku. V rámci ŠC 12.1 boli vyhlásené 2 dopytové výzvy na predkladanie ŽoNFP:

1. OPVai-MH/DP/2017/4.1.1-07: Výzva zameraná na podporu MSP v oblasti kreatívneho priemyslu v Bratislavskom kraji, pričom predmetom projektu v rámci uvedenej hlavnej aktivity musel byť nákup nového dlhodobého majetku, ktorý bude využívaný pri tvorbe nového alebo inovovaného produktu žiadateľa, resp. pri inovácii produkčného procesu.
2. OPVai-MH/DP/2018/4.1.1-19: Výzva zameraná na podporu zapájania MSP v Bratislavskom kraji do programov EÚ, zameraná na podporu zapojenia MSP do fázy 2 SME Instrument, a to prostredníctvom podpory činností súvisiacich s vypracovaním štúdie uskutočniteľnosti.

Posúdenie intervenčnej logiky pre výzvu OPVai-MH/DP/2017/4.1.1-07

Hlavný kvantifikovaný cieľ „Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji (rozvinutejší región)“ bol podporený prostredníctvom výzvy, ktorej oprávnené aktivity smerovali do podpory nákupu dlhodobého majetku, zavádzania nástrojov elektronického podnikania, marketingových aktivít oblasti kreatívneho priemyslu a zvyšovaním zručností a kompetencií žiadateľov a ich zamestnancov.

Schéma 6: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre výzvu OPVal-MH/DP/2017/4.1.1-07

Intervenčná logika pre časť ŠC, reprezentovaného výzvou OPVal-MH/DP/2017/4.1.1-07 pre oblast kreatívneho priemyslu sa prostredníctvom povinnej aktivity (nákup nového dlhodobého majetku, ktorý bude využívaný pri tvorbe nového alebo inovovaného produktu žiadateľa, resp. pri inovácii produkčného procesu) smeruje k očakávaným výstupom v oblasti najmä produktovej inovácie, doplnenej o procesnú, organizačnú a obchodnú inováciu, ktorá by mala zabezpečiť zvýšenie konkurenčnej pozície podporených spoločností, ktorá smeruje k vyššej ziskovosti. Vzhľadom na veľmi obmedzenú vzorku podporených projektov (24 zazmluvnených, z toho 14 ukončených do 31.12.2020) nie je možné predpokladať signifikantnejší dopad na hodnotu špecifického ukazovateľa výsledku (Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji). **Intervenčnú logiku považujeme za čiastočne opodstatnenú** v zmysle navrhnutých oprávnených aktivít, výstupov projektu a aplikačné oblasti, no špecifický ukazovateľ výsledku má vo vzťahu k realizovaným podporným aktivitám obmedzenú vypovedaciu hodnotu.

Poskytnutá podpora sa okrem pomerového ukazovateľa „Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji (rozvinutejší región)“ mohla prejavíť aj vo zvýšení konkurencieschopnosti podporených spoločností na domácich a zahraničných trhoch, náraste obratu, ziskovosti, zamestnanosti posúdených na základe ekonomických ukazovateľov (napr. z účtovných závierok podporených subjektov). Vzhľadom na krátky odstup od ukončenia projektov ekonomické hodnotenie prínosov môže prinášať skreslené informácie, nakoľko výskumno-inovačný proces je dlhodobého charakteru a úspory nákladov alebo zvýšenie tržieb sa pri nových produktoch alebo inováciách výrobných procesov prejaví až s časovým odstupom. Zároveň pandémia COVID-19, ktorá vo všeobecnosti priniesla utlmenie ekonomiky, prerušenie dodávateľsko-odberateľských vzťahov a výkonnosti na úrovni podnikateľských subjektov, môže ovplyvniť kvantifikáciu ekonomických prínosov vyjadrených v účtovných závierkach.

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že podporu prostredníctvom nenávratných (grantových) opatrení a oprávnených aktivít v ŠC 12.1, nie je v aktuálnej situácii možné plne priradiť ku kvantifikovanému cieľu „Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji (rozvinutejší región)“.

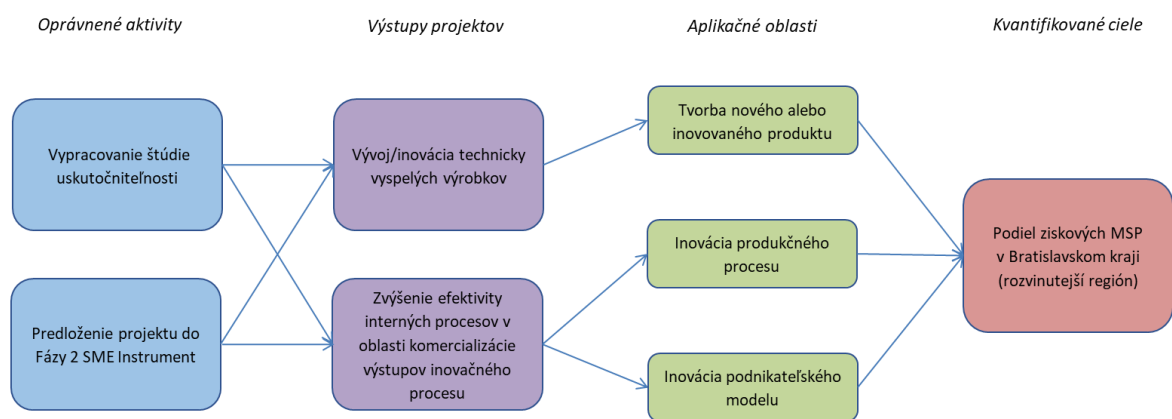
Je možné predpokladať intenzívnejší a priamejší vplyv poskytnutých FN (návratných úverov, záruk a investičných nástrojov) ku kvantifikovanému cieľu „Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji (rozvinutejší región)“, ktorý sa môže prejavíť (najmä pri podpore prostredníctvom kapitálových investícií) až s väčším časovým odstupom.

Posúdenie intervenčnej logiky pre výzvu OPVaI-MH/DP/2018/4.1.1-19

Hlavný kvantifikovaný cieľ „Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji (rozvinutejší región)“ bol podporený prostredníctvom výzvy, ktorej oprávnené aktivity smerovali do podpory vypracovania štúdie uskutočniteľnosti a predloženie projektu do fázy 2 SME Instrument.

Poskytnutá podpora sa okrem pomerového ukazovateľa „Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji (rozvinutejší región)“ mohla prejavíť aj vo zvýšení konkurencieschopnosti podporených spoločností na domácich a zahraničných trhoch, náraste obratu, ziskovosti, zamestnanosti posúdených na základe ekonomických ukazovateľov (napr. z účtovných závierok podporených subjektov).

Schéma 7: Grafické znázornenie intervenčnej logiky pre výzvu OPVaI-MH/DP/2018/4.1.1-19

Intervenčná logika sleduje transformáciu podpory oprávnených aktivít (vypracovania štúdie realizovateľnosti a následného predloženia návrhu projektu do fázy 2 schémy SME Instrument), zameraných na koncepty a (podnikateľské) plány budúcich produktových, procesných a obchodno-organizačných inovácií k potenciálu pre vytvorenie ziskových podnikov. **Intervenčnú logiku považujeme za čiastočne opodstatnenú** v zmysle navrhnutých oprávnených aktivít, výstupov projektu a aplikačné oblasti, no špecifický ukazovateľ výsledku má vo vzťahu k realizovaným podporným aktivitám obmedzenú vypovedaciu hodnotu vzhľadom na fakt, že potenciálne úspešné firmy, ktoré získajú financovanie prostredníctvom schémy SME Instrument, potrebujú spravidla prekonať viacero následných krokov po získaní financovania, ktoré by ich hospodárske výsledky preklopili do ziskovej oblasti. Ide najmä o úspešné validácie vyvíjaných produktov/služieb, vývoj škálovateľného produktu/služby, získanie prvých platiacich zákazníkov, realizácia následnej investície pre komercializáciu, pričom tieto kroky odsúvajú možnú ziskovosť (break-even point/hranicu rentability) o 3-5 rokov od získania finančnej podpory. Zároveň podpora vo výzve OPVaI-MH/DP/2018/4.1.1-19 nezaručuje získanie financovania v schéme SME Instrument, pri ktorej pravdepodobnosť úspešnosti ku koncu roku 2020 dosahovala menej ako 1 %.

Štúdia realizovateľnosti a predloženie projektu do schémy SME Instrument predstavuje základ pre potenciálny úspech predmetnej spoločnosti pri komercializácii inovatívnych produktov a služieb

na európskych/globálnych trhoch, no nie je možné na základe jej implementácie očakávať priamy dopad na hospodársku situáciu spoločnosti.

Vzhľadom na rozsah podpory a proces schvaľovania realizácie projektov SME Instrument navrhujeme hodnotenie krátkodobých dopadov schémy vo forme príspevku podpory ŠC k výsledku hodnotenia projektu predloženého uchádzačom do programu SME Instrument.

Špecifická analýza „Analýza podpory slovenských MSP pri prístupe k financovaniu prostredníctvom európskych schém EIC Accelerator Pilot a SME Instrument (2018 - 2020)“, ktorá je prílohou tohto dokumentu, vo svojich záveroch konštatuje:

Vzhľadom na nízku úspešnosť slovenských firiem v rámci schémy EIC Accelerator boli vytvorené a realizované 2 podporné schémy prostredníctvom OP Val, implementované prostredníctvom:

- dopytovo-orientovaných projektov ŠC 11.3 a 12.1 ako náhrada za ukončenú fázu 1 (EK ukončila túto podporu v septembri 2019), ktoré poskytli po prvýkrát možnosť paušálnej úhrady nákladov firmy na prípravu odbornej štúdie realizovateľnosti a projektu do fázy 2 pilotnej schémy EIC Accelerator
- dlhodobého odborného poradenstva z národného projektu NPC a NP Internacionalizácia v implementácii SBA, ktoré poskytli mentoring a odbornú expertízu pre prípravu návrhu do niektorej z otvorených fáz EIC Accelerator.

Vyššie uvedené schémy podporili 93 slovenských firiem, pričom 14 firiem využilo oba typy podpory (paralelne alebo následne). Do 31.12.2020 bolo ukončených 74 podpôr, ktoré implementovalo 70 firiem, vedúcich k podaniu 74 návrhov projektov do pilotnej schémy EIC Accelerator (35 projektov do fázy 1 a 39 projektov do fázy 2). Úspešnosť návrhov projektov, ktoré získali podporu z OP Val, bola v oboch schémach signifikantne vyššia ako priemerné miery úspešnosti predložených slovenských návrhov.

V priamych a následných (opakovaných) podaniach podporených v rámci OP Val získali slovenské firmy:

- financovanie 4 projektov fázy 1 (následne získané financovanie vo výške 0,40 mil. €),
- 1 financovanie projektu fázy 2 (následne získané financovanie vo výške 2,50 mil. €),
- 10 firiem získalo známku excelentnosti za kvalitu (Seal of Excellence), 2 pre fázu 1 a 8 pre fázu 2 (následne získané financovanie vo výške 18,18 mil. €).

Podporné schémy OP Val významne prispeli k zvýšeniu kvalite predkladaných návrhov projektov a úspechu slovenských firiem v schéme EIC Accelerator. Vo finančnom vyjadrení predstavuje výsledok podpory financovanie podporených firiem vo výške 21,08 mil. € priamo zo schémy EIC Accelerator alebo naviazanej schémy Seal of Excellence.

Plnenie cieľov

V rámci ŠC 12.1 boli vyhlásené a do 31.12.2020 uzavreté 2 otvorené dopytové výzvy na predkladanie ŽoNFP v celkovej alokácii 5,05 mil. € zo zdrojov EÚ. Celkový počet predložených žiadostí do ŠC 12.1 bol 82. Počet schválených projektov do 31.12.2020 bol 40 s celkovým objemom finančných zdrojov

vo výške 3,72 mil. € (úspešnosť 48,78 % na úrovni počtu žiadostí). K termínu 31.12.2020 bolo ukončených 14 projektov z výzvy OPVaI-MH/DP/2017/4.1.1-07 (58,33 %) a 6 projektov z výzvy OPVaI-MH/DP/2018/4.1.1-19 (37,5 %). Z FN (úvery a investície) bolo podporených 10 spoločností v objeme 2,60 mil. €.

Ako špecifický ukazovateľ výsledku pre ŠC 12.1 bol navrhnutý R0130 „Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji (rozvinutejší región)“, ktorý vyjadruje medziročný rozdiel v ziskovosti malých a stredných podnikateľov, t. j. koľko centov zisku pripadá podnikateľovi z jedného eura produkcie ocenenej v bežných cenách.

Tabuľka 48: Východisková a cieľová hodnota ukazovateľa R0130

Ukazovateľ – R0130	Východ. hodnota (2013)	Cieľová hodnota (2023)	Dosiahnutá hodnota (2020) ¹⁸	Zdroj údajov
Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji (rozvinutejší región)	51,80 %	57,00 %	63,20 %	Register účtovných závierok

Zdroj: OPII

Definícia/metóda výpočtu: $\text{Podiel ziskových MSP} = (\text{počet MSP s kladným výsledkom hospodárenia v BA}) / (\text{celkový počet MSP s dostupnými finančnými výkazmi v BA}) * 100$.

Východisková hodnota ukazovateľa v roku 2013 bola 51,80 %. OP stanovil cieľovú hodnotu v roku 2023 na 57 %. Už v roku 2020 ju na základe analýzy SBA prekonal a dosiahol hodnotu 63,20 %. Napriek pandémie COVID-19 a jej dopadu na utlmenie ekonomiky, je trend vývoja podielu ziskových MSP v BSK pozitívny.

Príspevok intervencií ŠC 12.1 k dosiahnutej hodnote ukazovateľa je vzhľadom na počet podporených a ukončených projektov v sledovanom období (k 31.12.2020) veľmi marginálny. Pre spoločnosti, ktoré boli podporené v rámci výzvy OPVaI-MH/DP/2017/4.1.1-07 a mali ukončené projekty, predstavuje na základe účtovných závierok za rok 2020 podiel ziskových firiem 78,57 %.

Výzva OPVaI-MH/DP/2018/4.1.1-19 vzhľadom na svoje špecifické zameranie v krátkodobom horizonte priamo neprispieva k zvýšeniu ziskovosti podporených firiem.

Prínosy podpory

ŠC 12.1 podporil v rámci 2 dopytovo-orientovaných výziev 40 projektov sumou 3,72 mil. €. V rámci týchto výziev do 31.12.2020 bolo ukončených 20 projektov (50 %).

V rámci FN bolo podporených 10 podnikov finančnými prostriedkami vo výške 2,6 mil. € (4 podporené formou úverov celkovou sumou 454,97 tis. € a 6 podporených prostredníctvom

¹⁸ Zdroj: SBA „Analýza ukazovateľov finančnej výkonnosti malých a stredných podnikov v roku 2020“, 2022 <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/04/Final-Analyza-ukazovate%C4%BEov-finan%C4%8Dnej-v%C3%BDkonnosti-MSP-2020.pdf>, str. 63

kapitálovej, resp. kvázi kapitálovej investície celkovo vo výške 2,14 mil. €), obe formy vrátane koinvestorov pri priamych investíciách a spolukrytí úverov zo strany banky.

V tejto časti sú analyzované finančné nástroje NDF II. poskytnuté prostredníctvom: PRSL (Portfóliový úver zdieľaného rizika) a Seed a Start-up kapitálové investovanie do MSP - Fond rizikového kapitálu pre MSP v BSK vo fáze Early stage – Seed and Start-up. V rámci ŠC 12.1 boli poskytnuté aj podpory v rámci SIH Antikorona záruka 1 - Záručný program pre rozvoj MSP v BSK - SIH Antikorona záruka 1, SIH Antikorona záruka 2A - Záručný program pre rozvoj MSP v BSK – SIH Antikorona záruka 2A, SIH Antikorona kapitál - Záručný program pre rozvoj MSP v BSK - SIH Antikorona kapitál, ktoré sú predmetom hodnotiacej otázky 7.

K napĺňaniu cieľov ŠC 12.1 prispeli aj národné projekty:

- **Podpora rozvoja kreatívneho priemyslu na Slovensku** v realizácii SIEA, ktorého cieľom je vytvoriť podmienky pre posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP tvorbou nových inovatívnych riešení fungovania podnikateľských subjektov pôsobiacich v kreatívnom priemysle a stimulovanie inovačného procesu prostredníctvom vzájomnej spolupráce MSP s aktérmi kreatívneho priemyslu za účelom zlepšenia ich inovačnej výkonnosti a konkurencieschopnosti. Aktivity projektu sú zamerané na podporu tvorby nových obchodných modelov a sieťovania podnikov KP a aktivity zamerané na stimuláciu inovačného procesu s využitím výstupov KP, kde kľúčovou aktivitou je poskytovanie kreatívnych voucherov. Cieľovou skupinou pre podaktivity týkajúce sa podpory tvorby nových obchodných modelov a sieťovania sú MSP - subjekty v určených odvetviach kreatívneho priemyslu a MSP - všeobecne.
- **Národný projekt NPC II - BA kraj** v realizácii SBA, ktorého cieľom je etablovanie inštitúcie poskytujúcej komplexnú, systematickú podporu a odborné poradenstvo pre malých a stredných podnikateľov, ako aj pre záujemcov o podnikanie (vrátane znevýhodnených sociálnych skupín ako napríklad ženy, seniori/generácia 50+, sociálne a zdravotne handicapovaní a pod.), s pôsobnosťou na území BSK. V rámci tohto projektu bola poskytovaná synergická podpora pre firmy, ktoré mali záujem o prípravu projektov do komunitárnych programov, vrátane schémy SME Instrument v programe Horizont 2020. Výsledky tejto podpory a synergie s výzvou OPVal-MH/DP/2018/4.1.1-19 sú predmetom osobitej analýzy.

Prínosy podpory dosiahnuté v rámci NP NPC II – BA kraj a NP Podpora rozvoja kreatívneho priemyslu na Slovensku nie sú predmetom tohto hodnotenia.

Výzvy/vyzvania boli orientované na cieľové územie rozvinutejšej región s miestom realizácie projektu v BSK.

Najvyšší podiel EÚ zdrojov v zazmluvnených dopytovo-orientovaných projektoch bol v sektoroch počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby, čo odzrkadľuje charakter výzvy OPVal-MH/DP/2017/4.1.1-07, ktorá mala tematické prioritné zameranie na oblasti kreatívneho priemyslu.

Prijímatelia grantovej podpory boli najmä mikropodniky (vyše 50 % pri oboch výzvach) a malé podniky. Z hľadiska veku najviac prostriedkov získali podniky prevažne staršie ako 5 rokov. Najvyšší podiel EÚ zdrojov v zazmluvnených projektoch získali podniky patriace do znalostne intenzívne služby s vysokou technológiou. Špecifické výsledky pre obe podporené výzvy sa nachádzajú v tabuľke nižšie.

Hodnotenie štruktúry podnikateľských subjektov podporených **v rámci FN** bolo uskutočnené na obmedzenom súbore 10 produktov poskytnutých KP (4 podporené formou úverov, 6 podporených prostredníctvom investícií). Najvyšší podiel objemu poskytnutých úverov a investícií ŠC 12.1 bol v sektoroch počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby (67,31 %). Medzi podporenými firmami boli najmä malé podniky (57,5 %) a mikropodniky (37,31 %). Z hľadiska veku firiem získali najviac prostriedkov podniky vo veku 3– 5 rokov (62,21 %) a mladšie ako 2 roky (17,31 %). Viac ako 72 % firiem reprezentovalo segment znalostne intenzívne služby s vysokou technológiou.

Zaujímavé je **porovnanie podporených firiem v dopytových projektoch a FN**. Tabuľka nižšie sumarizuje charakteristiky firiem na základe najvyššieho zastúpenia kritérií v predmetnej forme podpory pre obe dopytové výzvy a FN ŠC 12.1. Veľkosť podporených podnikov z oboch dopytových výziev smerovala vo väčšej miere do mikro podnikov starších ako 5 rokov, kým FN viac smerovali do malých podnikov s vekom do 5 rokov. Vo všetkých formách podpory bolo najviac podporených firiem zo sektora počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby. Z pohľadu technologickej náročnosti, všetky typy podpory boli využívané najmä firmami, ktoré poskytujú znalostne intenzívne služby s vysokou technológiou.

Tabuľka 49: Porovnanie podporených subjektov podľa typu poskytnutého príspevku

Kritérium	Dopytovo-orientované projekty výzvy OPVal-MH/DP/2017/4.1.1-07	Dopytovo-orientované projekty výzvy OPVal-MH/DP/2018/4.1.1-19	Finančné nástroje
Sektory	počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby (77,48 %) a reklama a prieskum trhu (17,68 %)	počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby (18,75 %) a 3 NACE kódy so zastúpením po 2 firmách: výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov, výroba elektrických zariadení a vedecký výskum a vývoj (každý po 12,5 %)	počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby (67,31 %)
Veľkosť	mikro podniky (54,13 %) a malé podniky (14,78 %)	mikro podniky (68,75 %) a malé podniky (18,75 %)	malé podniky (57,50 %) a mikro podniky (37,31 %)
Vek podniku	podniky staršie ako 10 rokov (40,48 %) a podniky vo veku 3 – 5 rokov (37,38 %)	podniky vo veku 6 – 9 rokov (43,75 %) a podniky staršie ako 10 rokov (37,5 %)	podniky vo veku 3 – 5 rokov (62,21 %) a podniky mladšie ako 2 roky (17,31 %)
Technologická náročnosť	znalostne intenzívne služby s vysokou technológiou (77,48 %) a znalostne intenzívne trhové služby	znalostne intenzívne služby s vysokou technológiou (31,25 %), znalostne intenzívne trhové služby	znalostne intenzívne služby s vysokou technológiou (72,89 %)

	(22,52 %)	a stredne vysoké technológie (obe po 18,75 %)	
Priemerná výška poskytnutých prostriedkov na podnik	121,56 tis. €	50 tis. €	259,99 tis. € ¹⁹

Zdroj: RÚZ, údaje z ITMS2014+ poskytnuté MH SR, vlastné spracovanie

Podniky, ktoré mali do konca roku 2020 ukončené zazmluvnené **dopytovo-orientované projekty z výzvy OPVal-MH/DP/2017/4.1.1-07**, vykazovali vyššie absolútne ekonomické ukazovatele (výnosy z hospodárskej činnosti, pridaná hodnota, ON), ako aj medziročné miery rastu ako priemerné hodnoty dosiahnuté všetkými zazmluvnenými podnikmi. V období 2018 – 2020 zaznamenali podporené podniky z tejto výzvy rast vo všetkých ekonomických ukazovateľoch, s výnimkou priemernej hodnoty aktív, kde pretrvávala stagnácia a výrazný prepád v produktivite.

Podniky, ktoré mali do konca roku 2020 ukončené zazmluvnené **dopytovo-orientované projekty z výzvy OPVal-MH/DP/2018/4.1.1-19**, vykazovali významne nižšie absolútne ekonomické ukazovatele (výnosy z hospodárskej činnosti, pridaná hodnota, ON) ako priemerné hodnoty dosiahnuté všetkými zazmluvnenými podnikmi. Z charakteru pomoci v tejto výzve nie je možné očakávať priamy ekonomický dopad, ktorý bude vyjadrený v predmetných ukazovateľoch. Prínosom výsledkov tejto výzvy je zvýšená kvalita predloženého návrhu do európskeho programu EIC a potenciál pre získanie signifikantných verejných prostriedkov pre škálovanie a rast firmy v budúcnosti.

Vzhľadom na charakteristiku firiem, ktoré získali **úverové financovanie** (existencia výnosov pre splácanie úveru a istiny), mali tieto firmy výrazne vyššie priemerné ekonomické ukazovatele ako firmy, ktoré boli financované z dopytových výziev, resp. prostredníctvom investícií. Napriek vyšším absolútnym hodnotám ukazovateľov, zaznamenali ich zhoršenie v období 2018 – 2020 (výnosy z hospodárskej činnosti, pridaná hodnota, ON).

Firmy, ktoré boli financované **prostredníctvom investícií**, majú vzhľadom na svoj vekový a veľkostný profil, ako aj pozíciou na vývojovom cykle firmy (pre-seed alebo seed start-up), osobitné priemerné výsledky ekonomických ukazovateľov. Vo všeobecnosti sú nižšie ako u firiem, ktoré boli financované z dopytových výziev, resp. prostredníctvom úverov, no majú najvýznamnejší medziročný vývoj. Skutočný ekonomický dopad investícií je nevyhnutné posudzovať až s väčším časovým odstupom, no už aj výsledky za roky 2018 – 2020 vykazujú pozitívny trend.

¹⁹ Poskytnuté úvery boli vo výške 20 – 200 tis. €, pričom priemerná výška úveru bola 113,74 tis. €. Investície sa pohybovali medzi 70 tis. do 1,22 mil. €, pričom priemerná výška investície bola 357,5 tis. €.

U väčšiny ekonomických ukazovateľov je možné pozorovať spomalenie rastu alebo pokles medzi rokmi 2019 a 2020, ktorý môže byť spojený s celkovým utlmením ekonomiky a zhoršením podmienok pre podnikanie z dôvodu pandémie COVID-19.

Vnímanie prínosov podpory zo strany prijímateľov

Vzhľadom na nízky počet kompletných odpovedí respondentov (5) v tomto ŠC sa vyhodnotenie dotazníkového prieskumu nerealizovalo.

7.2.3 Zhrnutie

HO4: Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 12.1 prioritnej osi 12 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

ŠC je zameraný na podporu kapacity MSP pre rast na regionálnych, celoštátnych a medzinárodných trhoch a zapojenia sa do procesov inovácií. Formou grantov podporil 40 projektov celkovou sumou 3,72 mil. € v dvoch rôznych výzvach.

Výzva OPVal-MH/DP/2017/4.1.1-07 bola zameraná na podporu MSP v oblasti kreatívneho priemyslu v Bratislavskom kraji, pričom predmetom projektu v rámci uvedenej hlavnej aktivity musel byť nákup nového dlhodobého majetku, ktorý bude využívaný pri tvorbe nového alebo inovovaného produktu žiadateľa, resp. pri inovácii produkčného procesu. Táto výzva podporila 24 projektov v celkovej výške NFP 2,92 mil. €, pričom 14 projektov bolo ukončených do 31.12.2020.

Výzva OPVal-MH/DP/2018/4.1.1-19 bola zameraná na podporu zapájania MSP v Bratislavskom kraji do programov EÚ, zameraná na podporu zapojenia MSP do fázy 2 SME Instrument, a to prostredníctvom podpory činností súvisiacich s vypracovaním štúdie uskutočniteľnosti. Táto výzva podporila 16 projektov v celkovej výške NFP 800 tis. €, pričom 6 projektov bolo ukončených do 31.12.2020. Táto výzva bola vôbec prvou výzvou v rámci OP Val (spolu so zrkadlovou výzvou OPVal-MH/DP/2018/3.2.1-18 určenou pre menej rozvinuté regióny), ktorá financovala projekty formou zjednodušeného vykazovania výdavkov vo forme paušálnej sumy.

ŠC 12.1 je určený pre rozvinutejší región (BSK). Aj vďaka zameraniu väčšej z dvojice výziev na kreatívny priemysel, najvyšší podiel EÚ zdrojov v zazmluvnených projektoch bol v sektoroch počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby. Najvýznamnejšou skupinou podporených firiem boli mikro podniky (viac ako 50 % pri oboch výzvach) a malé podniky. Najviac zastúpenou vekovou skupinou boli firmy nad 5 rokov a patriace do znalostne intenzívne služby s vysokou technológiou.

Relatívne malá vzorka firiem (10 spoločností) podporených návratnými FN (úvery a investície) mala najviac firiem z oblasti počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby, v skupine malé podniky a mikropodniky, vo veku 3 – 5 rokov a reprezentujúce znalostne intenzívne služby s vysokou technológiou.

Z výzvy na dopytovo-orientované projekty podporujúce kreatívny priemysel (OPVal-MH/DP/2017/4.1.1-07) vykazovali projekty ukončené do 31.12.2020 vyššie absolútne ekonomické ukazovatele (výnosy z hospodárskej činnosti, pridaná hodnota, ON), ako aj medziročný

miery rastu ako priemerné hodnoty dosiahnuté všetkými zazmluvnenými podnikmi a zároveň v rokoch 2018– 2020 zaznamenali rast všetkých ekonomických ukazovateľov, s výnimkou priemernej hodnoty aktív, kde pretrvávala stagnácia a výrazný prepád v produktivite.

Výzvu na financovanie štúdií realizovateľnosti pre európsku schému SME Instrument (OPVaI-MH/DP/2018/4.1.1-19) nie je vhodné hodnotiť na základe štandardných postupov (ekonomických ukazovateľov s malým časovým odstupom), nakoľko jej dopad sa môže prejavíť až formou získaného projektu SME Instrument (teraz EIC Accelerator), ktorý v prípade úspechu financovania priamo zo zdrojov Európskej komisie alebo prostredníctvom národných schém naviazaných na Seal of Excellence môže vytvoriť podmienky pre významný rast podporenej firmy v budúcnosti.

Prostredníctvom investícií boli financované najmä pre-seed alebo seed startupy. Tieto vzhľadom na ich životný cyklus majú priemerné výsledky ekonomických ukazovateľov v absolútnom i pomerovom vyjadrení. Úspešnosť investičného prípadu je možné prostredníctvom návratnosti investície merať až s dlhodobým časovým odstupom pri analýze celého investičného portfólia. Firmy podporené úvermi v rámci ŠC 12.1 mali výrazne vyššie priemerné ekonomické ukazovatele ako firmy, ktoré boli financované z dopytových projektov, resp. prostredníctvom investícií, hoci v období 2018 – 2020 nastalo zhoršenie ekonomických ukazovateľov.

Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 12.1 k plneniu cieľov daného ŠC?

Kvantifikácia čistých efektov a intervencií podpory v rámci ŠC 12.1 nebola realizovaná formou kontrafaktuálneho hodnotenia z dôvodu nedostatočnej veľkosti vzorky podporených (ukončených projektov) ani vyhodnotením dotazníkov z dôvodu obmedzenej vypovedacej hodnoty nízkeho počtu vyplnených dotazníkov.

Z hľadiska merateľných ukazovateľov a výsledkov hodnotenia ekonomických ukazovateľov je možné konštatovať, že špecifický cieľ 12.1 dosiahol v rámci podpory očakávaných výsledkov a cieľov nasledujúce príspevky:

- zvýšenie miery prežitia nových podnikov v BSK (podiel počtu podnikov s dobou prežitia viac ako tri roky na celkovom počte nových podnikov): nie je možné posúdiť vzhľadom na rôznorodosť vekových kategórií podporených spoločností (podniky mladšie ako 2 roky neboli výzvy OPVaI-MH/DP/2017/4.1.1-07 financované, viac ako 80 % firiem podporených vo výzve OPVaI-MH/DP/2018/4.1.1-19 malo vek vyšší ako 5 rokov)
- nárast vzniku a rozvoja inovatívnych, technologických firiem vrátane start-up a spin-off a kreatívnych podnikov v BSK: vytvorenie 2 start-up/spin-off podnikov (1 v ukončených projektoch a 1 v bežiacich po 31.12.2020)
- zlepšenie prístupu k financiám a rizikovému kapitálu pre začínajúce a existujúce MSP: poskytnuté finančné prostriedky prostredníctvom FN pre 10 spoločností (6 kapitálových investícií a 4 PRSL produkty)
- zvýšenie podielu ziskových podnikov v BSK: nie je možné posúdiť vzhľadom na nízku vypovednú hodnotu malej početnosti hodnotenej vzorky
- zvýšenie počtu MSP v BSK, ktoré realizujú inovačné aktivity: 40 projektov podporených v inováciách produktu, procesu alebo obchodu, prípadne realizácii štúdií realizovateľnosti

pre získanie prostriedkov na financovanie globálnej expanzie na báze inovatívneho produktu/služby (prostredníctvom SME Instrument)

- nárast počtu konkurencieschopných podnikov: poskytnuté intervencie vytvárajú predpoklad k zvýšeniu konkurencieschopnosti podporených 40 podnikov v zmysle obstarávania hmotného majetku alebo realizáciu overenia technologickej a obchodnej realizovateľnosti pre vývoj inovatívnych produktov
- vytvorenie podmienok pre aplikáciu sociálnych inovácií a podnikanie znevýhodnených skupín: 10,5 FTE novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín.

Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 12.1 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

Hlavný špecifický ukazovateľ výsledku pre ŠC 12.1 je „Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji (rozvinutejší región)“, ktorý vyjadruje medziročný rozdiel v ziskovosti malých a stredných podnikateľov, t. j. koľko centov zisku pripadá podnikateľovi z jedného eura produkcie ocenenej v bežných cenách. Hodnota v roku 2013 bola 51,80 % a cieľová hodnota OP v roku 2023 bola 57 %. Hodnota ukazovateľa v roku 2020 prekonal cieľ a dosiahla hodnotu 63,20 %. Trend vývoja podielu ziskových MSP v Bratislavskom kraji je pozitívny.

V rámci dopytovo-orientovaných projektov rozvoja inovácií v kreatívnom priemysle bolo 14 ukončených projektov, 9 firiem predstavilo 15 produktov, ktoré sú pre firmu nové a inovovali 13 procesov. Schéma na podporu štúdií realizovateľnosti pri ukončených projektoch vyústila v predloženie 6 návrhov projektu SME Instrument/EIC Accelerator na základe vypracovanej štúdie a v jednom prípade bol založený novovzniknutý start-up/spin-off podnik.

Vzhľadom na fakt, že 50 % dopytových projektov ŠC 12.1 (20 projektov) ešte nebolo k 31.12.2020 ukončených, plánované cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov na úrovni projektov (schválených a realizovaných) predpokladajú nárast výstupov pre výzvu OPVal-MH/DP/2017/4.1.1-07 v rozsahu 10 inovovaných produktov a 10 inovovaných služieb a pre výzvu OPVal-MH/DP/2018/4.1.1-19 nárast o 10 MSP zapojených do programov EÚ a vytvorenie 1 start-up a spin-off podniku. Niektoré formy podpory výskumu a inovácií (napr. rozvoj trhu rizikového financovania v SR, stimulovať záujem začínajúcich podnikov o túto formu financovania, siete združujúce neformálnych investorov), ktoré boli pripravené v analytickej a plánovacej fáze OP a ŠC, sa nezrealizovali, čo vytvára medzeru v dostupnosti finančných prostriedkov najmä pre ranné technologické startupy.

Celosvetová pandemická situácia spojená s COVID-19 spôsobila okrem iného aj výrazné spomalenie ekonomiky, pretrhanie dodávateľsko-odberateľských reťazcov, významné zmeny správania spotrebiteľov ako aj prístup k pracovnej sile. Preto ekonomickú výkonnosť na základe analyzovaných údajov nie je možné priamo spojiť s poskytnutou podporou, nakoľko tieto mohli byť ovplyvnené aj aktuálnou situáciou, čo potvrdili okrem dostupných štatistík dopady pandémie aj pološtruktúrované rozhovory s príjemcami podpory vo vybraných ŠC. V priemernej vzorke firiem s ukončenými dopytovými projektmi alebo financované prostredníctvom návratných FN nastalo spomalenie rastu alebo pokles medzi rokmi 2019 a 2020.

8 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu pre ŠC 9.5

Dotazníkového prieskumu v rámci ŠC 9.5 sa zúčastnilo 146 prijímateľov. Vzhľadom na 467 odoslaných predstavuje návratnosť dotazníkového prieskumu 31 %.

Medzi prijímateľmi, ktorí vyplnili dotazník, prevládali malé podniky (47 %) a stredné podniky (32 %). Z hľadiska odvetvovej štruktúry prevládala priemyselná výroba (71 %), stavebníctvo (10 %) a ostatné činnosti (10 %). Až 88 % respondentov uviedlo, že ich firma pôsobí na trhu 13 a viac rokov. Geograficky pokrývali realizované projekty rovnomerne všetky kraje SR, s výnimkou BSK.

Respondenti v rámci dotazníkového prieskumu odpovedali na skupinu otázok týkajúcich sa vývoja situácie v odvetví, ktorého sa ich podporený projekt týka. Porovnanie situácie v roku 2021 so stavom odvetvia v roku 2018 ukázalo, že vzrástol dopyt po danom type výrobkov, resp. služieb (68 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), zvýšila sa technologická náročnosť produkcie (81 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), narástla konkurencia (67 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), mierne vzrástli problémy súvisiace s hľadaním kvalifikovaných zamestnancov (51 % súhlasí, alebo skôr súhlasí) a prejavili sa negatívne dopady pandémie COVID-19 (68 % súhlasí, alebo skôr súhlasí).

Druhá skupina otázok bola zameraná na medziročné porovnanie (rok 2021 v porovnaní s rokom 2018) situácie vo firmách, ktoré boli prijímateľmi projektov v rámci ŠC 9.5. Odpovede respondentov priniesli nasledovné zistenia:

Tabuľka 50: Porovnanie vybraných ukazovateľov medzi rokmi 2018 a 2021 – ŠC 9.5

	Viac ako v roku 2018	Približne rovnako ako v roku 2018	Menej ako v roku 2018
Celkové tržby v roku 2021	56 %	23 %	21 %
Tržby z exportu v roku 2021	43 %	37 %	20 %
Počet zamestnancov v roku 2021	33 %	47 %	20 %
Vlastný výskum a vývoj v roku 2021 ²⁰	21 %	24 %	10 %
Investície do inovácií v roku 2021	47 %	27 %	26 %
Celková konkurencieschopnosť v roku 2021	65 %	29 %	6 %

Zdroj: dotazníkový prieskum

²⁰ 45 % respondentov uviedlo, že ich firma nerealizuje vlastný výskum a vývoj.

Tretia skupina otázok mapovala subjektívne vnímanie respondentov, aký vplyv mal realizovaný projekt na rozvoj ich firmy:

Tabuľka 51: Vplyv realizácie projektu na rozvoj firmy – ŠC 9.5

	Súhlasné stanovisko	Nesúhlasné stanovisko	Nevie/nedokáže posúdiť
Projekt prispel k realizácii výskumu a vývoja ²¹ .	50 %	4 %	1 %
Projekt prispel k zavádzaniu inovácií.	94 %	3 %	3 %
Projekt prispel k rozšíreniu portfólia výrobkov/služieb.	90 %	8 %	2 %
Projekt prispel k zvýšeniu kvality výrobkov/služieb.	95 %	2 %	3 %
Projekt mal pozitívny vplyv na celkové tržby v roku 2021.	81 %	12 %	6 %
Projekt mal pozitívny vplyv na export výrobkov/služieb v roku 2021.	67 %	17 %	16 %
Projekt mal pozitívny vplyv na ziskovosť v roku 2021.	78 %	13 %	9 %
Projekt mal pozitívny vplyv na bonitu firmy v roku 2021.	68 %	13 %	19 %
Projekt mal pozitívny vplyv na produktivitu firmy.	90 %	6 %	4 %
Projekt mal pozitívny vplyv na zamestnanosť vo firme v roku 2021.	74 %	19 %	7 %
Projekt mal pozitívny vplyv na celkovú konkurencieschopnosť firmy v roku 2021.	90 %	6 %	4 %

Zdroj: dotazníkový prieskum

Ako ďalšie dlhodobé vplyvy, ktoré mala realizácia projektu OPII na fungovanie ich firmy, uviedli respondenti zníženie chybovosti v dôsledku ľudského faktora, lepšie vzťahy s dodávateľmi a odberateľmi a posilnený imidž firmy v regióne. Zároveň viacerí zdôraznili zvýšenú administratívnu záťaž, najmä na administratívnych pracovníkov firmy, ktorú so sebou implementácia projektu priniesla.

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu pre ŠC 11.1

Dotazníkového prieskumu v rámci ŠC 11.1 sa zúčastnilo 41 prijímateľov. Vzhľadom na 195 odoslaných pozvánok predstavuje návratnosť dotazníkového prieskumu 21 %.

Medzi prijímateľmi, ktorí vyplnili dotazník, prevládali mikro podniky (76 %) a malé podniky (20 %). Z hľadiska odvetvovej štruktúry prevládala priemyselná výroba (44 %), ostatné činnosti (32 %) a informácie a komunikácia (15 %). 59 % respondentov uviedlo, že ich firma pôsobí na trhu 5 – 7 rokov, 22 % štyri roky a menej. Geograficky pokrývali realizované projekty rovnomerne všetky kraje SR s výnimkou Bratislavského kraja.

²¹ Na túto otázku odpovedali iba firmy, ktoré vyššie uviedli, že realizujú vlastný výskum a vývoj.

Respondenti v rámci dotazníkového prieskumu odpovedali na skupinu otázok týkajúcich sa vývoja situácie v odvetví, ktorého sa ich podporený projekt týka. Porovnanie situácie v roku 2021 so stavom odvetvia v roku 2018 ukázalo, že vzrástol dopyt po danom type výrobkov resp. služieb (66 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), zvýšila sa technologická náročnosť produkcie (76 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), narástla konkurencia (73 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), vzrástli problémy súvisiace s hľadaním kvalifikovaných zamestnancov (61 % súhlasí, alebo skôr súhlasí) a prejavili sa negatívne dopady pandémie COVID-19 (80 % súhlasí, alebo skôr súhlasí). Druhá skupina otázok bola zameraná na medziročné porovnanie (rok 2021 v porovnaní s rokom 2018) situácie vo firmách, ktoré boli prijímateľmi projektov v rámci ŠC 11.1. Odpovede respondentov priniesli nasledovné zistenia:

Tabuľka 52: Porovnanie vybraných ukazovateľov medzi rokmi 2018 a 2021 – ŠC 11.1

	Viac ako v roku 2018	Približne rovnako ako v roku 2018	Menej ako v roku 2018
Celkové tržby v roku 2021	61 %	12 %	27 %
Tržby z exportu v roku 2021	27 %	54 %	19 %
Počet zamestnancov v roku 2021	32 %	61 %	7 %
Vlastný výskum a vývoj v roku 2021 ²²	15 %	15 %	19 %
Investície do inovácií v roku 2021	46 %	15 %	39 %
Celková konkurencieschopnosť v roku 2021	61 %	32 %	7 %

Zdroj: dotazníkový prieskum

Tretia skupina mapovala subjektívne vnímanie respondentov, aký vplyv mal realizovaný projekt na rozvoj ich firmy:

Tabuľka 53: Vplyv realizácie projektu na rozvoj firmy – ŠC 11.1

	Súhlasné stanovisko	Nesúhlasné stanovisko	Nevie/nedokáže posúdiť
Projekt prispel k realizácii výskumu a vývoja ²³ .	46 %	0 %	2 %
Projekt prispel k zavádzaniu inovácií.	95 %	2 %	3 %
Projekt prispel k rozšíreniu portfólia výrobkov/služieb.	95 %	2 %	3 %
Projekt prispel k zvýšeniu kvality výrobkov/služieb.	93 %	5 %	2 %
Projekt mal pozitívny vplyv na celkové tržby v roku 2021.	90 %	7 %	3 %
Projekt mal pozitívny vplyv na export výrobkov/služieb v roku 2021.	51 %	20 %	29 %
Projekt mal pozitívny vplyv na ziskovosť v roku 2021.	85 %	12 %	3 %
Projekt mal pozitívny vplyv na bonitu firmy v roku 2021.	66 %	15 %	19 %
Projekt mal pozitívny vplyv na produktivitu firmy.	93 %	5 %	2 %
Projekt mal pozitívny vplyv na zamestnanosť	90 %	8 %	2 %

²² 51 % respondentov uviedlo, že ich firma nerealizuje vlastný výskum a vývoj.

²³ Na túto otázku odpovedali iba firmy, ktoré vyššie uviedli, že realizujú vlastný výskum a vývoj.

vo firme v roku 2021.			
Projekt mal pozitívny vplyv na celkovú konkurencieschopnosť firmy v roku 2021.	90 %	5 %	5 %

Zdroj: dotazníkový prieskum

Ako ďalšie dlhodobé vplyvy, ktoré mala realizácia projektu OPII na fungovanie ich firmy, uviedli respondenti dlhodobú stabilitu a networking. Zároveň viacerí zdôraznili administratívnu záťaž a pomalú implementáciu projektu.

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu pre ŠC 11.3

Dotazníkového prieskumu v rámci ŠC 11.3 sa zúčastnilo 120 prijímateľov. Vzhľadom na 407 odoslaných pozvánok predstavuje návratnosť dotazníkového prieskumu 29 %.

Medzi prijímateľmi, ktorí vyplnili dotazník, prevládali malé podniky (52 %). Mikro podniky (23 %) a stredné podniky (24 %) boli zastúpené takmer rovnakým počtom respondentov. Z hľadiska odvetvovej štruktúry prevládala priemyselná výroba (72 %), ostatné činnosti (16 %) a stavebníctvo (13 %). Až 76 % respondentov uviedlo, že ich firma pôsobí na trhu 13 rokov alebo viac. Geograficky pokrývali realizované projekty všetky kraje SR s výnimkou BSK. Respondenti v rámci dotazníkového prieskumu odpovedali na skupinu otázok týkajúcich sa vývoja situácie v odvetví, ktorého sa ich podporený projekt týka. Porovnanie situácie v roku 2021 so stavom odvetvia v roku 2018 ukázalo, že vzrástol dopyt po danom type výrobkov resp. služieb (69 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), zvýšila sa technologická náročnosť produkcie (83 % súhlasí, alebo skôr súhlasí), narástla konkurencia (72 % súhlasí, alebo skôr súhlasí) a prejavili sa negatívne dopady pandémie COVID-19 (69 % súhlasí, alebo skôr súhlasí). Viac ako polovica respondentov uviedla, že v ich odvetví vzrástli problémy súvisiace s hľadaním kvalifikovaných zamestnancov (53 % súhlasí, alebo skôr súhlasí, 45 % nesúhlasí, alebo skôr nesúhlasí).

Druhá skupina otázok bola zameraná na medziročné porovnanie (rok 2021 v porovnaní s rokom 2018) situácie vo firmách, ktoré boli prijímateľmi projektov v rámci ŠC 11.3. Odpovede respondentov priniesli nasledovné zistenia:

Tabuľka 54: Porovnanie vybraných ukazovateľov medzi rokmi 2018 a 2021 – ŠC 11.3

	Viac ako v roku 2018	Približne rovnako ako v roku 2018	Menej ako v roku 2018
Celkové tržby v roku 2021	59 %	13 %	28 %
Tržby z exportu v roku 2021	34 %	38 %	28 %
Počet zamestnancov v roku 2021	48 %	38 %	14 %
Vlastný výskum a vývoj v roku 2021 ²⁴	16 %	18 %	8 %
Investície do inovácií v roku 2021	38 %	33 %	29 %
Celková konkurencieschopnosť v roku 2021	69 %	26 %	5 %

Zdroj: dotazníkový prieskum

²⁴ 58 % respondentov uviedlo, že ich firma nerealizuje vlastný výskum a vývoj.

Tretia skupina otázok mapovala subjektívne vnímanie respondentov, aký vplyv mal realizovaný projekt na rozvoj ich firmy:

Tabuľka 55: Vplyv realizácie projektu na rozvoj firmy – ŠC 11.3

	Súhlasné stanovisko	Nesúhlasné stanovisko	Nevie/ nedokáže posúdiť
Projekt prispel k realizácii výskumu a vývoja ²⁵ .	33 %	8 %	2 %
Projekt prispel k zavádzaniu inovácií.	89 %	7 %	4 %
Projekt prispel k rozšíreniu portfólia výrobkov/služieb.	87 %	12 %	1 %
Projekt prispel k zvýšeniu kvality výrobkov/služieb.	91 %	7 %	2 %
Projekt mal pozitívny vplyv na celkové tržby v roku 2021.	83 %	12 %	5 %
Projekt mal pozitívny vplyv na export výrobkov/služieb v roku 2021.	60 %	22 %	18 %
Projekt mal pozitívny vplyv na ziskovosť v roku 2021.	77 %	14 %	9 %
Projekt mal pozitívny vplyv na bonitu firmy v roku 2021.	67 %	15 %	18 %
Projekt mal pozitívny vplyv na produktivitu firmy.	88 %	9 %	3 %
Projekt mal pozitívny vplyv na zamestnanosť vo firme v roku 2021.	73 %	17 %	10 %
Projekt mal pozitívny vplyv na celkovú konkurencieschopnosť firmy v roku 2021.	87 %	8 %	5 %

Zdroj: dotazníkový prieskum

Ako ďalšie dlhodobé vplyvy, ktoré mala realizácia projektu OPII na fungovanie ich firmy, uviedli respondenti zníženie energetickej náročnosti a možnosť uchádzať sa o ďalšie projekty.

²⁵ Na túto otázku odpovedali iba firmy, ktoré vyššie uviedli, že realizujú vlastný výskum a vývoj.

9 HODNOTIACA OTÁZKA 5 KTORÉ FORMY PODPORY PODNIKOV SA JAVIA AKO NAJEFEKTÍVNEJŠIE VO VZŤAHU K STANOVENÝM CIEĽOM? PRE KTORÉ CIEĽOVÉ SKUPINY?

Kapitola sa primárne zaoberá čistými efektmi kvantifikovanými v rámci kontrafaktuálnej analýzy a posúdením efektívnosti jednotlivých výziev. Dostupnosť údajov o čistých efektoch je podmienkou pre posúdenie efektívnosti základných foriem podpory podnikov. Vzhľadom na fakt, že nebolo možné vykonať kontrafaktuálnu analýzu finančných nástrojov, ktorá by umožňovala aspoň čiastočné porovnanie efektívnosti návratnej a nenávratnej finančnej pomoci, hodnotiteľ pristúpil k porovnaniu základných charakteristík hlavných foriem podpory.

Efektívnosť návratnej finančnej pomoci

Z analýzy stavu plnenia ŠC prostredníctvom dosiahnutých hodnôt špecifických ukazovateľov výsledku vyplýva, že v sledovanom období väčšina ukazovateľov zaznamenala negatívny vývoj. Dosiahnuté hodnoty ukazovateľov na konci roku 2020 boli nižšie ako východiskové hodnoty, čo znamená zhoršenie v oblasti sledovanej predmetnými ukazovateľmi v porovnaní s východiskovým stavom. Takýto vývoj sme zaznamenali pri ŠC 9.5, 10.3, 11.2 a 11.3. Nepriaznivý vývoj nie je možné pripísať ani negatívnym dopadom pandémie COVID-19, keďže ukazovatele mali dlhodobý klesajúci trend alebo posledné aktuálne údaje zachytávali obdobie pred vypuknutím pandémie. Prekročenie cieľových hodnôt sme zaznamenali pri ŠC 11.1 (ukazovateľ: Miera prežitia nových podnikov na trhu po troch rokoch) a 12.1 (ukazovateľ: Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji). Nastavenie merateľných ukazovateľov výsledku vyjadruje vplyv veľkého množstva externých faktorov, čo znižuje ich schopnosť zachytiť zmeny v dôsledku realizovaných intervencií.

Tabuľka 56: Prehľad plnenia stanovených cieľov prostredníctvom ukazovateľov výsledku

ŠC	Ukazovateľ výsledku	Východisková hodnota (2010)	Cieľová hodnota (2023)	Dosiahnutá hodnota
9.5	Podiel podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie	26,06 %	36,00 %	19,50 %
10.3	Podiel podnikov s inovačnou činnosťou v Bratislavskom kraji	40,83%	50,00%	34,20 %
11.1	Miera prežitia nových podnikov na trhu po troch rokoch (Menej rozvinutý región)	41,70%	52,00%	61,00%
11.2	Podiel MSP na exporte	30,40%	35,00%	29,30%
11.3	Podiel MSP na tvorbe pridanej hodnoty v súkromnom sektore	54,50%	59,00%	53,60%
12.1	Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji (rozvinutejší región)	51,80%	57,00%	63,20%

Zdroj: OPII

Efektívnosť podpory možno objektívne posúdiť prostredníctvom kvantifikácie čistých efektov (dopadov) intervencií OPII. Za týmto účelom bola realizovaná kontrafaktuálna analýza. Jej aplikácia bola však možná len pri obmedzenom počte výziev. Základnou podmienkou pre kontrafaktuálnu analýzu bola veľkosť vzorky podporených, resp. minimálne 1 rok ukončených projektov. Túto podmienku splnili 4 dopytové výzvy: OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02,

OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03, OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 a OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08. Nižšie uvádzame prehľad hlavných zistení z realizovanej kontrafaktuálnej analýzy výziev.

ŠC 9.5 (OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02)

- Kontrafaktuálna analýza nepreukázala štatisticky významný rozdiel v raste nehmotného investičného majetku, v rámci ktorého sú účtované aj práva duševného vlastníctva.
- Štatisticky významný rozdiel v raste výroby a pridanej hodnoty pri všetkých podskupinách podporených podnikov, percentuálny nárast pridanej hodnoty stúpala u podporených podnikov v závislosti od klesajúcej veľkosti podnikov.
- Štatisticky významný rozdiel v náraste osobných nákladov po očistení od vplyvu rastu priemernej mesačnej mzdy (odvodené z rastu nominálnej priemernej mzdy v SR), čo sa prejavilo v počte vytvorených pracovných miest. Čisté účinky na zamestnanosť predstavujú pri mikro podnikoch 6 novovytvorených pracovných miest, pri ostatných podnikoch 10,2 novovytvorených pracovných miest.

ŠC 11.1 (OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03)

- Štatisticky nevýznamné zvýšenie základného imania, aj keď nárast u podporených dosiahol skoro 400 %, kým u nepodporených dosiahol len 42 % a štatisticky významné zvýšenie objemu bankových úverov.
- Štatisticky významný rozdiel v náraste osobných nákladov, čisté účinky na zamestnanosť predstavovali 1,7 novo vytvorených pracovných miest a priemerné náklady NFP na 1 novo vytvorené pracovné miesto 89 tis. €.
- Štatisticky významný rozdiel v raste výnosov z hospodárskej činnosti a pridanej hodnoty, čistý efekt nárastu pridanej hodnoty o 184 % u podporených oproti nárastu 56 % u nepodporených. 1 € NFP prinieslo 0,42 € nárastu pridanej hodnoty a 0,82 € nárastu výnosov z hospodárskej činnosti.

ŠC 11.3 (OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04)

- Štatisticky významný rozdiel v raste pridanej hodnoty pri všetkých podskupinách podporených podnikov a pri časti podskupín aj rast výroby, percentuálny nárast pridanej hodnoty stúpala u podporených podnikov nepriamoúmerne, v závislosti od veľkosti podnikov (mikro podniky dosiahli väčší nárast pridanej hodnoty o 63 % ako kategórie väčších podnikov, ktoré dosiahli nárast o 17 %). 1 € NFP prinieslo 0,93 € nárastu pridanej hodnoty v prípade mikro podnikov, kým v prípade vzorky bez mikro podnikov 1 € NFP priniesol až 3,02 €, čo predstavuje najvyššiu efektivitu tvorby pridanej hodnoty z 1 € NFP spomedzi všetkých hodnotených výziev.
- Štatisticky významný rozdiel v náraste základného imania a bankových úverov pri väčšine podskupín podporených podnikov, pričom významný čistý efekt je možné pozorovať najmä v prípade bankových úverov.

ŠC 11.3 (OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08)

- Štatisticky významný rozdiel v raste pridanej hodnoty (62 %) a v raste výroby (60 %) u podporených podnikov v porovnaní s nepodporenými podnikmi. 1 € NFP prinieslo 0,46 € nárastu pridanej hodnoty a 1,57 € nárastu výroby.
- Štatisticky významný rozdiel len v náraste bankových úverov. Vyšší rast základného imania u podporených podnikov oproti nepodporeným podnikom nebol štatisticky významný.

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že najvyšší rast pridanej hodnoty dosahovali podskupiny podnikov s najvyšším podielom NFP na výrobe v referenčnom období (rok 2015, resp., 2016 pre výzvu OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03). To znamená, že rast pridanej hodnoty je priamo úmerný podielu NFP na výrobe.

Tabuľka 57: Hlavné zistenia (kontrafaktuálne hodnotenie)

Výzva	Podniky	NFP	Nárast PH	Δ PH/NFP	PM	NFP/PM	NFP/Výroba
02	Vš bez Mi (59)	613 246	26 %	1,22	10,2	60,1	6,5 %
02	St, Ma, Mi (153)	482 908	30 %	0,82	10,1	47,9	11,2 %
02	St, Ma, Mi 98 % (147)	466 463	32 %	0,86	8,8	52,9	11,8 %
02	Ma, Mi (137)	467 317	36 %	0,68	9,7	48,3	17,2 %
02	Mi (94)	401 100	43 %	0,42	6,0	66,9	37,4 %
03	Ma, Mi (50)	153 876	128 %	0,42	1,7	89,0	54,3 %
04	St, Ma bez Mi (42)	161 272	27 %	3,02	-*	-*	3,1 %
04	Vš (161)	142 610	18 %	1,05	-*	-*	6,5 %
04	St, Ma, Mi (161)	142 610	25 %	1,37	4,1	34,5	6,5 %
04	Ma, Mi (155)	141 033	26 %	1,08	3,1	45,3	8,1 %
04	Mi (91)	132 361	49 %	0,93	3,2	41,1	17,2 %
04	St, Ma, Mi 98 % (155)	141 052	28 %	1,21	3,8	37,5	7,6 %
04	St, Ma, Mi vylúčení (32)	688 250	43 %	0,70	5,5	125,5	16,3 %
08	Ma, Mi (32)	616 387	62 %	0,46	8,4	73,5	38,5 %

Zdroj: MH SR, RÚZ, ŠÚ SR, vlastný výpočet

*Výsledok nedosiahol 95 % hladinu štatistickej významnosti

Vysvetlivky:

- Výzvy: 02= výzva OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02, 03= výzva OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03, 04= výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04, 08= výzva OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08
- Podniky: Vš=Všetky podniky, St=Stredné podniky, Ma=Malé podniky, Mi=Mikro podniky, 98 % =podskupina s vylúčením 2 % najlepších a najhorších podporených a nepodporených podnikov z hľadiska zmeny PH, v zátvorke je uvedený počet hodnotených podporených podnikov
- Ukazovatele: NFP=nenávratný finančný príspevok €, Nárast PH=čistý efekt nárastu pridanej hodnoty, Δ PH/NFP = čistý efekt zmeny pridanej hodnoty v € na 1 € NFP, NFP/PM = náklady NFP na 1 novovytvorené pracovné miesto v tis. €, NFP/Výroba = podiel NFP na výrobe v referenčnom období, pre všetky výzvy je to rok 2015, okrem výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03, kde bol referenčným rokom rok 2016

O efektívite vynaložených prostriedkov vypovedajú názornejšie ukazovatele Zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP a Náklady na 1 novovytvorené pracovné miesto. V týchto ukazovateľoch bola najefektívnejšia výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04. Treba poukázať aj na výsledky podnikov

podporených z uvedenej výzvy, ktoré však boli z kontrafaktuálneho hodnotenia vylúčené z dôvodu účasti aj na iných výzvach OP Val. Tieto podniky dosiahli nižšiu efektivitu využitia NFP na tvorbu pridanej hodnoty a tvorbu nových pracovných miest, ako ostatné podskupiny výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 a hlavne porovnateľná podskupina stredných, malých a mikro podnikov, ktorá dosiahla o 39 % (1,21 €/0,87 €) lepšiu efektivitu tvorby pridanej hodnoty na 1 € NFP ako aj o 68 % (37,5 tis. €/118 tis. €) nižšie náklady NFP na 1 novo vytvorené pracovné miesto. Pritom by sa dalo predpokladať, že podniky, ktoré boli z OP Val viacnásobne podporené, by mali byť tie najefektívnejšie.

Výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 a OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08 boli porovnateľné (aj keď z rôznych ŠC) z hľadiska veľkostnej skupiny podporených podnikov a dosiahli približne rovnaké výsledky efektivity zmeny pridanej hodnoty na 1 € NFP (OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03: 0,42, OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08: 0,46) a nákladov NFP na 1 novo vytvorené pracovné miesto (OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03: 89,0 tis. €, OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08: 73,5 tis. €). Výzva OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 prispela viac k zlepšeniu vlastného ako aj cudzieho financovania podporených podnikov (OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03: zvýšenie ZI o 362 % a zvýšenie bankových úverov o 900 %, OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08: zvýšenie ZI o 0 % a zvýšenie bankových úverov o 205 %).

Podskupina malých a mikro podnikov bola analyzovaná aj vo výzvach OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 a OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04, kde bola zistená vyššia efektivita zmeny pridanej hodnoty na 1 € NFP (OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02: 0,68 € a OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04: 1,08 €) a vyššia efektivita nákladov NFP na 1 novovytvorené pracovné miesto (OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02: 48,3 tis. €, OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04: 45,3 tis. €). Kým náklady na 1 novovytvorené pracovné miesto boli v uvedených výzvach porovnateľné, zmena pridanej hodnoty na 1 € NFP bola pri výzve OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 o 59 % vyššia ako pri výzve OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02.

Aj keď podpora podskupiny malých a mikro podnikov dosiahla vyššiu efektivitu vo výzvach OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 a OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 ako vo výzvach OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 a OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08, treba brať do úvahy aj špecifické zameranie výziev OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 (podpora začínajúcich podnikov) a OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08 (podpora inovácií v najmenej rozvinutých okresoch SR). Tematicky porovnateľné sú výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 a OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08, kde predmet podpory je podobný a rozdiel je len v regionálnom zameraní, pričom výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 dosahuje v analyzovaných ukazovateľoch približne dvojnásobnú efektivitu ako výzva OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08 (pri ktorej však treba brať do úvahy ponechanie duplicitne podporených podnikov z dôvodu malej vzorky).

Ďalšou podskupinou podnikov, pri ktorej sa dajú porovnávať výsledky rôznych výziev je skupina stredných, malých a mikro podnikov, aj keď sú tematicky odlišné. Uvedená podskupina bola analyzovaná pri výzvach OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 (podpora podnikov zameraných na vedu a výskum) a OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 (podpora inovácií v podnikoch). V efektívite zmeny pridanej hodnoty na 1 € NFP bola výzva OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 o 67 % efektívnejšia (1,37 €/0,82 €) a náklady NFP na 1 novovytvorené pracovné miesto zaznamenala o 28 % nižšie, ako výzva OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02.

Porovnanie s výsledkami iných hodnotení

Štúdia „Posúdenie efektov finančnej a nefinančnej pomoci MSP poskytovanej prostredníctvom národných projektov implementovaných v gescii MH SR v rámci Operačného programu Integrovaná Infraštruktúra” sa zaoberala čistými efektami nefinančnej podpory. Autori skúmali ekonomické výsledky podporených podnikov, nepodporených podnikov a kontrolnej skupiny, ktorá nežiadala o nefinančnú podporu. Zo záverov vyplýva, že medzi podporenými a nepodporenými podnikmi do 3 rokov mimo Bratislavského kraja existujú významné rozdiely vo vykazovanej pridanej hodnote. Skupina podporených podnikov nad 3 roky vykazovala vyššie imanie, tržby a zisk ako skupina nepodporených podnikov. Jedným zo záverov hodnotenia je, že skupina podporených MSP nevykazuje lepšie ekonomické výsledky ako skupina podnikov, ktoré sa programom nefinančnej pomoci nezúčastnili. Priemerná nefinančná podpora pre podnik mala hodnotu 400 € a v zásade nemohla mať vplyv na výkonnosť podnikateľského subjektu po využití podpory.

Na druhej strane, kontrafaktuálna analýza dopytových výziev konštatuje štatisticky významné a pozitívne efekty na vybrané ekonomické ukazovatele podporených MSP. Nenávratná finančná pomoc sa v tomto kontexte dá považovať za efektívny nástroj podpory MSP.

Porovnanie vybraných faktorov hlavných foriem pomoci

Porovnanie sa zameriava na vybrané aspekty hlavných foriem podpory MSP, konkrétne:

- Tematické zameranie,
- Cieľové skupiny,
- Počet podporených subjektov,
- Začiatok implementácie,
- Finančné zdroje,
- Pokrok v implementácii,

Oproti návrhu prezentovanom v Úvodnej správe nebolo vykonané plnohodnotné porovnanie efektívnosti z dôvodu absencie kvantifikácie čistých efektov návratnej finančnej pomoci a nefinančnej pomoci, resp. nedostatočnej veľkosti vzorky pre vytvorenie podskupín podľa veku, sídla a čiastočne veľkosti.

Implementačná stratégia zvolená MH SR k implementácii ŠC zahŕňala všetky formy podpory, ktoré sa vzájomne dopĺňajú. Cieľom bolo vytvoriť ucelený systém podpory MSP pri zohľadnení identifikovaných potrieb cieľových skupín a vhodnosti základných foriem podpory. Jednotlivé formy podpory reagovali na tematické zameranie ŠC. Každý ŠC bol podporený nenávratnou finančnou pomocou prostredníctvom dopytových výziev, návratnou finančnou pomocou poskytovanou cez finančné nástroje a nefinančnou pomocou, ktorá bola MSP dostupná v rámci národných projektov. Jedinou výnimkou je ŠC 11.2, pri implementácii ktorého neboli využité finančné nástroje.

Tematické zameranie

Tematické zameranie hlavných foriem podpory bolo prepojené s cieľmi ŠC.

Tabuľka 58: Tematické zameranie hlavných foriem pomoci

ŠC	Nenávratná finančná pomoc (DOP)	Návratná finančná pomoc (FN)	Nefinančná pomoc a vouchery (NP)
9.5	Výskum a vývoj Transfer technológií Ochrana duševného vlastníctva	Výskum a vývoj Rozvoj podnikov	Poradenské služby Inovačné a technologické poradenstvo Workshopy Informačné aktivity
10.3	Výskum a vývoj Ochrana duševného vlastníctva	Výskum a vývoj Rozvoj podnikov	Poradenské služby Inovačné a technologické poradenstvo Workshopy Informačné aktivity
11.1	Podpora inovácií	Nové a začínajúce podniky	Podpora podnikania Podpora nových firiem Informačné aktivity
11.2	Zapájanie do programov EÚ	N/A	Internacionalizácia Zapojenie do programov EÚ Informačné aktivity
11.3	Podpora inovácií (kreatívny priemysel) Zavádzanie systému manažérstva	Rozvoj podnikov	Rozvoj podnikov vo fáze rozvoja Informačné aktivity Kreatívne vouchery*
12.1	Podpora inovácií (kreatívny priemysel) Zapájanie do programov EÚ	Nové a začínajúce podniky	Rozvoj podnikov vo všetkých fázach podnikateľského cyklu Zapojenie do programov EÚ Informačné aktivity Kreatívne vouchery*

Zdroj: OPII

*Kreatívne vouchery predstavujú nenávratnú (grantovú) formu podpory

Významnú časť NP predstavujú informačné, poradenské a propagačné aktivity, ktorých cieľom je zvyšovanie povedomia verejnosti o podnikaní, inováciách a verejnej podpore dostupnej pre MSP na Slovensku.

Cieľové skupiny

Primárnou cieľovou skupinou pre všetky formy podpory sú malé a stredné podniky (vrátane mikro podnikov). Nenávratná finančná pomoc bola sprístupnená aj pre veľké podniky, ktoré predstavujú dôležitú skupinu pre výskumné a vývojové aktivity v rámci ŠC 9.5 a ŠC 10.3. Zúženie oprávnenosti MSP (do 3 rokov a nad 3 roky, resp. nové firmy) bolo aplikované v ŠC 11.1, 11.3 12.1 a vychádzalo zo zamerania špecifických cieľov. V prípade NP boli služby poskytované v zásade všetkým oprávneným MSP bez obmedzenia dĺžky pôsobenia na trhu.

Tabuľka 59: Cieľové skupiny hlavných foriem pomoci

ŠC	Nenávratná finančná pomoc (DOP)	Návratná finančná pomoc (FN)	Nefinančná pomoc (NP)
9.5	Mikro podniky Malé a stredné podniky Veľké podniky Výskumné organizácie	Malé a stredné podniky Veľké podniky	Mikro podniky Malé a stredné podniky Študenti Široká verejnosť
10.3	Mikro podniky Malé a stredné podniky Veľké podniky Výskumné organizácie	Malé a stredné podniky	Mikro podniky Malé a stredné podniky Študenti Široká verejnosť
11.1	Mikro podniky (pod 3 roky) Malé a stredné podniky (pod 3 roky)	Mikro podniky Malé a stredné podniky Seed a start-up	Mikro podniky Malé a stredné podniky Podnikatelia
11.2	Malé a stredné podniky (SME Instrument)	N/A	Mikro podniky Malé a stredné podniky Podnikatelia
11.3	Mikro podniky (nad 3 roky) Malé a stredné podniky (nad 3 roky)	Mikro podniky Malé a stredné podniky	Mikro podniky Malé a stredné podniky Podnikatelia
12.1	Mikro podniky (nad 1 rok) Malé a stredné podniky (nad 1 rok)	Mikro podniky Malé a stredné podniky Seed a start-up	Mikro podniky Malé a stredné podniky Podnikatelia

Zdroj: OPII

Počet podporených subjektov

Do konca roku 2020 bola zo strany podnikateľského sektora najviac využívaná nefinančná podpora. Najvyšší počet účastníkov poradenských a vzdelávacích programov bol v NP ZIVSE (12 465 + 1 639). Zároveň je potrebné zdôrazniť, že v prevažnej väčšine prípadov išlo o účasť na podujatiach, na ktorých mali podnikatelia možnosť získať relevantné informácie pre rozvoj podnikania, resp. plnenie povinností súvisiacich s podnikaním. Významný počet podnikateľov sa zúčastňoval aktivít organizovaných NPC pôsobiacimi vo všetkých regiónoch Slovenska. Údaje o počte účastníkov poradenských a vzdelávacích aktivít organizovaných v rámci NP často zahŕňajú aj študentov, resp. širšiu verejnosť.

Výrazne menší počet podnikateľov získal podporu vo forme NFP. Do 31.12.2020 bolo zazmluvnených spolu 1 315 projektov. Pôvodná stratégia implementácie ŠC v gescii MH SR, vyjadrená finančnými alokáciami pre jednotlivé formy podpory, bola zameraná na poskytovanie nenávratného finančnej pomoci a nefinančnej pomoci. Vzhľadom na klesajúci záujem zo strany podnikateľov o podporu vo vyhlásených dopytových výzvach, boli finančné zdroje postupne realokované v prospech finančných nástrojov. Na druhej strane je počet podnikov, ktoré využili návratnú finančnú pomoc pre rozvoj určenú na podporu výskumu, vývoja a inovácií, veľmi obmedzený. K zásadnej zmene došlo v roku 2020 v reakcii na pandémiu COVID-19, keď bolo do SIH Antikorona záruky 1 a 2 realokovaných viac ako 350 mil. €. Zvýhodnené úvery na preklenutie pandemického obdobia využilo viac ako 5 500 podnikateľských subjektov.

Tabuľka 60: Počet podporených projektov v rámci hlavných foriem pomoci

ŠC	Nenávratná finančná pomoc (DOP)	Návratná finančná pomoc (FN)	Nefinančná pomoc (NP)
9.5	NFP – 522	Priame investície (4) FLPG VVI (10)	Informačné aktivity – 456 Účastníci poradenských a vzdelávacích programov – 12 465 Podniky s nefinančnou podporou - 21
10.3	NFP - 17	Priame investície (6) FLPG VVI (1)	Informačné aktivity – 34 Účastníci poradenských a vzdelávacích programov – 1 639 Podniky s nefinančnou podporou - 3
11.1	NFP - 229	FLPG (85) PRSL (5) SEED investícia (26)	Informačné aktivity – 1 640 Účastníci poradenských a vzdelávacích programov – 9 207 Podniky s nefinančnou podporou - 4 703
11.2	NFP - 13	N/A	Zapojenie do programov EÚ – 33 Podniky s nefinančnou podporou – 256 Účastníci poradenských a vzdelávacích programov – 280
11.3	NFP - 494	Priame investície (3) FLPG (61) PRSL (65) SIHAZ (4 360)	Podniky s nefinančnou podporou – 598 Účastníci poradenských a vzdelávacích programov – 738
12.1	NFP - 40	PRSL (4) SEED investícia (6) SIHAZ (1 165)	Podniky s nefinančnou podporou – 1 775 Zapojenie do programov EÚ – 34

Zdroj: Dokumenty poskytnuté MH SR

Začiatok implementácie

MH SR v prvej fáze implementácie vyhlásilo dopytové výzvy a vyzvania na predloženie NP. Výzvy mali charakter otvorených výziev s viacerými hodnotiacimi kolami, ktoré umožňovali reagovať na dopyt o podporu zo strany žiadateľov. Najviac projektov bolo zazmluvnených v rokoch 2018 a 2019. V prípade nefinančnej pomoci boli služby pre podnikateľov poskytované až po vybudovaní konzultačných a poradenských centier, tzn. najmä po roku 2018. Vytvorené finančné produkty boli pre MSP dostupné až od roku 2018. SIH Antikorona záruka 1 a 2 bola spustená v reakcii na pandémiu COVID-19 v roku 2020. V priebehu roku 2020 načerpalo zvýhodnené úvery 1 165 podnikov v BSK a 4 360 podnikov v ostatných krajoch Slovenska.

Tabuľka 61: Začiatok implementácie hlavných foriem pomoci

ŠC	Nenávratná finančná pomoc (DOP)	Návratná finančná pomoc (FN)	Nefinančná pomoc (NP)
9.5	2016 (2 podniky) 2017 (65 podnikov) 2018 (172 podnikov) 2019 (81 podnikov) 2020 (70 podnikov)	2018 (2 podniky) 2019 (1 podnik) 2020 (11 podnikov)	2017 – začiatok implementácie NP
10.3	2020 (17 podnikov)	2018 (1 podnik) 2019 (2 podniky) 2020 (4 podniky)	2017 – začiatok implementácie NP
11.1	2017 (2 podniky) 2018 (62 podnikov) 2019 (75 podnikov)	2018 (1 podnik) 2019 (11 podnikov) 2020 (105 podnikov)	2017 – začiatok implementácie NP

	2020 (18 podnikov)		
11.2	2018 (1 podnik) 2019 (4 podniky) 2020 (8 podnikov)	N/A	2017 – začiatok implementácie NP
11.3	2016 (1 podnik) 2017 (21 podnikov) 2018 (193 podnikov) 2019 (130 podnikov) 2020 (17 podnikov)	2018 (10 podnikov) 2019 (76 podnikov) 2020 (40 podnikov) 2020 (4 360 SIHAZ)	2017 – začiatok implementácie NP
12.1	2018 (3 podniky) 2019 (16 podnikov) 2020 (13 podnikov)	2018 (1 podnik) 2019 (1 podnik) 2020 (8 podnikov) 2020 (1 165 SIHAZ)	2017 – začiatok implementácie NP

Zdroj: Dokumenty poskytnuté MH SR

Finančné zdroje

Najmenej finančných zdrojov bolo alokovaných v rámci NP. Údaje uvedené v tabuľke vyjadrujú celkový objem zazmluvnených zdrojov, pričom na priamu nefinančnú podporu MSP bolo čerpaných výrazne menej zdrojov. Prijímatelia NP boli schopní s relatívne obmedzenými zdrojmi zabezpečiť podporu najvyššieho počtu MSP formu využitia poradenských alebo informačných služieb. Túto formu považujeme za dôležitú, avšak nie kľúčovú, pri podpore inovatívnosti a konkurencieschopnosti slovenských podnikov. Tá si vyžaduje dlhodobejšiu nefinančnú pomoc (dlhodobé poradenstvo) alebo finančnú pomoc.

Ak do porovnania zahrnieme len finančné nástroje, ktoré boli vytvorené špecificky na napĺňanie ŠC pred vypuknutím pandémie COVID-19 (tzn. bez SIH Antikورونا záruky 1 a 2), prostredníctvom návratnej finančnej pomoci bolo podporených 276 podnikateľských subjektov. To znamená, že návratná finančná pomoc bola dostupná relatívne úzkemu okruhu MSP. Na druhej strane tento typ podpory bol špecificky cielený na perspektívne firmy, ktoré boli predmetom výberu/posúdenia zo strany finančných sprostredkovateľov. Najvyšší objem zdrojov bol určený na podporu MSP prostredníctvom grantov. Pozitívny vývoj slovenskej ekonomiky a vysoká dostupnosť finančných zdrojov pre vypuknutím pandémie COVID-19 spôsobili, že záujem o túto formu podpory klesal. V reakcii na tento fakt MH SR bolo nútené modifikovať pôvodnú implementačnú stratégiu a postupne alokovať viac zdrojov do finančných nástrojov. Kontrafaktuálna analýza poukázala, že nenávratná forma pomoci mala na pozitívne a štatisticky významné efekty na prijímateľov grantov. Celkový obraz využívania jednotlivých foriem pomoci sa výrazne zmenil po vypuknutí pandémie COVID-19, keď boli alokované významné zdroje v prospech návratnej finančnej pomoci do SIH Antikورونا záruky 1 a 2. V priebehu roka 2020 načerpali MSP zvýhodnené úvery v objeme viac ako 500 mil. €.

Tabuľka 62: Finančné zdroje v rámci hlavných foriem pomoci

ŠC	Nenávratná finančná pomoc (DOP) v €	Návratná finančná pomoc (FN) v €	Nefinančná pomoc (NP) v €
9.5	NFP – 376 mil.	Priame investície - 52 mil. FLPG VVI – 4,5 mil.	NFP – 17,5 mil.
10.3	NFP - 12,5 mil.	Priame investície - 10 mil. FLPG VVI – 1 mil.	NFP – 2 mil.
11.1	NFP – 36 mil.	FLPG – 9 mil. PRSL – 1 mil.	NFP – 45 mil.

		SEED investícia – 10 mil.	
11.2	NFP – 0,65 mil.	N/A	NFP – 14 mil.
11.3	NFP – 95 mil.	Priame investície 11 mil. FLPG – 26 mil. PRSL – 19 mil. FLPG SIHAZ – 402 mil.	NFP – 5 mil.
12.1	NFP – 4 mil.	PRSL - 0,5 mil. SEED investícia – 2 mil. FLPG SIHAZ – 111 mil.	NFP 11 mil.

Zdroj: Dokumenty poskytnuté MH SR

Pokrok v implementácii

Za dôležitý aspekt považujeme pokrok dosiahnutý v implementácii jednotlivých foriem pomoci. Ten bol do veľkej miery determinovaný dostupnosťou pomoci pre cieľové skupiny. Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že prevažná časť nástrojov na podporu MSP bola plnohodnotne implementovaná od roku 2018, resp. 2019 (finančné nástroje).

Tabuľka 63: Pokrok v implementácii hlavných foriem pomoci

ŠC	Nenávratná finančná pomoc (DOP)	Návratná finančná pomoc (FN)	Nefinančná pomoc (NP)
9.5	Stredný	Nízky	Stredný
10.3	Nízky	Nízky	Stredný
11.1	Nízky	Nízky	Vysoký
11.2	Stredný	N/A	Stredný
11.3	Stredný	Stredný	Stredný
12.1	Stredný	Stredný	Stredný

Zvolenú implementačnú stratégiu ŠC v gescii MH SR zásadne zmenila pandémia COVID-19. V pandemickom období sa pozornosť musela sústrediť na zabezpečenie plynulej implementácie už zazmluvnených projektov a realokáciu disponibilných finančných zdrojov do nástrojov určených na udržanie podnikov a zamestnanosti (SIH Antikora záruka 1 a 2).

Zhrnutie

V rámci hodnotenia bola vykonaná kontrafaktuálna analýza projektov podporených v 4 dopytových výzvach. Analýza identifikovala pozitívne a štatisticky významné efekty nenávratnej finančnej pomoci na vybrané ekonomické ukazovatele podporených MSP v porovnaní s kontrolnou skupinou, ktorá nezískala podporu. Vzhľadom na obmedzenia týkajúce sa veľkosti vzorky a predovšetkým ukončenia intervencií z finančných nástrojov nebolo možné posúdiť čisté efekty návratnej finančnej pomoci. Bez porovnateľných údajov o čistých efektoch návratnej a nenávratnej finančnej pomoci (nefinančnej pomoci) nebolo možné vykonať komparáciu efektívnosti hlavných foriem podpory poskytnutej MSP v ŠC implementovaných v gescii MH SR.

Určitý priestor pre porovnanie efektívnosti poskytli výsledky štúdie „Posúdenie efektov finančnej a nefinančnej pomoci MSP poskytovanej prostredníctvom národných projektov implementovaných v gescii MH SR v rámci Operačného programu Integrovaná Infraštruktúra“. Tá konštatovala, že podporené podniky, ktoré získali nefinančnú pomoc vo forme poradenstva, vzdelávania alebo informácií, nemali lepšie ekonomické výsledky ako skupina MSP, ktorá nebola podporená (neúspešní

žiadatelia). Zároveň platí, že tieto skupiny „motivovaných“ podnikateľských subjektov mali lepšie ekonomické ukazovatele ako podniky, ktoré do programov neboli zapojené (kontrolná skupina).

Nefinančná pomoc poskytovaná cieľovým skupinám vo forme poradenských programov a vzdelávania umožňuje s relatívne obmedzenými zdrojmi podporiť vysoký počet podnikateľských subjektov. Túto formu pomoci považujeme za dôležitú najmä pri budovaní povedomia a základnej orientácie MSP v oblasti zvyšovania inovatívnosti. Do roku 2020 boli len v obmedzenej miere dostupné špecializované a dlhodobé poradenské programy pre MSP. Nástroje návratnej finančnej pomoci boli v rámci OPII pôvodne navrhnuté na podporu inovatívnych podnikov. Dostupné sa pre cieľovú skupinu stali v roku 2018, resp. 2019. Využitie návratnej finančnej pomoci zásadným spôsobom vzrástlo po presune finančných zdrojov a spustení SIH Antikorona záruky 1 a 2 v roku 2020. V priebehu roku 2020 boli MSP poskytnuté zvýhodnené úvery v objeme presahujúcom 500 mil. €. Nenávratná finančná pomoc bola pôvodne zamýšľaná ako hlavná forma podpory v PO 2014 - 2020. Ekonomická situácia, dostupnosť finančných zdrojov a podmienky získania podpory (vrátane trvania procesu) spôsobili, že záujem o grantovú podporu klesal. Väčšina projektov bola zazmluvnená v rokoch 2018 a 2019, čo malo vplyv aj na obmedzenú vzorku ukončených projektov pre účely kontrafaktuálneho hodnotenia.

10 HODNOTIACA OTÁZKA 6 AKÝ JE PRÍNOS INTERVENCIÍ IMPLEMENTOVANÝCH V GESCII MH SR PRE REALIZÁCIU STRATÉGIE EÚ 2020 NA ZABEZPEČENIE INTELIGENTNÉHO, UDRŽATEĽNÉHO A INKLUZÍVNEHO RASTU?

10.1 Stratégia EÚ 2020

Stratégia Európa 2020 predstavuje spoločný strategický dokument EÚ na zabezpečenie udržateľného ekonomického rastu a tvorby pracovných miest. Stratégia bola prijatá Európskou radou v roku 2010. Účelom stratégie je koordinácia hospodárskych politík a politík zamestnanosti s cieľom zabezpečiť rast a zamestnanosť. Z obsahového hľadiska zastrešuje ciele výber tém z viacerých politík EÚ, hlavne výskumu, vzdelávania, zamestnanosti a sociálnych záležitostí, informačnej spoločnosti, podnikania a priemyslu, energetiky, životného prostredia.

10.1.1 Ciele na úrovni EÚ

Z pohľadu tematického zamerania je stratégia postavená na 3 základných prioritách, 5 cieľoch a 7 hlavných iniciatívach.

Medzi **základné priority** stratégie Európa 2020 patria nasledovné:

- Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii
- Udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva dostupné zdroje
- Inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Následne boli stanovené a kvantifikované **hlavné ciele** na úrovni EÚ v nasledujúcich oblastiach:

Oblasť zamestnanosti: miera zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov by sa mala zvýšiť zo súčasných 69 % na minimálne 75 %, vrátane väčšieho zapojenia žien, starších pracovníkov a lepšieho začlenenia migrantov medzi pracovnú silu.

Oblasť výskum a vývoja: investovať 3 % HDP do výskumu a vývoja.

Oblasť zmena klímy a energetiky: znížiť emisie skleníkových plynov aspoň o 20 %, zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie na 20 % a zvýšiť energetickú účinnosť o 20 %.

Oblasť vzdelávania: znížiť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky zo súčasných 15 % na 10 % a zároveň zvýšiť podiel obyvateľov vo veku 30 – 34 rokov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním z 31 % na min. 40 %.

Oblasť sociálnej inklúzie: vyčleniť najmenej 20 miliónov obyvateľov EÚ z rizika chudoby a sociálneho vylúčenia (podiel Európanov žijúcich pod hranicou chudoby jednotlivých krajín by sa mal znížiť o 25 %, čím by sa viac ako 20 miliónov ľudí malo dostať nad hranicu chudoby). Uvedené má byť merané kombináciou ukazovateľov rizika chudoby, materiálnou depriváciou a domácností s nízkou intenzitou práce.

Podporu pre ciele stratégie Európa 2020 poskytuje **sedem hlavných iniciatív** na európskej úrovni a v krajinách EÚ: Inovácia v Únii, Mládež v pohybe, Digitálny program pre Európu, Európa efektívne využívajúca zdroje, Priemyselná politika vo veku globalizácie, Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta a Európska platforma na boj proti chudobe.

V súvislosti s realizáciou opatrení a sledovania pokroku členských štátov v plnení dohodnutých cieľov bol zriadený špecifický mechanizmus. Členské štáty EÚ sú povinné na ročnej báze predkladať národný program reforiem spolu s akčným plánom, v ktorých uvádzajú podrobný popis plánovaných opatrení za účelom plnenia cieľov. EK zodpovedá za monitorovanie pokroku, prezentuje výročné preskúmanie rastu, posudzuje programy reforiem krajín EÚ, pričom v európskom semestri vydáva tzv. špecifické odporúčania pre krajinu, v rámci ktorých hodnotí dosiahnutý pokrok a formuluje odporúčania pre nasledujúce obdobie. **Hlavným finančným nástrojom na plnenie stratégie Európa 2020 je politika súdržnosti EÚ.**

10.1.2 Národné ciele pre Slovensko

Členské štáty EÚ boli vyzvané, aby ciele stratégie Európa 2020 premietli do vnútroštátnych cieľov. Každý rok v apríli uverejňujú svoje národné programy reforiem, v ktorých stanovujú opatrenia prijaté na dosiahnutie týchto vnútroštátnych cieľov. Národné ciele stratégie Európa 2020 pre SR boli schválené uznesením vlády SR č. 386/2010 dňa 9. júna 2010 k Návrhu pozície SR k národným cieľom stratégie Európa 2020. Následne boli ciele SR doplnené a schválené uznesením vlády SR č. 806/2010 dňa 17. novembra 2010 k Národnému programu reforiem SR 2010, ktorý bol návrhom programu pre ďalšie obdobie. Uznesením vlády SR č. 256/2011 zo dňa 20. apríla 2011 bol schválený prvý komplexný národný program reforiem v rámci stratégie Európa 2020, v ktorom boli odsúhlasené národné ciele. V roku 2013 bola upravená cieľová hodnota pre výskum a vývoj, ostatné národné ciele sa nemenili.

Pre oblasť zamestnanosti stanovila SR národný cieľ na úrovni 72 %, t. j. miera zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov by sa mala zvýšiť zo súčasných 69 % na minimálne 72 %.

Pre oblasť oblasti výskumu a vývoja stanovila SR národný cieľ na úrovni 1 %, resp. 1,2 %, t. j. investovať do výskumu a vývoja 1 – 1,2 % HDP.

V oblasti zmeny klímy a energetiky bol národný cieľ pre SR stanovený tak, aby došlo k zníženiu nárastu emisií skleníkových plynov mimo sektora ETS tak, aby nepresiahli úroveň z roku 2005 o viac ako 13 %, ako aj k zvýšeniu podielu energie z OZE na hrubej konečnej spotrebe energie na 14 % a k zvýšeniu energetickej efektívnosti prostredníctvom úspory 11 % konečnej spotreby energie.

V oblasti vzdelávania bol národný cieľ v súvislosti so znížením miery predčasného ukončenia školskej dochádzky stanovený zo súčasných 15 % na 6 % a zároveň by malo dôjsť k zvýšeniu podielu obyvateľov vo veku 30 – 34 rokov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním z 31 % na min. 40 %.

- **V oblasti sociálnej inklúzie** bol národný cieľ SR stanovený na úrovni 170 tis. ľudí, ktorí budú vyčlenení z rizika chudoby a sociálneho vylúčenia. Vyššie uvedené ciele mali byť zo strany jednotlivých RO zohľadnené v procese prípravy OP tak, aby ciele a najmä výsledky implementácie (hodnoty merateľných ukazovateľov) programov prispievali k splneniu národných cieľov stratégie Európa 2020. Z pohľadu implementácie OPII (OP Val) boli relevantné ciele pre Inteligentný rast (zvýšenie výdavkov na výskum a vývoj) a Inkluzívny rast

(zvýšenie miery zamestnanosti a zníženie podielu populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením).

10.2 Tematický príspevok k cieľom základných priorít stratégie Európa 2020

10.2.1 Posúdenie tematického príspevku ŠC 9.5

ŠC 9.5 podporuje Investičnú prioritu 1b): Podpora investovania podnikov do výskumu a inovácie a vytvárania prepojení a synergií medzi podnikmi, centrami výskumu a vývoja a vysokoškolským vzdelávacím prostredím, najmä podpory investovania do vývoja produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie, ekologických inovácií, aplikácií verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie za podpory technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov, opatrení skorého overovania výrobkov, rozšírených výrobných kapacít, prvej výroby, najmä v základných podporných technológiách, a šírenia technológií na všeobecný účel.

ŠC 9.5 je zameraný na podporu výskumno-vývojových a inovačných aktivít podnikov, s cieľom zvýšiť ich konkurencieschopnosť v medzinárodnom/globálnom meradle. V rámci ŠC boli podporované aktivity zamerané na budovanie a rozvoj výskumno-vývojových a inovačných kapacít v podnikoch, ako aj projekty s inovačným potenciálom. Podporované budú MSP, ale aj veľké podniky. Prioritou je však podpora MSP.

Tematické zameranie dopytovo-orientovaných výziev, národného projektu a projektu finančných nástrojov

V rámci ŠC 9.5 bolo počas implementácie OPII k 31.12.2020 vyhlásených **celkovo 8 dopytových výziev** na predkladanie ŽoNFP celkovou alokáciou 698,023 mil. € zo zdrojov EÚ. Všetky výzvy boli zároveň k danému termínu uzavreté. Podporené projekty boli realizované na území celého Slovenska, s výnimkou Bratislavského kraja.

Výzva OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02 bola zameraná na podporu inovácií a technologického transferu prostredníctvom zvyšovania technologickej a inovačnej úrovne v podnikoch.

Výzva OPVaI-MH/DP/2017/1.2.2-11 bola zameraná na podporu inovácií prostredníctvom priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja v rámci domény Dopravné prostriedky pre 21. storočie. V rámci výzvy boli podporené mikro, malé, stredné aj veľké podniky, ako aj výskumné organizácie, pričom oprávnenými aktivitami boli priemyselný výskum, experimentálny vývoj a realizácia inovačných opatrení.

Výzva OPVaI-MH/DP/2017/1.2.2-12 bola zameraná na podporu inovácií prostredníctvom priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja v rámci domény Priemysel pre 21. storočie. Opätovne ako v rámci predchádzajúcej výzvy boli podporené mikro, malé, stredné aj veľké podniky, ako aj výskumné organizácie, pričom oprávnenými aktivitami boli priemyselný výskum, experimentálny vývoj a realizácia inovačných opatrení.

Výzva OPVaI-MH/DP/2017/1.2.2-13 bola zameraná na podporu inovácií prostredníctvom priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja v rámci domény Zdravé potraviny a životné

prostredie. Podporené podniky museli pôsobiť v niektorom z hlavných odvetví, ktorými je charakterizovaná doména Zdravé potraviny a životné prostredie, alebo v niektorom z odvetví reprezentujúcich funkčné väzby existujúce v rámci príslušného hlavného odvetvia.

Výzva OPVal-MH/DP/2018/1.2.2-15 bola zameraná na podporu inteligentných inovácií v priemysle, ako aj obstaranie nových technológií potrebných pre implementáciu inteligentných riešení a vytvorenie inteligentne riadených, vzájomne prepojených autonómnych systémov výlučne v rámci existujúcej prevádzky podniku.

Výzva OPVal-MH/DP/2018/1.2.2-16 bola zameraná na podporu inovácií prostredníctvom priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja v rámci domény Zdravie obyvateľstva a zdravotnícke technológie a zároveň obsahujúca realizáciu inovačných opatrení, t. j. praktické uplatnenie dosiahnutej inovácie a jej zavedenie do produkčného procesu, čím dôjde k zvýšeniu inovačnej úrovne v podnikoch.

Výzva OPVal-MH/DP/2018/1.2.2-17 bola zameraná na podporu inovácií prostredníctvom priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja v rámci domény Digitálne Slovensko a kreatívny priemysel. Podporené podniky museli pôsobiť v niektorom z hlavných odvetví, ktorými je charakterizovaná doména Digitálne Slovensko a kreatívny priemysel, alebo v niektorom z odvetví reprezentujúcich funkčné väzby existujúce v rámci príslušného hlavného odvetvia.

Výzva OPVal-MH/DP/2018/1.2.2-21 bola zameraná na podporu inteligentných inovácií v priemysle a ponúkla slovenským podnikom realizovať inovatívne „smart“ investície a byť aktívnymi pri zavádzaní inteligentne riadených technológií a systémov vo svojich produkčných prevádzkach.

V rámci vyššie uvedených výziev bolo zo strany hodnotiteľa identifikovaných viacero prepojení na ciele stratégie Európa 2020 a to najmä na cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj – na 1,2 % HDP do roku 2020. Išlo o výzvy zamerané na zvyšovania technologickej a inovačnej úrovne v podnikoch, priemyselný výskum, experimentálny vývoj a realizáciu inovačných opatrení. Konkrétne išlo o výzvy OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02, OPVal-MH/DP/2017/1.2.2-11, OPVal-MH/DP/2017/1.2.2-12, OPVal-MH/DP/2017/1.2.2-13, OPVal-MH/DP/2017/1.2.2-15, OPVal-MH/DP/2017/1.2.2-16 a OPVal-MH/DP/2017/1.2.2-17. Zároveň je možné v daných výzvach pozorovať aj nepriame prepojenie na cieľ pre Inkluzívny rast – dosiahnuť mieru zamestnanosti vo vekovej kategórii 20 – 64 rokov 72 % do roku 2020, najmä v podnikoch, ktoré v rámci implementácie zvyšujú zamestnanosť prostredníctvom prijatia nových zamestnancov v súvislosti s realizáciou hlavnej činnosti – výskumu a vývoja. Uvedené je možné reálne overiť prostredníctvom projektových ukazovateľov.

V rámci ŠC 9.5 (spoločne so ŠC 10.3) bol schválený **jeden národný projekt (NP)** – „Zvýšenie inovačnej výkonnosti slovenskej ekonomiky“, akronym: inovujme.sk. Hlavným cieľom NP je zvýšenie inovačnej výkonnosti slovenskej ekonomiky prostredníctvom realizácie cielených aktivít vo všetkých regiónoch SR. V rámci projektu boli vytvorené regionálne konzultačné centrá zamerané na poskytovanie poradenských služieb pre cieľové skupiny, najmä pre podnikateľské subjekty, v ktorých sa bude poskytovať špecializované inovačné a technologické poradenstvo. Poradenstvo je určené pre všetky typy podnikov, ale aj klastrovým organizáciám a ďalším cieľovým skupinám. NP pokrýva celé územie SR.

Z pohľadu hodnotiteľa NP nepriamo prispieva k plneniu cieľa stratégie Európa 2020 pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj – na 1,2 % HDP do roku 2020, najmä poskytovaním konzultačných a poradenských služieb pre podniky, ktoré realizujú technologické a inovačné činnosti.

Finančné nástroje (FN) sú v rámci ŠC 9.5 realizované prostredníctvom fondu NDF II. Ide o investičný fond, prostredníctvom ktorého sa v SR implementujú FN z EŠIF v programovom období 2014 – 2020, pričom je v správe Slovak Investment Holding, a.s. dcérskej spoločnosti Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a.s. V rámci daného ŠC boli poskytované finančné prostriedky prostredníctvom dvoch foriem FN, a to cez Portfóliovú záruku prvej straty v oblasti výskumu, vývoja a inovácií a cez priame investície prostredníctvom fondu fondov.

V rámci FN hodnotiteľ identifikoval prepojenia na cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj – na 1,2 % HDP do roku 2020, najmä v súvislosti s poskytovaním záruky pre podniky realizujúce aktivity v oblasti výskumu, vývoja a inovácií.

Tabuľka 64: Vybrané ukazovatele na projektovej úrovni

Kód MU	Názov MU	Merná jednotka	Agregované cieľové hodnoty v zazml. projektoch	Agregované cieľové hodnoty v ukončených projektoch	Agregované dosiahnuté hodnoty v ukončených projektoch *	Pomer dosiahnuté hodnoty v ukončených / cieľové hodnoty v zazml. projektoch
P0091	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	FTE	1 676,86	954,86	940,83	56,94 %
P0231	Počet nových výskumných pracovníkov v podporovaných subjektoch/podnikoch	FTE	84,42	0,00	0,00	0,00 %
P0280	Počet podaných patentových prihlášok	počet	67,00	0,00	0,00	0,00 %
P0282	Počet podnikov spolupracujúcich s výskumnými inštitúciami	podniky	63,00	0,00	0,00	0,00 %
P0325	Počet podporených výskumných inštitúcií	počet	119,00	0,00	0,00	0,00 %
P0326	Počet podporených výskumných inštitúcií spolupracujúcich s podnikmi	počet	75,00	0,00	0,00	0,00 %
P0355	Počet prihlášok registrácie práv duševného vlastníctva	počet	201,00	0,00	0,00	0,00 %
P0869	Počet novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín	FTE	144,00	74,00	84,00	58,33 %

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

* Údaje z ukončených projektov sú len za výzvy OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02 a OPVal-MH/DP/2018/1.2.2-15

Z pohľadu cieľov stratégie Európa 2020 sú relevantné najmä nasledovné merateľné ukazovatele:

- Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch – príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 940,83 FTE
- Počet nových výskumných pracovníkov v podporovaných subjektoch/podnikoch – príspevok k cieľu pre Inteligentný rast. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 0
- Počet podnikov spolupracujúcich s výskumnými inštitúciami – príspevok k cieľu pre Inteligentný rast. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 0

- Počet podporených výskumných inštitúcií – príspevok k cieľu pre Inteligentný rast. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 0
- Počet podporených výskumných inštitúcií spolupracujúcich s podnikmi – príspevok k cieľu pre Inteligentný rast. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 0
- Počet novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 84 FTE.

10.2.2 Posúdenie tematického príspevku ŠC 10.3

ŠC 10.3 podporuje Investičnú prioritu 1b): Podpora investovania podnikov do výskumu a inovácie a vytvárania prepojení a synergií medzi podnikmi, centrami výskumu a vývoja a vysokoškolským vzdelávacím prostredím. Podpora je zameraná najmä na investovanie do vývoja produktov a služieb, na prenos technológií, sociálnu inováciu, ekologické inovácie, aplikáciu verejných služieb, stimuláciu dopytu, vytváranie sietí, zoskupení a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie za podpory technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov, opatrení skorého overovania výrobkov, rozšírených výrobných kapacít, prvovýroby najmä v základných podporných technológiách a na šírenia technológií na všeobecný účel.

Tento ŠC je zameraný na zvýšenie konkurencieschopnosti podnikateľského sektora zvýšením výdavkov na aplikovaný výskum, vývoj a inovácie, a to prostredníctvom realizácie opatrení definovaných v RIS3SK. Prioritou mal byť vlastný výskum a vývoj, transfer technológií s vysokou pridanou hodnotou a inovácie. Podpora je orientovaná na malé, stredné podniky a veľké podniky s prioritou na podporu MSP.

Tematické zameranie dopytových výziev, národného projektu a finančných nástrojov

V rámci ŠC 10.3 boli k 31.12.2020 vyhlásené **dve dopytové výzvy** zamerané na podporu inovácií prostredníctvom priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja vo všetkých doménach RIS3 SK v Bratislavskom kraji (OPVal-MH/DP/2018/2.2.2-20 a OPII-MH/DP/2020/10.3-29). Podporené boli projekty realizované výlučne na území BSK. V rámci výzvy boli podporené mikro, malé, stredné aj veľké podniky, ako aj výskumné organizácie, pričom oprávnenými aktivitami sú priemyselný výskum a experimentálny vývoj. V rámci prvej výzvy OPVal-MH/DP/2018/2.2.2-20 bolo zazmluvnených 17 projektov, z ktorých k 31.12.2020 nebol žiadny ukončený.

V rámci daných výziev možno konštatovať priame prepojenie na cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj – na 1,2 % HDP do roku 2020, keďže ide o realizáciu aktivít v rámci MSP, veľkých podnikov, ako aj v rámci výskumných organizácií zameraných na priemyselný výskum a experimentálny vývoj. Okrem toho je možné identifikovať nepriame prepojenie na cieľ pre Inkluzívny rast – dosiahnuť mieru zamestnanosti vo vekovej kategórii 20 – 64 rokov 72 % do roku 2020, najmä v podnikoch, ktoré v rámci implementácie zvyšujú zamestnanosť prostredníctvom prijatia nových zamestnancov v súvislosti s realizáciou hlavnej činnosti – výskumu a vývoja. Uvedenú skutočnosť je možné reálne overiť prostredníctvom projektových ukazovateľov.

V rámci ŠC 10.3 (spoločne so ŠC 9.5) je implementovaný jeden NP „Zvýšenie inováčnej výkonnosti slovenskej ekonomiky“, v rámci ktorej je prijímateľom Slovenská inováčná a energetická agentúra.

Hlavným cieľom NP je zvýšenie inovačnej výkonnosti slovenskej ekonomiky prostredníctvom realizácie cieľných aktivít vo všetkých regiónoch SR. V rámci projektu boli vytvorené regionálne konzultačné centrá zamerané na poskytovanie poradenských služieb pre cieľové skupiny, najmä pre podnikateľské subjekty, v ktorých sa bude poskytovať špecializované inovačné a technologické poradenstvo.

Hodnotiteľ konštatuje, že daný NP, obdobne ako v rámci ŠC 9.5 (keďže projekt je realizovaný prierezovo v rámci ŠC 9.5 a 10.3), nepriamo prispieva k plneniu cieľa stratégie Európa 2020 pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj – na 1,2 % HDP do roku 2020, najmä poskytovaním konzultačných a poradenských služieb pre podniky, ktoré realizujú technologické a inovačné činnosti.

FN sú v rámci ŠC 10.3 sú poskytované cez Portfóliovú záruku prvej straty v oblasti výskumu, vývoja a inovácií a cez priame investície prostredníctvom fondu fondov.

Z pohľadu FN hodnotiteľ identifikoval prepojenie na cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj – na 1,2 % HDP do roku 2020, najmä v súvislosti s poskytovaním záruky pre podniky realizujúce aktivity v oblasti výskumu, vývoja a inovácií.

Tabuľka 65: Vybrané ukazovatele na projektovej úrovni

Kód MU	Názov MU	Merná jednotka	Agregované cieľové hodnoty v zazml. projektoch	Agregované cieľové hodnoty v ukončených projektoch	Agregované dosiahnuté hodnoty v ukončených projektoch	Pomer dosiahnuté hodnoty v ukončených /cieľové hodnoty v zazmluvnených projektoch
P0091	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	FTE	24,00	0,00	0,00	0,00 %
P0231	Počet nových výskumných pracovníkov v podporovaných subjektoch/podnikoch	FTE	24,54	0,00	0,00	0,00 %
P0280	Počet podaných patentových prihlášok	počet	7,00	0,00	0,00	0,00 %
P0282	Počet podnikov spolupracujúcich s výskumnými inštitúciami	počet	25,00	0,00	0,00	0,00 %
P0325	Počet podporených výskumných inštitúcií	počet	43,00	0,00	0,00	0,00 %
P0326	Počet podporených výskumných inštitúcií spolupracujúcich s podnikmi	počet	21,00	0,00	0,00	0,00 %
P0355	Počet prihlášok registrácie práv duševného vlastníctva	počet	37,00	0,00	0,00	0,00 %
P0869	Počet novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín	počet	2,00	0,00	0,00	0,00 %

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

Z pohľadu cieľov stratégie Európa 2020 sú relevantné nasledovné merateľné ukazovatele:

- Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch – príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast.
- Počet nových výskumných pracovníkov v podporovaných subjektoch/podnikoch – príspevok k cieľu pre Inteligentný rast.

- Počet podnikov spolupracujúcich s výskumnými inštitúciami – príspevok k cieľu pre Inteligentný rast.
- Počet podporených výskumných inštitúcií - príspevok k cieľu pre Inteligentný rast.
- Počet podporených výskumných inštitúcií spolupracujúcich s podnikmi – príspevok k cieľu pre Inteligentný rast.
- Počet novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín – príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast.

Keďže žiadny z projektov v rámci ŠC 10.3 nebol k referenčnému dátumu hodnotiacej správy ukončený, nie je možné dosiaľ vyčísliť dosiahnuté hodnoty merateľných ukazovateľov.

10.2.3 Posúdenie tematického príspevku ŠC 11.1

ŠC 11.1 podporuje Investičnú prioritu 3a): Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpory zakladania nových firiem, a to aj prostredníctvom podnikateľských inkubátorov.

ŠC 11.1 Nárast vzniku nových, konkurencieschopných MSP je zameraný na komplexné riešenia podpory vzniku nových a akceleráciu začínajúcich MSP, ako aj start-up a spin-off firiem. Opatreniami bude zabezpečená systematická podpora počas prvých štádií podnikania, vytvorenie vhodných podmienok pre rast konkurencieschopnosti MSP a zníženie miery ich zániku. Súčasťou aktivít je aj podpora rozvoja nových odvetví (napr. kreatívny priemysel).

Tematické zameranie dopytových výziev, národných projektov a finančných nástrojov

V rámci ŠC 11.1 bola vyhlásená a v termíne do 31.12.2020 uzavretá **1 otvorená dopytová výzva** OPVaI-MH/DP/2016/3.1.1-03. Výzva bol zameraná na uvedenie nového alebo inovovaného produktu žiadateľa na trh alebo na inováciu produkčného procesu. Podporené boli projekty realizované na území celého Slovenska, s výnimkou Bratislavského kraja. Oprávnenými činnosťami boli nákup nového dlhodobého majetku využívaného na produkciu produktu žiadateľa a/alebo zavádzanie nástrojov elektronického podnikania.

Daná výzva by svojimi aktivitami mohla čiastočne/nepriamo prispievať k plneniu cieľa k plneniu cieľa stratégie Európa 2020 pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj – na 1,2 % HDP do roku 2020, najmä aktivitami zameranými na inováciu produkčného procesu. Zároveň hodnotiteľ identifikoval možné nepriame prepojenie na cieľ pre Inkluzívny rast – dosiahnuť mieru zamestnanosti vo vekovej kategórii 20 – 64 rokov 72 % do roku 2020, najmä v podnikoch, ktoré v rámci implementácie zvyšujú zamestnanosť prostredníctvom prijatia nových zamestnancov. Uvedené skutočnosti je možné reálne overiť prostredníctvom plnenia projektových ukazovateľov.

V rámci ŠC 11.1 je implementovaný NP NPC regióny, ktorý nie je predmetom hodnotenia.

V rámci ŠC 11.1 boli implementované **FN** prostredníctvom nasledovných finančných produktov:

- Portfóliový úver zdieľaného rizika – Úverový program pre podporu nových a začínajúcich MSP mimo BSK. Cieľom je vytvoriť za účasti finančných sprostredkovateľov systém pomoci pre MSP v Slovenskej republike. Účelom pomoci je stimulovať posilnenie a rozvoj MSP

bez negatívneho dopadu na trh prostredníctvom zlepšenia prístupu MSP k finančným prostriedkom formou poskytovania úverov so zvýhodnenou úrokovou sadzbou.

- Portfóliová záruka prvej straty – Záručný program pre podporu nových a začínajúcich MSP mimo BSK. Táto schéma mala za cieľ vytvoriť za účasti finančných sprostredkovateľov systém pomoci pre MSP v Slovenskej republike. Finančným sprostredkovateľom sú poskytované záruky na úvery pre MSP, čo prináša zvýhodnenie podmienok financovania pre MSP.
- SIH Antikorona záruka 1 – Záručný program pre podporu nových a začínajúcich MSP mimo BSK. Daný program pozostáva z portfóliovej záruky pre finančné inštitúcie a za podmienky udržania zamestnanosti v MSP aj z úrokovej dotácie, ktorá môže byť poskytnutá až do výšky 4 %. Týmto nástrojom na seba preberie SIH časť úverových rizík od bánk z nových úverov pre MSP postihnutých súčasnou situáciou (SIHAZ 1 a SIHAZ 2A sa venuje kapitola 11).
- Seed a Start-up kapitálové investovanie do MSP - Fond rizikového kapitálu pre MSP mimo BSK vo fáze Early stage – Seed and Start-up. Cieľom tejto schémy má byť vytvoriť za účasti finančných sprostredkovateľov systém pomoci pre začínajúce podniky v Slovenskej republike.

V rámci širokého spektra poskytovaných FN boli zo strany hodnotiteľa identifikované čiastočné/nepriame prepojenie na cieľ stratégie Európa 2020 pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj – na 1,2 % HDP do roku 2020. Ide najmä o podporu nových a začínajúcich MSP, pokiaľ dané podniky realizujú činnosti v oblasti výskumu a vývoja.

Tabuľka 66: Vybrané ukazovatele na projektovej úrovni

Kód MU	Názov MU	Merná jednotka	Agregované cieľové hodnoty v zazmluvnených projektoch	Agregované cieľové hodnoty v ukončených projektoch	Agregované dosiahnuté hodnoty v ukončených projektoch	Pomer dosiahnuté hodnoty v ukončených / cieľové hodnoty v zazmluvnených projektoch
P0091	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	FTE	1 073,00	343,00	355,00	33,08 %
P0205	Počet novovytvorených MSP založených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín	Počet	35,00	11,00	11,00	31,43 %
P0869	Počet novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín	FTE	253,00	85,00	88,00	34,78 %

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

Z pohľadu cieľov stratégie Európa 2020 sú relevantné nasledovné merateľné ukazovatele:

- Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch – príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 355 FTE
- Počet novovytvorených MSP založených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín - príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 11

- Počet novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín – príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast. Dosiadnutá hodnota v ukončených projektoch: 88 FTE.

10.2.4 Posúdenie tematického príspevku ŠC 11.2

ŠC 11.2 Nárast internacionalizácie MSP a využívania možností jednotného trhu EÚ je zameraný na vytvorenie komplexného systému podpory internacionalizácie MSP. Navrhnuté nástroje sú komplementárne s už existujúcimi nástrojmi (medzinárodná sieť na podporu podnikania – EEN) a spolu vytvoria ucelený rámec podpory prieniku slovenských MSP na zahraničné trhy so zreteľom aj na trhy krajín mimo EÚ. ŠC sa realizuje v rámci investičnej priority 3b) Vývoj a uplatňovanie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie.

Tematické zameranie dopytových výziev, národných projektov a finančných nástrojov

V ŠC 11.2 bola vyhlásená **jedna dopytová** výzva OPVal-MH/DP/2018/3.2.1-18. Výzva bola zameraná na podporu zapájania MSP do programov EÚ. Výzva bola vyhlásená dňa 25.6.2018 a uzavretá ku dňu 31. decembra 2020 z dôvodu nedostatočného dopytu zo strany potenciálnych žiadateľov. V rámci výzvy prebehlo 14 hodnotiacich kôl. Cieľom výzvy bolo podporiť zapájanie MSP do programov EÚ, keďže v minulosti neexistovala účinná forma podpory MSP. V dôsledku toho SR dosahovala nízku mieru zapojenia MSP v rámci programov financovaných zo strany EÚ.

Hodnotiteľ konštatuje, že v rámci vyššie uvedenej výzvy je možné identifikovať čiastočné/nepriame prepojenie na cieľ stratégie Európa 2020 pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj – na 1,2 % HDP do roku 2020 a to za predpokladu, že podporené MSP realizujú činnosti v oblasti výskumu a vývoja.

V rámci vyššie uvedeného ŠC sa implementuje NP Podpora internacionalizácie MSP, ktorý nie je predmetom hodnotenia.

Tabuľka 67: Vybrané ukazovatele na projektovej úrovni

Kód MU	Názov MU	Merná jednotka	Agregované cieľové hodnoty v zazml. projektoch	Agregované cieľové hodnoty v ukončených projektoch	Agregované dosiahnuté hodnoty v ukončených projektoch	Pomer dosiahnuté hodnoty v ukončených/ cieľové hodnoty v zazml. projektoch
P0301	Počet podporených MSP prevádzkovaných osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín	Počet	2	1	1	50 %

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

Z pohľadu cieľov stratégie Európa 2020 je v rámci daného ŠC relevantný nasledovný merateľný ukazovateľ:

- Počet podporených MSP prevádzkovaných osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín - príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast. Dosiadnutá hodnota v ukončených projektoch: 1

10.2.5 Posúdenie tematického príspevku ŠC 11.3

ŠC 11.3 je zameraný na podporu rastu a inovácií v etablovaných MSP nachádzajúcich sa vo fáze rozvoja. Prostredníctvom podpory z OPII by malo dôjsť k zvýšeniu pridanej hodnoty a produktivity v rámci hodnotového reťazca, klastrov a kooperácie MSP s veľkými spoločnosťami. Súčasťou podpory je osobitný prístup k znevýhodneným sociálnym skupinám a realizácia sociálne orientovaných opatrení. ŠC sa realizuje v rámci investičnej priority 3c): Podpora vytvárania a rozširovania vyspelých kapacít pre vývoj produktov a služieb.

Tematické zameranie dopytových výziev, národných projektov a finančných nástrojov

V rámci ŠC 11.3 bolo celkovo vyhlásených **5 dopytových výziev** na predkladanie ŽoNFP. Cieľom výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 bola podpora projektov zameraných na uvedenie nového alebo inovovaného produktu na trh alebo na inováciu produkčného procesu. Predmetom výzvy OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08 bola podpora mikro, malých a stredných podnikov (MSP), ktoré plánujú tvorbu nového alebo inovovaného produktu, resp. inováciu výrobného procesu. Výzva OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-09 podporila projekty zamerané na zavádzanie systému manažérstva podľa noriem systémov manažérstva a/alebo zamerané na posudzovanie zhody výrobkov. Ďalšia výzva OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-10 sa zamerala na podporu registrácie chemických látok podľa požiadaviek nariadenia REACH. Výzva OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-14 umožnila MSP pôsobiacich v najmenej rozvinutých okresoch SR získať podporu na tvorbu nového alebo inovovaného produktu, resp. inováciu výrobného procesu.

K plneniu ŠC 11.3 prispievajú aj NP NPC Regióny, NP Podpora internacionalizácie MSP a NP Podpora rozvoja kreatívneho priemyslu na Slovensku. Uvedené NP neboli predmetom tohto hodnotenia.

Finančné nástroje: podnikateľské subjekty sú podporené prostredníctvom nasledovných produktov:

- Portfóliový úver zdieľaného rizika (prostredníctvom SZRB). Účelom pomoci je stimulovať posilnenie a rozvoj MSP bez negatívneho dopadu na trh prostredníctvom zlepšenia prístupu MSP k finančným prostriedkom formou poskytovania úverov so zvýhodnenou úrokovou sadzbou.
- Portfóliová záruka prvej straty (prostredníctvom UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s. pobočka zahraničnej banky). Účelom pomoci je stimulovať posilnenie a rozvoj MSP bez negatívneho dopadu na trh prostredníctvom zlepšenia prístupu MSP k financovaniu. Finančným sprostredkovateľom sú poskytované záruky na úvery pre MSP, čím sa dosahuje zvýhodnenie podmienok financovania pre MSP.

Priame investície realizuje priamo SIH prostredníctvom National Development Fund II. Majú formu priameho kapitálu, kvázi-kapitálu (konvertibilných produktov), úverov a záruk. **Vyššie uvedené FN čiastočne prispievajú k plneniu cieľa stratégie Európa 2020 pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj – na 1,2 % HDP do roku 2020, a to najmä prostredníctvom poskytovania portfóliovej záruky prvej straty, čo prispieva k vytvoreniu systému pomoci pre MSP v oblasti výskumu, vývoja a inovácií. Zároveň je možné identifikovať nepriame prepojenie na cieľ pre Inkluzívny rast – dosiahnuť mieru zamestnanosti vo vekovej kategórii 20 – 64 rokov 72 % do roku 2020, najmä v podnikoch, ktoré v rámci implementácie zvyšujú zamestnanosť**

prostredníctvom prijatia nových zamestnancov. Uvedené skutočnosti sa dajú reálne overiť prostredníctvom plnenia projektových ukazovateľov.

Tabuľka 68: Vybrané ukazovatele na projektovej úrovni

Kód MU	Názov MU	Merná jednotka	Agregované cieľové hodnoty v zazml. projektoch	Agregované cieľové hodnoty v ukončených projektoch	Agregované dosiahnuté hodnoty v ukončených projektoch	Pomer dosiahnuté hodnoty v ukončených /cieľové hodnoty v zazml. projektoch
P0869	Počet novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín	FTE	402,00	228,00	238,00	59,20 %
P0091	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	FTE	869,75	467,00	467,00	53,69 %
P0301	Počet podporených MSP prevádzkovaných osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín	Počet	25,00	11,00	12,00	48,00 %

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

Z vyššie uvedených merateľných ukazovateľov sú z pohľadu stratégie Európa 2020 relevantné nasledovné:

- Počet novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín – príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 238 FTE - dosiahnutá hodnota MU predstavuje 59,20 % z cieľovej hodnoty.
- Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch – príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 467 FTE - dosiahnutá hodnota MU predstavuje 53,69 % z cieľovej hodnoty.
- Počet podporených MSP prevádzkovaných osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín – príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 12 - dosiahnutá hodnota MU predstavuje 48 % z cieľovej hodnoty.

10.2.6 Posúdenie tematického príspevku ŠC 12.1

ŠC 12.1 podporuje Investičnú prioritu 3d): Podpora kapacity MSP pre rast na regionálnych, celoštátnych a medzinárodných trhoch a zapojenia sa do procesov inovácií.

ŠC 12.1 Nárast podielu ziskových MSP v Bratislavskom kraji je zameraný na komplexné riešenia podporujúce vznik a rozvoj nových perspektívnych MSP v BSK, vrátane start-up a spin-off ako aj ich podporu, resp. akceleráciu do ďalších fáz životného cyklu. Zabezpečí sa systematická podpora počas všetkých štádií podnikania, vytvorenie podmienok pre rast konkurencieschopnosti MSP a zníženie miery ich zániku. Súčasťou je aj rozvoj nových odvetví (napr. kreatívny priemysel).

Tematické zameranie dopytových výziev, národných projektov a finančných nástrojov

Počas implementácie OPII boli v rámci ŠC 12.1 vyhlásené a do 31.12.2020 uzavreté **2 dopytové výzvy** na predkladanie ŽoNFP. Výzva OPVai-MH/DP/2017/4.1.1-07 bola zameraná na podporu MSP v oblasti kreatívneho priemyslu v Bratislavskom kraji, pričom predmetom projektu bol nákup nového dlhodobého majetku, ktorý bude využívaný pri tvorbe nového alebo inovovaného produktu žiadateľa,

resp. pri inovácii produkčného procesu. Výzva OPVal-MH/DP/2018/4.1.1-19 bola zameraná na podporu zapájania MSP do programov EÚ v Bratislavskom kraji.

Cieľom výzvy OPVal-MH/DP/2018/4.1.1-19 bolo podporiť zapájanie MSP do programov financovaných z EÚ, keďže v minulosti neexistovala účinná forma takejto podpory, v dôsledku čoho SR dosahovalo nízku mieru zapojenia MSP do programov EÚ. Výzva bola zameraná na podporu zapojenia MSP do fázy 2 SME Instrument, a to prostredníctvom podpory činností súvisiacich s vypracovaním štúdie uskutočniteľnosti.

Hodnotiteľ konštatuje, že v rámci vyššie uvedených výziev bol identifikovaný súvis s cieľom stratégie Európa 2020 pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj – na 1,2 % HDP do roku 2020, a to najmä prostredníctvom činností súvisiacich s tvorbou nového alebo inovovaného produktu, resp. pri inovácii produkčného procesu v rámci MSP. Zároveň je možné identifikovať nepriame prepojenie na cieľ pre Inkluzívny rast – dosiahnuť mieru zamestnanosti vo vekovej kategórii 20 – 64 rokov 72 % do roku 2020, najmä v podnikoch, ktoré v rámci implementácie zvyšujú zamestnanosť prostredníctvom prijatia nových zamestnancov. Uvedené skutočnosti sa dajú overiť prostredníctvom plnenia projektových ukazovateľov.

V rámci ŠC 12.1 sa realizujú národné projekty NPC II – Bratislavský kraj a NP Podpora rozvoja kreatívneho priemyslu na Slovensku. Uvedené NP neboli predmetom tohto hodnotenia.

ŠC 12.1 bol implementovaný aj prostredníctvom **finančných nástrojov**:

- Portfóliový úver zdieľaného rizika – úverový program pre rozvoj MSP v BSK. Účelom pomoci je stimulovať posilnenie a rozvoj MSP bez negatívneho dopadu na trh prostredníctvom zlepšenia prístupu MSP k finančným prostriedkom formou poskytovania úverov so zvýhodnenou úrokovou sadzbou²⁶.
- Seed a Start-up kapitálové investovanie do MSP – Fond rizikového kapitálu pre MSP v BSK vo fáze Early stage – táto podpora má za cieľ vytvoriť za účasti finančných sprostredkovateľov, systém pomoci pre začínajúce podniky v Slovenskej republike. Pomoc začínajúcim podnikom je poskytovaná prostredníctvom finančných sprostredkovateľov z finančných príspevkov z OPII.

Z pohľadu FN možno konštatovať, že nepriamo prispievajú k plneniu cieľa stratégie Európa 2020 pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj – na 1,2 % HDP do roku 2020, a to najmä prostredníctvom činností súvisiacich s vytvorením systému pomoci pre MSP v Slovenskej republike. Zároveň je možné identifikovať priame prepojenie na cieľ pre Inkluzívny rast – dosiahnuť mieru zamestnanosti vo vekovej kategórii 20 – 64 rokov 72 % do roku 2020, najmä pri finančnom produkte SIH Antikورونا záruka 1, v rámci ktorého dochádza k poskytovaniu portfóliovej záruky pre finančné inštitúcie za podmienky udržania zamestnanosti v MSP.

²⁶ Informácie k SIHAZ 1 a SIHAZ 2A sú uvedené v kapitole 11.

Tabuľka 69: Vybrané ukazovatele na projektovej úrovni

Kód MU	Názov MU	Merná jednotka	Agregované cieľové hodnoty v zazml. projektoch	Agregované cieľové hodnoty v ukončených projektoch	Agregované dosiahnuté hodnoty v ukončených projektoch	Pomer dosiahnuté hodnoty v ukončených / cieľové hodnoty v zazml. projektoch
P0091	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	FTE	77,00	47,00	48,00	62,34 %
P0301	Počet podporených MSP prevádzkovaných osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín	Počet	1,00	1,00	1,00	100,00 %
P0869	Počet novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín	FTE	10,50	9,50	10,00	95,24 %

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

Z vyššie uvedených merateľných ukazovateľov sú z pohľadu stratégie Európa 2020 relevantné nasledovné:

- Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch – príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 48 FTE
- Počet podporených MSP prevádzkovaných osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín – príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 1
- Počet novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín. – príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch: 10 FTE.

10.3 Finančný príspevok k cieľom stratégie Európa 2020

10.3.1 Posúdenie finančného príspevku ŠC 9.5

Celková alokácia vo výzvach ŠC

V rámci ŠC 9.5 bolo v 8 dopytových výzvach alokovaných celkovo 698 023 000 € (zdroj EÚ), pričom najvyššia suma 300 mil. €. bola alokovaná v úvodnej výzve OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02.

Tabuľka 70: Celková alokácia vo výzvach ŠC 9.5

Výzva (kód)	Typ (uzavretá/otvorená)	Dátum vyhlásenia	Dátum ukončenia	Alokácia (zdroj EÚ) v €
OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02	otvorená	2.8.2016	15.5.2017	300 000 000,00
OPVaI-MH/DP/2017/1.2.2-11	otvorená	15.12.2017	30.11.2018	48 000 000,00
OPVaI-MH/DP/2017/1.2.2-12	otvorená	15.12.2017	30.11.2018	82 000 000,00
OPVaI-MH/DP/2017/1.2.2-13	otvorená	15.12.2017	30.11.2018	34 000 000,00
OPVaI-MH/DP/2018/1.2.2-15	otvorená	12.2.2018	31.7.2018	30 000 000,00
OPVaI-MH/DP/2018/1.2.2-16	otvorená	18.4.2018	30.11.2018	12 000 000,00
OPVaI-MH/DP/2018/1.2.2-17	otvorená	18.4.2018	30.11.2018	24 000 000,00
OPVaI-MH/DP/2018/1.2.2-21	otvorená	20.12.2018	31.12.2020	168 023 000,00

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

Najviac finančných zdrojov bolo čerpaných v rámci kódu intervencie 001 – Všeobecné výrobné investície v malých a stredných podnikoch - 103 573 422,04 €. Nasleduje kód 056 – Investície do infraštruktúry, kapacít a zariadení v MSP, ktoré sú priamo spojené s výskumnými a inovačnými činnosťami, v rámci ktorého došlo k čerpaniu FP na úrovni 61 577 015,11 € a kód 064 – Výskumné a inovačné postupy v MSP (vrátane systémov poukazov, inovácií v oblasti postupov, projektov, služieb a sociálnej inovácie). V danom kóde intervencií došlo k čerpaniu FP vo výške 38 497 978,61 €. Všetky daného kódy intervencií priamo prispievajú k plneniu cieľa stratégie Európa 2020 pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020.

Tabuľka 71: Čerpanie pre jednotlivé oblasti intervencie ŠC 9.5

Oblasť intervencie	Objem zazmluvnených zdrojov EÚ v €	Objem zdrojov EÚ v ukončených projektoch v €	Objem čerpaných zdrojov EÚ v €	Cieľ Stratégie EÚ 2020
001	173 929 081,90	140 598 835,94	103 573 422,04	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
002	20 126 887,53	20 126 887,53	11 134 878,84	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
004	1 830 495,76	1 830 495,76	845 405,59	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
056	97 576 600,13	97 576 600,13	61 577 015,11	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
057	21 343 603,01	21 343 603,01	8 790 361,	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
062	6 995 626,12	6 995 626,12	6 995 626,12	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
064	65 594 963,69	65 594 963,69	38 497 978,61	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť

				výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
065	419 300,00	419 300,00	419 300,00	-
067	2 360 091,05	2 360 091,05	697 441,05	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
069	48 493 235,51	48 493 235,51	34 807 366, 01	-

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

10.3.2 Posúdenie finančného príspevku ŠC 10.3

Celková alokácia vo výzvach ŠC

V dvoch dopytových výzvach bolo v rámci ŠC 10.3 alokovaných celkovo 17 300 000 € (zdroj EÚ), z toho vo výzve OPVaI-MH/DP/2018/2.2.2-20: 15 000 000 €.

Tabuľka 72: Celková alokácia vo výzvach ŠC 10.3

Výzva (kód)	Typ (uzavretá/otvorená)	Dátum vyhlásenia	Dátum ukončenia	Alokácia (zdroj EÚ) v €
OPVaI-MH/DP/2018/2.2.2-20	otvorená	8. 10. 2018	31. 5. 2019	15 000 000
OPII-MH/DP/2020/10.3-29	otvorená	28.2.2020	N/A	2 300 000

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

V rámci ŠC 10.3 bol identifikovaný priamy príspevok k plneniu cieľa stratégie Európa 2020 pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020, a to prostredníctvom kódu intervencií 056 – Investície do infraštruktúry, kapacít a zariadení v MSP, ktoré sú priamo spojené s výskumnými a inovačnými činnosťami. V danom prípade došlo k referenčnému dátumu hodnotiacej správy k čerpaniu FP vo výške 285 991,16 €. Zvyšná časť by však mala byť čerpaná v najbližšom období, keďže zazmluvnenie v rámci kódu intervencie 056 sa pohybuje na úrovni 8 413 614,87 €.

Tabuľka 73: Čerpanie pre jednotlivé oblasti intervencie ŠC 10.3

Oblasť intervencie	Objem zazmluvnených zdrojov EÚ v €	Objem zdrojov EÚ v ukončených projektoch v €	Objem čerpaných zdrojov EÚ €	Cieľ stratégie EÚ 2020
056	8 413 614,87	284 576,45	285 991,16	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
069	228 149,82	0,00	0,00	-

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

10.3.3 Posúdenie finančného príspevku ŠC 11.1

Celková alokácia vo výzvach ŠC

V rámci ŠC 11.1 bolo počas implementácie k referenčnému dátumu hodnotiacej správy v rámci jednej dopytovej výzvy alokovaných 30 000 000 € (zdroj EÚ).

Tabuľka 74: Celková alokácia vo výzvach ŠC 11.1

Výzva (kód)	Typ (uzavretá/otvorená)	Dátum vyhlásenia	Dátum ukončenia	Alokácia (zdroj EÚ) v €
OPVaI-MH/DP/2016/3.1.1-03	Otvorená	22.11.2016	15.8.2017	30 000 000

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

Z pohľadu zastúpených kódov intervencií najvyššie zazmluvnenie, ako aj čerpanie FP, pozorujeme v rámci kódu intervencií 001 – Všeobecné výrobné investície v malých a stredných podnikoch. Čerpanie FP k referenčnému dátumu sa pohybuje na úrovni 14 371 747,99 €. Zvyšné kódy intervencií 066 – Pokročilé podporné služby pre MSP a skupiny MSP (vrátane riadenia, marketingových a projektových služieb), ako aj 067 – Rozvoj podnikania MSP, podpora podnikania a inkubácie (vrátane podpory vzniku odčlenených podnikov – spin-off a spin-out podnikov) majú čerpanie FP na úrovni 2 737 642, 02 €, resp. 5 190 777, 29 €.

Tabuľka 75: Čerpanie pre jednotlivé oblasti intervencie ŠC 11.1

Oblasť intervencie	Objem zazmluvnených zdrojov EÚ v €	Objem zdrojov EÚ v ukončených projektoch v €	Objem čerpaných zdrojov EÚ v €	Cieľ stratégie EÚ 2020
001	31 371 615, 95	22 947 076,60	14 371 747,99	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
066	5 497 078,07	5 497 078,07	2 737 642, 02	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
067	8 319 604, 48	8 319 604, 48	5 190 777, 29	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

10.3.4 Posúdenie finančného príspevku ŠC 11.2

Celková alokácia vo výzvach ŠC

V rámci jednej dopytovej výzvy bolo pre ŠC 11.2 alokovaných 1 000 000 € (zdroj EÚ).

Tabuľka 76: Celková alokácia vo výzvach ŠC 11.2

Výzva (kód)	Typ (uzavretá/ otvorená)	Dátum vyhlásenia	Dátum ukončenia	Alokácia (zdroj EÚ) v €
OPVaI-MH/DP/2018/3.2.1-18	otvorená	25. 6. 2018	31. 12. 2020	1 000 000,00

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

Tabuľka 77: Čerpanie pre jednotlivé oblasti intervencie ŠC 11.2

Oblasť intervencie	Objem zazmluvnených zdrojov EÚ v €	Objem zdrojov EÚ v ukončených projektoch v €	Objem čerpaných zdrojov EÚ v €	Cieľ stratégie EÚ 2020
066	650 000	500 000	375 000	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

V rámci daného ŠC je zastúpený len jeden kód intervencie a to 066 – Pokročilé podporné služby pre MSP a skupiny MSP (vrátane riadenia, marketingových a projektových služieb), v rámci ktorého z objemu zazmluvnených prostriedkov (650 000 €) došlo k čerpaniu FP na úrovni 62,5 %.

10.3.5 Posúdenie finančného príspevku ŠC 11.3

Celková alokácia vo výzvach ŠC

Celkovo bolo v rámci 5 dopytových výziev pre ŠC 11.3 alokovaných 124 300 000 € (zdroj EÚ). Najviac FP bolo alokovaných v prvej výzve OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 (58 300 000 €) a vo výzve OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08 (50 000 000 €). Najmenej, len 2 000 000 € bolo alokovaných vo výzve OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-10.

Tabuľka 78: Celková alokácia vo výzvach ŠC 11.3

Výzva (kód)	Typ (uzavretá/otvorená)	Dátum vyhlásenia	Dátum ukončenia	Alokácia (zdroj EÚ) v €
OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04	otvorená	22.11.2016	15.8.2017	58 300 000,00
OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-08	otvorená	12.9.2017	28.9.2018	50 000 000,00
OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-09	otvorená	31.10.2017	31.7.2018	4 000 000,00
OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-10	otvorená	15.12.2017	31.7.2018	2 000 000,00
OPVal-MH/DP/2017/3.3.1-14	otvorená	20.12.2017	28.9.2018	10 000 000,00

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

Z pohľadu kódov intervencií sú v rámci ŠC 11.3 najviac zastúpené kódy intervencií 001 – Všeobecné výrobné investície v malých a stredných podnikoch, v rámci ktorého došlo k referenčnému dátumu hodnotiacej správy k čerpaniu FP vo výške 49 870 626, 90 €, čo tvorí 59,12 % z objemu zazmluvnených FP. Nasleduje kód intervencie 056 – Investície do infraštruktúry, kapacít a zariadení v MSP, ktoré sú priamo spojené s výskumnými a inovačnými činnosťami s čerpaním na úrovni 11 481 481 €, čo predstavuje 71,3 % z objemu zazmluvnených FP. V rámci kódov intervencie 069 – Podpora výrobných postupov šetrných k životnému prostrediu a efektívnosť využívania zdrojov v MSP a 082 – Služby a aplikácie IKT pre MSP neboli identifikované relevantné prepojenia na ciele stratégie Európa 2020.

Tabuľka 79: Čerpanie pre jednotlivé oblasti intervencie ŠC 11.3

Oblasť intervencie	Objem zazmluvnených zdrojov EÚ v €	Objem zdrojov EÚ v ukončených projektoch v €	Objem čerpaných zdrojov EÚ v €	Cieľ stratégie EÚ 2020
001	84 344 730,77	46 586 665,94	49 870 626,90	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
056	16 096 492,07	11 481 481,00	11 481 481,00	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
064	297 685,82	142 220,43	0,00	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
066	1 397 781,00	974 141,69	974 141,69	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
069	18 508 148,63	15 490 360,48	15 490 360,48	-
082	2 222 005,64	1 380 766,41	1 380 766,41	-

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

10.3.6 Posúdenie finančného príspevku ŠC 12.1

Celková alokácia vo výzvach ŠC

V rámci dvoch dopytových výziev bolo pre ŠC 12.1 alokovaných celkovo 5 050 000 € (zdroj EÚ), z tohto väčšina FP (4 000 000 €) v rámci úvodnej výzvy OPVaI-MH/DP/2017/4.1.1-07.

Tabuľka 80: Celková alokácia vo výzvach ŠC 12.1

Výzva (kód)	Typ (uzavretá/otvorená)	Dátum vyhlásenia	Dátum ukončenia	Alokácia (zdroj EÚ) v €
OPVaI-MH/DP/2017/4.1.1-07	otvorená	28.4.2017	29.9.2017	4 000 000,00
OPVaI-MH/DP/2018/4.1.1-19	otvorená	25.6.2018	31.12.2020	1 050 000,00

Zdroj: OPII

Z pohľadu prepojenia kódov intervencie na ciele stratégie Európa 2020 hodnotiteľ konštatuje, že z dvoch zastúpených kódov identifikoval prepojenie v rámci kódu intervencie 066 – Pokročilé podporné služby pre MSP a skupiny MSP (vrátane riadenia, marketingových a projektových služieb), v ktorom je čerpanie FP na úrovni 303 571,47 €, čo predstavuje približne 53 % z objemu zazmluvnených FP. Druhý kód intervencie 076 – Rozvoj a podpora kultúrnych a kreatívnych aktív v MSP nie je z pohľadu cieľov stratégie Európa 2020 relevantný.

Tabuľka 81: Čerpanie pre jednotlivé oblasti intervencie ŠC 12.1

Oblasť intervencie	Objem zazmluvnených zdrojov EÚ v €	Objem zdrojov EÚ v ukončených projektoch v €	Objem čerpaných zdrojov EÚ v €	Cieľ stratégie EÚ 2020
066	571 428, 59	535 714,3	303 571,47	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020
076	2 917 522, 98	2 405 169,98	1 672 657,69	-

Zdroj: údaje z ITMS 2014+ poskytnuté MH SR

10.4 Zhrnutie

Tematický príspevok

V rámci šiestich ŠC bolo identifikovaných viacero priamych a nepriamych prepojení na ciele stratégie Európa 2020. V rámci **tematického zamerania zverejnených dopytových výziev/národných projektov/finančných nástrojov** bolo zo strany hodnotiteľa v každom ŠC identifikované priame, resp. nepriame prepojenie na cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj – na 1,2 % HDP do roku 2020. Išlo najmä o výzvy zamerané na zvyšovania technologickej a inovačnej úrovne v podnikoch, priemyselný výskum, experimentálny vývoj a realizáciu inovačných opatrení. Zároveň možno z pohľadu tematického zamerania výziev prakticky vo všetkých ŠC pozorovať aj nepriame prepojenie na cieľ pre Inkluzívny rast – dosiahnuť mieru zamestnanosti vo vekovej kategórii 20 – 64 rokov 72 % a znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020.

Tabuľka 82: Tematické prepojenie ŠC a národných cieľov stratégie Európa 2020

ŠC	Inteligentný rast - zvýšiť výdavky na VaV	Inkluzívny rast – zvýšiť mieru zamestnanosti 20 - 64	Inkluzívny rast – znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a soc. vylúčením
9.5	priame	priame	priame
10.3	priame	priame	priame
11.1	nepriame	priame	priame
11.2	nepriame	nepriame	priame
11.3	nepriame	priame	priame
12.1	nepriame	priame	priame

ŠC 9.5 vykazuje priame tematické prepojenie na cieľ Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj, najmä prostredníctvom podpory spolupráce podnikov a výskumných inštitúcií, resp. podpory výskumných inštitúcií. Z pohľadu merateľných ukazovateľov na projektovej úrovni boli v rámci ŠC 9.5 dosiahnuté príspevky k cieľu pre Inkluzívny rast, v rámci ktorého boli dosiahnuté pozitívne hodnoty v počte nárastu zamestnanosti. Ďalej ide o potenciálny príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast – znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením.

Z pohľadu ŠC 10.3 hodnotiteľ konštatuje prepojenie na viaceré ciele stratégie Európa 2020, najmä na cieľ pre Inkluzívny rast, cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj, ako aj prepojenie na cieľ pre Inkluzívny rast – znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením. Keďže však žiadny z projektov v rámci ŠC 10.3 nie je k referenčnému dátumu hodnotiacej správy ukončený, nie je možné vyčíslieť dosiahnuté hodnoty merateľných ukazovateľov.

V rámci ŠC 11.1 bolo identifikované prepojenie na cieľ pre Inkluzívny rast – dosiahnuť mieru zamestnanosti vo vekovej kategórii 20 – 64 rokov 72 % do roku 2020. Projekty podporené v rámci dopytovo-orientovaných výziev prispeli k tvorbe nových pracovných miest a zvýšeniu zamestnanosti v podporovaných MSP, pričom dosiahnutá hodnota relevantného merateľného ukazovateľa v ukončených projektoch predstavuje 51,7 % z cieľovej hodnoty. Ďalej ide príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast – znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020, keď časť nových MSP bolo založených, resp. časť novovytvorených pracovných miest bolo obsadených osobami zo sociálne znevýhodnených skupín.

V ŠC 11.2 bol z pohľadu cieľov stratégie Európa 2020 identifikovaný jeden relevantný merateľný ukazovateľ – počet podporených MSP prevádzkovaných osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín, ktorý prispieva k cieľu pre Inkluzívny rast – znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020. V rámci daného ŠC sa vykazuje počet podporených MSP, ktoré prevádzkujú osoby zo sociálne znevýhodnených skupín.

Z pohľadu ŠC 11.3 boli z pohľadu stratégie Európa 2020 identifikované príspevky k cieľu pre Inkluzívny rast – dosiahnuť mieru zamestnanosti vo vekovej kategórii 20 – 64 rokov 72 % do roku 2020 (nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch). Zároveň hodnotiteľ identifikoval príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast – znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020.

V oblasti ŠC 12.1 hodnotiteľ konštatuje, že identifikoval príspevok k cieľu pre Inkluzívny rast – dosiahnuť mieru zamestnanosti vo vekovej kategórii 20 – 64 rokov 72 % do roku 2020, pričom

dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch predstavovala 31,2 % z cieľovej hodnoty. Zároveň OPII prispieva v rámci vyššie uvedeného ŠC prostredníctvom merateľného ukazovateľa – počet podporených MSP prevádzkovaných osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín k cieľu pre Inkluzívny rast – znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020. Dosiahnutá hodnota v ukončených projektoch daného ukazovateľa dosiahla 100 % cieľovej, resp. plánovanej hodnoty.

Finančný príspevok

Tabuľka 83: Finančný príspevok

ŠC	Alokácia na výzvy	Cieľ stratégie Európa 2020	Kódy intervencie	Zazmluvnené zdroje (EÚ) v €	Čerpané zdroje (EÚ) v €
9.5	698 023 000	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj	001, 002, 004, 056, 057, 062, 064, 067	389 757 349	232 112 128
10.3	17 300 000	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj	056, 069	8 413 615	285 991
11.1	30 000 000	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj	001, 066, 067	45 188 299	22 300 167
11.2	1 000 000	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj	066	650 000	375 000
11.3	124 300 000	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj	001, 056, 064, 066, 067, 069	102 136 690	62 326 250
12.1	5 050 000	Cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj	066	571 429	303 571

Zdroj: Dokumenty poskytnuté MH SR, vlastné spracovanie

Na základe analýzy hodnotiteľ konštatuje, že OPII (časť za bývalý OP Val) priamo prispieva k cieľu stratégie Európa 2020 – cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 HDP, a to najmä prostredníctvom kódov intervencií 001, 002, 004, 056, 057, 062, 064, 065, 066 a 067. **Najvyšší podiel čerpania FP vykazuje kód intervencie 001 – Všeobecné výrobné investície v malých a stredných podnikoch**, a to celkovo 167 815 795 € (v ŠC 9.5, 11.1 a 1.3) **nasledovaný kódom intervencie 056** – Investície do infraštruktúry, kapacít a zariadení v MSP, ktoré sú priamo spojené s výskumnými a inovačnými činnosťami v celkovej hodnote 73 347 487 € (v ŠC 9.5, 10.3 a 11.3) **a kódom intervencie 064** – Výskumné a inovačné postupy v MSP (vrátane systémov poukazov, inovácií v oblasti postupov, projektov, služieb a sociálnej inovácie), zastúpený v ŠC 9.5, v hodnote 38 497 978,61 €. V daných kódoch intervencií ide o aktivity spojené s podporou MSP v rôznych formách a oblastiach, najmä však so zameraním na podporu výskumnej infraštruktúry a prepojenia na výskumný sektor.

Zároveň bol zo strany hodnotiteľa identifikovaný nepriamy prínos k cieľom stratégie, a to v rámci cieľa pre Inkluzívny rast – dosiahnuť mieru zamestnanosti vo vekovej kategórii 20 – 64 rokov 72 % do roku 2020, ako aj v rámci cieľa pre Inkluzívny rast – znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020. Číselné hodnoty v rámci daných cieľov nie je možné priamo kvantifikovať z vyššie uvedených kódov intervencií, poznamenávame však, že na základe

merateľných ukazovateľov (na projektovej úrovni) ide o hodnoty vyjadrené v FTE v rámci dotknutých podnikov. Konkrétne ide o počet novovytvorených pracovných miest obsadených osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín alebo o nárast zamestnanosti v dotknutých podnikoch.

11 HODNOTIACA OTÁZKA 7 ZHODNOŤTE ÚČINNOSŤ A PRIMERANOSŤ OPATRENÍ PRIJATÝCH NA ZMIERNENIE, RESP. ODSTRÁNENIE DÔSLEDKOV PANDÉMIE COVID-19

11.1 Analýza dopadu pandémie COVID 19 na ekonomiku SR

Prvé náznaky celosvetového ekonomického ochladenia možno sledovať už začiatkom roku 2019, pričom na reálnych makroekonomických ukazovateľoch sa to začalo odzrkadľovať až v jeho závere. Nepochybne väčší negatívny vplyv na vývoj ekonomiky SR malo zavádzanie protipandemických opatrení v súvislosti so snahou o zastavenie šírenia vírusu COVID-19. Opatrenia zavedené vyspelými krajinami mali jednoznačne negatívny dopad na globálnu spotrebu, čo samozrejme ovplyvnilo aj relatívne malú a otvorenú ekonomiku Slovenska. Pokles dopytu po slovenských výrobkoch v spojení s očakávanou neistotou a obmedzovaním spotreby sa odzrkadlili vo vývoji viacerých makroekonomických ukazovateľoch, ktorých analýza vývoja je predmetom tejto kapitoly.

11.1.1 Ukazovatele výkonnosti ekonomiky na národnej úrovni

Pri porovnaní vývoja HDP na ročnej báze je zrejmé, že po niekoľkých rokoch rastu (2015 - 2019), došlo v roku 2020 k výraznému poklesu. Vďaka kombinácii negatívnych vplyvov globálneho ekonomického spomalenia a nástupu pandémie reprezentovanej reštriktívnymi opatreniami poklesol nominálny HDP v roku 2020 o 2,1 %. Najväčší podiel na tomto poklese predstavoval segment priemyselnej výroby (-20,8 % oproti roku 2019; jeho podrobným vývojom sa budeme zaoberať nižšie). Ešte väčší pokles v percentuálnom vyjadrení zaznamenali hodnoty zahraničného obchodu. Medziročný pokles vývozu (-9,3 %) bol štatisticky zaznamenaný iba raz, počas recesie v roku 2009 (-21,7 %). Obdobne na tom bol aj ukazovateľ tvorby hrubého fixného kapitálu²⁷ s 11 % poklesom. Tento ukazovateľ je ako vyjadrenie pomeru investícií v ekonomike voči celkovej produkcii významným faktorom sledovania sentimentu podnikateľského prostredia. Z jeho prudkého poklesu v roku 2020 je zrejmé, že príchodom protipandemických opatrení boli potencionálni investori výrazne opatrnejší a obmedzili, resp. odložili nové nákupy na lepšie (postpandemické) roky. V protiklade s uvedenými nepriaznivými hodnotami ukazovateľov výkonnosti ekonomiky, zaznamenala spotreba domácností v prvom pandemickom roku mierny nominálny rast a nekopírovala tak negatívne nálady a obavy, ktoré panovali v podnikateľskom prostredí.

V roku 2021 a 2022, napriek pokračovaniu viacerých reštriktívnych protipandemických opatrení v rámci SR, nastáva takmer vo všetkých ukazovateľoch makroekonomického vývoja obrat k rastu. Vplyv druhej a tretej vlny pandémie bol vďaka adresnejším a zmyslupnejším opatreniam zodpovedných orgánov mierny. Ekonomika znova začala rásť. Treba mať však na zreteli, že hodnoty

²⁷ **Tvorba hrubého fixného kapitálu** zahŕňa nadobudnutie mínus úbytok investičného majetku výrobcov – rezidentov v priebehu daného obdobia plus určité prírastky hodnoty neprodukovaných aktív realizované pomocou výrobných činností výrobcu alebo inštitucionálnych jednotiek. Investičným majetkom sú hmotné alebo nehmotné aktíva, ktoré boli vyrobené ako produkcia vo výrobnom procese a budú sa v procese výroby používať opakovane alebo nepretržite po dobu dlhšiu ako jeden rok

tvorby hrubého fixného kapitálu (investícií) aj napriek miernemu oživeniu stále nedosahovali predkrízové úrovne, čo môže mať negatívny dopad na vývoj v budúcnosti. Podrobný prehľad štatistických údajov o ukazovateľoch výkonnosti ekonomiky obsahuje tabuľka nižšie.

Tabuľka 84: Vybrané ukazovatele výkonnosti ekonomiky

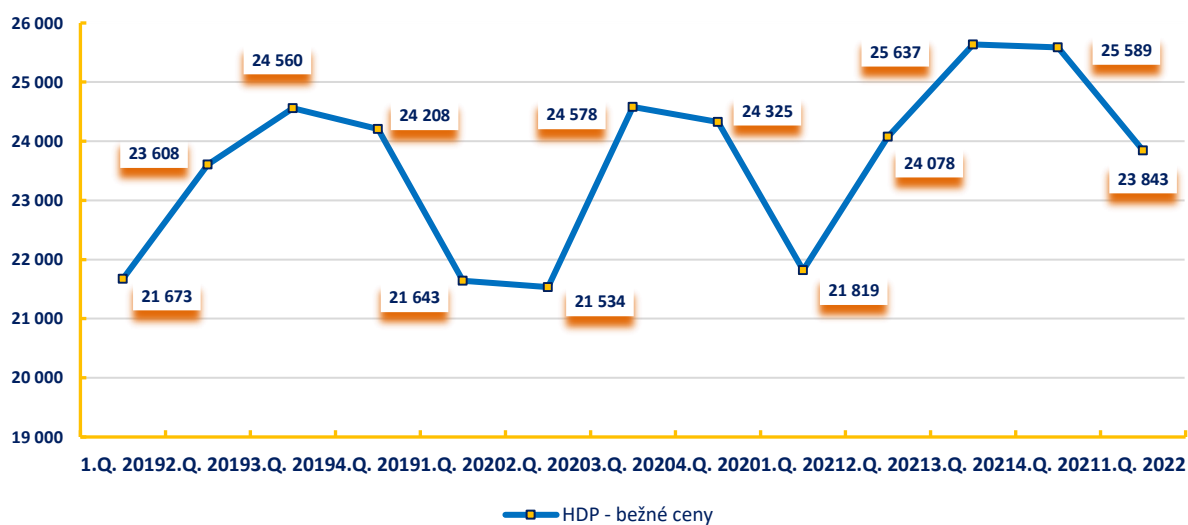
Názov ukazovateľa		2022		2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
		2.Q.	1.Q.	1.- 4.Q.	1.- 4.Q.	1.- 4.Q.	1.- 4.Q.	1.- 4.Q.	1.- 4.Q.	1.- 4.Q.
Konečná spotreba spolu	mil. €	21 658,0	20 251,6	76 964,1	73 407,1	71 581,2	67 090,9	63 359,3	59 982,1	57 969,1
	index	114,2	118,6	104,8	102,6	106,7	105,9	105,6	103,5	103,5
Konečná spotreba domácností	mil. €	16 114,0	15 000,5	55 074,7	52 748,3	52 334,2	49 683,1	46 608,2	43 904,2	42 415,6
	index	117,8	121,2	104,4	100,8	105,3	106,6	106,2	103,5	102,6
Tvorba hrubého fixného kapitálu	mil. €	4 892,5	4 117,5	18 570,6	18 072,9	20 296,4	18 787,3	17 869,4	17 091,3	18 971,0
	index	110,9	115,9	102,8	89,0	108,0	105,1	104,6	90,1	121,3
Vývoz výrobkov a služieb	mil. €	26 476,9	25 255,8	91 158,1	78 669,5	86 773,2	86 111,1	80 498,8	75 955,1	73 395,8
	index	117,9	112,8	115,9	90,7	100,8	107,0	106,0	103,5	105,2
Dovoz výrobkov a služieb	mil. €	27 753,8	26 753,3	91 780,0	77 816,5	86 398,1	84 430,7	78 650,0	73 565,2	70 943,3
	index	123,7	122,2	117,9	90,1	102,3	107,3	106,9	103,7	107,3
HDP	mil. €	26 486,2	23 843,4	97 122,5	92 079,3	94 048,0	89 430,0	84 442,9	81 014,3	79 888,1
	index	110,0	109,3	105,5	97,9	105,2	105,9	104,2	101,4	105,0

Zdroj: ŠÚ SR

Pri bližšej analýze vývoja HDP SR v období rokov 2019 - 2022 (len po 1.Q 2022) možno konštatovať, že k prvému výraznému spomaleniu ekonomiky nastalo v prvom kvartáli 2020. Vtedy jeho hodnota dosiahla úrovne 1.Q 2019, čo oproti najvyššie dosiahnutej kvartálnej hodnote za rok 2020 (2.Q) predstavovalo pokles o 12,4 %. Zapríčinené to bolo na jednej strane vplyvom externého prostredia (ochladenie exportného prostredia nesúvisiaceho s pandemiou a následne zavádzanie prvých protipandemických opatrení a s tým súvisiaci znížený dopyt v exportných krajinách slovenského priemyslu), na druhej strane sa prejavil negatívny dopad prijatých opatrení v SR. V medziročnom porovnaní je najmarkantnejší rozdiel medzi 2.Q 2019 a 2.Q 2020 (-9,1 % HDP), ktorý je zapríčinený predovšetkým nepriaznivým účinkom protipandemických opatrení v rámci prvej vlny na ekonomiku SR.

Hrubý domáci produkt v bežných cenách (I.Q 2019 – I.Q 2022)

Graf 4: Vývoj HDP SR – bežné ceny (mil. €)

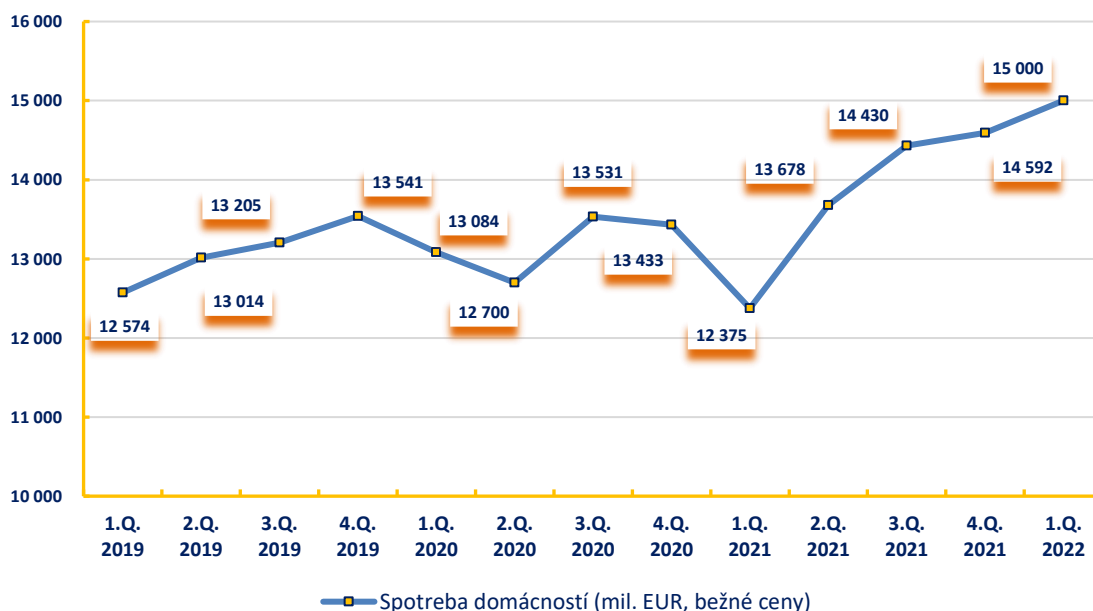

Zdroj: ŠÚ SR

Druhá vlna pandemických opatrení už nemala takmer žiaden vplyv na vývoj ekonomiky, čo dokazuje aj medziročné porovnanie vývoja 3. – 4.Q 2019 s rovnakými kvartálmi roku 2020 (žiaden, resp. minimálny pokles). Pri porovnaní výsledkov za jednotlivé kvartály rokov 2020 a 2021 je zrejmé, že slovenská ekonomika napriek pokračujúcej pandémie a s tým súvisiacimi reštriktívnymi opatreniami začala mierne rásť.

Spotreba domácností (I.Q 2019 – I.Q 2022)

Graf 5: Spotreba domácností v SR (mil. €)

Zdroj: ŠÚ SR

Z hľadiska ekonomického vývoja počas prvej a druhej pandemickej vlny je z pohľadu spotreby domácností prekvapivé, že nedošlo k jej poklesu. Napriek rôznym reštriktívnym opatreniam vynakladali domácnosti v SR dokonca viac prostriedkov na spotrebu ako v roku 2019 (+0,9 %). Zmena nastala v spôsobe obstarania tovarov a služieb (služieb iba z časti, pretože tento sektor bol na strane ponuky pandemickými opatreniami výrazne ovplyvnený). Nákupné zvyklosti slovenských domácností sa presunuli do on-line priestoru. Už tradične z hľadiska spotreby domácností najsilnejší štvrtý kvartál (vianočné nákupy) bol v roku 2020 ovplyvnený opatreniami s kombináciou s úplným zákazom vychádzania, napriek tomu v medziročnom porovnaní dosiahol takmer rovnakú hodnotu ako 4.Q 2019. V roku 2021 je aj napriek pokračujúcej pandémie možné sledovať kontinuálny rastúci trend výdavkov domácností v SR.

11.1.2 Hrubá produkcia po podľa jednotlivých odvetví

Pri detailnejšom pohľade na sektorové rozdelenie hrubej produkcie v SR je zrejmé, že určité odvetvia boli nepriaznivým dopadom pandémie zasiahnuté výraznejšie, ako iné. V prvom rade ide o dosiahnuté hodnoty ukazovateľa priemyselnej produkcie. Ten síce nezaznamenal v roku 2020 najväčší prepád, poklesol o 10,8 % v porovnaní s 20 % poklesom v oblasti „Kultúry a rekreácie“ (Umenie, zábava a rekreácia; ostatné činnosti), no pri jeho relatívne veľkom podiele na celkovom HDP jeho zmena smerom dolu znamenala najvýraznejší faktor poklesu HDP v danom roku (bližší pohľad na vývoj tohto odvetvia – pozri nižšie). Spolu s už spomenutým segmentom „Kultúry a rekreácie“ a segmentom „Obchodu a služieb“²⁸ (pokles o 4,7 %) tvorila priemyselná výroba najviac postihnuté odvetvia, na ktoré priamo dopadli reštriktívne protipandemické opatrenia. Súvisí to s ich povahou, ktorá je priamo závislá od možnosti voľného pohybu tovarov a služieb, resp. domácim/zahraničným spotrebným náladám (v prípade priemyselnej výroby), či od možnosti stretávania sa a voľného pohybu obyvateľstva (sektor obchodu a služieb, kultúry a rekreácie). Negatívne tendencie u spomenutých odvetví čiastočne kompenzovala kontinuálne rastúca spotreba štátu²⁹, ktorá ako tretí najvýznamnejší prispievateľ do HDP v SR dokázala aj v prvom pandemickom roku narásť o 6,8 %.

²⁸ Veľkoobchod; maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov; doprava a skladovanie; ubytovacie a stravovacie služby

²⁹ Verejná správa, obrana, povinné sociálne zabezpečenie; vzdelávanie; zdravotníctvo, sociálna pomoc

Tabuľka 85: Hrubá produkcia podľa jednotlivých odvetví

Odvetvia hospodárstva		2022		2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
		1. Q.	2. Q.	1. - 4. Q.	1. - 4. Q.	1. - 4. Q.	1. - 4. Q.	1. - 4. Q.	1. - 4. Q.	1. - 4. Q.
Hospodárstvo úhrnom	mil. €	23 843,4	26 486,2	97 122,5	92 079,3	94 048,0	89 430,0	84 442,9	81 014,3	79 888,1
	index	109,3	110,0	105,5	97,9	105,2	105,9	104,2	101,4	105,0
Hrubá pridaná hodnota podľa odvetví	mil. €	21 103,0	23 468,0	86 572,0	82 420,9	84 046,9	80 072,7	75 634,9	72 984,8	71 906,8
	index	107,8	109,2	105,0	98,1	105,0	105,9	103,6	101,5	104,7
v tom: Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	mil. €	348,0	558,0	1 722,5	1 618,5	1 568,2	1 922,6	1 765,4	1 818,4	1 755,9
	index	117,0	133,6	106,4	103,2	81,6	108,9	97,1	103,6	83,8
Priemysel spolu (B - E)	mil. €	5 565,6	4 613,1	21 589,3	19 829,4	22 218,3	19 702,2	18 052,2	18 142,0	18 777,8
	index	99,1	107,3	108,9	89,2	112,8	109,1	99,5	96,6	104,2
z toho: priemyselná výroba (C)	mil. €	4 999,5	3 931,4	18 670,3	16 149,6	18 555,6	16 930,5	15 166,6	15 085,7	15 663,6
	index	107,1	110,3	115,6	87,0	109,6	111,6	100,5	96,3	106,5
Stavebníctvo (F)	mil. €	580,6	1 367,5	5 098,8	5 367,3	5 655,3	6 441,9	6 188,2	5 623,6	5 640,4
	index	112,4	112,7	95,0	94,9	87,8	104,1	110,0	99,7	108,5
Veľkoobchod; maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov; doprava a skladovanie; ubytovacie a stravovacie služby (G - I)	mil. €	4 366,1	5 405,6	16 667,1	15 202,5	15 948,8	14 620,8	14 251,7	13 413,3	14 053,2
	index	120,0	118,1	109,6	95,3	109,1	102,6	106,3	95,4	101,8
Informácie a komunikácia (J)	mil. €	1 237,1	1 262,1	4 577,7	4 278,6	4 187,7	3 982,4	3 950,8	3 804,5	3 455,1
	index	106,5	111,7	107,0	102,2	105,2	100,8	103,8	110,1	106,7
Finančné a poisťovacie činnosti (K)	mil. €	569,2	541,0	2 453,7	2 374,9	2 369,9	2 218,6	1 947,5	2 132,8	2 351,9
	index	73,8	71,2	103,3	100,2	106,8	113,9	91,3	90,7	101,9
Činnosti v oblasti nehnuteľností (L)	mil. €	2 415,6	2 952,9	9 899,9	9 417,3	8 737,9	8 256,1	7 625,3	7 188,3	6 191,9
	index	119,4	108,9	105,1	107,8	105,8	108,3	106,1	116,1	103,9
Odborné, vedecké a technické činnosti; administratívne služby (M - N)	mil. €	1 920,0	2 580,2	8 082,8	8 250,5	7 604,5	8 337,1	7 973,8	7 543,1	7 296,6
	index	110,0	103,2	98,0	108,5	91,2	104,6	105,7	103,4	114,3
Verejná správa, obrana, povinné sociálne zabezpečenie; vzdelávanie; zdravotníctvo, sociálna pomoc (O - Q)	mil. €	3 546,7	3 586,1	14 390,7	13 896,4	13 011,1	11 805,3	11 170,3	10 595,7	9 472,3
	index	107,2	103,3	103,6	106,8	110,2	105,7	105,4	111,9	104,3
Umenie, zábava a rekreácia; ostatné činnosti (R - U)	mil. €	554,0	601,6	2 089,5	2 185,7	2 745,0	2 785,6	2 709,6	2 723,2	2 911,7
	index	112,4	142,9	95,6	79,6	98,5	102,8	99,5	93,5	112,6
Čisté dane z produktov	mil. €	2 740,4	3 018,2	10 550,5	9 658,4	10 001,2	9 357,3	8 808,0	8 029,5	7 981,4
	index	121,9	117,0	109,2	96,6	106,9	106,2	109,7	100,6	107,7

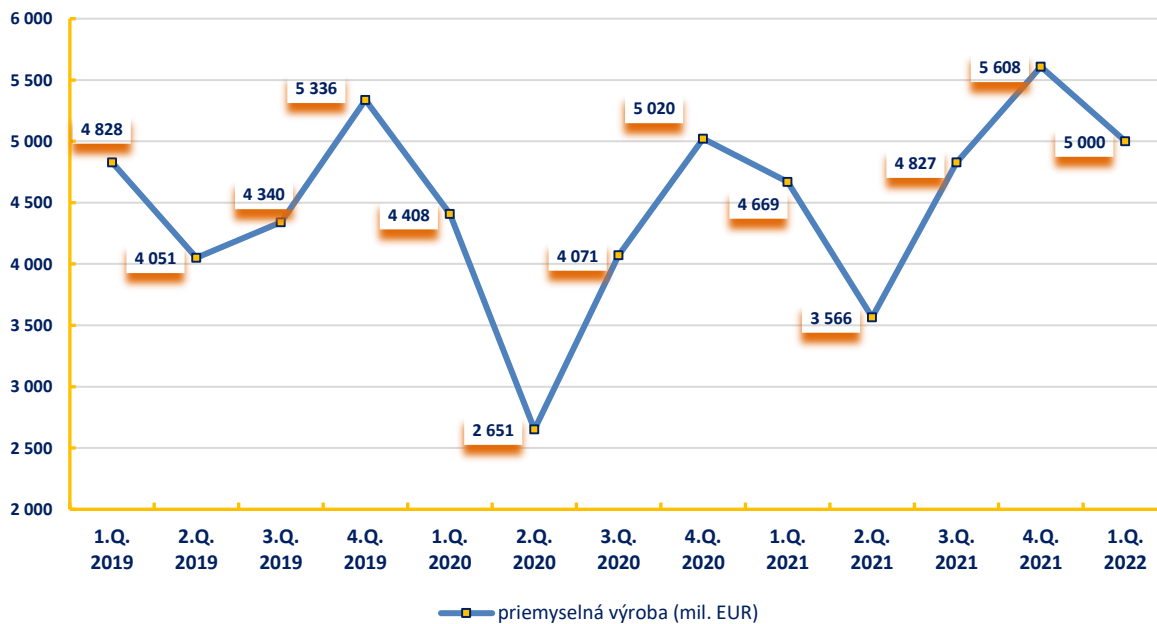
Zdroj: ŠÚ SR

Na základe štatistických údajov z roku 2021 a z prvého polroka roku 2022 možno konštatovať, že väčšina odvetví hospodárstva sa pomerne rýchlo zotavila z roku 2020 a nastúpila cestu rastu. Kombinovaný vplyv nepriaznivých ekonomických (ochladenie svetovej ekonomiky) a neekonomických faktorov (COVID-19) na ich vývoj výrazne poklesol. Výnimku tvorili dve odvetvia „Stavebníctvo“ a „Kultúra a rekreácie“. V prípade „Kultúry a rekreácie“ je pokles pochopiteľný aj v roku 2021, keďže naňho stále negatívne vplývali reštriktívne opatrenia vlády, ktoré však vďaka svojej úprave a väčšej adresnosti mali už len minimálny dopad na iné odvetvia. Produkcia v odvetví stavebníctva poklesla tretí rok po sebe, pričom negatívny trend začal už pred príchodom pandémie.

Priemyselná produkcia tvorí z hľadiska štruktúry najdôležitejšiu časť HDP SR. V percentuálnom vyjadrení sa jej podiel na celkovom HDP pohybuje v posledných rokoch v rozmedzí 20 - 25 %.

Priemyselná produkcia (I.Q 2019 – I.Q 2022)

Graf 6: Priemyselná produkcia v SR (mil. €)

Zdroj: ŠÚ SR

Opatrenia, ktoré sa v boji s pandémiou COVID-19 v rámci SR v sledovanom období zavádzali, mali už z ich povahy primárny dopad predovšetkým na sektor služieb (najmä stravovanie, doprava, ostatné služby). Priemyslu sa týkali sekundárne. Napriek tomu, v prvej vlne realizované opatrenia znamenali niekoľkotýždňové uzatvorenie výrobných podnikov v SR. V rámci druhej vlny už priemyselné podniky výrobu z dôvodu protipandemických opatrení nezastavovali (na obmedzenie výroby mali vplyv skôr externé faktory – napr. nedostatok čipov či pokles dopytu).

Pokým v roku 2019 kopíroval vývoj priemyselnej produkcie v SR situáciu v okolitých krajinách a mal mierne klesajúci trend, v druhom kvartáli 2020 nastáva vplyvom zavedených opatrení prudký prepád. Priemyselná výroba sa v medziročnom porovnaní (s 2.Q 2019) prepadla o takmer 30 %. Masívne zotavenie, ktoré nastalo v ďalšom kvartáli, však ukazuje na skutočnosť, že priemysel sa z krízy a karanténnych opatrení spamätal pomerne rýchlo. Druhá vlna opatrení ho prakticky nezasiahla. Rast priemyslu v nasledujúcom období, najmä v prvej polovici roka 2021, bol čiastočne limitovaný nedostatkom polovodičových dielov, pričom došlo k obmedzovaniu výrobných činností viacerých závodov (najmä automobiliek v SR). Limitujúcim faktorom sa tiež javí stúpajúca cena niektorých komodít, ktorej rast sa naštartoval v roku 2021 a akceleroval v roku 2022.

11.1.3 Regionálne disparity

Z pohľadu vývoja regionálnych disparít môžeme konštatovať, že pandémia COVID-19, resp. prijaté protipandemické opatrenia sa negatívne prejavili na raste regionálnych ekonomík. V každom kraji došlo v roku 2020 k poklesu HDP na obyvateľa v PKS. Dopad na kraje bol diferencovaný, najväčší prepád v tomto ukazovateli zaznamenali Trnavský a Žilinský kraj.

Tabuľka 86: Regionálny HDP na obyvateľa v PKS

Regióny SR		2020	%	2019	%	2018	%	2017	%	2016	%	2015	%
Slovenská republika	€	16 862	-2,23%	17 246	5,02%	16 421	5,76%	15 527	4,09%	14 918	1,25%	14 733	4,91%
	€ (PKS)	20 454	-5,18%	21 571	3,12%	20 919	1,93%	20 523	-0,54%	20 633	-7,22%	22 240	4,48%
Bratislavský kraj	€	38 894	-2,29%	39 805	2,01%	39 021	4,00%	37 520	2,23%	36 703	1,21%	36 264	5,13%
	€ (PKS)	47 179	-5,24%	49 786	0,16%	49 709	0,24%	49 592	-2,31%	50 766	-7,26%	54 740	4,69%
Západné Slovensko	€	15 562	-2,61%	15 980	7,93%	14 806	5,46%	14 039	2,99%	13 632	1,75%	13 398	2,11%
	€ (PKS)	18 877	-5,55%	19 987	5,97%	18 861	1,65%	18 556	-1,59%	18 855	-6,77%	20 224	1,69%
Trnavský kraj	€	18 496	-5,12%	19 493	9,96%	17 727	6,48%	16 649	2,57%	16 232	3,27%	15 717	-0,17%
	€ (PKS)	22 435	-7,98%	24 381	7,96%	22 583	2,62%	22 005	-1,99%	22 451	-5,37%	23 726	-0,58%
Trenčiansky kraj	€	13 954	-0,41%	14 011	2,73%	13 639	8,68%	12 550	0,92%	12 436	-1,47%	12 621	5,07%
	€ (PKS)	16 926	-3,41%	17 524	0,86%	17 375	4,74%	16 588	-3,56%	17 201	-9,71%	19 051	4,64%
Nitriansky kraj	€	14 493	-1,74%	14 750	10,17%	13 388	1,66%	13 170	5,12%	12 528	2,93%	12 171	1,92%
	€ (PKS)	17 580	-4,70%	18 448	8,17%	17 055	-2,02%	17 407	0,45%	17 328	-5,68%	18 372	1,50%
Stredné Slovensko	€	13 409	-4,14%	13 989	6,69%	13 112	6,34%	12 330	4,06%	11 848	0,62%	11 776	6,34%
	€ (PKS)	16 266	-7,03%	17 496	4,75%	16 703	2,50%	16 297	-0,56%	16 388	-7,80%	17 775	5,90%
Žilinský kraj	€	14 631	-5,11%	15 418	9,07%	14 136	5,98%	13 339	2,90%	12 964	-0,04%	12 969	5,71%
	€ (PKS)	17 747	-7,97%	19 284	7,09%	18 008	2,14%	17 630	-1,67%	17 931	-8,41%	19 577	5,28%
Banskobystrický kraj	€	12 098	-2,90%	12 459	3,64%	12 021	6,78%	11 258	5,53%	10 668	1,44%	10 516	7,12%
	€ (PKS)	14 675	-5,83%	15 584	1,76%	15 314	2,92%	14 880	0,84%	14 755	-7,05%	15 874	6,68%
Východné Slovensko	€	12 042	-0,73%	12 131	2,38%	11 849	6,91%	11 083	7,21%	10 338	0,11%	10 327	6,56%
	€ (PKS)	14 607	-3,73%	15 172	0,51%	15 095	3,04%	14 649	2,45%	14 299	-8,27%	15 589	6,12%
Prešovský kraj	€	10 291	-2,47%	10 551	1,11%	10 435	11,80%	9 334	3,22%	9 043	2,33%	8 837	5,92%
	€ (PKS)	12 483	-5,41%	13 197	-0,72%	13 293	7,75%	12 337	-1,36%	12 507	-6,24%	13 339	5,49%
Košický kraj	€	13 848	0,65%	13 759	3,40%	13 307	3,27%	12 886	10,39%	11 673	-1,60%	11 863	7,05%
	€ (PKS)	16 797	-2,39%	17 209	1,52%	16 952	-0,47%	17 032	5,49%	16 145	-9,84%	17 907	6,61%

Zdroj: ŠÚ SR

11.1.4 Zamestnanosť

V medziročnom porovnaní vývoja zamestnanosti v prvom pandemickom roku vidíme pokles takmer vo všetkých sledovaných regiónoch. Tento pokles bol dôsledkom karanténnych opatrení z prvej vlny pandémie koronavírusu, aj keď jeho vývoj mal celkovo priaznivý charakter, obavy z hromadného prepúšťania a nárazových vln nových nezamestnaných sa nepotvrdili. Relatívne malé celoročné pasívne saldo v podobe 36 tis. nových nezamestnaných bolo zapríčinené hlavne pozitívnym vývojom v posledných dvoch štvrtrokoch roku 2020. Priaznivý vývoj v oblasti ukazovateľa zamestnanosti v SR pokračoval aj v nasledujúcich rokoch. Celková ročná miera zamestnanosti sa aj napriek pretrvávajúcej určitej miery neistoty v ekonomike (viaceré firmy sú stále opatrné pri prijímaní nových zamestnancov) od krízového roku 2020 neustále mierne zvyšuje.

Tabuľka 87: Vývoj zamestnanosti v SR v tis. osôb

	2022		2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
	2Q	1Q	rok	rok	rok	rok	rok	rok	rok
Slovenská republika	2 603,8	2 572,8	2 560,6	2 552,3	2 588,4	2 542,6	2 512,7	2 461,6	2 392,0
Bratislavský kraj	380,3	371,7	349,9	345,2	353,9	340,9	338,4	329,6	315,7
Západné Slovensko	900,5	894,6	895,3	881,2	887,8	889,4	892,5	867,4	841,5
Trnavský kraj	283,1	282	280,1	276,6	273,3	272	279,4	278,3	265,9
Trenčiansky kraj	285,9	280,5	286,1	283,9	287	290,2	288,1	280,1	271,4
Nitriansky kraj	331,5	332,1	329,1	320,6	327,5	327,3	325	309	304,2
Stredné Slovensko	631,4	624,7	624,6	631,5	634,4	619,9	608,2	603	586,7
Žilinský kraj	341	337,3	334	324,6	335,2	322,5	316,5	313,4	303,7
Banskobystrický kraj	290,5	287,4	290,7	306,8	299,2	297,5	291,6	289,6	283
Východné Slovensko	691,6	681,8	690,7	694,4	712,3	692,3	673,6	661,6	648,2
Prešovský kraj	347,1	346,6	353,4	351,8	360,1	352	346,2	336,8	324,4
Košický kraj	344,5	335,2	337,3	342,6	352,2	340,3	327,4	324,8	323,8

Zdroj: ŠÚ SR

Štvrťročné medziročné výsledky vývoja zamestnanosti aj nezamestnanosti v roku 2020 naznačujú, že tak pokles zamestnanosti, ako aj nárast nezamestnanosti, boli slabšie, ako sa predpokladalo (napr. v porovnaní s ostatnou recesiou v ekonomike v roku 2009). Pokles výkonnosti ekonomiky v druhom štvrťroku 2020 bol pritom tentokrát rádovo hlbší ako prepád v 2.Q roku 2009 (celkový ročný pokles HDP bol ale v roku 2009 výraznejší ako v roku 2020). Za prvoradý faktor, ktorý stlmil pokles zamestnanosti, možno považovať pomerne rýchle zotavovanie ekonomiky (obzvlášť priemyselnej produkcie a maloobchodu) po prvej vlne reštriktívnych opatrení, resp. prvom „uzavretí“ ekonomiky (už v 3.Q roku 2020). Po nástupe druhej vlny pandémie v roku 2020, zavedení sprísnených opatrení a čiastočnom uzavretí ekonomiky v poslednom štvrťroku už zamestnávateľia reagovali flexibilnejšie a viacerí dokázali nájsť alternatívne spôsoby ako udržať svoju podnikateľskú činnosť (s výnimkou odvetví, v ktorých veľká časť prevádzok musela svoje aktivity prerušiť úplne). Aj vďaka opakovanému testovaniu na ochorenie COVID-19 sa výroba v priemyselných podnikoch tentokrát už nezastavila, čo predstavovalo ďalší priaznivý vplyv na vývoj ukazovateľa zamestnanosti.

11.2 Posúdenie vybraných podporných opatrení prijatých v rámci OPII

Aj na základe analýzy vybraných ekonomických ukazovateľov vyplýva, že pandémia COVID-19 spolu s prijatými opatreniami mali priamy a zásadný vplyv na fungovanie MSP na Slovensku. Zmena podmienok fungovania podnikateľského sektora si vyžiadala aj reakciu subjektov zodpovedných za implementáciu OPII. MH SR bolo nútené reagovať na viaceré problémy v implementácii častí OPII vo svojej gescii. Na strane EK došlo k časovému posunu prijímania relevantnej legislatívy (nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014) umožňujúcej flexibilnú reakciu na vzniknutú situáciu. Činnosť orgánov verejnej správy, ktoré vydávajú potvrdenia potrebné pre prípravu a implementáciu projektov, bola obmedzená. Na strane prijímateľov sa znížila schopnosť dodržiavať lehoty a zmluvne dohodnuté povinnosti, vrátane procesu verejného obstarávania a plnenia cieľových hodnôt. Vo viacerých prípadoch došlo k zhoršeniu schopnosti podnikov spolufinancovať podporené projekty, resp. dokončiť ich plnohodnotnú realizáciu.

Už v marci 2020 MH SR zverejnilo konkrétne usmernenia pre žiadateľov o NFP a prijímateľov v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie v krajine. Ich cieľom bolo znížiť administratívnu záťaž žiadateľov a prijímateľov, zjednodušiť proces implementácie projektov a eliminovať negatívne vplyvy

pandémie COVID-19 na absorpčnú schopnosť programu/prijímateľov. V reakcii na mimoriadnu situáciu, MH SR v priebehu roka 2020 pristúpilo **k aktualizácii a zverejneniu riadiacej dokumentácie pre dopytovo-orientované projekty:**

- Usmernenia pre prijímateľov v rámci dopytovo-orientovaných projektov OPII v gescii MH SR v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie v SR (20.03.2020)
- Informácie pre žiadateľov o poskytnutie NFP v rámci výziev OPII v gescii MH SR (30.3.2020)
- Príručky pre prijímateľa pre dopytovo-orientované projekty v gescii MH SR, verzia 5.4 (18.6.2020)
- Usmernenia pre prijímateľov v rámci dopytovo-orientovaných projektov OPII v gescii MH SR v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie v SR (10.7.2020)
- Usmernenie k zabezpečeniu pohľadávky Poskytovateľa zo Zmluvy o poskytnutí NFP, verzia 2.1 (6.11.2020).

Úpravou riadiacej dokumentácie dostali žiadatelia možnosť predĺžiť lehotu na doplnenie chýbajúcich náležitostí ŽoNFP. MH SR odporúčalo žiadateľom využívať na elektronickú komunikáciu priamo prostredie ITMS2014+. Monitorovanie dopytu zo strany žiadateľov o vyhlásené výzvy malo umožniť presun disponibilných zdrojov na iné výzvy, resp. aktivity. Boli predĺžené termíny uzávierok vyhlásených výziev a hodnotiacich kôl výziev, aj procesné lehoty pre žiadateľov. V prípade nesplnenia stanovených lehôt neboli voči žiadateľom uplatňované sankcie. Aktualizácia usmernení vytvorila podmienky pre dokumentárne overenie skutočností, ktoré bývali štandardne predmetom kontroly na mieste. V reakcii na zhoršenú schopnosť prijímateľov (MSP) spolufinancovať projekty, bola zavedená možnosť uplatnenia preddavkových a zálohových platieb.

Vo vzťahu k NP bola aktualizovaná nižšie uvedená riadiaca dokumentácia:

- Usmernenie pre prijímateľov v rámci NP OPII v gescii MH SR v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie v SR (27.3.2020)
- Usmernenie pre prijímateľov v rámci NP OPII v gescii MH SR v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie v SR v znení aktualizácie č. 1 (17.6.2020)
- Príručka pre prijímateľa pre národné projekty OPII v gescii MH SR, verzia 5.1 (17.8.2020)
- Usmernenie pre prijímateľov v rámci NP OPII v gescii MH SR v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie v SR v znení aktualizácie č. 2 (26.10.2020).

Prostredníctvom usmernení sa zjednodušila komunikácia medzi poskytovateľom a žiadateľmi/prijímateľmi. Podobne ako pri dopytovo-orientovaných projektoch boli predĺžené procesné lehoty, neuplatňovali sankcie v prípade nesplnenia stanovených lehôt a bolo zavedené dokumentárne overenie skutočností, ktoré bývali štandardne predmetom kontroly na mieste. Pri NP bola akceptovaná práca z domu a zjednodušili sa pravidlá pre výpočet maximálnej výšky a pre zúčtovanie zálohových platieb. Boli vypustené niektoré podmienky poskytnutia pomoci stanovených v schéme pomoci de minimis, ktoré nevyplývajú z legislatívnych nariadení v oblasti pomoci de minimis (napr. zrušenie podmienky zamedzujúcej podporu podnikov v ťažkostiach). Zjednodušil sa spôsob overovania splnenia jednotlivých podmienok poskytnutia pomoci zo strany vykonávateľa. V relevantných prípadoch sa aktivity NP určené pre prijímateľov pomoci mohli vykonávať formou on-line.

Ďalšie opatrenia boli prijaté na úrovni konkrétnych výziev. V apríli 2020 bola zrušená dopytová výzva na predkladanie ŽoNFP zameraná na podporu vzniku a činnosti technologicko-inovačných platforiem OPII-MH/DP/2020/9.5-24. Uvoľnené prostriedky na riešenie opatrení s cieľom zmierniť negatívne dopady na ekonomiku v súvislosti s pandémiou COVID-19.

Prostredníctvom revízie OPII, v.8.0 bola do ŠC 11.3 „Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP vo fáze rozvoja“ a ŠC 12.1 „Nárast podielu ziskových MSP v Bratislavskom kraji“ bola doplnená aktivita umožňujúca **podporu MSP čeliacich finančným ťažkostiam v dôsledku výnimočných a nepredvídateľných udalostí.** Cieľom aktivity bolo zabezpečiť prístup MSP ku kapitálu v čase krízy, umožniť financovanie prevádzkového kapitálu a preklenúť finančné ťažkosti s cieľom udržania pracovných miest. Predmetná aktivita bola podporená prostredníctvom finančných nástrojov.

Na základe analýzy dostupnosti finančných prostriedkov OPII na pokrytie výdavkov súvisiacich s pandémiou COVID-19 bola vykonaná revízia OPII verzia 8.0. MV OPII schválil v júni 2020 hlasovaním per rollam zmeny programu zamerané na podporu udržania zamestnanosti, podporu MSP a podporu zdravotnej starostlivosti. **Na základe uznesenia MV OPII boli vykonané nasledujúce finančné úpravy:**

- presun 210 mil. € z OPII do OP ĽZ v prospech PO3 – Zamestnanosť (80 mil. € z dopravnej časti, 60 mil. € z informatizácie a 70 mil. € z výskumnej časti v gescii MŠVVaŠ SR)
- presun 90 mil. € z OP KŽP v prospech do OPII v prospech PO 11 Posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP a PO 12 Rozvoj konkurencieschopných MSP v Bratislavskom kraji
- interný presun 240,3 mil. € v rámci OPII z výskumno-inovačnej časti programu v prospech PO 11 Posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP a PO 12 Rozvoj konkurencieschopných MSP v Bratislavskom kraji.

Zvýšenie finančných alokácií PO11 a PO12 malo prispieť k podpore podnikov, ktoré sa dostali do finančných a prevádzkových ťažkostí dôsledku pandémie COVID-19. Podstatná časť finančných presunutých finančných zdrojov bola poskytnutá cieľovým skupinám prostredníctvom finančných nástrojov. Kľúčové boli finančné produkty vytvorené Slovak Investment Holding, a.s. – SIH Antikorona záruka 1 a 2.

V novembri 2020 MV OPII prijal rozhodnutie o ďalšej revízii programu, ktorú si vyžiadala potreba reagovať na krízu vzniknutú v dôsledku pandémie COVID-19. Revízia OPII č. 9.0 pozostávala z nasledujúcich úprav:

- presun 20 mil. € z PO9 OPII (z alokácie MŠVVaŠ SR) do OP ĽZ v prospech PO3 – Zamestnanosť
- interný presun 25 mil. € z PO6 do PO11 a PO12 na podporu realizácie inovatívnych projektov označených známku excelentnosti za kvalitu (Seal of Excellence).

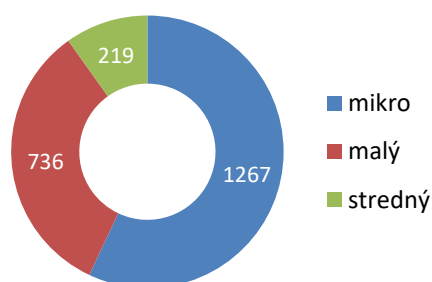
SIH Antikorona záruka 1

Dňa 30.3.2020 SIH vyhlásil výzvu na vyjadrenie záujmu o implementáciu finančného nástroja SIH Antikorona záruka 1. Ten pozostáva z portfóliovej záruky pre finančné inštitúcie a za podmienky udržania zamestnanosti v malých a stredných podnikoch (MSP) aj z úrokovej dotácie, ktorá môže byť poskytnutá až do výšky 4 %. SIH na seba prebral časť úverových rizík od bánk z nových úverov pre MSP postihnuté dôsledkami pandémie. Finančný nástroj sa implementuje v súlade s o schémou

de minimis DM-4/2020 Záručný nástroj na zmiernenie obmedzení spôsobených chorobou COVID-19 (záruka a bonifikácia úroku). SIH Antikorona záruka 1 má viesť k vytvoreniu podmienok pre poskytovanie nových preklenovacích úverov až do výšky 1,18 mil. €. Podporené podniky môžu úverové zdroje použiť na svoje investičné a prevádzkové náklady v záujme udržania zamestnanosti počas maximálne 4 rokov. Úverové produkty SIH Antikorona záruka 1 sú poskytované prostredníctvom 8 vybraných bankových subjektov (sprostredkovateľov). Vybraní sprostredkovatelia poskytujú záujemcom informácie o produkte, administrujú celý proces poskytnutia a čerpania zvýhodneného úveru pre MSP.

Na základe dostupných údajov môžeme konštatovať, že ešte v priebehu roka 2020 využilo SIH Antikorona záruku 1 spolu 2 222 MSP. Finančná podpora bola poskytovaná prostredníctvom ŠC 11.1., ŠC 11.3 a ŠC 12.1 podnikateľským subjektom na celom území Slovenska. Najväčší záujem o zvýhodnený úver na preklopenie krízy spôsobenej pandemiou COVID-19 mali mikro podniky (1 267) a malé podniky (736), zvyšok tvorili stredné podniky. Veľké podniky neboli oprávnené na podporu v rámci predmetného nástroja. Malú časť tvorili začínajúce podniky (111).

Graf 7: Štruktúra podnikov čerpajúcich SIH Antikorona záruku 1 podľa veľkosti

Zdroj: SIH, vlastné spracovanie

Z geografického hľadiska bolo využívanie finančného produktu relatívne rovnomerne rozložené na území celého Slovenska. Počet MSP, ktoré v roku 2020 podpísali úverovú zmluvu, sa od západu smerom na východ krajiny mierne zvyšoval. Prirodzene najvyšší počet načerpaných úverov bol v BSK (374), v ktorom je koncentrovaný vysoký podiel podnikateľských subjektov. Naopak najnižší počet zvýhodnených úverov čerpali podnikatelia z Trnavského kraja (181), čo predstavuje približne polovicu úverov poskytnutých podnikom v BSK.

Tabuľka 88: Štruktúra podnikov čerpajúcich SIH Antikorona záruku 1 podľa krajov

Kraj	Počet MSP	Podiel
Bratislavský kraj	374	16,83 %
Trnavský kraj	181	8,15 %
Trenčiansky kraj	236	10,62 %
Nitriansky kraj	262	11,79 %
Žilinský kraj	243	10,94 %
Banskobystrický kraj	295	13,28 %
Prešovský kraj	309	13,91 %
Košický kraj	322	14,49 %
Spolu	2 222	

Zdroj: SIH, vlastné spracovanie

V čase podpisu úverových zmlúv s bankovými inštitúciami poskytujúcimi SIH Antikorona záruku 1 zamestnávali podnikateľské subjekty viac ako 38 500 zamestnancov. Z pohľadu podpory udržania zamestnanosti možno považovať zvýhodnený úver za vysoko relevantný k potrebám MSP v čase prijatých protipandemických opatrení, ktoré mali negatívny vplyv na produktívny sektor. Takmer dve tretiny podnikov, ktoré využili finančný produkt, zamestnávali menej ako 10 zamestnancov, približne tretinu tvorili podniky zamestnávajúce viac ako 10 a menej ako 49 zamestnancov.

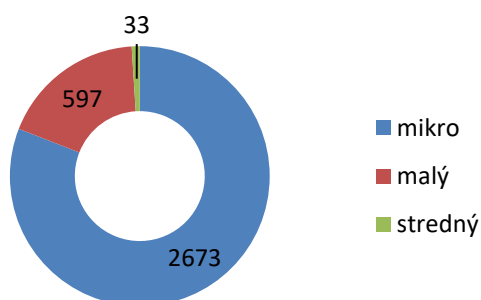
Prostredníctvom SIH Antikorona záruky 1 získali MSP prístup k zvýhodneným úverom v objeme takmer 312 mil. €. To predstavuje významný objem kapitálu potrebného pre produktívny sektor na preklenutie ekonomickej krízy spôsobenej pandémie COVID-19. Približne 62 % poskytnutých úverov nepresiahlo 100 000 €, čo do veľkej miery odráža veľkostnú skladbu podporených podnikov. Približne 15 % tvorili úvery nad 300 000 €, pričom maximálna veľkosť úveru bola 1 200 000 €.

SIH Antikorona záruka 2

Tento finančný nástroj pozostáva zo záruk pre slovenské banky, ktorými SIH na seba, prostredníctvom svojich fondov NDF II. a NDF I., preberá od bánk 90 % časti úverového rizika z nových úverov. Výzva na vyjadrenie záujmu o zapojenie SIH Antikorona záruka 2 pre bankové subjekty bola zverejnená 26.6.2020. Preklenovacie úvery (počas prvého roka zahŕňajúce odklad splátok istiny aj úroku) môžu mať splatnosť 2 až 6 rokov a maximálnu výšku 2 mil. €. Maximálne úrokové sadzby, za podmienky udržania zamestnanosti, budú pre mikropodniky vo výške 3,9 % p. a. a pre ostatné podniky 1,9 % p. a. FN je financovaný zo zdrojov EŠIF a zo zdrojov štátneho rozpočtu určených na spolufinancovanie EŠIF ako aj zo zdrojov štátnych finančných aktív. Predmetom posúdenia je prvý nástroj, ktorý je financovaný z prostriedkov OPII (EŠIF a štátneho rozpočtu).

SIH Antikorona záruku 2A v roku 2020 využili predovšetkým mikro podniky, ktoré predstavovali viac ako 80 % všetkých subjektov, ktoré získali preklenovací úver. Naopak o tento produkt prejavili minimálny záujem podniky z kategórie stredne veľkých, celkovo ich bolo len 33. Celkový objem načerpaných zvýhodnených úverov v rámci SIH Antikorona záruku 2A ku koncu roka 2020 dosiahol objem viac ako 208 mil. €. Do konca roka 2020 možnosť získať SIH Antikorona záruku 2A využilo spolu 3 303 podnikateľských subjektov.

Graf 8: Štruktúra podnikov čerpajúcich SIH Antikorona záruku 2A podľa veľkosti

Zdroj: SIH, vlastné spracovanie

Najvyšší počet MSP začalo čerpať preklenovací úver v Bratislavskom kraji (791), prostredníctvom opatrenia 12.1. V ostatných krajoch bolo rozloženie rovnomerné: od 312 v Trenčianskom kraji po 427 v Košickom kraji.

Tabuľka 89: Štruktúra podnikov čerpajúcich SIH Antikorona záruku 2A podľa krajov

Kraj	Počet MSP	Podiel
Bratislavský kraj	791	23,95 %
Trnavský kraj	333	10,08 %
Trenčiansky kraj	312	9,45 %
Nitriansky kraj	340	10,29 %
Žilinský kraj	380	11,50 %
Banskobystrický kraj	339	10,26 %
Prešovský kraj	381	11,53 %
Košický kraj	427	12,93 %
Spolu	3 303	

Zdroj: SIH, vlastné spracovanie

Podstatnú časť predstavovali úvery v objeme do 99 000 €, spolu ich bolo 2 626, čo tvorí približne 80 % všetkých poskytnutých úverov. 617 úverov bolo v objeme medzi 100 000 € a 299 000 €. Počet úverov v výške nad 300 000 € nepresiahol 2 % všetkých úverov.

Väčšina podnikateľov preferovala splatnosť úverov prekračujúcu 48 mesiacov (najviac 72 mesiacov), spolu ich bolo 2 950 (90 %). Zvyšok úverov je splatných od 24 do 47 mesiacov.

11.3 Zhrnutie

V reakcii na vypuknutie pandémie COVID-19 boli v SR prijímané protipandemické opatrenia. Ich primárnym účelom bola ochrana zdravia a bezpečnosti obyvateľov. Prijaté opatrenia mali celoplošný charakter, alebo boli zamerané na špecifické skupiny obyvateľstva a podnikov. Protipandemické opatrenia predstavovali významné obmedzenia vo fungovaní produktívneho sektora. Negatívne dopady pandémie sa prejavili nielen na makroekonomickej úrovni, ale predovšetkým mali dopad na fungovanie podnikateľských subjektov. Obmedzenia činnosti podnikov sa priamo prejavili na znížení príjmov, zhoršení finančnej situácie a neschopnosti dlhodobého udržania pracovných miest.

V kontexte OPII sa dopady pandémie COVID-19 prejavili na zníženom záujme žiadateľov o NFP (výzvy), zníženej schopnosti prijímateľov dodržať zmluvné záväzky a spolufinancovať implementáciu projektov. V reakcii na vzniknutú situáciu MH SR prijalo súbor opatrení, ktorých cieľom bolo zabezpečiť zníženie administratívnej záťaže žiadateľov/prijímateľov, plynulú implementáciu projektov a reagovať na kľúčové potreby cieľových skupín.

Prvú skupinu opatrení predstavujú zmeny v riadiacej dokumentácii OPII. Už marci 2020 boli na oficiálnom webovom sídle zverejnené prvé informácie pre žiadateľov a usmernenia pre prijímateľov dopytových projektov a NP v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie v SR. Ďalšie aktualizácie usmernení a príručiek pre prijímateľov boli vykonané v priebehu roka. Účelom opatrení bolo zjednodušiť proces prípravy a implementácie projektov, predĺžiť procesné lehoty, neuplatňovať sankcie v prípade nesplnenia lehôt, zjednodušiť podmienky získania pomoci a zlepšiť finančné schopnosti prijímateľov implementovať projekty. V zásade boli opatrenia priamo

aplikovateľné do praxe dňom ich zverejnenia (účinnosti) a z tohto pohľadu boli dostupné pre všetky cieľové skupiny. Skupina prijatých opatrení dostatočne reagovala na špecifické potreby žiadateľov a prijímateľov OPII, resp. častí programu v gescii MH SR. Opatrenia mali nefinančný charakter, prispeli však k efektívnejšej implementácii projektov (možnosť uplatnenia preddavkových a zálohových platieb pre dopytové projekty).

Druhú skupinu opatrení tvoria zmeny OPII a zmeny výziev na predkladanie ŽoNFP. Po analýze aktuálneho stavu iniciovali subjekty zodpovedné za implementáciu OPII dve revízie programu (verzie 8.0 a 9.0). Ich cieľom bolo zabezpečenie prístupu MSP ku kapitálu v čase krízy, umožniť financovanie prevádzkového kapitálu a preklenúť finančné ťažkosti s cieľom udržania pracovných miest. Do ŠC 11.3 „Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP vo fáze rozvoja“ a ŠC 12.1 „Nárast podielu ziskových MSP v Bratislavskom kraji“ bola doplnená aktivita umožňujúca podporu MSP čeliacich finančným ťažkostiam v dôsledku výnimočných a nepredvídateľných udalostí. Na zabezpečenie dostupnosti finančných nástrojov pre cieľové skupiny boli v marci a v júni 2020 zverejnené výzvy na vyjadrenie záujmu o implementáciu finančných nástrojov (SIH Antikorona záruka 1 a 2). Revízia OPII, verzia 8.0 bola vykonaná v júni 2020 a umožnila realokáciu viac ako 350 mil. € do PO 11 Posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP a PO 12 Rozvoj konkurencieschopných MSP v Bratislavskom kraji (350 mil. €). Túto sumu považujeme vzhľadom na objem disponibilných zdrojov v gescii MH SR za maximum. SIH Antikorona záruka 1 a 2 boli správne zamerané a vhodne realizované prostredníctvom finančných sprostredkovateľov.

Správnosť prijatých opatrení, ich včasnosť a dostupnosť vo vzťahu k potrebám MSP v čase vyhlásenia výnimočnej situácie v SR, dokumentuje záujem cieľových skupín o ponúkané produkty. Zvýhodnené úvery prostredníctvom SIH Antikorona 1 a 2A do konca roka 2020 čerpalo viac ako 5 500 podnikov na území celého Slovenska s viac ako 57 000 zamestnancami, prevažne mikro a malých podnikov. Objem poskytnutých úverov dosiahol približne 520 mil. € a prispel k zlepšeniu prístupu MSP k finančným zdrojom a ich udržaniu.

12 ZÁVERY

Zásadný vplyv na posúdenie čistých efektov hlavných foriem podpory mal dosiahnutý pokrok v implementácii ŠC v gescii MH SR. Vzhľadom k stavu implementácie k 31.12.2020 bolo možné aplikovať kontrafaktuálne analýzy len pre 4 dopytové výzvy, ktoré poskytovali dostatočnú vzorku ukončených projektov.

HO1: Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 9.5, prioritnej osi 9 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

ŠC 9.5 je zameraný na podporu výskumno-vývojových a inovačných aktivít podnikov mimo Bratislavského kraja s cieľom zvýšiť ich konkurencieschopnosť v medzinárodnom meradle. V rámci ŠC boli podporované aktivity zamerané na budovanie a rozvoj výskumno-vývojových a inovačných kapacít v podnikoch, ako aj projekty s inovačným potenciálom. Primárnou cieľovou skupinou pre podporu sú podnikateľské subjekty, ale aj výskumno-vývojové inštitúcie. Podpora je poskytovaná oprávneným žiadateľom vo forme: nenávratnej finančnej pomoci (dopytovo-orientované projekty, národný projekt), návratnej finančnej pomoci (finančné nástroje) a nefinančnej pomoci (národný projekt).

Čisté efekty bolo možné kvantifikovať prostredníctvom kontrafaktuálnej analýzy z dôvodu rozsahu vzorky podporených podnikov len v prípade grantovej (nenávratnej) formy finančnej podpory. Predmetom hodnotenia dopadov bola dopytová výzva OPVal-MH/DP/2016/1.2.2-02. Vo väzbe na očakávané výsledky ŠC je možné konštatovať, že uvedená výzva prispela k zvýšeniu inovačnej aktivity podnikov, nárastu konkurencieschopnosti podporených podnikov a zníženiu nezamestnanosti. Medzi podporenými a nepodporenými podnikmi boli zistené štatisticky významné a pozitívne efekty na podporené podniky v raste výroby, pridanej hodnoty a osobných nákladov. Podporené podniky mohli vďaka získanej nenávratnej finančnej pomoci výhodnejšie investovať do technologických a iných inovácií, čo sa premietlo do vyššej tvorby pridanej hodnoty a výroby. Zavedenie technologických inovácií bolo spojené aj s tvorbou nových pracovných miest, najmä v dôsledku zvýšenia objemu výroby. Hodnotená výzva vzhľadom na svoje zameranie nemohla prispieť k zvýšeniu podielu podnikov uplatňujúcich výskum a vývoj a ani k zvýšeniu využívania ochrany práv duševného vlastníctva.

1.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 9.5 k plneniu cieľov daného ŠC?

Intervencie realizované v rámci ŠC 9.5 prispeli k plneniu cieľov prostredníctvom zvýšenia konkurencieschopnosti, konkrétne podporené projekty vykazovali významný rast výroby a pridanej hodnoty. Nenávratná finančná pomoc sa pozitívne prejavila aj na tvorbe pracovných miest v podporených podnikoch, i keď to nebol primárny účel podpory. Po ukončení dopytových projektov očakávame 201 prihlášok registrácie práv duševného vlastníctva, vrátane 67 podaných patentových prihlášok.

Príspevok cielej podpory inovácií prostredníctvom priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja a podpora inteligentných inovácií v priemysle sa pozitívne prejaví po ukončení implementácie podporených projektov, t. j. po roku 2020. Očakávame, že zavádzanie inovácií produktu a procesu umožní podporeným podnikom zvýšiť ich konkurencieschopnosť a zlepšiť postavenie na trhu, vrátane

tvorby nových pracovných miest a využívania ochrany práv duševného vlastníctva. Respondenti sa v rámci dotazníkového prieskumu zhodli, že nenávratná forma podpory prispela k zavádzaniu inovácií, rozšíreniu portfólia výrobkov/služieb, zvýšeniu kvality výrobkov/služieb, mala pozitívny vplyv na celkové tržby, export, ziskovosť, bonitu, produktivitu, zamestnanosť a celkovú konkurencieschopnosť firmy v roku 2021. Príspevok nenávratnej finančnej podpory k ŠC 9.5 môžu oslabiť negatívne dopady pandémie COVID-19.

K budovaniu vhodného ekosystému na podporu inovácií prispel takisto NP ZIVSE. V priebehu rokov 2017 a 2018 bolo otvorených päť konzultačných centier v Bratislave, Banskej Bystrici, Žiline, Košiciach a Nitre. Konzultačné centrá poskytujú cieľovým skupinám informácie a základné inovačné poradenstvo. V rámci NP ZIVSE sa uskutočnilo takmer 300 podujatí (informačné podujatia, inovačné workshopy), ktorých sa zúčastnilo viac ako 14 tisíc účastníkov z rôznych cieľových skupín. Plánované rozšírené individuálne poradenstvo pre podniky sa v plnej miere začalo realizovať až po roku 2020. Túto nefinančnú formu podpory považujeme za dôležitý prvok v inovačnom ekosystéme, ktorý vhodne dopĺňa finančné formy podpory. Portfólio nástrojov na plnenie ŠC 9.5 dopĺňajú finančné nástroje. Finančné nástroje boli implementované formou 2 finančných nástrojov: Portfóliová záruka prvej straty v oblasti výskumu, vývoja a inovácií (FLPG VVI) a priamych investícií. Do konca roka bolo MSP poskytnutých 10 úverov a boli zrealizované 4 priame investície. Predmetné nástroje návratnej finančnej pomoci reagovali na potrebu dostupnosti finančných prostriedkov pre inovatívne firmy. Celkový objem poskytnutých úverov presiahol 56 mil. €, z toho zdroje EÚ predstavovali 13,67 mil. €.

1.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 9.5 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

Pre posudzovanie úspešnosti plnenia ŠC 9.5 MH SR zvolilo špecifický ukazovateľ výsledku „Podiel podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie“. Ten vyjadruje podiel MSP vykonávajúcich inováciu produktu alebo procesu na celkovej vzorke podnikov zaradenej do štatistického zisťovania. Očakávaným výsledkom ŠC 9.5 je do roku 2023 zvýšiť podiel inovujúcich MSP ukazovateľa z 26,06 % (2013) na úroveň 36 % v roku 2023. Posledný dostupný údaj z European Innovation Scoreboard 2020 uvádza stav v roku 2016 (19,5 %) a teda nezachytáva implementáciu OPII. Na základe novej metodiky vykazovania procesných a produktových inovácií slovenské regióny (NUTS II) mimo BSK sú hodnoty za rok 2020 výrazne vyššie³⁰, presahujúce aj cieľovú hodnotu.

Na základe vykonanej analýzy môžeme konštatovať, že všetky formy podpory sa pozitívne prispeli k vývoju sledovaného ukazovateľa. Najväčšiu schopnosť prispieť k zvýšeniu podielu podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie má nenávratná finančná pomoc vzhľadom na objem alokovaných zdrojov a počet podporených podnikov. Konkrétny príspevok intervencií k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa nie je možné kvantifikovať.

³⁰ <https://ec.europa.eu/research-and-innovation/en/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard/eis>

HO2: Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 10.3, prioritnej osi 10 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

ŠC 10.3 je zameraný na zvýšenie konkurencieschopnosti podnikateľského sektora zvýšením výdavkov na aplikovaný výskum, vývoj a inovácie, a to prostredníctvom realizácie opatrení definovaných v RIS3. Prioritou je vlastný výskum a vývoj, transfer technológií s vysokou pridanou hodnotou a inovácie. Oprávnenými na podporu sú všetky veľkostné kategórie podnikov pôsobiacich v BSK.

Posúdenie čistých efektov podpory v rámci ŠC 10.3 sa nerealizovalo z dôvodu nedostatočnej veľkosti vzorky podporených (ukončených) projektov.

2.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 10.3 k plneniu cieľov daného ŠC?

Dopytová výzva OPVaI-MH/DP/2018/2.2.2-20 svojím zameraním jednoznačne prispela k zvýšeniu inovačnej aktivity podnikov v BSK. Podnikateľské subjekty mali možnosť získať nenávratnú finančnú podporu na inováciu vlastného produktu alebo procesu s využitím výskumno-vývojových aktivít a inovačných opatrení. Podpora umožňovala podnikom zredukovať náklady spojené s inovačnými aktivitami, resp. zlepšiť prístup k finančným zdrojom potrebných na výkon inovačných aktivít. Podporu využilo 17 subjektov, prevažne malých a stredných podnikov. Inovačnú aktivitu podnikov pôsobiacich v Bratislavskom kraji posilňuje aj ďalšia dopytová výzva OPII-MH/DP/2020/10.3-29 orientovaná na sieťovanie podnikov (klastrových organizácií) ako nástroja na podporu spolupráce a inovácií. Po ukončení implementácie podporených podnikov očakávame zvýšenie počtu patentových prihlášok (7) a počtu prihlášok na registráciu práv duševného vlastníctva (37). K cieľom daného ŠC cieľa prispeje očakávané posilnenie spolupráce medzi podnikmi a výskumnými inštitúciami.

V rámci ŠC 10.3 ponuku priamych investícií a úverového nástroja FLPG VVI do konca roka 2020 využili 4 podniky. Príspevok NP ZIVSE k zvýšeniu inovačnej aktivity podnikov BSK bol najmä vo forme informačných/vzdelávacích aktivít, t. j. nefinančnej pomoci podnikateľom.

2.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 10.3 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

Plnenie ŠC sleduje ukazovateľ výsledku „Podiel podnikov s inovačnou činnosťou v BSK“. Strategickým zámerom MH SR je prostredníctvom podpory zvýšiť inovačnú aktivitu podnikov v BSK do roku 2023 na úroveň 50 % (v roku 2010 to bolo 40,83 %). Posledné dostupné údaje za rok 2018 ukazujú, že inovačná aktivita podnikov v BSK, napriek podpore z OPII, klesla na 34,2 %. Neinovujúce podniky v BSK ako hlavné faktory obmedzujúce inovácie uvádzajú príliš vysoké náklady, nedostatok finančných zdrojov, vysokú konkurenciu na trhu, ale aj zhoršený prístup k získavaniu štátnych dotácií a grantov.

Na väčšinu uvedených prekážok pre inovačné aktivity vhodne reaguje ŠC 10.3 kombináciou dopytovo-orientovaných výziev, finančných nástrojov a národného projektu „Zvýšenie inovačnej výkonnosti slovenskej ekonomiky (ZIVSE). Vzhľadom na počet podporených podnikov prostredníctvom nenávratnej a návratnej finančnej pomoci a veľkosť ekonomiky BSK očakávame, že intervencie budú mať pozitívny a dlhodobý príspevok k zvyšovaniu inovačnej aktivity podnikov.

Obmedzený počet podporených projektov a pokrok v ich implementácii spôsobili, že ich príspevok sa zatiaľ nemohol prejaviť na vývoji výsledkového ukazovateľa a v budúcnosti bude marginálny.

HO3: Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 11.1, 11.2 a 11.3 prioritnej osi 11 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

3.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 11.1, 11.2 a 11.3 k plneniu cieľov daných ŠC?

3.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 11.1, 11.2 a 11.3 k dosiahnutej zmene hodnôt výsledkových ukazovateľov?

ŠC 11.1 je zameraný na komplexné riešenia podpory vzniku nových a akceleráciu začínajúcich MSP, ako aj start-up a spin-off podnikov. Podpora sa sústreďuje na prvé štádia podnikania, vytvorenie vhodných podmienok pre rast konkurencieschopnosti MSP a zníženie miery ich zániku. Súčasťou aktivít je rozvoj nových odvetví, špecificky kreatívneho priemyslu.

Na vytvorenie uceleného systému podpory internacionalizácie sa sústreďuje ŠC 11.2 s cieľom zvýšiť využitie expertného potenciálu MSP, prepojenie domácich dodávateľov s nadnárodnými spoločnosťami a podporiť udržanie a tvorbu nových pracovných miest.

ŠC 11.3 je zameraný na podporu rastu a inovácií v etablovaných MSP vo fáze rozvoja. Prostredníctvom podpory z OPII by malo dôjsť k zvýšeniu pridanej hodnoty a produktivity v rámci hodnotového reťazca, klastrov a kooperácie MSP s veľkými spoločnosťami.

Kontrafaktuálnou analýzou bola posúdená dopytová výzva OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 (ŠC 11.1) a dopytové výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 a OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-08 (ŠC 11.3). Vo všetkých prípadoch išlo o grantovú formu podpory. Vo väzbe na očakávané výsledky je možné konštatovať, že výzva OPVal-MH/DP/2016/3.1.1-03 prispela k nárastu konkurencieschopnosti podporených podnikov, ako aj k zníženiu nezamestnanosti v regiónoch a k zlepšeniu prístupu k financiám a k rizikovému kapitálu. Podobne aj v prípade dopytových výziev OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 a OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-08 uvedené výzvy vo vzťahu k očakávaným výsledkom ŠC 11.3 prispeli k nárastu konkurencieschopnosti podporených podnikov a k zlepšeniu prístupu k financiám. Vedľajším efektom podpory bolo zároveň zníženie nezamestnanosti v regiónoch.

Štatisticky významné a pozitívne efekty nenávratnej finančnej pomoci možno vysvetliť tým, že podporené podniky vďaka uvedeným výzvam mali možnosť realizovať investície za výhodnejších podmienok ako nepodporené podniky. To sa premietlo do vyššej tvorby pridanej hodnoty, výroby a vyššej tvorby pracovných miest v porovnaní s nepodporenými podnikmi. Výhodné investičné príležitosti v podporených podnikoch zlepšili v čiastočnej miere ich prístup k financovaniu vlastným alebo cudzím (bankové úvery) kapitálom. Toto je v súlade so prístupom podnikateľov, ktorí sa vyjadrili, že nenávratnú finančnú pomoc využívajú predovšetkým v prípade dlhodobých investičných zámerov.

3.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 11.1, 11.2 a 11.3 k plneniu cieľov daných ŠC?

V prípade ŠC 11.1 bola vyhlásená jedna dopytová výzva, ktorá bola predmetom kontrafaktuálnej analýzy. Oprávnení žiadatelia mali možnosť získať nenávratnú finančnú pomoc na uvedenie nového alebo inovovaného produktu na trh alebo na inováciu produkčného procesu. Finančné nástroje

umožnili lepší prístup ku kapitálu 45 podnikateľským subjektom. Išlo o kapitálové investície do 26 podnikov v objeme približne 20 mil. € a zvýhodnené úvery pre ďalších 19 nových a začínajúcich firiem. Za významný považujeme príspevok NP NPC Regióny k plneniu ŠC 11.1. Nefinančnú pomoc do konca roka 2020 využilo viac ako 4 700 podnikov a poradenských a vzdelávacích programov sa zúčastnilo viac ako 9 200 účastníkov.

Dopytová výzva OPVal-MH/DP/2018/3.2.1-18 efektívne podporila zapojenie MSP do fázy 2 SME Instrument. Úspešní žiadatelia získali finančné zdroje vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti, ktorá slúži na posúdenie inovačnej alebo technologickej uskutočniteľnosti a komerčného potenciálu. Poskytnutie nenávratnej finančnej pomoci v objeme 50 000 € preukázateľne prispela k významnému zvýšeniu úspešnosti podporených MSP v SME Instrument (EIC Accelerator) a získaniu dodatočných finančných zdrojov pre ďalší rozvoj.

Dopytové výzvy v rámci ŠC 11.3 poskytli nenávratnú finančnú pomoc pre MSP na uvedenie nového alebo inovovaného produktu na trh alebo na inováciu produkčného procesu, zavádzanie systémov manažérstva, resp. registrácie chemických látok podľa požiadaviek nariadenia REACH. Intervencie prispeli k rastu a tvorbe inovácií v etablovaných MSP, avšak v plnej miere sa prejavia až po ukončení implementácie projektov. Za významný považujeme príspevok finančných nástrojov k plneniu stanovených cieľov. Do konca roka 2020 získalo zvýhodnený úver, resp. bankovú záruku 126 podnikov v celkovom objeme takmer 45 mil. €. SIH prostredníctvom NDF II. realizoval 3 priame investície. Finančné realokácie v prospech ŠC 11.3 boli využité na poskytnutie podpory MSP prostredníctvom SIH Antikorona záruky 1 a 2. Celkovo načerpalo úver na 4 360 podnikateľov, čo im umožnilo preklenúť obdobie pandémie.

3.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 11.1, 11.2 a 11.3 k dosiahnutej zmene hodnôt výsledkových ukazovateľov?

Pre sledovanie ŠC 11.1 bol zvolený špecifický ukazovateľ výsledku „Miera prežitia nových podnikov na trhu po troch rokoch“. Ukazovateľ sa vzťahuje na podniky pôsobiace mimo BSK a vyjadruje podiel počtu podnikov s dobou prežitia viac ako tri roky na celkovej počte nových podnikov. Cieľom je zvýšiť mieru prežitia z hodnoty 41,7 % (rok 2013) na 52 % v roku 2023. Hodnota ukazovateľa v rok 2018 bola na úrovni 61 %. Vzhľadom na rozsah podpory ŠC 11.1 v zmysle ukončených projektov k 31.12.2020 (79 dopytovo-orientovaných projektov a 45 produktov poskytnutých KP) nepredpokladáme významný prínos intervencií ŠC 11.1 na zvýšenie hodnoty ukazovateľa. Zo 79 podnikov, ktoré ukončili dopytové projekty, 67 (84,81 %) získalo podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové. Podporené firmy predstavili 133 výrobkov, ktoré sú pre firmu nové, inovovali 64 výrobných procesov a získali 6 certifikátov.

Splnenie cieľa ŠC 11.2 sa sleduje prostredníctvom ukazovateľa výsledku „Podiel MSP na exporte“. Dosiahnutá hodnota v roku 2020 (29,3 %) je približne na úrovni východiskovej hodnoty. To znamená, že doteraz nebolo zaznamenané výrazné priblíženie k cieľovej hodnote (35 %), v rokoch 2019 a 2020 došlo k celkovému poklesu objemu vývozu MSP. Schéma na podporu štúdií realizovateľnosti pri ukončených projektoch vyústila v predloženie 7 návrhov projektu SME Instrument/EIC Accelerator na základe vypracovanej štúdie a v jednom prípade bol založený start-up/spin-off podnik. Poskytnutá podpora preukázateľne prispela k zvýšeniu kvality a úspešnosti návrhov projektov predkladaných slovenskými MSP do programu SME Instrument/EIC Accelerator.

ŠC 11.3 - Súčasťou podpory je osobitný prístup k znevýhodneným sociálnym skupinám a realizácia sociálne orientovaných opatrení. Pre ŠC bol zvolený ukazovateľ výsledku „Podiel MSP na tvorbe pridanej hodnoty v súkromnom sektore“. Podobne ako pri ŠC 11.2 hodnota predmetného ukazovateľa sa pohybuje približne na úrovni východiskovej hodnoty (2013). Kontrafaktuálna analýza potvrdila, že nenávratná finančná pomoc poskytnutá v rámci dopytových výziev OPVaI-MH/DP/2016/3.3.1-04 a OPVaI-MH/DP/2016/3.3.1-08 mala štatisticky významné a pozitívne efekty na podporené podnikateľské subjekty. Príspevok podporených projektov sa bude postupne zvyšovať spolu so zvyšujúcim sa počtom ukončených projektov. Predpokladáme, že efekt podpory sa prejaví s väčším časovým odstupom aj v kľúčových finančno-ekonomických ukazovateľoch podporených podnikov. Napriek tomu neočakávame zásadnú zmenu vo vývoji špecifického ukazovateľa výsledku, keďže je ovplyvnený inými dôležitými faktormi.

HO4: Aké boli čisté efekty (dopady) hlavných foriem podpory v rámci ŠC 12.1 prioritnej osi 12 na prijímateľov? Ako možno vysvetliť kvantifikované efekty?

ŠC 12.1 sa zameriava na komplexné riešenia podporujúce vznik a rozvoj nových perspektívnych MSP v BSK, vrátane start-up a spin-off ako aj ich podporu do ďalších fáz životného cyklu. Tento prístup má zabezpečiť systematickú podporu počas všetkých štádií podnikania, vytvorenie podmienok pre rast konkurencieschopnosti MSP a zníženie miery ich zániku.

Kvantifikácia čistých efektov podpory v rámci ŠC 12.1 nebola realizovaná z dôvodu nedostatočnej veľkosti vzorky podporených (ukončených projektov).

4.1 Ako prispeli intervencie realizované v rámci ŠC 12.1 k plneniu cieľov daného ŠC?

Na podporu vzniku a rozvoja perspektívnych MSP vyhlásilo MH SR 2 dopytové výzvy. Prvá výzva (OPVaI-MH/DP/2017/4.1.1-07) sa orientovala na uvedenie nového alebo inovovaného produktu alebo procesu špecificky pre subjekty pôsobiace v odvetví kreatívneho priemyslu. Nákup nového dlhodobého majetku pre tvorbu nového alebo inovovaného produktu bol kľúčovou (povinnou) aktivitou na zvýšenie inovačnej kapacity podniku. Podpora následne prispela k zvýšeniu konkurencieschopnosti a pravdepodobnosti dosiahnutia kladného hospodárskeho výsledku 24 podnikov. Druhá výzva reagovala na potrebu zapojenia MSP do komunitárnych programov EÚ, konkrétne do fázy 2 SME Instrument prostredníctvom podpory činností súvisiacich s vypracovaním štúdie uskutočniteľnosti. Táto výzva podporila 16 projektov v celkovej výške 800 tis. € pre MSP. V kombinácii s podporou poskytovanou SBA v rámci NP NPC Bratislavský kraj sme zaznamenali významné synergické efekty. Systematická podpora sa prejavila na zvýšenej úspešnosti podporených MSP v rámci SME Instrument (a EIC Accelerator Pilot). Úspešné projekty boli schopné vygenerovať dodatočné finančné zdroje do ďalších fáz inovačného cyklu a podpora sa javí ako vysoko návratná.

Do konca roka 2020 bolo finančnými sprostredkovateľmi realizovaných 6 investícií a poskytnuté 4 úvery v celkovej hodnote 2,6 mil. €. Návratná finančná pomoc bola cielene využitá na riešenie dopadov pandémie COVID-19 na produktívny sektor. Realokované finančné zdroje boli v rámci SIH Antikorona záruky 1 a 2 poskytnuté MSP vo forme zvýhodnených úverov na zabezpečenie prístupu MSP ku kapitálu a financovaniu prevádzkového kapitálu. Do konca roka 2020 využilo zvýhodnené úvery 1 165 podnikov pôsobiacich v Bratislavskom kraji.

4.2 Aký je príspevok intervencií realizovaných v rámci ŠC 12.1 k dosiahnutej zmene hodnoty výsledkového ukazovateľa?

Pre sledovanie ŠC bol zvolený špecifický ukazovateľ výsledku „Podiel ziskových MSP v Bratislavskom kraji“. Cieľom je, aby podiel ziskových podnikov v roku 2023 dosiahol úroveň minimálne 57 % (východiskom je rok 2010 kedy bol tento podiel na úrovni 51,6 %). Na základe údajov vykazovaných SBA môžeme konštatovať, že ukazovateľ v roku 2020 dosiahol úroveň 63,2 %.

Podpora poskytnutá prostredníctvom dopytovo-orientovaných výziev a finančných nástrojov mimo SIH Antikorona záruky 1 a 2 sa vzhľadom na počet ukončených projektov mohla len parciálne prejavíť. SIH Antikorona 1 a 2 boli určené na udržanie podnikov a zamestnanosti, čo považujeme za vysoko relevantný cieľ v čase pandémie COVID-19. Z tohto dôvodu priamo neprispievali k plneniu sledovaného ukazovateľa, ktorý bol nastavený na zvyšovanie podielu ziskových podnikov.

H05: Ktoré formy podpory podnikov sa javia ako najefektívnejšie vo vzťahu k stanoveným cieľom? Pre ktoré cieľové skupiny?

Implementačná stratégia MH SR sa v priebehu programového obdobia 2014 - 2020 menila. Význam nenávratnej finančnej podpory, ktorá mala pôvodne predstavovať nosnú formu podpory MSP, postupne klesal. Hlavným dôvodom bolo znižovanie záujmu podnikateľov o túto formu podpory a negatívny vplyv pandémie COVID-19 na produktívny sektor. MH SR reagovalo na vzniknutú situáciu presunom finančných zdrojov do finančných nástrojov, ktoré dokázali flexibilnejšie reagovať na potreby podnikov a zabezpečiť prístup k vhodným finančným produktom.

Kontrafaktuálna analýza identifikovala, že nenávratná finančná pomoc mala štatisticky významné a pozitívne efekty na podniky podporené v dopytových výzvach (OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02, OPVaI-MH/DP/2016/3.1.1-03, OPVaI-MH/DP/2016/3.3.1-04 a OPVaI-MH/DP/2017/3.3.1-08). Poskytnutá podpora mala pozitívny efekt najmä na rast pridanej hodnoty, výroby, osobných nákladov a základného imania podporených podnikateľských subjektov. Napriek identifikovaným čistým efektom je potrebné uviesť aj slabé stránky grantovej podpory - náročnosť získania NFP a implementácie projektu, zdĺhavosť procesov a potreba realizácie verejného obstarávania – tieto aspekty v kontexte dostupnosti kapitálu na trhu znížili atraktivnosť tejto formy podpory pre podniky.

Nefinančná pomoc sa javí ako vhodný nástroj na zvyšovanie základného povedomia a inovačnej orientácie MSP. Poradenské programy, vzdelávacie a informačné aktivity využil do konca roka 2020 vysoký počet podnikateľských subjektov, pričom poskytované služby bolo možné zabezpečiť s relatívne nízkym objemom finančných zdrojov. Na druhej strane je potrebné uviesť, že doteraz prevládajúce formy nefinančnej pomoci (vzdelávanie a informačné aktivity) nedokážu zvýšiť inovatívnosť a rozvoj MSP. Existuje významný priestor pre ponuku cielených poradenských služieb poskytovaných pre MSP zo strany verejných inštitúcií, ktoré majú priamy a udržateľný efekt na inovačnú aktivitu podnikov.

Finančné nástroje umožnili zabezpečiť prístup inovatívnych a perspektívnych podnikov k návratnej finančnej pomoci. Pre jednotlivé ŠC boli vytvorené finančné produkty, ktoré reagovali na potreby cieľových skupín. Dostupnosť a čerpanie finančných nástrojov sa zásadným spôsobom zvýšili

po spustení SIH Antikorona záruky 1 a 2 v reakcii na pandémiu COVID-19. Efekt návratnej finančnej pomoci na podporené subjekty nebolo možné posúdiť.

HO6: Aký je prínos intervencií implementovaných v gescii MH SR pre realizáciu Stratégie EÚ 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu?

V nadväznosti na prijatie Stratégie EÚ 2020 a stanovenie cieľov na úrovni EÚ pristúpila Slovenská republika k definovaniu národných cieľov. Zvolené ciele priamo prispievajú k cieľom EÚ - inteligentný, inkluzívny a udržateľný rast.

ŠC v gescii MH SR vykazujú tematickú väzbu na národný cieľ pre Inteligentný rast – zvýšiť výdavky na výskum a vývoj na 1,2 % HDP do roku 2020. Za priame prepojenie môžeme považovať dopytové výzvy v rámci ŠC 9.5 a 10.3 zamerané na podporu inovácií prostredníctvom priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja vo vybraných doménach RIS3. Nenávratná finančná pomoc bola určená nielen pre podnikateľské subjekty, ale aj pre výskumné organizácie. V týchto prípadoch boli tematické väzby boli potvrdené prostredníctvom merateľných ukazovateľov, napr. počet nových výskumných pracovníkov, počet podporených výskumných inštitúcií.

Napriek faktu, že hodnotené ŠC neboli primárne orientované na podporu inkluzívneho rastu, väčšina z nich vykazuje priame tematické prepojenie s relevantnými národnými cieľmi. Hoci nešlo o primárny cieľ, dopytové výzvy vyhlásené MH SR prispievajú k plneniu národných cieľov pre Inkluzívny rast: i) dosiahnuť mieru zamestnanosti vo vekovej kategórii 20 – 64 rokov 72 % do roku 2020 a ii) a znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020. ŠC obsahujú merateľné ukazovatele sledujúce počet nových vytvorených pracovných miest, resp. počet vytvorených pracovných miest obsadených a počet podporených podnikov prevádzkovaných osobami zo znevýhodnených sociálnych skupín. Cieľové hodnoty v predmetných ukazovateľoch považujeme za významné, ich dosiahnutie sa očakáva po roku 2020.

Finančný príspevok ŠC v gescii MH SR k národnému cieľu pre Inteligentný rast považujeme za významný. Celkový objem zazmluvnených zdrojov na podporu aktivít spadajúcich do kategórií intervencií s priamou či nepriamou väzbu na predmetný cieľ dosiahol ku koncu roka 2020 takmer 550 mil. €, pričom čerpanie bolo na úrovni 58 %. Za kľúčové pre plnenie vyššie uvedeného cieľa považujeme kategórie intervencií: 001, 002, 004, 056, 057, 062, 064, 065, 066 a 067. Významný finančný prínos predstavuje kategória intervencie 056 – Investície do infraštruktúry, kapacít a zariadení v MSP, ktoré sú priamo spojené s výskumnými a inovačnými činnosťami v celkovej hodnote 73 347 487 € (v ŠC 9.5, 10.3 a 11.3) a 064 – Výskumné a inovačné postupy v MSP (vrátane systémov poukazov, inovácií v oblasti postupov, projektov, služieb a sociálnej inovácie), zastúpený v ŠC 9.5, v hodnote 38 497 978,61 €.

HO7: Zhodnoťte účinnosť a primeranosť opatrení prijatých na zmiernenie, resp. odstránenie dôsledkov pandémie COVID-19.

Protipandemické opatrenia prijaté v reakcii na vypuknutie pandémie COVID-19 predstavovali významné obmedzenia vo fungovaní produktívneho sektora. Negatívne dopady opatrení sa v roku 2020 sa prejavili zhoršením makroekonomickej situácie, čo bolo priamym dopadom prekážok pre štandardné fungovanie podnikateľských subjektov. Podnikateľské subjekty boli konfrontované

s obmedzením prevádzky/výroby, poklesom príjmov, nedostatkom finančných zdrojov a rizikom prepúšťania zamestnancov. Tento stav sa prirodzene prejavil aj na implementácii OPII, konkrétne na zníženom záujme podnikateľských subjektov o realizáciu nových projektov a zníženej schopnosti dokončiť implementáciu investičných aktivít podporených z programu. MH SR dokázalo veľmi rýchlo reagovať na vzniknutú situáciu a v priebehu roka 2020 prijalo súbor opatrení zameraných na zmiernenie dôsledkov pandémie COVID-19 pri implementácii OPII.

Prvá skupina opatrení bola orientovaná úpravu podmienok predkladania ŽoNFP a implementácie dopytových a národných projektov. Prostredníctvom úpravy riadiacej dokumentácie (usmernení a príručiek) dokázalo MH SR reflektovať na kľúčové potreby žiadateľov a prijímateľov podpory. Opatrenia určené pre dopytovo-orientované projekty zahŕňali predĺženie procesných lehôt pre žiadateľov a prijímateľov, predĺženie termínov uzávierok vyhlásených výziev (hodnotiacich kôl), zjednodušenie procesov kontroly na mieste a zavedenie možnosti uplatnenia preddavkových platieb. Vo vzťahu k národným projektom opatrenia smerovali k predĺženiu procesných lehôt, zjednodušeniu pravidiel a podmienok poskytnutia pomoci, prispôsobeniu procesov vzniknutej situácia a obmedzeniam, celkovému zníženiu administratívnej náročnosti. Zverejnením boli prijaté zmeny podmienok implementácie dopytovo-orientovaných projektov priamo aplikovateľné a využiteľné pre všetkých žiadateľov a prijímateľov.

Na základe vykonanej analýzy subjekty zodpovedné za implementáciu OPII iniciovali dve revízie programu (verzie 8.0 a 9.0). Ich súčasťou boli zmeny navrhnuté MH SR na zabezpečenie prístupu MSP ku kapitálu a financovaniu prevádzkového kapitálu na preklopenie finančných ťažkostí. Doplnenie podpory MSP čeliacich finančným ťažkostiam v dôsledku výnimočných a nepredvídateľných udalostí (ŠC 11.3 a 12.1) vytvorilo priestor pre poskytovanie vhodných finančných produktov pre MSP v čase pandémie. Súbežne boli vykonané finančné realokácie v prospech PO11 a PO12 v celkovom objeme 350 mil. €, čo zahŕňa nielen disponibilné zdroje v gescii MH SR, ale aj realokáciu zdrojov v gescii MŠVVŠ SR a tiež 90 mil. € z OP KŽP. Prostriedky boli určené na implementáciu nástrojov SIH Antikorona záruka 1 a 2 prostredníctvom finančných sprostredkovateľov. Zameranie podporných nástrojov pre MSP bolo vhodné, pričom zvýhodnené úvery boli vysoko dostupné pre MSP. To potvrdzuje fakt, že len priebehu roka 2020 prostredníctvom SIH Antikorona záruka 1 a 2A do konca roka 2020 načerpalo viac ako 5 500 podnikov na území celého Slovenska s viac ako 57 000 zamestnancami. Celkový objem poskytnutých úverov dosiahol približne 520 mil. € a prispel k zlepšeniu prístupu MSP k finančným zdrojom a ich stabilizácii v čase pandémie COVID-19.

13 ZISTENIA A ODPORÚČANIA

Zistenie 1: *Efektívnosť podpory MSP, ktoré čerpali ďalšiu nenávratnú finančnú podporu z iných dopytovo-orientovaných výziev bola výrazne nižšia pri tvorbe pridanej hodnoty a nových pracovných miest. Pri výzve OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04 bolo 32 podnikov podporených aj z iných dopytovo-orientovaných výziev OPII (časť Val). Tieto podniky zároveň dosiahli polovičnú efektívnosť podpory z hľadiska tvorby pridanej hodnoty na 1 € NFP a zároveň dokonca štvornásobné náklady na 1 nové pracovné miesto v porovnaní s podnikmi porovnateľnej veľkostnej skupiny podporené iba z výzvy OPVal-MH/DP/2016/3.3.1-04).*

Odporúčanie: Odporúčame zohľadniť čerpanie nenávratnej finančnej pomoci z iných dopytovo-orientovaných výziev na podporu inovačných aktivít podnikov v procese hodnotenia ŽoNFP a výberu projektov. Za týmto účelom je možné stanoviť konkrétne hodnotiace kritérium zamerané na očakávaný ekonomický prínos projektu. Alternatívou je zohľadnenie tohto faktu v rámci analýzy prínosov a nákladov projektu.

Zistenie 2: *Poskytnutá nenávratná finančná podpora mala rôzne dopady na rôzne skupiny podnikov.*

Odporúčanie: Pri nastavovaní nenávratnej finančnej pomoci pre MSP zohľadniť poznatky o efektívnosti podpory vo vzťahu k odvetviu, veľkosti podnikov a veku podnikov. V praxi odporúčame zväziť nastavenie dopytovo-orientovaných výziev zameraných na podporu špecifických odvetví, veľkostných alebo vekových skupín podnikov, prípadne ich kombináciu za účelom maximalizácie prínosov poskytnutej podpory.

Zistenie 3: *V mnohých prípadoch je od predloženia ŽoNFP do jej schválenia, resp. začatia verejného obstarávania pre prijímateľov na trhu dostupná novšia technológia, ktorá lepšie reaguje na ich potreby.*

Odporúčanie: Na nákup nových technológií primárne využívať vhodné nástroje návratnej finančnej pomoci, ktoré poskytujú prijímateľom vyššiu flexibilitu pri dostupnosti nových technológií. Zabezpečiť dostupnosť finančného produktu od začiatku implementácie Programu Slovensko a dostatočné zdroje na pokrytie záujmu.

Zistenie 4: *Návratná finančná pomoc predstavuje rýchlu a účinnú podporu MSP s minimálnymi deformáciami trhových podmienok.*

Odporúčanie: V programovom období 2021 - 2027 zvýšiť význam návratnej finančnej pomoci pre podniky. Finančné nástroje by sa mali stať základným nástrojom podpory MSP z verejných zdrojov, čo umožní do veľkej miery eliminovať riziká spojené s absorpčnou kapacitou pri nenávratnej finančnej pomoci, ktoré sa vyskytli v programovom období 2014 - 2020.

Zistenie 5: *V rámci implementácie OPII boli pilotne zavedené nové formy podpory inovatívnych podnikov (napr. inovačné poukážky, špecifické finančné produkty).*

Odporúčanie: V programovom období 2021 - 2027 odporúčame úspešné nástroje podpory upraviť vo vzťahu k aktuálnym potrebám cieľových skupín a štandardizovať ich využívanie pre podporu inovatívnych podnikov. Rozšírená aplikácia si bude vyžadovať zodpovedajúce finančné krytie.

Zistenie 6: *Cielená podpora zapojenia slovenských MSP do komunitárnych programov EÚ sa prejavila na zvýšenej úspešnosti návrhov projektov v rámci SME Instrument/EIC Accelerator.*

Odporúčanie: Pokračovať v systematickej a komplexnej podpore slovenských subjektov pri zapájaní do centrálne riadených programov určených na podporu MSP.

Zistenie 7: *Mladé firmy majú sťažený prístup ku kapitálu prostredníctvom návratných foriem podpory. Často nespĺňajú podmienky pre získanie štandardných komerčných úverov poskytovaných finančnými inštitúciami.*

Odporúčanie: Na základe skúseností a poznatkov jednoznačne vymedziť oblasti, kde je nenávratná finančná pomoc vhodným nástrojom podpory a cieľové skupiny, pri ktorých podpore zlyháva trhové prostredie. V ostatných oblastiach poskytovať podporu prostredníctvom finančných nástrojov, resp. nefinančnej pomoci.

Zistenie 8: *Prostredníctvom aktuálneho hodnotenia bolo možné posúdiť len časť podpory pre MSP.*

Odporúčanie: Pokračovať v systematickom hodnotení čistých efektov hlavných foriem pomoci využívaných v PO 2014 - 2020 aj v nasledujúcom programovom období a využívať ich v praxi. Systém hodnotenia PO 2021 - 2027 by mal umožniť priebežné hodnotenie účinnosti a efektívnosti podpory MSP.

14 PRÍLOHY

Príloha 1 Dotazník pre prijímateľov

Príloha 2 Prípadová štúdia BIOMIN

Príloha 3 Prípadová štúdia DREVOKOM SLOVAKIA

Príloha 4 Prípadová štúdia LUKAMASIV

Príloha 5 Prípadová štúdia CALENDULA

Príloha 6 Prípadová štúdia KEREX

Príloha 7 Prípadová štúdia V + S Welding

Príloha 8 Prípadová štúdia WEGA LH

Príloha 9 Hodnotenie ŠC_9.5

Príloha 10 Hodnotenie ŠC_10.3

Príloha 11 Hodnotenie ŠC_11.1

Príloha 12 Hodnotenie ŠC_11.2

Príloha 13 Hodnotenie ŠC_11.3_DOP

Príloha 14 Hodnotenie ŠC_11.3_FN

Príloha 15 Hodnotenie ŠC_12.1

Príloha 16 Analýza podpory slovenských MSP pri prístupe k financovaniu prostredníctvom európskych schém EIC Accelerator Pilot a SME Instrument (2018 - 2020)

Pozn.: Prílohy sú uvedené ako samostatné dokumenty.